

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

113'üncü Birleşim 14 Temmuz 2020 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	152
II.- GELEN KÂĞITLAR	158
III.- YOKLAMALAR	221,245,256,279,293
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	161
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>161:165</i>
1.- Kayseri Milletvekili Hülya Nergis'in, Kayseri iline ilişkin gündem dışı konuşması	161:162
2.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Bartın ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	162:163
3.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, bilgisayar oyunlarının zararlarının önlenmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiğine ilişkin gündem dışı konuşması	163:165

V.- AÇIKLAMALAR

165,167,197,200,202,206,
214,216,222,240,251,262,
266,281,283,299

- 1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması 165
- 2.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, yaşanan yoğunluk nedeniyle oluşan mağduriyetin önlenmesi için Çeşmeli-Taşucu otoyolu ile Mersin-Çamlıyayla yolunun tamamlanmasını Ulaştırma ve Altyapı Bakanından talep ettiğine ilişkin açıklaması 165
- 3.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi bünyesinde açılan Psikoloji Lisans Programı'na ilişkin açıklaması 165:166
- 4.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, işsizlik rakamlarının cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesinde olduğu bir dönemin yaşandığına ilişkin açıklaması 166
- 5.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, Karadeniz'deki boğulma vakalarından yola çıkarak cankurtaran mayo tasarlayan Trabzon Fen Lisesi öğrencileri Muhammet Hazar Soylu, Yaren Kılıçaslan, Bilge İklim Çizmecioğlu, Nursu Altıparmak, Sude Civelek, Murat Yazan, Ahmet Hakan Güloğlu, Enes Büyükkertaş ile Öğretmen Nurşen Turan'ı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması 166
- 6.- Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat'ın, vefat eden Adalet Ağaoğlu'na Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 166
- 7.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, yaşadığı maddi ve manevi kayıplarla bazı sel felaketlerinin dünya tarihine geçtiğine, ülkede meydana gelen sel felaketlerinde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 167
- 8.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, kamu kurum ve kuruluşlarının daimî kadrolarında çalışan üniversite mezunu işçilerin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 167
- 9.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar ili Sandıklı, Şuhut ve Dinar ilçelerindeki patates üreticilerinin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 167
- 10.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, dört yıl önceki 15 Temmuz darbe girişimi sonrası açılan davalardan beraat edenlerin özel sektörde dahi çalışmadığına ilişkin açıklaması 167:168
- 11.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, can güvenliği ve trafik güvenliği açısından tehlike arz eden Göksu Köprüsü'yle ilgili çalışmaların başlatılması için Ulaştırma ve Altyapı Bakanına Adıyaman halkı adına çağrıda bulunduğu ilişkin açıklaması 168
- 12.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, corona virüsün Eskişehir ili Hacı Süleyman Çakır Huzurevindeki birçok yaşlıya ve personele bulaşmasında sorumluluğu olanların yargı önünde hesap vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması 168
- 13.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, YÖK'ün üniversitelerde yaz okulu açılmaması nedeniyle yaşanan mağduriyeti giderecek bir çözüm ortaya koymasının öğrencileri mutlu edeceğine ilişkin açıklaması 168:169

- 14.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması 169
- 15.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa ili Orhaneli, Keles ve Büyükşehirler ilçelerinde yapılan ağaç kıyımının durdurulması gerektiğine ilişkin açıklaması 169
- 16.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması 169
- 17.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa ili Gürsu İlçesi Yenidoğan Mahallesi'nin doğal gaz sorununun çözülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 170
- 18.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, millî servet olan zeytin ağaçlarına ve meyvesine zarar veren zeytin sineğiyle mücadele edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 170
- 19.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, Silivri Cezaevinde tutuklu bulunan Murat Ağrel'in hastaneye sevk edilmesinin neden geciktirildiğini ve pandemi koşullarına rağmen neden beş buçuk saat revirde bekletildiğini, hükümlü ve tutukluların sağlık hizmetlerine erişiminde yaşanan sorunların çözülmesi için neyin beklenildiğini Adalet Bakanından öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 170
- 20.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun bölücü yapı PKK'nın geldiği noktaya ilişkin açıklamalarına ilişkin açıklaması 170:171
- 21.- İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım'ın, Azerbaycan-Ermenistan sınırında yaşanan çatışmalarda şehit olan Azerbaycan askerlerine Allah'tan rahmet dilediğine, uluslararası toplumu Ermenistan'ın Azerbaycan'a yönelik saldırgan politikasını kınamaya davet ettiğine ilişkin açıklaması 171
- 22.- Iğdır Milletvekili Yaşar Karadağ'ın, Ermenistan'ın Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıyı kınadığına, Azerbaycanlı şehitler için Azerbaycan halkına başsağlığı dilediğine ve Azerbaycan'ın yanında yer almaya devam edileceğine ilişkin açıklaması 171
- 23.- Hatay Milletvekili Sabahat Özgürsoy Çelik'in, Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine saldırıda bulunan Ermenistan'ı kınadığına ve Azerbaycanlı şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine, Azerbaycan'ın yanında olduğuna, Süper Lig'e yükselen Hatayspor'u tebrik ettiğine ilişkin açıklaması 171:172
- 24.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatayspor'un Süper Lig'e yükselmesinde emeği geçen herkesi kutladığına ilişkin açıklaması 172
- 25.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkan'ın, Pençe-Kaplan Operasyonu'nda teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan Hava Piyade Astsubay Çavuş Ethem Demirci'ye Allah'tan rahmet dilediğine, 15 Temmuz

Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne, 15 Temmuz gazileri ve şehit yakınları için toplanan paranın sahiplerine verilmesi gerektiğine, Heybeliada'da çıkan orman yangınına, Artvin ve Rize illerinde yaşanan sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, 14 Temmuz Kerkük katliamının 61'inci yıl dönümüne, Ermenistan'ın Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıyı kınadığına, hayatını kaybeden askerlere ve soydaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, Doğu Akdeniz meselesini millî bir mesele olarak gördüklerine ve Libya meselesinde siyaset üstü bir tavır sergilenmesi gerektiğine, 2. Lig'e yükselen Kocaelispor'a ve Süper Lig'e yükselen Hatayspor'a başarılar dilediğine, Bingöl ilinde yaşanan deprem nedeniyle bölgenin afet kapsamına alınmasını, Bingöl-Diyarbakır, Bingöl-Elâzığ, Bingöl-Erzurum ve Bingöl-Muş kara yolları ile Çapakçur Vadisi Islah Projesi'nin tamamlanmasını Bingöllü vatandaşların talep ettiğine ilişkin açıklaması

172:174

26.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Artvin ili Yusufeli ilçesinde meydana gelen sel ve heyelan nedeniyle hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, Ermenistan'ın Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıyı kınadığına ve hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine, Türkiye ve Türk milleti olarak her koşulda Azerbaycan'ın yanında olunduğuna, Şırnak ilinde gerçekleştirilen Yıldırım-1 Cudi Operasyonu'nda görev alan güvenlik güçlerinin muvaffak olmasını dilediğine, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

175

27.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 3213 sayılı Maden Kanunu'nda gerekli düzenlemelerin yapılarak redevans yöntemiyle işletilen maden ocaklarında çalışan işçilerin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ve her türlü katkıyı vermeye hazır olduklarına, maden facialarında hayatını kaybeden madencileri rahmetle andığına ilişkin açıklaması

176

28.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, vefat eden Adalet Ağaoğlu'na, Artvin ve Rize illerinde yaşanan sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, felaketlerin yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınarak doğaya yönelik tahribatın durdurulması gerektiğine, Diyardin Belediyesi Eş Başkanı Betül Yaşar'ın gözüne alınıp, Diyardin Belediyesine kayyum atanarak halkın iradesinin gasbedildiğine ve kayyumların yaptığı usulsüzlüklerin Sayıştay raporlarıyla tespit edildiğine, "Kadın Mücadelesi Her Yerde" sloganıyla yürütülen kampanyaya, son aylarda art arda yaşanan depremlerin ülkenin deprem gerçeğini hatırlattığına, Bilim Akademisi Üyesi Naci Görür'ün uyarılarına ve olası İstanbul depremine yönelik bir araştırma komisyonu kurulması için partilere çağrıda bulduklarına ilişkin açıklaması

176:179

- 29.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'n yaptđđı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 179
- 30.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'n, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun yaptđđı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 179:180
- 31.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Süper Lig'e yükselen Hatayspor'u CHP Grubu adına kutladıklarına, Artvin ve Rize illerinde meydana gelen sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara, Ermenistan'ın Azerbaycan'a yönelik saldırısında şehit olan Azerilere Allah'tan rahmet dilediğine, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nn anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla Genel Kurulda yapılan özel görüşmenin periyodik olması gerektiğine ve TBMM'de düzenlenecek törene, 15 Temmuz gazileri ve şehit yakınları için toplanan paranın sahiplerine verilmesi, FETÖ'nn siyasi ayağının ortaya çıkarılması gerektiğine ilişkin açıklaması 180:182
- 32.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Rize ve Artvin illerinde meydana gelen sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara, Ermenistan'ın Azerbaycan'a yönelik saldırısında hayatını kaybeden Azeri askerlere ve sivillere Allah'tan rahmet dilediğine, Azerbaycan'ın yanında bulunduğuna, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü vesilesiyle şehitleri rahmetle andđđına, darbeye karşı canını siper eden Türk milletine, millete öncülük eden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a, Gazi Meclise, Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına ve polis teşkilatına şükranlarını sunduğuna, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın ve İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptđđı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 182:184
- 33.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptđđı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 184:185
- 34.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptđđı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 185:186
- 35.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, yerinden sarf ettiği bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması 186:187
- 36.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, yerinden sarf ettiği bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması 187
- 37.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptđđı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 187:188
- 38.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptđđı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 188
- 39.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın ve İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptđđı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 188:189

40.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	189
41.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	189:190
42.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	190:191
43.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Meclisin sükûnet ve huzur içinde çalışmasını temin etmenin Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in görevi olduğuna ilişkin açıklaması	197:198
44.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in HDP grup önerisi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	200:201
45.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	202:203
46.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	204:205
47.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	205
48.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın HDP grup önerisi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	206:207
49.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	207:208
50.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	208
51.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	209:210
52.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	210
53.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması	210
54.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	214:215
55.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	216:217
56.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Ankara Milletvekili Nevzat Ceylan'ın CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	222:223

57.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	240:241
58.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	241
59.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, Süper Lig'e yükselen Hatayspor'a başarılar dilediğine ilişkin açıklaması	251
60.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	262
61.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	266:267
62.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	267
63.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	281:282
64.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	283
65.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde CHP grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	299
VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	167,191,214,242,261
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, vefat eden Adalet Ağaoğlu'na Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması	167
2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, FETÖ meselesini sadece bir darbe girişimi olarak nitelemenin doğru olmadığına ilişkin açıklaması	191
3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, Genel Kurulda yapılan düzenlemeyle albayların erken emekliliğinin Yüksek Askerî Şûra'nın onayına bırakıldığına ilişkin açıklaması	214
4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 223 sıra sayılı Kanun Teklifi üzerindeki görüşmelerin tamamlanabilmesi için milletvekillerinin önerge üzerinde yaptığı konuşmalarını kendilerine tanınan süre içerisinde tamamlaması gerektiğine, ek süre vermeyeceğine ilişkin açıklaması	242

5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, Türkiye Futbol Federasyonunun Bölgesel Amatör Lig'le ilgili kararını gözden geçirmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

261

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

191,225

A) DUYURULAR

191:192

1.- Başkanlıkça, komisyonların başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimlerini yapmak üzere toplanacakları gün, saat ve yere ilişkin duyurusu

191:192

B) ÖNERGELER

225:227

1.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin, (2/1138) esas numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/84)

225:227

VIII.- ÖNERİLER

192,198,205,215,217,221,
223

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

192:197,198:200,205:206,
215:216,217:221,221,
223:225

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekili tarafından, Aydın-Denizli Otoyolu Projesi'nin ihalesinin iptal edilmesinin nedenlerinin araştırılması ve iptal edilen ihaleler sonrasında oluşabilecek kamu zararının önlenmesi amacıyla 26/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/3046) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

192:197,198

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştas ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, 15 Temmuz darbe girişiminin siyasi ayağının ortaya çıkarılması amacıyla 14/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

198:200,205:206,215:216,
217

3.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve arkadaşları tarafından, TRT'de yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 13/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

217:221,221

4.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine, 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine ve 23 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ilişkin önerisi

222,223:225

IX.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

- 1.- Ankara Milletvekili Filiz Keresticioğlu Demir'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklaması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması 201:202
- 2.- Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 211
- 3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 211:212
- 4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 212:213
- 5.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 213:214
- 6.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 282:283

X.- SEÇİMLER

227

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

227

- 1.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen üyeliğe seçim 227
- 2.- İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen üyeliğe seçim 227
- 3.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen üyeliğe seçim 227
- 4.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen üyeliğe seçim 227

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN**DİĞER İŞLER**228,241,243,246,251,256,
261,263,267,279,283,293,
299**A) KANUN TEKLİFLERİ**228:240,241:242,243:245,
246:251,251:256,256:261,
261:262,263:266,267:279,
279:281,283:293,293:299,
299:305

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükümünde Kararınamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223)	228:240,241:242,243:245, 246:251,251:256,256:261, 261:262,263:266,267:279, 279:281,283:293,293:299, 299:305
---	---

XII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**306**

1.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, koronavirüs salgını sürecinde ülkemizden hac ziyaretine gidecek olan kişilere yönelik alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30692)	306:307
2.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, pamuk üretiminde çalışan mevsimlik işçilerin aldığı ücretlerin artırılmasına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30799)	308:309
3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çiftçilerin elektrik borcu tahsilatının hasat dönemine ertelenmesi önerisine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30802)	310:311
4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizde atıl durumda bulunan tarım arazilerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30803)	312:313
5.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ÇKS kayıt bilgilerinin güncellenmesine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30804)	314:315
6.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Yozgat'ın Boğazlıyan ilçesinde meydana gelen dolu felaketi nedeniyle oluşan zararın karşılanmasına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30806)	316:319
7.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir ilinde görülen sarı cücelik hastalığından olumsuz etkilenen tarım arazileri ile bu konuda Bakanlıkça alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30807)	320:322
8.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de meydana gelen dolu nedeniyle çiftçilerin uğradığı zarara ve TARSİM sigortası bulunmayan veya kiralama usulüyle ekim yapan çiftçilerin mağduriyetlerinin giderilmesine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30808)	323:324

9.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, 2020 yılına ait hayvan otlatma bedellerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30810)	325:326
10.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa'nın Keles ilçesinde yaşanan dolu ve yağış nedeniyle meydana gelen zararın giderilmesi önerisine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30815)	327:330
11.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, atık asit yağlarının hayvan yemi olarak tavukçuluk sektöründe kullanıldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30818)	331:333
12.- Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'nın, 2020 yılının Mayıs ayında meydana gelen sıcaklık artışı, nem kaybı ve poyraz sebebiyle Çukurova'nın afet bölgesi ilan edilmesi ve zarar gören üreticilerin desteklenmesi önerisine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30995)	334:336
13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yurt dışı seyahatler için PCR testi raporu geçerli olan ülkeler arasında Türkiye'nin bulunmamasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/31168)	337:338
14.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2018 ve 2019 yıllarında hak sahiplerine kiralanın tarım arazilerinin sayısına ve bu uygulamadan yararlanan çiftçilerin illere göre dağılımlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/31170)	339:340
15.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastaneleri haricindeki kurumlarda çalışan tabip ve diş tabiplerinin özlük haklarına ilişkin Cumhurbaşkanı sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/31172)	341:342

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 13.02’de açılarak yedi oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu, engellilerin yaşadığı sorunlara,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, 10 Temmuz Ali İsmail Korkmaz’ın vefatının 7’nci yıl dönümüne,

Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Balıkesir ilindeki tarımsal faaliyetlere ve ülkeye katkılarına, İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş,

Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil,

Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç,

Ayasofya’nın yeniden cami olarak ibadete açıldığına ve Srebrenitsa katliamının 25’inci yıl dönümüne;

Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu,

İzmir Milletvekili Kani Beko,

Srebrenitsa katliamının 25’inci yıl dönümüne;

Niğde Milletvekili Selim Gültekin,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın,

Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı,

Antalya Milletvekili Atay Uslu,

Çorum Milletvekili Erol Kavuncu,

Ayasofya’nın yeniden cami olarak ibadete açıldığına;

Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel, Srebrenitsa’da katledilen soydaşlara Allah’tan rahmet dilediğine ve Mersin ili Çeşmeli-Taşucu otobanı ile vaad edilen yatırımların tamamlanması gerektiğine,

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, coronavirus nedeniyle zor durumda olan okul servisi sahipleri ile çalışanlarının mağduriyetlerinin giderilmesi gerektiğine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, okullarda uzmanlık isteyen derslerde olduğu gibi beden eğitimi derslerine de branş öğretmenlerinin girmesi gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Mustafa Demir, sosyal medyanın saldırı aracı olarak kullanılması nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanı Berak Albayrak’ın eşi Esra Albayrak’a yönelik paylaşımın ardından İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın eşi Semiha Yıldırım’a yönelik paylaşımı üzüntüyle karşıladıklarına ve değerlere sahip çıkılarak mücadele edileceğine,

Sivas Milletvekili Semiha Ekinci, Ayasofya’nın seksen altı yıl sonra tekrar ibadete açılmasına vesile olan başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ettiğine, eski Başbakan Binali Yıldırım’ın eşi Semiha Yıldırım’a sosyal medya aracılığıyla yapılan saldırıyı kınadığına, İYİ PARTİ milletvekilinin Burdur İl Kongresinde yaptığı konuşması nedeniyle öür dilemesi gerektiğine,

Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, Balıkesir ilinin markası olan Yörsan için iflas kararı verildiğine ve iktidarın süt üreticilerine, işçilere verdiği “Kimseyi mağdur etmeyeceğiz.” sözünü yerine getirmesi gerektiğine,

Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya, coronavirus salgını nedeniyle iflas noktasına gelen esnafın mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, yer üstü madencilikte yaşanan kazalar ve meslek hastalıkları sebebiyle yer üstü maden iş yerleri için düzenleme yapılması gerektiğine,

Aksaray Milletvekili Ayhan Erel, Srebrenitsa katliamının 25'inci yıl dönümüne, Ayasofya Camii'nin bundan böyle ibadete açık siyasi istismara kapalı olacağına, Türk milletine hayırlı olmasını dilediğine ve emeği geçen herkesi tebrik ettiğine, Andımız konusundaki idari yargı kararı uygulandığında da teşekkür edeceklerine, 27'nci Dönem Üçüncü Yasama Yılında milletin çözüm bekleyen ihtiyaçlarına yer verilmediğine, İYİ PARTİ Genel Başkanı Meral Akşener'in liderliğinde milletin sorunlarını gündeme getirmeye ve takipçisi olmaya devam edeceklerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Srebrenitsa katliamının 25'inci yıl dönümüne, 8 Temmuz tarihinde Sakarya ili Hendek ilçesinde havai fişek fabrikasında meydana gelen patlamanın araştırılması amacıyla verdikleri Meclis araştırması önergesinin kabul edilmediğine ve 9 Temmuz 2020 tarihinde Sakarya ilinde ikinci bir patlamanın meydana geldiğine, sorumlularının yargılanması ve gerekli önlemlerin alınabilmesi için siyasi parti gruplarının birlikte hareket etmesi gerektiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Srebrenitsa katliamının 25'inci yıl dönümü vesilesiyle katledilen binlerce Bosnalıyı ve Aliya İzzetbegović'i rahmetle andığına,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Srebrenitsa katliamının 25'inci yıl dönümü vesilesiyle hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine, 2007 yılında Srebrenitsa katliamının Uluslararası Adalet Divanı tarafından soykırım olarak tanımlandığına ve sorumlularının mahkûm edildiğine, TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken'in pandemi döneminde esnafın yaşadığı sorunları ve taleplerini ifade ettiği mektubuna, DİSK Araştırma Merkezi tarafından yayımlanan İşsizlik ve İstihdamın Görünümü Raporu'na ve Amerikan İlerleme Merkezinin "Türkiye Medyasındaki Değişim" başlıklı araştırmasına,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Ayasofya'nın seksen altı yıllık aradan sonra tekrar cami statüsüne kavuştuğuna, Danıştay kararının Ayasofya'nın illebet cami olarak kalacağını tespiti olduğuna ve 24 Temmuz tarihinde kılınacak cuma namazıyla fiilî olarak ibadete açılacağına, Srebrenitsa katliamının 25'inci yıl dönümü vesilesiyle katledilen mazlumlara Allah'tan rahmet dilediğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İYİ PARTİ Grubunun, 9/7/2020 tarihinde Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 20 milletvekili tarafından, ülkede imtiyaz hakkı ve özelleştirme uygulamalarının Anayasa ve kanunlara uygun yapıp yapılmadığının ve araç muayene hizmetleri başta olmak üzere bazı kamu hizmetlerinin tekelci yapıya dönüşmesinin sebeplerinin araştırılması, özel sektöre devredilen kamu hizmetlerinden vatandaşların daha kaliteli ve ucuz hizmet alabilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin,

HDP Grubunun, 11/7/2020 tarihinde Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve arkadaşları tarafından, normalleşme sürecinin ardından bölge illerinde artış gösteren Covid-19 vakalarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (8103 sıra no.lu),

CHP Grubunun, 11/7/2020 tarihinde Grup Başkan Vekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, Sakarya ilinde 9 Temmuz 2020 tarihinde meydana gelen ikinci patlamanın tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (1933 sıra no.lu),

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2020 Cumartesi günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, MHP olarak CHP, HDP ve İYİ PARTİ grup önerilerine destek vermediklerine ve siyasi anlayış çerçevesinde çalışmaların yürütüldüğüne, Sakarya ilinde meydana gelen ikinci patlamanın tüm yönleriyle araştırılması amacıyla verilen önergeye destek vermemelerinin kazaya ilgisiz kaldıkları anlamını taşımadığına ve her platformda meselenin takipçisi olduklarına,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Sakarya Milletvekili Recep Uncuoğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 27'nci Yasama Döneminde verilen toplam 370 grup önerisinin çoğunluğunun önem atfettikleri konular üzerinde olduğuna, araştırma komisyonu kurulmasına ilişkin kabul edilen grup önerilerinin 5 siyasi parti grubunun ortak mutabakatıyla kabul edildiğine ve grup önerilerine ilişkin İç Tüzük düzenlemesine ihtiyaç olduğuna,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Sakarya ilindeki patlamalarda hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine ve yargıya intikal eden bu konunun olgunlaşmasının, yetkili makam ve mercilerin çalışmalarının beklenmesi gerektiğine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, sorun yaşanmadan önleminin alınması gerektiğine, toplumun tamamını ilgilendiren konularda ortak önergieyle araştırma komisyonu kurulması konusunda mutabakat sağlanmasının politik kültür açısından doğru olacağına,

Aksaray Milletvekili Ayhan Erel, Sakarya ili Hendek ilçesinde meydana gelen olayda Türk milletinin acısının ve endişesinin bir olduğuna, siyasi parti gruplarının ortak kararıyla varsa ihmali olanların araştırılmasının bundan sonra meydana gelebilecek hadiseler için caydırıcı olacağına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Adalet,

Anayasa,

Avrupa Birliği Uyum,

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm,

Çevre,

Dışişleri,

Dilekçe,

Güvenlik ve İstihbarat,

İçişleri,

İnsan Haklarını İnceleme,

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği,

Kamu İktisadi Teşebbüsleri,

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor,

Millî Savunma,

Plan ve Bütçe,

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler,

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji,

Tarım, Orman ve Köyişleri,

Komisyonları üyelikleri için AK PARTİ, CHP, HDP, MHP ve İYİ PARTİ Gruplarınca aday gösterilen milletvekilleri seçildiler.

Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Aydın Milletvekili Metin Yavuz ve 60 Milletvekilinin Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2985) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 221) görüşmeleri, Komisyon temsilcileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 223) görüşmelerine devam edilerek birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlandı, verilen aradan sonra Komisyon temsilcileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

3'üncü sırasında yer alan ve görüşmeleri yarım kalan, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 216) görüşmeleri, Komisyon temsilcileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın ve Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, uzman erbaşlara kadro verilip verilmeyeceğini, harp okulları ve askerî liselerin yeniden açılıp açılmayacağını, askerî hastanelerin ve GATA'nın eski hâline getirilip getirilmeyeceğini, F-35 ve S-400'lerin son durumunun ne olduğunu, ordudaki liyakatin yeniden sağlanıp sağlanamayacağını, uzman er ve erbaşlara 3600 ek gösterge verilmesinin düşünüldüğü düşünülmediğini öğrenmek istediğine,

Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç, Birleşmiş Milletlerin 2020 yılını Farabi Yılı ilan ettiğine,

Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap, askerî okul öğrencilerinin haklarının iade edilip edilmeyeceğini öğrenmek istediğine,

Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Özyavuz, Şanlıurfa ilinde DEDAŞ'ın uygulamaları nedeniyle yaşanan mağduriyetin giderilmesi gerektiğine,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyinin 2018 yılından beri niçin toplanmadığını öğrenmek istediğine,

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, öğrencilerin kredi borçları ve faizlerinin akıbetinin ne olacağını, çiftçilerin ve esnafların borçlarının yeniden yapılandırılıp yapılandırılmayacağını, BAĞ-KUR, motorlu taşıtlar vergisi ve sigorta prim borçlarına yönelik bir affın düşünüldüğü düşünülmediğini öğrenmek istediğine,

İzmir Milletvekili Kani Beko, ülkenin ağır bir ekonomik krize sürüklendiğine, işsizlik ve yoksullukla baş başa bırakılan yurttaşların sesi olan Halk TV ve Tele1'in susturulmak istenmesini kabul etmediklerine,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Niğde iline yeniden acemi birliği kurulması yönünde bir çalışmanın olup olmadığını, darbe girişimi gerekçesiyle ihraç edilen askerî öğrenci ve uzmanların mağduriyetinin giderilmesi için bir çalışmanın yapılıp yapılmadığını öğrenmek istediğine,

Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, Kırklareli ilinde yaşanan doğal afet nedeniyle zarar gören çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesini talep ettiklerine,

Bursa Milletvekili Mustafa Esgin, AK PARTİ'ye muhalefet etmek kastıyla Türkiye'ye muhalefet etmenin izana zarar vereceğine,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, Gaziantep ilinin Covid-19 vaka sayısındaki artışta ilk 5 şehir içerisinde bulunduğuna, Sağlık Bakanlığının 7 Temmuz tarihli tebliğinden kaynaklanan mağduriyetin giderilmesi gerektiğine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık, Van ilinde çığ, deprem ve sel felaketleri yaşanan bölgelerin afet bölgesi ilan edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması gerektiğine,

Millî Savunma Komisyonu Başkanı İsmet Yılmaz, Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in İYİ PARTİ Grubu adına, Denizli Milletvekili Haşim Teoman Sancar'ın CHP Grubu adına ve Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in şahsı adına yaptığı konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Millî Savunma Komisyonu Başkanı İsmet Yılmaz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Millî Savunma Komisyonu Başkanı İsmet Yılmaz, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, 2011, 2015 ve 2018 yıllarında söz verilmesine rağmen Şanlıurfa ilinin su ve elektrik sorunlarının çözülmediğine,

Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver, normalleşme süreciyle birlikte kısıtlı şekilde hizmet sunmaya çalışan kahvehanelerin ve kıraathanelerin mağduriyetlerinin giderilmesi gerektiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Denizli Milletvekili Haşim Teoman Sancar'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, FETÖ meselesiyle ilgili "O dönemdi, bu dönemdi." tartışmalarına girilmesinin FETÖ'ye hizmet etmekten öteye gitmeyeceğine ilişkin açıklamada bulundu.

Gündemde başka bir iş bulunmadığından, 14 Temmuz 2020 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 20.54'te birleşime son verildi.

Süreyya Sadi BİLGİÇ
Başkan Vekili

Şeyhmus DİNÇEL
Mardin
Kâtip Üye

Burcu KÖKSAL
Afyonkarahisar
Kâtip Üye

İshak GAZEL
Kütahya
Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ
Nevşehir
Kâtip Üye

Bayram ÖZÇELİK
Burdur
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 182

**13 Temmuz 2020 Pazartesi
Milletvekili Teklifleri**

1.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın; Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3028) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.07.2020)

2.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın; Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun ile Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3029) (Tarım, Orman ve Köyişleri; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2020)

3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in; Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3030) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2020)

4.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Dair Kanun Teklifi (2/3031) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2020)

5.- Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in; 9/5/1955 Tarihli ve 6551 Sayılı Barut ve Patlayıcı Maddelerle Silah ve Teferruatı ve Av Malzemesinin İhissardan Çıkarılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3032) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2020)

6.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin; 5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3033) (Adalet; Tarım, Orman ve Köyişleri; İçişleri ile Çevre Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2020)

7.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın; 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ile 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3034) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.07.2020)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, Ekonomik ve Sosyal Konseyin toplanmama nedenine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/31431) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

2.- Tekirdağ Milletvekili Enez Kaplan'ın, belirli suçlardan hüküm giyen öğrenciler hariç tutulmak kaydıyla üniversitelerle ilişkisi kesilen öğrencilere yönelik bir af düzenlemesi yapıp yapılmayacağına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/31432) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.06.2020)

3.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, okulla ilişkisi kesilen Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Tıp Fakültesi öğrencileri hakkında yürütülen yasal sürece ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/31433) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2020)

4.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2010-2020 yılları arasında iş kazalarında yaralanan veya hayatını kaybeden kişilere ve bu sebeple açılan davalara ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31434) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

5.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, 7244 sayılı Kanun kapsamında işten çıkarmalar yasaklanmasına rağmen işsizlik maaşı başvurularında artış yaşanmasının sebeplerine ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31435) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

6.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, 20 Haziran 2016 tarihinden bu yana Türkiye İş Kurumuna özel istihdam bürosu kurmak için yapılan başvurulara dair çeşitli verilere ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31436) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

7.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman ilinde bulunan bir sahabe türbesine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31437) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

8.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli ilinin Körfez Belediyesinin 2019 yılı faaliyet raporunun internette yayınlanmamasına ve belediyenin borçlarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31438) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

9.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli ilinin Gebze ilçesinde bulunan bir stadın yıkımına ve yerine yapılacak olan stada ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi

(7/31439) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

10.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, Aydın ilinde bulunan bir jeotermal elektrik santralinde yapılan çalışma sonucu zehirli sızın çevreye salınmasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31440) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.06.2020)

11.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli ilinin Kandıra ilçesinde yapılacak olan RES'lerin ÇED Raporu toplantısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31441) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

12.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Covid-19'a karşı KYK yurtlarında alınan önlemlere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31442) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

13.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, Türkiye Wushu Federasyonu Başkanvekili ve ailesiyle ilgili usulsüzlük iddialarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31443) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.06.2020)

14.- Bursa Milletvekili Lale Karabıyık'ın, yıllar içinde açıklanan teşvik ve reform paketlerine rağmen işsizlik oranlarında meydana gelen artışa ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31444) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

15.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün tıbbi cihaz ihracatı yapan firmalarla imzaladığı mal alım sözleşmelerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31445) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.06.2020)

16.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, internet kafeler ve oyun salonlarının açılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31446) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.06.2020)

17.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, 1996 yılında Diyarbakır'ın Kulup ilçesinde kaybolan bir kişinin akıbetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31447) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2020)

18.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2015 yılından bugüne kadar hakkında soruşturma açılan Bakanlık personeline ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31448) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

19.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Haziran 2019-Haziran 2020 tarihleri arasında RTÜK'ün kanallara yönelik yaptığı incelemelere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31449) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2020)

20.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, zorunlu hizmetini yapmakta olan öğretmenlerin mevzuatta belirtilen mazeretlere sahip olmaları durumunda zorunlu çalışma yükümlülüklerinin ertelenmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31450) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

21.- Hakkari Milletvekili Sait Dede'nin, Hakkari ilinde taşınmalı eğitim uygulaması kapsamında servisçilik yapan esnafın pandemi nedeniyle oluşan mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31451) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2020)

22.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, koronavirüs salgını nedeniyle sağlık çalışanlarına yapılacak performans ödemelerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31452) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

23.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, Türkiye genelinde yapılan antikor testlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31453) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

24.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, DSİ'nin Bursa ili Kestel ilçesinde yaptığı projeler ile yaşanan sel felaketine ve bölge müdürlüğünün bütçesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31454) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

25.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'in Çiçekdağ ilçesinde bulunan Kırdök köyü sulama göleti projesinin gecikmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31455) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

26.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, 18 Kasım 2019 tarihinde gerçekleşen Tarım Şurasında alınan kararların uygulanmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31456) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.06.2020)

27.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, 2020 yılında Van ili Başkale ilçesinde yaşanan bazı doğal afetler sonrasında yapılan hasar tespitlerine ve yardımlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31457) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2020)

28.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün tıbbi cihaz ihracatı yapan firmalarla imzaladığı mal alım sözleşmelerine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/31458) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.06.2020)

**14 Temmuz 2020 Salı
Milletvekili Teklifleri**

- 1.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve 1 Milletvekilinin; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3035) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2020)
- 2.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın; Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3036) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2020)
- 3.- İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ve Düzce Milletvekili Ayşe Keşir ile 2 Milletvekilinin; İşsizlik Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3037) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2020)

**Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri
(Milletlerarası Andlaşmalar)**

- 1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2020) (Gelen evrak numarası: 683532)
- 2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2020) (Gelen evrak numarası: 683537)
- 3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2020) (Gelen evrak numarası: 683538)
- 4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2020) (Gelen evrak numarası: 683540)

Rapor

- 1.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un (10/1058), İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli ve 45 milletvekilinin (10/1071), Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 20 milletvekilinin (10/1108), Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt ve 20 milletvekilinin (10/1220), Giresun Milletvekili Necati Tıgılı ve 20 milletvekilinin (10/1288), İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 milletvekilinin (10/1369), HDP Grubu adına Grup Başkanvekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın (10/1464), İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın (10/1559), MHP Grubu adına Grup Başkanvekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın ve Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün (10/1560); Rabia Naz Vatan başta olmak üzere şüpheli çocuk ölümlerinin araştırılması ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İctüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S.Sayı: 224) (Dağıtılma tarihi:14.07.2020)

14 Temmuz 2020 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Enez KAPLAN (Tekirdağ), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113’üncü Birleşimini açıyorum. (x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Kayseri Büyükşehir Belediyesinin yapmış olduğu çalışmalar hakkında söz isteyen Kayseri Milletvekili Hülya Nergis’e aittir.

Buyurun Sayın Nergis. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Kayseri Milletvekili Hülya Nergis’in, Kayseri iline ilişkin gündem dışı konuşması

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Melikgazi, Seyyid Burhaneddin ve Mimar Sinan’ın yurdu, Selçuklu’nun cevheri, dört yanı medeniyet eserleriyle dolu, Erciyes’in bağrından, Kayseri ilimizden söz etmek istiyorum.

“İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” düsturuyla, Hükümetimiz döneminde şehrimize toplam 27 katrilyon liralık yatırım yapılmıştır. Hükümetimiz döneminde 9 baraj ve gölet yapılarak hizmete alınmıştır. Bunlara bağlı olarak da 356 bin dekar arazi sulamaya açılmış, kabaca yıllık 210 milyon TL zirai gelir artışı sağlanmıştır. İlimiz, her ne kadar sanayi ve ticaretle nam yapmışsa da tarımsal potansiyeliyle ülkemiz tarımsal hasılasında söz sahibi iller arasında yer almaktadır. Kayseri’de tarımsal üretim aspiden kimyona, elma yetiştiriciliğinden çerezlik kabak çekirdeğine, büyükbaş yetiştiriciliğinden yumurta üretimine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Ülkemizde yetiştirilen kabak çekirdeğinin yüzde 33’ü, ay çekirdeğinin yüzde 16’sı ilimizde yetiştirilmektedir. Türkiye’deki çilek fidesi üretiminin yüzde 50’si ilimizde üretilmektedir. Patates, şeker pancarı, elma üretiminde de ilimiz ilk 5 il arasında yer almaktadır. 5,5 milyar TL’lik tarımsal üretim değeriyle ülke ekonomisine ilimiz ciddi katkı sağlamaktadır. Kırmızı et üretiminde de lider iller arasında yer almaktayız. İhraç edilen 3 yumurtadan 1’i Kayseri’de üretilmektedir. Denize kıyısı olmadığı hâlde su ürünleri üretiminde de söz sahibi olan şehrimiz, ülkemizin yavru alabalık ihtiyacının yüzde 37’sini karşılamaktadır. Şehrimize değer katan projeler çalışan başkanlarımızla hız kesmeden devam etmektedir.

“Kayseri” denince ilk akla gelen tabii ki Erciyes Dağı’dır. “Erciyes’in karı Kayseri’nin kârı.” düsturuyla hizmet sunan Erciyes tesislerimiz, Alpler standardında 102 kilometre uzunluğunda 34 farklı kayak pisti, 19 mekanik tesisleriyle dünyanın sayılı kayak merkezlerindedir. Erciyes tesisleri sezon boyunca 2 milyon ziyaretçi ağırlamaktadır. Son yıllarda yurt dışından ciddi anlamda turist gelmeye başlamıştır. Farklı branşlarda dünya kupası ve Avrupa kupası gibi uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapabilecek kapasitedir. Bunun yanında, yüksek irtifa kamp merkezinde 40 takımı aynı anda ağırlayacak kapasiteye de sahiptir. Zirve tırmanışı, trekking, çadır kampı, atlı gezinti ve bisiklet gibi faaliyetler yürütülmektedir.

UNESCO Geçici Dünya Mirası Listesi’ne alınmış olan Koramaz Vadisi, Kültepe Kaniş-Karum Höyüğü, zürafa fosil yatağı, Kagn Gölü, kayadan oyma kilise, antik yerleşim birimleri, 21 yer altı şehri, mezar ve tümüslere ev sahipliği yapan önemli bir arkeoloji alanıdır.

(x) 7/4/2020 tarihli 78’inci Birleşimden itibaren, coronavirus salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu’ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Ayrıca, Büyükşehir Belediyemiz ve Valiliğimizin katkılarıyla, Soğanlı Vadisi sıcak hava balon turizmine açılmış, turizm açısından gelecek vadeden önemli bir bölge olmuştur. Bölge, geçmişte Kapadokya'nın başkentliğini yapmıştır; içerisindeki kilise ve manastır olarak kullanılmış kaya oymalarıyla Yeşilhisar ilçemize ve şehrimize turizm açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

Ayrıca, şehrimizin en önemli turizm potansiyellerinden biri olan Türkiye'nin en yüksek, dünyanın ikinci en yüksek şelalesi olma özelliğini taşıyan Yahyalı Kapuzbaşı Şelaleleri çevre düzenlemeleri yapılarak ziyaretçilere açılmıştır.

Kayseri, sucuğu, pastırması, mantısı ve kendine has mutfak kültürüyle bir gastronomi şehridir. İlimize ait 11 ürün için coğrafi işaret alınmış, 5 ürün için de başvuru yapılmıştır. Kayseri, 4 üniversitesiyle aynı zamanda bir eğitim şehridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HÜLYA NERGİS (Devamla) – İlimiz, 1607 yataklı şehir hastanesi, üniversite hastanesi ve özel hastaneleriyle sağlık alanında bölgeye büyük hizmet sunmaktadır. Sağlık alanında önemli gelişmelerden biri de Büyükşehir Belediyesi ile Uluslararası Sağlık Hizmetleri AŞ (USHAŞ) arasında yapılan protokol ile Ankara ve İstanbul'dan sonra 3'üncü büronun Kayseri'de açılmış olmasıdır.

Ayrıca, yarın, 15 Temmuz demokrasi zaferimizin 4'üncü yıl dönümü. Bu vesileyle 15 Temmuzda şehit olan kardeşlerimizin hepsini buradan rahmetle yâd ediyorum.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Bartın'ın sorunları hakkında söz isteyen Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Bankoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- *Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Bartın ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması*

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, bugün size memleketim Bartın hakkında bazı gerçeklerden bahsetmek istiyorum. Çünkü bizlerin görevi, hiçbir hemşehrimizi ayırmadan sorunlarını buraya, Bartın'ı da hak ettiği yere taşımaktır.

İlk konu, aslında hepimizin sağlığını ve Bartın'ın geleceğini tehdit eden termik santral meselesidir. Ne hikmetse kiralama yaptığı 2005 yılından beri bugüne gelmiş ve bir torba kömür bile çıkarmamış bir özel şirketimiz var. Amasra B Sahası'nda kömür çıkarmak için aldığı süre de Mayıs 2019 yılında dolmasına rağmen bu şirket hâlâ faaliyette. Neresinden tutsak hukuksuzluklarla karşılaşılıyor. Size söyleyeyim: Bu şirket, AKP iktidarının kanatları altındadır ama Danıştay, her şeye rağmen, termik santrale izin verebilecek bir olası düzenlemeyi durdurmuştur. Bu noktada yurttaşlarımızın talebi çok nettir “Devlet bizim yanımızdaysa bu sahaların işletmesini kendisi yapsın. Eğer amaç taş kömürü çıkarmaksa Türkiye Taşkömürü İşletmeleri bu işi kendi imkânlarıyla yapsın. Böylece, dünyanın en zor işini yapan emekçilerimiz de özel şirketin insafına kalmamış olur.” diyorlar.

Emekçiler iş ve aş garantisi bekliyor değerli arkadaşlar. E, siz de garanti vermeye alışkınsınız, bu konuda ustasınız. (CHP sıralarından alkışlar) Hastanelere, yollara, havaalanlarına verdiğiniz garantilerden sonra neden “Amasra'ya termik santral kurduymayacağız.” diye garanti vermiyorsunuz? Ya da neden Amasra'ya “Amasra'daki taş kömürü işletmelerini devlete devredip istihdamı artıracacağız.” diye garanti vermiyorsunuz. Bunu gayet iyi yapabilirsiniz çünkü sizin iktidarınız kendi yandaşlarını koruma ve kollama görevini sürdürüyor. Şimdi, şunu herkes bilsin: Biz, Amasra'ya termik santral yaptırmayacağız.

Bir başka sorun var; her şeyin başı olan sağlık. Çevre illere sevk talepleri için yüzlerce telefon alıyoruz her gün, neden? Çünkü mevcut hastanemiz yetersiz ve uzman doktor eksikimiz var. İl dışından hasta kabul eder durumdayken bugün, hastanemiz il dışına hasta sevk ediyor ve uzman doktorlar geldikleri gibi tayin talep edip gidiyorlar. Hastanemiz o kadar kalabalık ki yatarak tedavi görmesi gereken hastalar ayakta tedavi edilip gönderiliyor gerçekten, çok üzücü.

Bu noktada, Bartın'da 400 yataklı bir hastane inşaatımız var, bundan bahsedeyim. Bu hastanenin ihalesi 2017 yılında yapılmış, üzerinden iki buçuk yıldan fazla süre geçmiş, yok "Temel attık." yok "İhale ettik" yok... Sürekli bir açıklama var ama icraat yok. Siz, aslında diyorsunuz ki "Nemalanmak yoksa biz de yokuz arkadaş." Bakın, 2 bin kişilik yurt yaptılar özel sektöre devretmek için. Bu yurdun yapımı, hastanenin temeli atıldıktan sonra iki yılda çabucak bitti. Demek ki isteseydiniz hastaneyi de o kadar sürede bitirebilirdiniz. Artık, millete de memlekete de daha fazla zarar vermeyin diyorum çünkü gerileme dönemimize girdiniz, bari herkese hizmet etmeye çalışın. Dünya ülkelerine maske yardımında bulunan iktidar, Bartın'daki hastaneyi tamamlamak için ödenek yetersizliği bahanesine de sığınmayacaktır diye düşünüyorum.

Bir diğer meselemiz, Kozcağız'daki hemşhailerimin talebi; beldelerinin ilçe olmasını istiyorlar. Kozcağız, ülkemizdeki birçok ilçeden daha büyük; kırsalıyla birlikte nüfusu yaklaşık 30 bin kişiye ulaşmış. Artık Kozcağız, Kaymakam nezaretinde yönetilmeyi bekliyor. Kozcağız'ın ilçe olma vakti gelmiştir diyorum çünkü her gün yüzlerce hemşhailerimiz kamu hizmeti almak için Bartın merkeze gitmek zorunda kalıyor ve bu anlamda, buradan, bu konuyla ilgili vermiş olduğum kanun teklifini bir kez daha hatırlatmak istiyorum ve diyorum ki: "Kozcağızlı hemşhailerimin bu konudaki talebine kulak verin."

Şimdi, bir diğer konu, Kurucaşile'deki ahşap tekne yapımı. Geçmişten beri, ilçemizde önemli bir zanaat olan bu ahşap tekne yapımını destekleyin. Bunun için hâlâ temel sıkıntılar mevcut, hâlâ tekneler yapılırsa da kapasite anlamında oldukça yetersiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi Sayın Bankoğlu.

AYSU BANKOĞLU (Devamla) – Toparlıyorum.

Bu noktada, atarlardan torunlara geçen bu aile mesleği can çekişmesin. Ta Osmanlı'nın kadirga gemilerini yapmış Kurucaşile bunu hak etmiyor, değerli arkadaşlar. Kültür ve Turizm Bakanlığına çağırımızdır: "Bu mesleği de Kurucaşile'yi de kaderine terk etmeyin, bu mesleği yaşatarak göçü de önleyebilirsiniz." Burada yapılan işleri dünyaya tanıtmak için Turizm Bakanlığını görevde davet ediyorum.

Son olarak, yakın zamanda Bartın Belediyesiindeki bir fatura usulsüzlüğüne yönelik İçişleri Bakanlığına seslenmek istiyorum: "Bartın Belediyesine, bir aya yakın süre geçmiş, hâlâ usulsüzlükle ilgili bir müfettiş gönderilmemiştir, bunun nedeni nedir? Yalova Belediyesinde de aynı şey olmuştur, Yalova Belediyesi için açık olan kulaklar Bartın Belediyesi için kapalı mıdır? (CHP sıralarından alkışlar) Yalova Belediyesi için açık olan gözler Bartın Belediyesini görmemekte midir? Yalova Belediyesi için konuşan diller Bartın Belediyesi için neden lal olmuştur?"

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, sanal ölüm tuzağı olarak bilinen Mavi Balina ve benzeri bilgisayar oyunlarının zararlarının önlenmesiyle ilgili söz isteyen İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'e aittir.

Buyurun Sayın Erdem. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, bilgisayar oyunlarının zararlarının önlenmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiğine ilişkin gündem dışı konuşması

ARZU ERDEM (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "sanal ölüm tuzağı" olarak bilinen Mavi Balina, Momo, Mariam, Silent House ve Mavi Bebek gibi bilgisayar oyunlarının zararlarının önlenmesi ve bunlarla ilgili yapılması gereken çalışmalara ilişkin gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi, ekranları başında bizi izleyen aziz Türk milletini ve sizleri saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, yarın 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'müz. Türk milletine kimsenin kefen biçemeyeceğinin, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kimse tarafından bölünemeyeceğinin en güzel örneğiydi aslında o gün. Türk milleti, demokrasisine sahip çıkmıştır. Rabb'im birliğimizi, dirliğimizi daim eylesin.

Ayrıca, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından, terörle mücadele kapsamında Yıldırım-1 Cudi Operasyonu başlatılmıştır. Rabb'im kahraman Türk askerimizin ayağına taş, gözüne yaş değdirmesin ve muzaffer eylesin.

Değerli milletvekilleri, çocuklarımızın hayatını tehlikeye sokan ve “sanal ölüm tuzağı” olarak bilinen Mavi Balina, Momo, Mariam, Silent House oyunlarının ardından, son günlerde Mavi Bebek oyunu gündeme gelmiştir. Verdiği talimatlarla özellikle çocuklarımızı kendisine ve çevresine zarar vermeye yönlendiren ve hatta ölüme sürükleyen bu oyun, Facebook ve Instagram üzerinden “direkt mesaj” yoluyla yani bir link gönderilmesi yoluyla 16 yaş altı çocuklara ulaşmaktadır.

Şimdi, diyeceksiniz ki: “Bu çocukları bu oyun nasıl bulur?” Çocuklarda depresif bir durum varsa, özellikle birtakım içe kapanıklık ve intihar meyli varsa ve bunlarla ilgili, Google arama motorunda çocuklar tarafından bir arama yapılmışsa işte, bu oyunun sahipleri bu çocukları buluyor ve onlara link gönderiyor. Burada dikkat etmemiz gereken şudur: Aslında, çocuklarımıza sahip çıkarken duygusal durumlarında meydana gelen değişiklikleri anne ve baba olarak hatta tüm akrabaları olarak yakından takip etmemiz gerekir çünkü aslında, tuzaklar bu çocuklara bir şekilde ulaştırılıyor, aynı Mavi Balina'da olduğu gibi.

Bir efsaneden türetilmiş, sanal bir oyun olarak bilinen Mavi Bebek oyunu -bakın, çok ilginçtir burası- banyoda ışıklar kapatılarak oynanmaktadır. Oyunu oynayan çocuklarımıza, banyoya girdikten sonra aynada gözlerine bakarak, ellerinde bir bebek varmış gibi, 13 defa “blue baby” diyerek sallaması talimatı verilmektedir. Belirli davranışları tekrar ederek, söyleyerek oynanan bu oyunda, talimatlar yerine getirildiğinde oyunu oynayan çocuk hayalet bebek göreceğine inandırılmaktadır. Banyoda, talimatlarla, hipnotik bir yönlendirme yapan oyun aracılığıyla, korkunun yanı sıra çocuklarımıza ölümle ilgili çağrışımlar da yapılmaktadır.

Ergenlik ve öncesi dönemlerde, sanal âlemde, duyduklarını ve gördüklerini merak eden -ki bunu hepimiz biliyoruz, hepimiz buna şahidiz- çocuklarımızı takip ederken arama motorlarına neler yazdıklarını mutlaka takip edelim değerli milletvekilleri. Bu küçük çocuklar, artık bu küçüklükten çıkıp kendilerini ispat etmek adına, özellikle bu oyunlarda rüşdünü ispat niteliğini taşıyan hamlelerde bulunmakta ve kendilerine çok büyük zararlar vermektedirler. Böylelikle, söz konusu oyunlar sebebiyle çocuklarda depresyon, kaygı bozuklukları, davranış bozuklukları ve aynı şekilde suça eğilim de görülmektedir.

Çocuklarımız, bizim geleceğimiz ve en kıymetli varlıklarımız. Onların fiziksel ve ruhsal sağlıklarını korumak hepimizin vazifesi, sadece annelerinin, babalarının vazifesi değil. Bizim, burada siyasi kısır çekişmeler yapmak yerine aslında yapmamız gereken, bu konularda çalışmalarını hep birlikte yürütüp ve bunlarla ilgili sonuç elde etmek. Bu tür uygulamalar çok ciddi boyutta denetlenmeli. Aslında, son dönemde hepimizin yaşadığı ve hepimizin çok büyük rahatsızlık hissettiği, sosyal medya ve dijital dünya üzerinden hepimizin belki de biraz nasibini aldığı, nasibini alırken de çok büyük huzursuzluk hissettiği, kişisel haklarımıza saldırıya kadar varan, hakaretlere kadar varan hususlar söz konusu. İşte, dolandırıcılık aslında dijital dünya üzerinden yapılmakta, tacizler dijital dünya üzerinden yapılmakta. Bu tarz ölüm oyunları, dijital dünya üzerinden çocuklara ulaştırılmakta ve yine, sosyal ağlara baktığımızda; işte, Instagram, Facebook ve Twitter'a baktığımızda da gördüğümüz gibi, ahlak boyutlarını aşan ve bu anlamda insanların haklarına giren birçok eylem söz konusu. Sahte hesaplar üzerinden özellikle bunların tamamı yapılmakta. Bu hususta -gündeme taşıdığımız gibi liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin de dediği gibi bizlerin de şu an sosyal medya hesaplarını kullanmamasının sebebi olan- özellikle sosyal medya ve dijital dünyada bu tarz suçların işlenmesi durumunda mutlaka düzenlemenin getirilmesi, caydırıcı cezaların mutlaka devreye girmesi gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın söylelerinizi.

Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Başkanım, bitirmek üzereyim.

Bu hususta yapılacak olan çalışmalarda, özellikle buna hani hep şu söyleniyor ya “İşte, ifade özgürlüğü...”, yok efendim “Bu benim hakkım, ben istediğimi yazabilirim...” Siz başka bir insanın hakkına girdiğiniz an, ifade özgürlüğünüzün sınırı biter ve suç başlar. İşte, burada dikkat etmemiz gereken en önemli husus bu. Hep birlikte, inşallah bu konuya bir çözüm getireceğiz.

Hepinizi tekrar saygılarımla selamlıyorum.(MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Şeker, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yarın, şehit kanlarıyla yoğrulmuş bu cennet vatana ve hükümete yönelik hain FETÖ terör örgütünün 15 Temmuz darbe ve işgal girişiminin 4'üncü yıl dönümü. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde ve AK PARTİ iktidarlarında, yapılmış ve yapılmak istenen darbeler, artık darbeyi yapanın ve aklından geçirenin yanına kâr kalmıyor. Yapılan yasal düzenlemeyle, demokrasi tarihimizin kara lekesi olan 27 Mayıs darbesi tarihin çöplüğünde yerini aldı. 12 Eylül darbesi ve 28 Şubat 1997 postmodern darbesini yapanlar yargılanırken 27 Nisan e-muhıtrasına kalkışanlara hadleri bildirildi. FETÖ terör örgütü de en ağır şekilde cezalandırılıyor. Zoru gördüğünde şapkasını alıp gitmeyen, ülke işgal edilirken evde kahve yudumlamayan, darbecileri tarihin çöplüğüne gönderen Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür ediyorum. Tüm şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmetle anıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

2.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, yaşanan yoğunluk nedeniyle oluşan mağduriyetin önlenebilmesi için Çeşmeli-Taşucu otoyolu ile Mersin-Çamlıyayla yolunun tamamlanmasını Ulaştırma ve Altyapı Bakanından talep ettiğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çağrım Ulaştırma Bakanına olacaktır. Mersin, ulaştırmayla ilgili büyük projelerin bulunduğu bir kenttir. Ben 3'üncü dönemdir milletvekiliyim. Mersin'de yapılan projeler, 2015 yılından bu tarafa: Antalya yolunun yaklaşık yüzde 80'i bitmiştir, ben çalışmalar için teşekkür ediyorum yalnız Çeşmeli-Taşucu otoyolu bir türlü başlayamamıştır. Yazın özellikle sahil turizminden dolayı büyük bir yoğunluğun yaşandığı Çeşmeli-Taşucu yolunun inşaatının bir an önce başlamasını... Yine, Mersin-Çamlıyayla arasındaki 60 kilometrelik yolun yaklaşık 30 kilometresi tamamlanmış yalnız belli bir kısmının istimlak işlemleri hâlâ bitirilememiş ve mahkeme süreci devam etmektedir; Bakanlığın burada acilen, acele kamulaştırma kararı alarak yazın 100 binin üzerinde insanın yaşadığı Çamlıyayla yolundaki kamulaştırmanın bitirilmesini ve Tarsus Takbaş köyü ve Ulaş köyü arasında bulunan Çamlıyayla yolunun o kısmının tamamlanarak yazın nüfus yoğunluğunun 100 bine çıktığı bölgedeki ulaşımın rahatlatılmasını talep ediyorum, saygılarımla sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

3.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi bünyesinde açılan Psikoloji Lisans Programı'na ilişkin açıklaması

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi bünyesinde Psikoloji Lisans Programı'nın açıldığı görülmektedir. Ruh sağlığı, beden sağlığı kadar önemlidir ve bir bütündür. Açık öğretim okuyarak tıp doktoru olunmayacağı gibi psikolog da olunmaz. Nasıl ki beden sağlığı yetkin kişilere bırakılıyorsa ruh sağlığı da alanında yetkin kişilere bırakılmalıdır. Psikologlar, meslek yasağı beklerken bambaşka bir sorunla karşı karşıya kalmıştır. Uygulamalı eğitimin şart olduğu bir bilim dalı olan

psikoloji bölümü için alınan bu kararlar kabul edilemez. Ülkemizde ruh sağlığına verilen önem oldukça düşük seviyelerdeyken, uzaktan diploma vererek psikoloji bölümünün kalitesini düşürmeyin, toplumun psikolojik sağlığıyla oynamayın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

4.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, işsizlik rakamlarının cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesinde olduğu bir dönemin yaşandığına ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, cumhuriyet tarihi boyunca işsizlik rakamının en yüksek seviyede olduğu dönemi yaşıyoruz. İstihdam hızla düşmektedir. Nisan ayı itibarıyla iş gücüne katılım oranını yüzde 47'ye gerilemiş olması gerçekten çok kritiktir. Gençler arasında 2019'da yüzde 43 olan iş gücüne katılım oranı, yüzde 34'e düşmüş durumdadır. Bu durum, Hükümetin izlemiş olduğu ekonomi politikaları ve yeni yönetim sisteminin bir sonucudur. İşsizliğe çare üretmeyen, ekonomiye yön veremeyen siyasi iktidar, maalesef, TÜİK'e yön vermektedir. 10 milyon 220 bin yurttaşımızın işsiz kaldığı ve umudunu yitiren milyonların sesini bu siyasi iktidar duymamakta ve doğal olarak çözüm üretmemektedir. İşsizlikle mücadelede geçici çözümlerle ya da TÜİK üzerinden istatistiki oynamalarla gerçeklerin üzerinin örtülmeye çalışılması ülkemizin geleceğini karartmaktadır. Milyonlarca işsiz yurttaşımızın ve ailelerinin işsizlik konusunda çözüm adresinin bu iktidarın olmadığı artık çok açıktır. Meclis olarak bizler, bu konuda acil çalışma yapmalıyız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ahmet Kaya...

5.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, Karadeniz'deki boğulma vakalarından yola çıkarak cankurtaran mayo tasarlayan Trabzon Fen Lisesi öğrencileri Muhammet Hazar Soylu, Yaren Kılıçaslan, Bilge İklim Çizmecioğlu, Nursu Altıparmak, Sude Civelek, Murat Yazan, Ahmet Hakan Güloğlu, Enes Büyükertaş ile Öğretmen Nurşen Turan'ı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yaz mevsiminin gelişyle birlikte her gün yurdumuzun farklı bölgelerinden boğulma haberleri alıyoruz. Trabzon Fen Lisesi çatısı altında bir araya gelen 8 gencimiz, bu boğulma vakalarını azaltmak için bir cankurtaran mayo tasarladılar ve tasarımlarıyla katıldıkları yarışmada Türkiye 3'üncüsü oldular. "SHI-MAYO" ismini verdikleri bu mayoların bel kısmında can simidi bulunuyor ve dışarıdan belli olmuyor. Tehlike anında pimi çektiğinizde otomatik olarak şişiyor ve hayat kurtarıyor. Gençlerimiz, icat ettikleri bu ürünle hem keyifli yüzebilmeyle hem de boğularak ölümlerin azalmasını sağlamak istiyorlar. Muhammet Hazar Soylu, Yaren Kılıçaslan, Bilge İklim Çizmecioğlu, Nursu Altıparmak, Sude Civelek, Murat Yazan, Ahmet Hakan Güloğlu, Enes Büyükertaş isimli bu pırıl pırıl gençlerimizi ve öğretmenleri Nurşen Turan'ı yürekten kutluyor, başarılarıyla gurur duyduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de tebrik ediyoruz.

Sayın Eronat...

6.- Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat'ın, vefat eden Adalet Ağaoğlu'na Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; akademisyen kardeşim Kamuran Eronat'ın doktora tezi olarak hazırladığı ve daha sonra da kitaplaştırdığı "Adalet Ağaoğlu, İnsan ve Eser" adlı çalışmasında çok detaylı anlattığı Adalet Ağaoğlu Hanımefendi'yi bugün kaybettik. Bu çalışma vesilesiyle tanıştığım ve uzun sohbetler etme imkânına kavuştuğum Adalet Ağaoğlu Hanımefendi'yi buradan rahmet ve şükranla anıyorum. "Fikrimin İnce Gülü" ve "Bir Düşün Gecesi" adlı başyapıtların sahibi Adalet Ağaoğlu için edebiyat dünyasının başı sağ olsun diyorum.

Saygılarımla.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, vefat eden Adalet Ağaoğlu'na Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Allah rahmet eylesin.

Sayın Kılıç buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, yaşadığı maddi ve manevi kayıplarla bazı sel felaketlerinin dünya tarihine geçtiğine, ülkede meydana gelen sel felaketlerinde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

İMRAN KILIÇ(Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dünyada ve ülkemizde yaşanan bazı sel felaketleri vardır ki yaşadığı maddi ve manevi kayıplarla tarihe geçmiştir. İşte, dünyada unutulmayan başlıca sel felaketleri: St. Felix Felaketi (1530), Burchardi Felaketi (1634), Noel Felaketi (1717), Sarı Nehir Felaketi (1887), Büyük Mississippi Seli (1926), Büyük Çin Felaketi (1931), Doğu Guatemala Felaketi (1949), Kızıl Nehir Felaketi (1971), Bankiyo Baraj Felaketi (1975), Vargas Felaketi (1999). Ülkemiz tarihinde meydana gelen birçok sel felaketinde de binlerce insan ölmüş, milyonlarca etkilenmiş ve birçok maddi hasar ve kayıplar oluşmuştur. Ölenlere Allah'tan rahmet diliyor, mağdurlara geçmiş olsun diyorum. Atalarımız “Ateş ile suya yiğitlik olmaz.” demişlerdir.

BAŞKAN – Sayın Ceylan...

8.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, kamu kurum ve kuruluşlarının daimî kadrolarında çalışan üniversite mezunu işçilerin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan daimî kadrodaki üniversite mezunu işçilerin feryadı buradan defalarca dile getirildi fakat hiçbir mesafe alınmadı. Memur olarak çalışan arkadaşlar ile aynı üniversitenin aynı bölümlerinden mezun olup aynı işi yapmalarına rağmen, statülerinin farklı olmasından dolayı eşit işe eşit ücret ve özlük haklarından faydalanamayan bu işçilerin çığlığını duymamakta neden ısrar ediliyor? Üniversite mezunu işçilerimizin talepleri sadece statü değişikliğidir.

Özetle, kamu kuruluşlarında, belediyelerde ve KİT'lerde işçi statüsünde çalışan üniversite mezunu işçilerin, isteğe bağlı olarak eğitimlerine uygun memur kadrolarına geçirilmesi herkesin mağduriyetini önleyecek ve hak eşitliği sağlayacaktır. Bu talebin karşılanması, eşit işe eşit ücret prensibinin de gereğidir ve personelin verimliliğini artıracığı gibi, çalışma barışına da katkı sağlayacaktır.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

9.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar ili Sandıklı, Şuhut ve Dinar ilçelerindeki patates üreticilerinin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, seçim bölgem Afyonkarahisar ili Sandıklı, Şuhut ve Dinar ilçelerinde patates üreticilerinin çilesi bitmiyor. Bu yıl coronadan sonra, mayıs ayında yaşanan don felaketinin vurduğu patates üreticisi, bir yandan verim düşmesiyle uğraşırken bir yandan da elindeki patatesi hak ettiği değere satmak için çabalıyor. Patatesin kilosu 90 kuruşa mal olurken üretici kilosunu 50-60 kuruştan satabilmekte. Patates üreticisinin para kazanabilmesi için ihracata öncelik verilmesi, kanunen hak ettiği ancak yıllardır alamadığı desteğin bir an önce üreticiye ödenmesi ve taban fiyatın bir yıl önceden açıklanması gerekiyor. Tarım Bakanına ve vicdan sahibi Afyonkarahisarlı AKP milletvekillerine sesleniyorum: Eğer bu önlemler alınmazsa patatesten zarar eden üretici ekimi bırakacak ve bundan da hem üretici hem de tüketici zarar görecektir.

BAŞKAN – Sayın Kasap...

10.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, dört yıl önceki 15 Temmuz darbe girişimi sonrası açılan davalardan beraat edenlerin özel sektörde dahi çalışmadığına ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

15 Temmuz hain darbe girişiminin 4'üncü yıl dönümü yarın olacak. Dört yıl boyunca neler oldu? Mühendisler, öğretmenler, avukatlar beraat ettiler ama özel sektörde dahi çalışmıyorlar.

Bu hafta olan bir olayı anlatayım: Bir uzman çavuş şu anda çalışıyor, yurt dışına çıkış yasağı var, beraat etmiş, Kıbrıs'ta görevlendiriliyor ama gidemiyor. Açlığa terkedilmiş, kamuda ve özel sektörde çalışamayan bir öğretmen -beraat etmiş- Almanya'dan ablasının bu hafta gönderdiği parayı, 3 bin lirayı Vakıfbank'tan çekemiyor. Askerî okul öğrencileri -18 yaşındaki askerî okul öğrencileri- hapiste. Amerikalara gidip ziyaret edenler, elini öpenler, biat edenler Mecliste. Allah'ın lütfu bu mu? Bu olmaması gerekiyor, burada bir riya yok mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tutdere...

11.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, can güvenliği ve trafik güvenliği açısından tehlike arz eden Göksu Köprüsü'yle ilgili çalışmaların başlatılması için Ulaştırma ve Altyapı Bakanına Adıyaman halkı adına çağrıda bulunduğuna ilişkin açıklaması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ederim Başkan.

Güneydoğu'yu Adıyaman üzerinden Akdeniz'e, batıya ve İç Anadolu'ya bağlayan tek ulaşım yolu Adıyaman-Gölbaşı kara yoludur. Bu yolun Göksu Çayı mevkinde bulunan Göksu Köprüsü hakkında Ulaştırma Bakanlığınca yapılan çalışmalar neticesinde yıkım kararı verilmiştir. Hakkında yıkım kararı bulunan köprü üzerinden trafik akışı hâlihazırda devam etmektedir. Adıyaman'ın ve bölgenin deprem gerçeği nazara alındığında köprü'nün mevcut durumu can güvenliği ve trafik güvenliği açısından tehlike arz etmektedir. Buradan Ulaştırma Bakanlığımıza ve Karayolları Genel Müdürlüğüne Adıyaman halkı adına açıkça çağrıda bulunuyorum: Göksu Köprüsü'yle ilgili çalışmaları bir an evvel başlatın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

12.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, corona virüsün Eskişehir ili Hacı Süleyman Çakır Huzurevindeki birçok yaşlıya ve personele bulaşmasında sorumluluğu olanların yargı önünde hesap vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Covid-19 salgını sırasında Eskişehir'de Süleyman Çakır Huzurevinde 100'e yakın yaşlımız ve personele hastalık bulaştı. Salgında 20'den fazla yaşlımız ile 1 idari personelimiz hayatını kaybetti. Salgında huzurevinde yaşananlar ve ortaya atılan iddialara ilişkin Meclise soru önergesi verip hastalığın huzurevindekilere bulaşması ve yaşanan can kayıplarıyla ilgili derhâl idari ve adli soruşturma açılmasını, sorumlu bulunan kamu görevlilerinin de görevden alınarak yargılanmasını istedik ama aradan yaklaşık iki ay geçmesine rağmen henüz hiçbir açıklama yapılmadı. Türkiye Cumhuriyeti kimsesizlerin kimsesidir. Eskişehir'de, devlet, kendisine emanet edilmiş onlarca yaşlının salgın hastalığa yakalanmasına, 20'den fazlasının ölümüne neden olmuştur. Salgın hastalığın huzurevindekilere bulaşmasında; izolasyon önlemlerinin, karantina tedbirlerinin alınmamasında ve huzurevi sakinleri ile otuz beş yıllık bir devlet memurunun ölümünde ihmali olan yetkililerin mutlaka soruşturulması, yargılanması ve hesap vermesi gerekmektedir. Yaşlılarımızın başına gelen bu salgının sorumluları mutlak surette yargı önünde hesap vermelidir.

BAŞKAN – Sayın İlhan...

13.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, YÖK'ün üniversitelerde yaz okulu açılmaması nedeniyle yaşanan mağduriyeti giderecek bir çözüm ortaya koymasının öğrencileri mutlu edeceğine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Normalleşme süreci kapsamında, üniversiteler 15 Hazirandan itibaren akademik takvimlerine dönebildiler. Öğrencilerin derslerdeki başarısızlıklarını telafi etmeleri ve mağduriyet yaşamamaları için hayata geçirilen bir sistem olan yaz okulu, üniversite senatolarının aldığı kararlarla uygulanmaktadır. Kimi üniversiteler koronavirüs nedeniyle yaz okulunu uzaktan eğitimle, kimileri de yüz yüze yapma kararı aldı. Bazı üniversiteler ise hiç yaz okulu açmadılar, bu durumda birçok öğrenci yaz okulu açılmadığından mezun olamamaktadır. Mevcut yasal mevzuata dayalı uygulama elbette bu

şekilde ancak koronavirüs sebebiyle zor günler geçiren gençlerimizin yaz okuluyla mezun olabilmeye imkânlarının elinden alınması doğru bir yaklaşım değildir. Bu sebeple YÖK'ün bir an önce bu yaz okulu mağduriyetini giderecek bir çözüm bulması öğrencilerimizi çok mutlu edecektir.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Demir...

14.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

15 Temmuzda Cumhurbaşkanımızın çağrısıyla meydanları, havalimanlarını, yolları, köprüleri doldurarak FETÖ'cü hainleri hezimete, darbe girişimini bozguna uğratan; tankın, uçağın, helikopterin, silahın karşısına sadece imanıyla dikilen gazilerimizi, şehitlerimizi ve milletimizi selamlıyorum.

Türkiye'yi bu ihanet çetesiyle kontrol edeceklerini sanarak 15 Temmuz akşamı harekete geçenler milletimiz tarafından bertaraf edildiler. Bu darbe girişiminde bir kez daha dünya gördü ki milletimiz bin yıl önce Malazgirt'te, yüz yıl önce Çanakkale'de olduğu gibi vatan toprağını canı pahasına koruyacaktır. Darbeci kim olursa olsun, sırtını nereye dayarsa dayasın, iradesini kime satarsa satsın bizleri hep karşısında bulacaktır. Şehitlerimiz ve gazilerimiz 15 Temmuz gecesi cesaretleriyle tarih yazdılar. Yarın 15 Temmuz, şehitlerimizi ve gazilerimizi anarak hatıralarını gelecek nesillere taşıyacağız.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

15.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa ili Orhaneli, Keles ve Büyükşehir ilçelerinde yapılan ağaç kıyımının durdurulması gerektiğine ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bursa'nın Uludağ'ı ve etrafındaki dağ ilçeleri “oksijen deposu” “yeşilin kaynağı” aynı zamanda da “akciğerler” olarak geçiyor ancak oralarda yapılan ağaçların kesimleri “düz kesim” olarak tabir edilir ki dün de şahit oldum bizzat gezerek. Orhaneli'de Gümüşpınar ve Dündar köylerinde, Keles Kocayayla'da, Harmancık Kocapınar ve Balıköy'de, Büyükşehir Dügüncüler ve Bayındır köylerinde âdeta katliam yapılıyor. Çıkarılan kanunla düz kesim şeklinde, hiçbir şekilde genç-yaşlı ağaç ayrımı yapılmadan, yerine de yenileri dikilmeden akciğerlerimiz âdeta birer birer yok ediliyor. Böyle giderse dört beş yıl içerisinde ne su kaynağı kalacak ne nefes alacak yer kalacak. Buradan yetkililere sesleniyorum: Bir an önce bu kıyımı, talanı durdurun yoksa yeşil Bursa olacak gri Bursa.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

16.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

15 Temmuz 2016 tarihinde FETÖ terör şebekesi, vatanımıza, birliğimize, beraberliğimize, kardeşliğimize, istiklal ve istikbalimize kastetmişti. Kahraman milletimiz, Çanakkale ve Kurtuluş Savaşı'nda olduğu gibi yine büyük bir inanç, azim ve kararlılıkla dinine, vatanına, özgürlüğüne ve hukuk düzenine sahip çıkmış, hain işgal girişimini Allah'ın inayeti, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ve milletimizin cesaretiyle dünyaya örnek olacak şanlı bir direnişle bertaraf etmiştir. Milletimiz aziz şehitlerimizin emanetine daima güçlü bir şekilde sahip çıkarak bu hain darbeyi unutmayacaktır.

Bu vesileyle, 15 Temmuz şehitlerimiz başta olmak üzere, vatanımızın bekası uğruna canlarını feda eden aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, gazilerimize şükranlarımızı sunuyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

17.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa ili Gürsu İlçesi Yenidoğan Mahallesi'nin doğal gaz sorununun çözümlenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bursa'da kış aylarında hava kirliliği sınır değerlerin çok çok üstüne çıkıyor ve Bursa'daki her 5 ölümden 1'i hava kirliliğine bağlı erken ölüm olarak gerçekleşiyor. Hâl böyleyken şehrin göbeğinde hâlâ doğal gaz bekleyen mahalleler var. Gürsu ilçemizin Yenidoğan Mahallesi bunlardan bir tanesi. 2019 yerel seçimlerinden önce AKP'li belediye başkan adayı, milletvekilleri, 2020 yılında Yenidoğan'ın doğal gaz sorununun çözüleceğini söylemişlerdi fakat bugüne kadar hâlâ çözümedi. Fotoğraflar, Valiliğin “Yasakladık.” demesine rağmen hâlâ oralarda kömür dağıtımı gerçekleştiğini gösteriyor. Sözünüzü tutun ve Yenidoğan'ın doğal gaz problemini çözümlen diye Meclisten sesleniyorum.

BAŞKAN – Sayın Akın...

18.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, millî servet olan zeytin ağaçlarına ve meyvesine zarar veren zeytin sineğiyle mücadele edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

AHMET AKIN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Balıkesir'de ekmeğini zeytin ve zeytinyağından çıkaran üreticilerimiz, zeytin üretiminin verimini düşüren zeytin sineğiyle mücadele için Bakanlığın ve Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin uçakla organik ilaçlama yapmasını bekliyor. Bu ayın sonuna kadar ilaçlama yapılmazsa üretimde ciddi kayıplar yaşanmasından endişe ediliyor. Önceki yıllarda, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, bütçesine para koyarak Bakanlığın izinleriyle uçakla ilaçlamayı yapar, üreticimize destek olurdu. Şimdi “Paramız yok.” denilerek zeytin üreticimiz kaderiyle baş başa bırakılıyor.

Balıkesir'in 13 milyona yakın zeytin ağacı bu ülkenin millî bir servetidir. Üreticilerimize verilecek her türlü destek ülkemizin darboğazdan çıkışının yoludur. “Paramız yok.” denilerek millî servetin yok olmasına izin verilemez. İraftan kaçınılmalı ve tasarruf edilen her kuruşla zeytin üreticimiz desteklenmelidir.

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel...

19.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, Silivri Cezaevinde tutuklu bulunan Murat Ağirel'in hastaneye sevk edilmesinin neden geciktirildiğini ve pandemi koşullarına rağmen neden beş buçuk saat revirde bekletildiğini, hükümlü ve tutukluların sağlık hizmetlerine erişiminde yaşanan sorunların çözümlenmesi için neyin beklenildiğini Adalet Bakanından öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Silivri Cezaevinde tutuklu bulunan, günlerdir dış ağrısı şikâyetiyle hastaneye sevk edilmeyi bekleyen gazeteci Murat Ağirel, avukatlarının uğraşları ve kamuoyunda yükselen tepkinin ardından bugün nihayet hastaneye sevk edildi. Günler süren uğraşlar sonucu tedaviye başlanması sevindirici olsa da bu durum, bizlere, cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerin yaşadığı insanlık dışı uygulamaları bir kez daha hatırlatmıştır.

Murat Ağirel'in şahsında, Sayın Adalet Bakanına tüm tutuklular için soruyorum: Doktorların tedavinin mutlaka uzman bir dış hastanesinde yapılması şeklinde görüşüne rağmen, Murat Ağirel'in hastaneye sevk edilmesi neden geciktirilmişti? Ağirel, pandemi koşullarına rağmen neden beş buçuk saat revirde bekletilmişti? Murat Ağirel gibi sesini kamuoyuna duyuramayan hükümlü ve tutukluların sağlık hizmetlerine erişimlerinde yaşanan sorunları çözmek için neyi bekliyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

20.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun bölücü yapı PKK'nın geldiği noktaya ilişkin açıklamalarına ilişkin açıklaması

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Pascal'ın şu tarihi çok öğretici: “Dünyayı idare eden, düşünceler değil kuvvettir ancak kuvveti kullanan düşüncelerdir.” diyor. Buna somut örnek İçişleri Bakanımızın son açıklamalarında gizli. Malum, PKK Kürtlere ve vatanımıza düşman, imansız, terörist bir yapı.

İçişleri Bakanımız Sayın Soylu, aklın yönettiği kuvvet sayesinde bölücü yapının geldiği noktayı izah ediyor, diyor ki: “PKK’dan 2016 yılında 14.582 telsiz kestirmesi alınmıyordu, 2019’da 1.122 kestirme alındı, yılbaşından bugüne kadar da ancak 200 telsiz kestirmesi oldu. PKK bugün korkusundan telsizle bile konuşamıyor.” Milletlin yüreğini ferahlatan açıklamalar.

Bu noktada altını çizelim ki dadaş feraseti değerlidir, Ziya Paşa ise esaslı bir dadaştır; “Tekdir ile uslanmayanın hakkı kötüektir.” diye boşa söylememiş. Bu imansızların kırıntısı kalmayıncaaya kadar kuvvet kullanmaya devam diyorum.

BAŞKAN – Sayın Ayrım...

21.- İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım’ın, Azerbaycan-Ermenistan sınırında yaşanan çatışmalarda şehit olan Azerbaycan askerlerine Allah’tan rahmet dilediğine, uluslararası toplumu Ermenistan’ın Azerbaycan’a yönelik saldırgan politikasını kınamaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

ŞAMİL AYRIM (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Bildiğiniz gibi, topraklarının yüzde 20’si Ermenistan tarafından işgal edilmiş 1 milyondan fazla kaçkının yaşadığı Azerbaycan sınırı, maalesef Ermeni orduları tarafından topa tutuldu ve 4 Azerbaycan askeri şehit oldu. Ben buradan şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum.

Sayın Bakanımız Çavuşoğlu konuyla ilgili ilk açıklamasında Ermenistan’ın haince bir saldırıda bulunduğunu, 4 kardeşimizin şehit olduğunu, Ermenistan’ın bugüne kadar hiçbir zaman siyasi çözüme yanaşmadığını ve hiçbir çözüme yanaşmadığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak Covid’le mücadele edilen bir dönemde, Ermenistan, bu saldırısıyla sivil yerleşim birimlerine ateş açarak saldırgan ve terörist yüzünü bir kez daha göstermiştir.

Sonuç olarak uluslararası toplumu, Ermenistan’ın Azerbaycan’a yönelik saldırgan politikasını ve iki ülke sınırındaki ateşkes ihlallerini şiddetle kınamaya davet ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karadağ...

22.- Iğdır Milletvekili Yaşar Karadağ’ının, Ermenistan’ın Azerbaycan’ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıyı kınadığına, Azerbaycanlı şehitler için Azerbaycan halkına başsağlığı dilediğine ve Azerbaycan’ın yanında yer almaya devam edileceğine ilişkin açıklaması

YAŞAR KARADAĞ (Iğdır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ermeni silahlı unsurlarının Azerbaycan’ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıda, 1’i tümgeneral olmak üzere 7 Azerbaycan askeri ve 1 sivil vatandaş şehit oldu. Saldırısı şiddetle kınıyor, hayatını kaybeden Azerbaycanlı şehitlerimiz için kardeş Azerbaycan halkına başsağlığı diliyorum.

Ermeni tarafı bu tür tehlikeli taktiklerden vazgeçmeli, işgal ettiği Dağlık Karabağ bölgesinden bir an önce çekilmeli ve uluslararası hukukun yolunu seçmelidir. Türkiye, toprak bütünlüğünü koruma mücadelesinde tüm imkânlarıyla Azerbaycan’ın yanında yer almaya devam edecektir.

Buradan, Ermenistan ve arkasındaki tüm güçlere sesleniyorum:

“Kürşad’ın narasıyla çıktık Tanrı Dağı’ndan,

Ruhumuzu kandırdık Orhun’un kaynağından.

Bu kaynaktan içenin yürekleri tunç olur,

Türk’e kefen biçenin ölümü korkunç olur.” (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Çelik...

23.- Hatay Milletvekili Sabahat Özgürsoy Çelik’in, Azerbaycan’ın Tovuz bölgesine saldırıda bulunan Ermenistan’ı kınadığına ve Azerbaycanlı şehitlere Allah’tan rahmet dilediğine, Azerbaycan’ın yanında bulunduğu, Süper Lig’e yükselen Hatayspor’u tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

SABAHAT ÖZGÜRSOY ÇELİK (Hatay) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Tek millet iki devlet olduğumuz Azerbaycan’ın Tovuz bölgesine ateşkesi ihlal ederek saldırıda bulunan Ermenistan’ı kınıyorum. Şehit olan Azeri kardeşlerimize Allah’tan rahmet diler, can Azerbaycan’ın yalnız olmadığını ifade etmek isterim.

Geçtiğimiz pazar günü Adanaspor'u yenerek tarihinde ilk defa Süper Lig'e yükselme başarısını gösteren Hatayspor'unuzun yönetimini, oyuncularını, teknik heyetini ve taraftarlarımızı yürekten tebrik ediyor, Süper Lig'de başarılar diliyorum. Hatayspor'unuzun bu başarısını ileriki yıllarda da devam ettireceğine ve önümüzdeki yıllarda ülkemizi Avrupa arenasında başarıyla temsil edeceğine inancım tamdır.

Takımımızın Süper Lig'e yükselmesi, ilimizde gençler arasında spora olan ilgiyi artırarak değişik branşlarda daha fazla sporcu yetişmesinin önünün açacaktır.

Bizlere bu gururu yaşatan Hatayspor'umuza tekrar teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur...

24.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatayspor'un Süper Lig'e yükselmesinde emeği geçen herkesi kutladığına ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatayspor elli üç yıllık bir özleme son vererek tarihinde ilk defa şampiyon oldu ve Süper Lig'e yükseldi. Hatay'a bu mutluluğu yaşatan Hatayspor Onursal Başkanı ve Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Doçent Doktor Lütfü Savaş'ı, kulüp başkanını, yönetimini, futbolcularımızı ve emeği geçen herkesi canıgönülden kutluyorum. Bu, Hatay için bir sevinç kaynağı, bir gurur kaynağı, bir motivasyon kaynağı oldu.

İktidarın yanlış politikaları sonucu sınır kapıları kapatılan, ihracat yolları daraltılan, bu nedenle ekonomik daralmayı ve işsizliği Türkiye'den daha önce ve daha fazla yaşayan Hatay azmiyle, tutkusuyla, çalışkanlığıyla bu başarıya imza attı. Dokuz yıldır savaşın gölgesinde yaşamaya mahkûm edilen, teşvik düzenlemesinden yatırımlara kadar her alanda üvey evlat muamelesi gören Hatay, birlik ve dayanışmasıyla bu başarıya imza attı.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Türkkan, buyurun.

25.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Pençe-Kaplan Operasyonu'nda teröristlerle çıkan çatışmada şehit olan Hava Piyade Astsubay Çavuş Ethem Demirci'ye Allah'tan rahmet dilediğine, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'ne, 15 Temmuz gazileri ve şehit yakınları için toplanan paranın sahiplerine verilmesi gerektiğine, Heybeliada'da çıkan orman yangınına, Artvin ve Rize illerinde yaşanan sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, 14 Temmuz Kerkük katliamının 61'inci yıl dönümüne, Ermenistan'ın Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıyı kınadığına, hayatını kaybeden askerlere ve soydaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, Doğu Akdeniz meselesini millî bir mesele olarak gördüklerine ve Libya meselesinde siyaset üstü bir tavır sergilenmesi gerektiğine, 2. Lig'e yükselen Kocaelispor'a ve Süper Lig'e yükselen Hatayspor'a başarılar dilediğine, Bingöl ilinde yaşanan deprem nedeniyle bölgenin afet kapsamına alınmasını, Bingöl-Diyarbakır, Bingöl-Elâzığ, Bingöl-Erzurum ve Bingöl-Muş kara yolları ile Çapakçur Vadisi Islah Projesi'nin tamamlanmasını Bingöllü vatandaşların talep ettiğine ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Pençe-Kaplan Operasyonu sürerken ne yazık ki yüreğimize yine şehit ateşi düştü. Irak'ta teröristlerle çıkan çatışmada şehit düşen Piyade Astsubayımız Ethem Demirci'ye Yüce Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve Türk milletine sabırlar niyaz ediyorum.

Yarın 15 Temmuz hain darbe teşebbüsünün 4'üncü yıl dönümü. Bu hain darbe teşebbüsünü yapanlar on bir yıl boyunca mevcut iktidarla iş birliği yaptılar. İş birliği yaptıkları bu dönemde her ikamızda bizi ihanetle suçlayanlar baktılar ki gerçek ihanet edenler, bu Meclisi bombalayanlar on bir yıl beraber yürüdükleri arkadaşları. Bu hain terör örgütünün darbeye karışanları ve örgüt mensuplarının bir kısmı cezaevinde, bir kısmı kaçak, bir kısmı yurt dışında ama metotları AK PARTİ'ye miras kaldı.

Aynı metotlarla, hukuksuz kumpaslarla, uygulamalarla, asılsız suçlamalarla insanları cezaevlerine attırıyorlar. FETÖ taktikleri şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından devam ettiriliyor; gazeteciler, aydınlar, muhalifler aynı FETÖ taktiklerinde olduğu gibi sahte delillerle ve gizli tanıklarla cezaevlerine atılıyor. Bu hain terör örgütünün darbe teşebbüsü sırasında devleti sokaktan toplayıp getiren bu aziz millete bir defa değil bin defa selam olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bu uğurda canını kaybeden, şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum; gazilerimize uzun ömür diliyorum. Hazır 4'üncü yıl dolarken yarın da 4'üncü yıla ilgili bir anma töreni var Meclisimizde; bu törene gelirken bu gaziler için ve şehit yakınları için topladığınız paraları da iade edin, sahiplerine verin ve törene de öyle gelin. Onlar “Bizim için bu toplanan paraları bize verin.” diye hâlâ yazmaya devam ediyorlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Heybeliada'da çıkan orman yangını ve daha sonra Rize ve Artvin'de meydana gelen sel felaketini ne yazık ki arka arkaya yaşadık. Heybeliada'da 5 hektar ormanlık alanın kül olması ciğerimizi yaktı. Rize'de 2, Artvin Yusufeli'de ise maalesef 3'ü aynı aileden -baba, oğul ve anne- olmak üzere 4 vatandaşımız sele kapılarak can verdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyoruz, ailelerine başsağlığı diliyorum. Böylesi felaketlerin bir daha tekrarlanmamasını temenni ediyorum ama hep diyoruz ya ne kadar HES o kadar sel; HES'ler çoğalır seller beraber çoğalır. HES sevdasından vazgeçmezseniz Karadenizli bunu daha çok yaşamaya devam edecek.

Irak'ta bin yılı aşkın bir süredir mahrumiyet içerisinde varlıklarını sürdüren Irak Türkleri çeşitli yöntemler ve etnik gruplar tarafından katliamlara maruz kaldı. 14 Temmuz 1959 tarihinde Kerkük'te meydana gelen katliamsa Türkmenlerin yaşadığı en büyük facialardan biriydi, olaylar planlı olarak Molla Mustafa Barzani'ye bağlı güçler tarafından çıkarılmıştı. Hangi Barzani bu? AK PARTİ kongresine katılan Barzani'nin babası Molla Mustafa Barzani.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bu kanlı saldırıda Türk evleri yağmalandı, yakıldı ve 31 Kerküklü Türk feci şekilde öldürüldü. Katliamın 61'inci yılında, katledilen soydaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum. Aziz Türkmeneli'ne ve Türkmen direnişine selam olsun, Türk'ün şehri Kerkük var olsun.

Ermenistan'ın Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıda 4 Azerbaycan askeri şehit düştü diye öğrenmiştim; bir arkadaşımız “7 asker şehit oldu.” diye söylemiş, herhâlde o bilgi daha güncel. Ermenistan ordusu tarafından gerçekleştirilen saldırıyı şiddetle kınıyorum. Şehit askerlere, soydaşlarımıza, kandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Can Azerbaycan halkına ve Türk milletine başsağlığı dileklerimi iletiyorum. Her zaman yanlarında olduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Libya'daki iç savaşın, geldiğimiz noktada, stratejik Sirte kentinde düğümlendiğini görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ulusal Mutabakat Hükümetinin kazandığı her bir mevzi, savaşın yapısını da gidişatını da değiştiriyor. Son olarak darbeci Sisi'nin Libya'ya doğrudan askerî müdahale seçeneğini ortaya koyması, bunun üzerine Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin de askerî müdahale seçeneğine destek vermesi göz ardı edilecek gelişmeler değildir. Nitekim, Tobruk merkezli

Hafta hükümeti, Mısır'dan gelecek askerî müdahaleyi peşinen desteklemiş durumda. Bu şu anlama geliyor: Libya'daki çatışmalar, artık bir vekâlet savaşı olmaktan çıkarak tarafların müdahil olduğu çok katmanlı bir bölgesel savaşa doğru gidiyor.

İYİ PARTİ olarak Doğu Akdeniz meselesini millî bir mesele olarak görüyoruz ve Yunanistan tarafından hakları gasbedilmiş ve köşeye sıkıştırılmış bir Türkiye tasavvurunu hiçbir şekilde kabul etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ancak bu demek değildir ki dış politikada ortak aklı terk edeceğiz ve diplomasiden vazgeçeceğiz. Hükümetin Doğu Akdeniz'in herhangi bir köşesinde ya da Libya'da attığı her adım, Türkiye'nin kaderini belirleyecek önemi haizdir, bunu unutmayın. Dolayısıyla, Libya meselesinde sizlerden, siyasetüstü bir tavır göstererek uyarılarımızı dikkate almanızı istiyoruz. Ve Libya'da askerimizin aldığı sorumluluk noktasında, Millî Savunma Bakanı Sayın Hulusi Akar'ın Meclis Genel Kuruluna gelerek son durumla ilgili Meclisi bilgilendirmesinin yararlı olacağını ifade etmek istiyoruz.

Benim de milletvekili olmaktan gurur duyduğum, şehrimizin takımı Kocaelispor, Futbol Federasyonu tarafından şampiyon ilan edildi ve şampiyonluk kupasını binlerce taraftarının arasında kaldırdı. 8 sezon aradan sonra yeniden 2. Lig'e yükselen takımımızın başarısı hepimizi gururlandırdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Kocaelispor Yönetim Kurulunu, sezon başından itibaren görev almış tüm teknik ekibi, canla başla mücadele veren futbolcularımızı, kulüp çalışanlarını ve yeşil siyah renklere gönül vermiş tüm taraftarımızı tebrik ediyorum. Yeni sezonda 2. Lig'de mücadele edecek Kocaelispor'umuza başarılar diliyorum.

1. Lig'de mücadele eden Hatayspor da normal sezonun bitimine bir hafta kala şampiyon olarak Süper Lig'e çıkmayı garantiledi. Tarihinde ilk kez bu başarıyı gösteren Hatayspor'u da tebrik ediyor, yeni sezonda Süper Lig'de başarılar diliyorum.

Son olarak size Bingöl'den bahsetmek istiyorum arkadaşlar. Bingöl, hem Doğu Anadolu hem de Kuzeydoğu Anadolu Fay Hattı üzerinde yer almasıyla deprem riski bulunan illerimizin başında yer alıyor. Nitekim, en son bir ay önce ciddi bir deprem yaşadı Bingöl.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Türkkan, son kez açıyorum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bu depremin ardından, Bingöl'ün Adaklı, Yedisu, Karlıova ilçelerinde hak sahipliği verilme noktasında bazı çalışmalar yapılsa da Bingöl'de yaşayan vatandaşlarımız Bingöl merkezin ve bütün ilçelerinin afet kapsamına alınmasını istiyor çünkü depremin ardından evleri zarar gören vatandaşlarımızın evlerini yenilemeye gücü yetmiyor. Uzmanlar “Bu bölgede 7 ve üzerinde deprem bekleniyor.” diye bağıyorlar. Buradan üzülererek sormak istiyorum: Bingöl'ün afet bölgesi ilan edilmesi için insanlarımızın hayatını kaybetmesi mi gerekiyor?

2002 yılında başlatılan duble yol projesi kapsamında Bingöl-Diyarbakır, Bingöl-Elâzığ, Bingöl-Erzurum ve Bingöl-Muş kara yolları hâlâ tamamlanamadı; tamamlanamadığı gibi şimdi yeni bir ihaleye çıkılıyor. Bu yolların yapımı on sekiz yıldır niye bitmedi? Bu sayede birileri zengin mi ediliyor, merak ediyoruz.

Yine, Bingöllüler, on üç yıl önce başlayan, her seçim döneminde kendilerine söz verilen ancak hâlâ bir arpa boyu yol alınamayan bir başka proje, Çapakçur Vadisi Projesi'nin de bitmesini bekliyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

26.- *Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul*'ün, *Artvin ili Yusufeli ilçesinde meydana gelen sel ve heyelan nedeniyle hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, Ermenistan'ın Azerbaycan'ın Tovuz bölgesine gerçekleştirdiği saldırıyı kınadığına ve hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine, Türkiye ve Türk milleti olarak her koşulda Azerbaycan'ın yanında olduğuna, Şırnak ilinde gerçekleştirilen Yıldırım-1 Cudi Operasyonu'nda görev alan güvenlik güçlerinin muvaffak olmasını dilediğine, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Artvin'in Yusufeli ilçesinde şiddetli sağanak yağış sonucunda meydana gelen sel ve heyelanda maalesef 4 vatandaşımızı kaybettiğimizi öğrenmiş bulunmaktayız. Hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, kederli ailelerine başsağlığı diliyoruz.

Azerbaycan'ın Tovuz bölgesindeki askerî mevzilere Ermenistan tarafından bir saldırı gerçekleştirilmiş ve maalesef, gerçekleşen bu saldırılar ve arkasından devam eden çatışmalar neticesinde 11 kişi şehit olmuştur. Bunların içerisinde askerimiz ve sivil şehidimiz de mevcut. Biz, buradan şehitlerimize Allah'tan rahmet dilerken yıllardır Azerbaycan toprağı olan Yukarı Karabağ'da işgalci durumunda olan Ermenistan'ın bu hadsiz ve mesnetsiz saldırısını şiddetle kınıyoruz. Bu saldırıyla, Ermenistan'ın devam eden hukuk dışı işgaline yönelen dikkati başka sınırlarına çekmek ve siyasi olarak Yukarı Karabağ meselesinin çözümünü engellemek amacının güdüldüğünü düşünmekteyiz. Bizler, Türkiye ve Türk milleti olarak, dost ve kardeş Azerbaycan'ın her koşulda ve her şekilde yanında olduğumuzu ifade etmek istiyoruz; alacakları her türlü kararda yanlarında olduğumuzu bir defa daha dile getirirken şehitlerimize bir defa daha Allah'tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyoruz.

Sayın Başkan, İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamayla Şırnak Cudi Dağı'nda "Yıldırım-1 Cudi" adında geniş kapsamlı bir operasyon başlatıldığını öğrenmiş bulunmaktayız. Jandarma Genel Komutanlığımıza bağlı 1.500 kadar personelin katılımıyla gerçekleştirilen bu operasyonda görev alan güvenlik güçlerimize Rabb'im yardımcı olsun, onları korusun ve muvaffak etsin diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Son olarak, az önce gündem dışı konuşma yapan Cumhuriyet Halk Partisi Bartın Milletvekili Sayın Aysu Bankoğlu, konuşmasının sonuna doğru Bartın Belediyesindeki bir fatura yolsuzluğuna yönelik İçişleri Bakanlığına seslenerek bir aya yakın süre geçtiğini, bu usulsüzlükle alakalı olarak müfettiş gönderilmediğini ifade etmişler. Burada Bartın Belediyesi, bildiğiniz üzere, Milliyetçi Hareket Partili bir belediyedir. Konuyla alakalı olarak Belediye Başkanımızdan almış olduğumuz bilgiyi de buradan paylaşmak istiyorum: Burada bir çalışanın yapmış olduğu bir fatura usulsüzlüğü tespit edilmiş ve bu durum derhâl Bartın Belediyesi tarafından Bartın Cumhuriyet Başsavcılığına şikâyet olarak bildirilmiş ve bu şahıs burada yapılan soruşturma neticesinde tutuklanmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yine, Bartın Valiliğince faturayla ilgili yapılan bu usulsüzlük için bir idari tahkikat durumu söz konusu, bu konuda bir soruşturma var. Belediye tarafından da 3'ü başkan yardımcısı olmak üzere 7 kişilik bir komisyon oluşturulmuş, şahsın malvarlığına el konulmuş ve bu konuda Bartın Belediyesi meseleyi "şikâyetçi" sıfatıyla devam ettirmektedir. Savcılık bu konuyu inceleme konusunda Ankara'dan bir bilirkişi heyeti istemiş, bu bilirkişi heyetinin meseleyi incelemesi beklenmekte. Konuyu dikkatle takip ettiklerini ifade ettiler. Meseleyi bu şekilde açıklığa kavuşturmuş oluyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

27.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 3213 sayılı Maden Kanunu'nda gerekli düzenlemelerin yapılarak redevans yöntemiyle işletilen maden ocaklarında çalışan işçilerin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ve her türlü katkıyı vermeye hazır olduklarına, maden facialarında hayatını kaybeden madencileri rahmetle andığına ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Soma Kömür İşletmeleri Şirketi 13 Mayıs 2014 tarihinde 301 madencimizin hayatını kaybettiği maden faciasından sonra, 30 Kasım 2014'te 2.831 madenciye işten çıkarmıştı. Soma Kömür İşletmeleri 301 madencimizin hayatını kaybettiği Eynez Maden Ocağı'nı Türkiye Kömür İşletmelerinden hizmet alım sözleşmesiyle aldığı için, Türkiye Kömür İşletmeleri bu maden ocağında çalışanların ihbar ve kıdem tazminatlarını 2020 yılının ilk çeyreğinde yasal faiziyle birlikte ödemiştir. Fakat, Soma Kömür İşletmeleri tarafından redevans yöntemiyle işletilen Işıklar, Geventepe ve Atabacası'nda çalışan 840 madencimiz kıdem ve ihbar tazminatlarını alamamıştır. 17 Aralık 2003'te redevans sözleşmesiyle Türkiye Kömür İşletmelerinden Darkale Maden Ocağı'nı alarak işleten ve 4 Ocak 2014'te redevans sözleşmesi biten Uyar Madencilik, 2012 yılında işten çıkardığı 804 çalışanın 2 aylık maaşı ile kıdem ve ihbar tazminatlarını ödemediştir. Dolayısıyla hizmet alımıyla işletilen maden ocaklarında çalışan işçiler kıdem ve ihbar tazminatlarını alırken redevans sözleşmesiyle işletilen maden ocaklarında çalışan işçiler kıdem ve ihbar tazminatlarını alamamaktadırlar. Tazminatlara ilişkin olarak Nisan 2015'te, 6645 sayılı Kanun'da, redevans sözleşmeleriyle yer altı maden işletmeciliği yapan şirketlere ve ortaklarına ait malların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satışından elde edilecek gelirin öncelikle kıdem tazminatları için kullanılmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Ancak bu düzenlemeden istenilen sonuç elde edilememiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Yer altı madencilik sektöründe adaleti tesis etmek için 3213 sayılı Maden Kanunu'nda, redevans sözleşmeleriyle işletilen maden ocaklarında çalışanların kıdem ve ihbar tazminatlarının Türkiye Kömür İşletmeleri tarafından ödenmesine ve işletmeye rücu edilmesine yönelik bir düzenleme yapılması gerekmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu sorunun çözülmesi için her türlü katkıyı vermeye hazırız.

Bu vesileyle, başta Soma olmak üzere, elim maden facialarında hayatlarını kaybeden bütün madencilerimizi rahmetle anıyor, bir avuç kömür için bir ömür feda eden madencilerimize huzurlu, sağlıklı, mutlu bir ömür diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun lütfen.

28.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, vefat eden Adalet Ağaoğlu'na, Artvin ve Rize illerinde yaşanan sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, felaketlerin yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınarak doğaya yönelik tahribatın durdurulması gerektiğine, Diyarın Belediyesi Eş Başkanı Betül Yaşar'ın gözünlüne alındığına, Diyarın Belediyesine kayyum atanarak halkın iradesinin gasbedildiğine ve kayyumların yaptığı usulsüzlüklerin Sayıştay raporlarıyla tespit edildiğine, "Kadın Mücadelesi Her Yerde" sloganıyla yürütülen kampanyaya, son aylarda art arda yaşanan depremlerin ülkenin deprem gerçeğini hatırlattığına, Bilim Akademisi Üyesi Naci Görür'ün uyarılarına ve olası İstanbul depremine yönelik bir araştırma komisyonu kurulması için partilere çağrıda bulduklarına ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, evet, Adalet Ağaoğlu'nu yitirdik, Türkiye'de kültür hazinesine ve edebiyata çok büyük katkıları olan bir yazarımızdı. Fikrimin İnce Gülü'nden Bir Düşün Gecesi'ne kadar birçok eseri ortaya koymuş bir kişiydi. Kendisine rahmet, kültür sanat dünyasına başsağlığı diliyoruz, bütün edebiyatseverlere başsağlığı diliyoruz.

Rize'nin Çayeli ve İkizdere ilçelerinde şiddetli yağışın ardından meydana gelen sel ve heyelanda 2 yurttaşımız hayatını kaybetti. Artvin'in Yusufeli ilçesinde de şiddetli yağışın etkisi üzerine baraj şantiyesinin bulunduğu alanda sel ve heyelan yaşandı, 4 yurttaşımız da orada hayatını kaybetti. Öncelikle, hayatını kaybeden yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyoruz, ailelerine başsağlığı ve sabır diliyoruz.

Sayın vekiller, yıl 2020 ve hâlâ sel, heyelan, çığ gibi felaketlerde bu sene çok sayıda yurttaşımızı kaybettik. Yani bu, kabul edilebilir bir durum değil gerçekten ve hep önlem almayı konuşuyoruz ama önlem alınmıyor ne yazık ki. Şu, çok açık ortada; doğaya yönelik tahribatları engellemediğimiz müddetçe, projelerle ekolojik dengenin ve ekolojik sistemin bozulmasını engellemediğimiz müddetçe, kâr hırsı ve rant için yanlış projelerin peşinde koşmaya devam ettiğimiz müddetçe bu felaketlere yol açmaya devam edeceğiz. O nedenle eğer yurttaşlarımızın sel, heyelan, çığ gibi felaketlerle hayatlarını yitirmesini istemiyorsak o zaman önlem almakta birinci iş, doğaya yönelik tahribatları ortaya çıkaran projelerin tekrardan gözden geçirilmesi ve durdurulmasıdır, HES'ler de bu projelerin başında gelmektedir; bir kez daha bunu söylemiş olalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Malum, konumuz kayyum atamaları, dün Diyadin'de böyle bir durumla karşı karşıya kaldık. 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde Diyadin halkı bir önceki dönem kayyum atanan belediyeyi yüzde 57 oranıyla HDP'nin yönetmesini istemişti ve iradesini bu yönde ortaya koymuştu.

Şimdi, dün sabah erken saatlerde Diyadin Belediyesi abluka altına alındı ve Eş Başkanımız Betül Yaşar gözaltına alındı. Betül Yaşar, özellikle Diyadin Belediyesinde kadınlara yönelik çalışmalarını ön plana alan bir belediye eş başkanımızdı. Kadın Emek Pazarı Projemizi hayata geçirmişti, keza kadın dinlenme evinin yapımının tamamlanmasına büyük bir enerjiyle katılmıştı, kadın dayanışma merkezinin inşaat çalışmalarına başlamıştı.

Evet, kayyumlarla seçme ve seçilme hakkı gasbediliyor, halkın iradesi gasbediliyor, sandık hukuku yerle bir ediliyor. Bu, her defasında, her kayyum atamasında bir kez daha dile getirdiğimiz bir konu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Belediyelere atanan kayyumların 2 tane öncelikli işi var: Önce, Kürtçe tabelaları kaldırıyorlar yani Kürtçe ana diline yönelik bir tutum alıyorlar; ardından da kadın kazanımlarını hedefliyorlar; nerede bir kadın kazanımı elde edildiyse, bir çalışma yapıldıysa bu konuda bu kazanımları ortadan kaldıracak adımlar atıyorlar. İktidarın, seçilmiş halk iradesinin yerine memur atama darbesine karşı mücadeleyi sürdürmeye devam edeceğiz elbette ki; bu, bir taraftan hukuk mücadelesi, bir taraftan demokrasi ve adalet mücadelesidir.

Bakın, yolsuzluk, usulsüzlük konusunda kayyumlarınız, Diyarbakır, Mardin ve Van kayyumlarınız aslında amiral gemileriniz ama onların dışındaki bütün kayyumlarınız da yolsuzluk, usulsüzlük konusunda hiç de göz ardı edilemeyecek adımları atıyorlar; Sayıştay raporları bunu ortaya koydu, koymaya da devam ediyor. Kayyumlarınız hırsızlık, yolsuzluk, çalıp çırpma odağı hâline geldiler ama bizim eş başkanlarımızın alını açık, başı dik, tertemiz bir şekilde mücadelelerine devam edecekler, öyle tutum almaya parti olarak da devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKISARUHAN OLUÇ (İstanbul)–Şimdi, kayyum politikalarından bağımsız düşünilemeyecek bir durumla bugün yine karşı karşıya kaldık, yeni bir siyasi operasyon, bir siyasi kırım operasyonu ile karşı karşıya kaldık. Bugün, Diyarbakır’da 20 kadın ve Antep’te de 33 kişi gözaltına alındı. Şimdi, Antep’te dokuz ay önce de bir operasyon yapılmıştı -yine burada konuşmuştuk- o zaman da 57 kişi -parti üyelerimiz ve parti çalışanlarımız- gözaltına alınmıştı. Bu 57 kişiden 35 kişi tutuklandı ve dokuz aydır hâlâ ortada bir iddianame yok; bugün de 33 kişi gözaltına alındı yani dokuz ay içinde Antep’te 90 kişi gözaltına alınmış oldu. Ne yapıyor bu insanlar? Halkların Demokratik Partisinin siyasi faaliyetlerini sürdürüyorlar ve iktidar buna tahammül edemediği için bu operasyonları yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Peki, bugün Diyarbakır’da gözaltına alınan 20 kadına baktığımızda, kadınlar ne yapıyordu? Kadınlar da bir mücadeleyi sürdürüyorlardı ve “Kadın Mücadelesi Her Yerde” başlığıyla bir kampanya, siyasi bir kampanya yürütüyorlardı. Hâlen bu kampanya devam ediyor, Türkiye’nin birçok ilinde devam eden bir kampanyadan söz ediyoruz. İşte, o kampanyayı sürdüren kadınları da gözaltına alıp ardından tutuklamak, bu iktidarın yaptığı işlerden bir tanesi. Biz çok iyi biliyoruz, Diyarbakır’da, Antep’te, Siirt’te, Mardin’de, Şırnak’ta, Van’da, Hakkari’de, birçok ilde aslında Anayasa ve yasalar askıya alınmış vaziyette, özel hukuk işletiliyor, bir düşman hukuku işletiliyor ve bunun sonucunda kayyum atamaları ve siyasi kırım operasyonlarıyla karşı karşıya kalıyoruz. Buna karşı demokrasi mücadelemizi, demokratik siyasetteki kararlı duruşumuzu ve tavizsiz duruşumuzu devam ettireceğimizi söyleyelim. Ne yaparsanız yapın çalışmalarımızı engelleyemezsiniz.

Son olarak değinmek istediğim konu, İstanbul depremi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim.

Son aylarda art arda yaşanan depremler, ülkenin bir deprem ülkesi olduğu gerçeğini hepimize bir kez daha hatırlattı. Bilim Akademisi Üyesi ve Yer Bilimci Profesör Naci Görür’den geçtiğimiz günlerde yeni uyarılar geldi. İstanbul’da tehlikenin ciddi olduğunu ve 10-15 bin ölümlle atlatılmasının düşünülemeyeceğini söyleyen Görür, Silivri’deki 5,8’lik depremin de büyük bir depremi öne çekmiş olabileceğine vurgu yaptı.

Görür, Marmara’da 7’den büyük bir depremin yaşanması olasılığının yüzde 60’tan fazla olduğuna dikkat çekti ve -küçük bir alıntı yapmak istiyorum- şöyle söyledi: “İstanbul’u veya bir kenti depreme hazırlamak için önce yönetimi depreme hazırlamak lazım. Yani, İstanbul’u yönetenlerin, valilik, belediye veya bunlara bağlı kuruluşların ‘Afet yönetimi nedir? Risk yönetimi nedir?’ biliyor ve sindirmiş olmaları gerekiyor. Depreme hazırlanacaksa bilinçsiz bir halkla baş edemezsiniz. Yani, halkın deprem öncesinde, deprem sonrasında ne yapacağını biliyor olması lazım, halk bu konuda eğitimli olmalı.” dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açıyorum, buyurun, toparlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Muş da burada; şimdi, İstanbul’da yaşadığı için kendisine de bir kez daha bu çağırımı yenilemek istiyorum. Defalarca siyasi partiler olarak bu konuda konuştuk. Bakın, İstanbul depremi gümbür gümbür geliyor, son derece büyük bir risk ortadadır. Bu konuda bütün siyasi partilerin ortak bir araştırma komisyonu kurmaları ve İstanbul’da yapılması gerekenlerin ve alınması gereken önlemlerin

tartışılması ve bu konuda farkındalığın artırılması gerekiyor. Bir kez daha bütün parti gruplarına çağrı yapıyoruz: İstanbul depremini küçümsemeyelim, bir araştırma komisyonunun bu konuda çalışmasını sağlayalım, daha önce yapılmış olan raporun güncellenmesini sağlayalım. Ve gerçekten bunun çok acil bir ihtiyaç olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben sözümü kullanmadan önce... Biraz önce gündem dışı konuşma yapan Bartın Milletvekilimizin yaptığı değerlendirmeye istinaden Sayın Levent Bülbül'ün bir değerlendirmesi oldu.

BAŞKAN – Açıklaması oldu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Açıklama... Ben de “değerlendirme” dedim, üç aşağı beş yukarı aynı şey. Yani şimdi, Levent Bey'in haklı olduğu bir yan var soruşturma noktasında ama milletvekilimiz kürsüde soruşturmadan ziyade idari soruşturma yapılmadığıyla ilgili bir tez ortaya atmıştı. Uygun görürseniz, bir dakikalık yerinden bir açıklama yapsın, sonra ben açıklama yapacağım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bankoğlu.

29.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Savcılık soruşturması devam ediyor, doğrudur; bu suç duyurusunu da zaten belediye başkanı yapmıştır, bu da doğrudur. Ben zaten Bakanlığa hitap etmiştim. “Yaklaşık bir ay geçmiş üzerinden, Bakanlık idari vesayet sorumluluğu ve denetim yetkisi kapsamında 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 72'nci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde tutuklamaya kadar varan bir süreçte iddialara, sorulara yer vermemek için neden müfettiş göndermemiştir?” diye sordum. Yani biz müfettiş göndermediğini biliyoruz. Gönderdiyse de buna yönelik bir şeffaflık olması bakımından bir açıklama bekliyorum. Benim sorum Bakanlığaydı. Şeffaflık için, denetim için Bakanlık neden müfettiş göndermemiştir? Çünkü Yalova Belediyesinde suç duyurusunda bulunulmasının akşamına -tabii, orada Belediye Başkanı da müfettiş talep etmişti- müfettişler gelmişti. Bunu takdirlerinize sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Engin Bey, hemen bir cevap vereyim, müsaade eder misiniz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Estağfurullah.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, küçük bir söz talebim var.

BAŞKAN – Tamam Sayın Bülbül, size de söz vereyim ama Değerli Grup Başkan Vekilleri, zaten sizin konuşmalarınıza, kendi aranızda olan tartışmalara bir de milletvekillerimizin konuşmalarını da ilave edersek, biz bu işin içinden çıkamayız.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Toparlamak babında efendim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bülbül.

30.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yani tabii, belediyelerin meselelerinin Genel Kurulda çok sıhhatli bir şekilde tartışılmayacağı hepimizin malumu olduğu üzeredir.

İdari soruşturmanın valilik nezdinde yürütüldüğü bilgisi, bize belediye başkanımız tarafından verilmiştir. Dolayısıyla İçişleri Bakanının “Müfettiş görevlendirmiyorum.” şeklinde bir kararının da olduğunu siz de söylemiyorsunuz, sadece beklediğimizi ifade ediyoruz. E, o zaman biz de bekliyoruz İçişleri Bakanlığı tarafından bu noktada bir değerlendirme yapılmasını.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkür ederim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yalnız, bir antrparantez şunu ifade edeyim: Yalova Belediyesinde, Sayın Başkanın da bizzat soruşturulan, aleyhinde şikâyetle bulunulan kişi olduğunu ve ihaleye fesat karıştırma ve zimmetten dolayı soruşturulduğunu da ifade etmek gerekiyor.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Müfettişler sormamıştı.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Buradaki fark; Sayın Başkan burada şikâyetçi, müşteki Belediye Başkanlığı; orada bir fatura yolsuzluğunu yapan kişi de aleyhinde şikâyetle bulunulan kişi. Hani, bu noktada taraflar açısından bir farklılık var, onu da ayrıca dile getirmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

31.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Süper Lig'e yükselen Hatayspor'u CHP Grubu adına kutladıklarına, Artvin ve Rize illerinde meydana gelen sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara, Ermenistan'ın Azerbaycan'a yönelik saldırısında şehit olan Azerilere Allah'tan rahmet dilediğine, 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü'nün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla Genel Kurulda yapılan özel görüşmenin periyodik olması gerektiğine ve TBMM'de düzenlenecek törene, 15 Temmuz gazileri ve şehit yakınları için toplanan paranın sahiplerine verilmesi, FETÖ'nün siyasi ayağının ortaya çıkarılması gerektiğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hatayspor'umuzu Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu adına kutluyoruz, bütün Hataylı hemşehrilerimizi tebrik ediyoruz ve başarılar diliyoruz.

Elbette üzüntülü haberler gelmeye devam ediyor, Artvin Yusufeli ve Rize'nin iki ilçesinde meydana gelen sel afeti nedeniyle hayatını kaybeden vatandaşlarımıza da Allah'tan rahmet diliyoruz.

Yine aynı şekilde “iki devlet tek millet” diye kıvandığımız, kardeş gördüğümüz Azerbaycan'a yönelik Ermenistan'ın gerçekleştirdiği askerî operasyonda hayatını kaybeden Azeri askerlerine ve sivillere Allah'tan rahmet diyoruz.

Sayın Başkan, yarın 15 Temmuz. Söz açıldı mı iktidar çoğunluğu hep şöyle söyler: “Efendim, Meclis gündemine hâkimdir.” Şüphesiz ben de bunun doğru bir söz olduğuna ve böyle olması gerektiğine inananlardanım. Bir şeyin Türkiye’de karıştırıldığı kanaatini taşıyorum. 15 Temmuz hain FETÖ darbesi sanki Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a yapılmış gibi algılanıyor bazen; buna üzülüyorum. 15 Temmuz darbesinin muhatabı Türkiye Büyük Millet Meclisidir. 15 Temmuz darbesinin muhatabı demokrasimizdir, Parlamentomuzdur, kuvvetler ayrılığıdır. Şimdi, böyle bakıldığı zaman, 15 Temmuzun olduğu yıl 2016’da, ertesi gün 16 Temmuzda biz aslında 15 Temmuz özel oturumunun ilkini yaptık. Sonra, 15 Temmuz 2017’de, 1’inci yılında Mecliste özel bir oturum yaptık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Sonra, 15 Temmuz 2018’de yapmadık, gerekçesini de “Seçimlerden yeni çıktık”a bağladık. Ben, o vakit, 13 Temmuzda Mecliste bir grup önerisi vermişim ve konuşma yapmışım, bunu yapmalıyız demişim; topyekûn, her birlikte 15 Temmuz gecesi burada olan arkadaşlarımız nasıl etle tırnak olmuşsa bunu 2018’de de yapalım demişim, yapmamışız. Sonra, 2019’da ne olmuş bilmiyorum, özel oturum yapmışız. Şimdi yapmıyoruz. Neden? Neden yapmıyoruz?

Yani biz burada çelik çomak oynamıyoruz, tıktı oynamıyoruz, yasama faaliyeti yürütüyoruz, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Eğer Meclis gündemine hâkim ise bu oturumların periyodik olarak yapılması lazım.

Efendim, Sayın Cumhurbaşkanımız yarın Meclis yerleşkesine gelecek -hoş geldi, sefa geldi, gelsin, buyursun- daha önce bizim Meclis Başkanımızla hep birlikte açtığımız anıtın önünde de bir tören yapılacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Sayın Cumhurbaşkanımızın -hazır Meclis yerleşkesine de geliyor ise- Genel Kurulda, burada bizlere hitap etmesinden büyük memnuniyet duyardık. İlaveten, Mecliste grubu bulunan, bulunmayan bütün siyasi partiler de -tasarruflu bir süre kullanımına da riayet edilmek suretiyle- demokrasimize olan bağlılığımızı, 15 Temmuz olan kinimizi bir kere daha dosta düşmana gösterme fırsatı bulurdu. Hayır, bu böyle olmadı.

Burada, tabii, beni çok ezen, çok utandıran, çok mahcup eden başka bir uygulamayla da karşı karşıyayız. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının makamlarımızı arattırarak şöyle bir laf edilmesi bence edep dışıdır, çok aşağılayıcıdır: “Efendim, eğer törene katılacaksanız Covid testi yaptırıp törene böyle gelin, aksi takdirde tören alanına alınmayacaksınız.” telefonlarının sekreterlerimize iletilmiş olmasına yönelik öfkemi ve incinmemi ifade edecek bir kelime arıyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - ...nezaketimi elden bırakmamak adına o kelimeyi söylemek istemiyorum, çok ayıp. Sayın Cumhurbaşkanımıza Allah uzun ömür versin, elbette sağlığı önemlidir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin sayın üyelerinin sağlığı önemsiz midir? Aylardır burada çalışıyoruz, sosyal mesafe falan Hak getire. İktidar sıralarında 220 milletvekili iç içe oylamaya, yoklamaya giriyor, yine gelecekler. Eğer muhalefetle bir uzlaşma aranmıyorsa biz bunları yapacağız ama “Test yaptırmazsanız tören alanına alınmayacaksınız.” demek çok kötü oldu Sayın Başkan, çok kötü oldu; az maz değil. Yani ben, bunun karşılığı kelimeyi kullanmamak için kendimi tutuyorum ve tutacağım, çok ayıp.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Öte yandan, bu vesileyle şunu söylemek istiyorum: 15 Temmuzda, etle tırnak gibiydik o gece. Ertesi gün akşam 251 şehidimiz netleştiğinde, bu iş için, bu demokrasi mücadelesi için canını feda etmiş...

Değerli milletvekilleri, sevgili arkadaşlar; sabah Meclise geliyorum, bir ayıp daha gördüm ya. Meclise giriyorum Çankaya Kapı’dan; bir tır, kocaman bir tır, üstünde de o gece tankların altında kalan otomobiller. Meclisin önüne raf elması gibi dizdiler bugün, ya bu da bir ayıp. Bu niye ayıp biliyor musunuz? O otomobilleri unutmadınız, tankların altında ezilen otomobiller aklınızda ama o otomobillerin içindeki, yanındaki canını veren insanları unuttunuz. (CHP sıralarından alkışlar) 251 şehidimiz için toplanan parayı niye vermiyorsunuz kardeşim, niye vermiyorsunuz kardeşim? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Bu para cebinizden çıkmadı, siz de katkı yaptınız, Allah razı olsun. Ama bu parayı günlük 20 liralık harçlığından 5 lirasını kesip buraya bağışlayan gençlerimiz, çocuklarımız, milletimiz var. Niye vermiyorsunuz bu parayı? Bu bir ayıp.

Bir başka ayıp da şu: 20 Temmuzda OHAL ilan ettiniz ve 26 Temmuzda bir Komisyon kurduk. Türkiye Büyük Millet Meclisinde onlarca milletvekili aylarca çalıştı. Bu Komisyonun raporu nereye iç edildi, niye iç edildi? Bunu da üzüntüyle ifade ediyoruz.

Ve bu darbenin 4'üncü yılında ne oldu, biliyor musunuz değerli arkadaşlar? FETÖ'nün geçmişte... FETÖ, kimilerine göre 17-25 Aralıktan sonra terör örgütü oldu, kimilerine göre 7 Şubat 2012'den sonra, kimilerine göre 15 Temmuzdan sonra.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son sözlerinizi alayım lütfen.

Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama bir şey oldu: FETÖ, AK PARTİ için bazen taşeron, bazen ortak, bazen patron oldu; yargıda taşeron oldu, devlete ortak oldu, bankaya patron oldu ve bu utançla, bu eziklikle, bu mahcubiyetle Sayın Cumhurbaşkanımız “Allah’ım beni affetsin, milletimden özür diliyorum.” demekle bu vebalin bedelini ödemiş olmaz. 25 15 Temmuz şehidimizin vallahi de billahi de kemikleri sızıyor, iki elleri de hem bu dünyada hem öbür dünyada sorumluların yakasında olacak. FETÖ'nün 15 Temmuz öncesi siyasi ayağını ve 15 Temmuz sonrası siyasi ayağını ortaya çıkarmak bu Meclisin namusudur, bu Meclisin şerefidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş...

32.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Rize ve Artvin illerinde meydana gelen sel felaketlerinde hayatını kaybeden vatandaşlara, Ermenistan'ın Azerbaycan'a yönelik saldırısında hayatını kaybeden Azeri askerlere ve sivillere Allah'tan rahmet dilediğine, Azerbaycan'ın yanında olduğuna, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü vesilesiyle şehitleri rahmetle andığına, darbeye karşı canını siper eden Türk milletine, millete öncülük eden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a, Gazi Meclise, Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına ve polis teşkilatına şükranlarını sunduğuna, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın ve İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Rize ve Artvin illerinde meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Rize ve Artvin'e geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyorum.

Yine, Ermenistan tarafından Azerbaycan'a yapılan hain saldırıda hayatını kaybeden Azeri kardeşlerimize de Allah'tan rahmet diliyorum. Burada, Azerbaycan'ın yanında durduğumuzu da ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, 15 Temmuz hain darbe teşebbüsünün 4'üncü yıl dönümündeyiz. Evvela, kahraman şehitlerimizi rahmetle anıyor, gazilerimize minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz.

Çok net bir şekilde ifade etmeliyiz ki 15 Temmuz darbe girişimi, 17 Aralık darbe sürecinden bu yana devleti ele geçirmeye çalışan FETÖ terör örgütünün ve onunla iş birliği yapanların giriştiği hain bir darbe teşebbüsüdür. Milletimiz bu darbe teşebbüsüne karşı canını siper ederek, âdeta bir destan yazarak darbe girişimini akamete uğratmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu aziz millet, çıplak elleriyle darbeyi engellemiştir. Türk milleti, 15 Temmuzda, darbeler dönemini bir daha açılmamak üzere kapatmıştır. Darbe gecesi millî iradenin tecelligâhı olan Meclisimiz de milletimize yakışır bir duruş sergileyerek darbecilerin planlarının altüst edilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Meclisimiz o gece 2'nci kez “gazi” unvanını hak etmiştir. O gece darbeye karşı topyekûn verilen destansı mücadeleyi yok sayıp “kontrollü darbe”, “Darbe tiyatroydu.” diyen zihniyeti de kınadığımızı, esefle karşıladığımızı özellikle belirtmek istiyorum. Bu söylemler, canını

vatanı için siper eden şehitlerimize ve gazilerimize karşı büyük bir saygısızlıktır. Bu gibi söylemlerin FETÖ'yu aklama ve FETÖ'nün sinsi amaçlarına hizmet etme amacıyla ifade edildiği apaçık ortadadır. Akıllı, vicdanlı, insafli olan herkes bilmektedir ki 15 Temmuz, millî iradeyi ortadan kaldırmak amacıyla yapılmış hain bir darbe girişimidir. Bu darbe girişimi “ama”sız, “fakat”sız kınanmalıdır.

Biz bütün bu sinsi söylemlere karşı 15 Temmuz'u unutmadık, unutmayacağız. Kim ne derse desin, bu hain darbecilerden hukuk önünde hesap sormaya devam edeceğiz. Bu kararlı mücadelemiz neticesinde, bundan sonra hiç kimse Türk milletine silah doğrultmaya cesaret edemeyecektir.

Bu vesileyle, darbeye karşı canını siper eden aziz Türk milletine, o gece kararlı duruşuyla milletimize öncülük eden Cumhurbaşkanımıza, Gazi Meclisimize, milletvekillerimize ve o günkü Meclis Başkanımıza, darbeye karşı mücadele eden kahraman Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına, polis teşkilatımızın fedakâr mensuplarına minnet ve şükranlarımızı sunuyorum.

Sayın Başkan, burada birkaç konuyu da açıklığa kavuşturmak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Türkkan, çeşitli siyasi eleştiriler ifade etmiştir; bunlar kendi parti politikalarıdır, bunlara bir diyeceğimiz yok, muhalefet eleştiri yapabilir fakat bir ifadesi çok manidardır: “FETÖ'den AK PARTİ'ye miras kaldı. FETÖ'nün taktiklerini kullanıyorlar.”

Sayın Türkkan, bu çok yakışksız, çok üzücü bir ifade bizim açımızdan. Biz hiçbir zaman FETÖ taktiklerini tasvip etmedik, etmeyeceğiz. Bunu kabul etmemiz mümkün değildir. Bizim buna karşı nasıl bir mücadele verdiğimiz herkes bilir. Ama bakın, illa her söylenecek söze verecek cevabımız da vardır, onu da bilin; söylenecek sözden çekineceğimiz hiçbir taraf da yoktur. Ama illa siz FETÖ taktikleri arıyorsanız size özellikle şunu söylemek isterim: Bakın, FETÖ firarisi Emre Öztuğ'la yazışan Genel Başkanımıza bu FETÖ taktiklerini mesela sorabilirsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, bir diğer mesele: Sayın Engin Altay, konuşmasını yapıyorken sanki bu darbe girişimi yani hiç Cumhurbaşkanına falan yapılmamış; “Meclise karşı yapıldı, bize karşı yapıldı; burada, buraya karşı yapıldı...”

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Demokrasiye karşı yapıldı, bütün darbeler demokrasiye karşı yapılır.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Tabii ki, bunun içerisinde Parlamento da vardır ama unutmayın, iktidarda Recep Tayyip Erdoğan -Cumhurbaşkanı- ve AK PARTİ var ve darbeler her zaman iktidarlara karşı yapılır, bunu gözden kaçırmayalım. Bunu küçümseyerek, bunu görmezlikten gelerek, bunu yok sayarak hiçbir yere varamayız; bunun altını çizeceğiz. Burada birinci hedef iktidardır. Tabii ki Parlamento da hedeftedir ama asıl hedef iktidarı devirmektir.

Sayın Altay, FETÖ'yle alakalı çeşitli şeyler söyledi: “Taşeron” dedi, “ortak” dedi, “patron” dedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Bakın, Bank Asya kapanacak, TOMA'nın önüne kim çıktı Sayın Altay? Ne arıyorsunuz orada? Bu patronsa ne arıyorsunuz orada? Milletvekillerinizi niye gönderdiniz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de şimdi size onu soracaktım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Televizyon kanalları kapatılacak, müdahale ediliyor, bir bakıyorsunuz CHP milletvekilleri orada. Ne işiniz var orada sizin?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Arkasında geziyordun, sen bir ara onlarla beraber açılışa gidiyordun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, açar mısınız?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – AK PARTİ'ye ayrıcalık yapılıyor.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ne işiniz var orada?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Senin Pensilvanya’da ne işin var, senin derken yani yetkililerinin?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ne işin var orada? Sen madem bunu bir örgüt olarak görüyorsun, öyle söylüyorsun, peki, bu örgütle mücadele ediliyorken, milletvekilleri diyor ki: “Kemal Bey’in talimatıyla biz oraya gittik.” Hatta Kemal Bey’in kendisi Tarık Toros’u ziyaret ediyor, “Gelmeniz bize güç vermiştir.” diyor. Şimdi, madem bir örgütle bir mücadele ediliyor burada, CHP gibi seçimle gelen, sandıktan çıkan bir ana muhalefet partisinin yer tutması gereken, Fetullahçı terör örgütünün yanı mıdır, yoksa iktidarda olan, millî iradeyle buraya gelmiş olan AK PARTİ’nin yanı mıdır? Ben size soruyorum bu soruyu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bunları çok defa dile getirdik, Meclis kayıtlarında vardır, bunları tekrar dile getirmek bizi yoruyor, bunu yapmak istemiyorum ama ısrarla Sayın Altay bunlara girdiği vakit, biz de bunları dile getirmek durumundayız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Getirin, getirelim efendim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, 17-25 Aralık yapılmadan Amerika’da onların yetkilileriyle CHP heyeti bir görüşme yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, toparlıyorum.

Buraya geliyorlar, 17-25 Aralık yapıyor. Bakın, görüşmeden, bu 17-25’ Aralıktan bir hafta, bilemedin on beş gün önce bir heyet gidiyor, onlar da heyetini gönderiyorlar, Amerika’nın bir yerinde görüşüyorlar, sonra bu olaylar oluyor. Sonra seçime gidiyoruz, bir bakıyorsunuz Genel Başkanları Kemal Bey, FETÖ’nün kanallarını gezip gezip, “Göreceksiniz kaçacak, göreceksiniz kaçacak, seçimi göremeyecek, 31 Martı beklemeyecek.” Bunların hepsi 2014 seçimlerinin öncesinde oluyor. Hamdolsun hiçbir yere gitmedik, buradayız, seçimi de gördük, seçimi de kazandık.

Şimdi, burada söyleyecek sözlerinize verecek cevaplarımız vardır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var, var.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şu an için burada kesiyorum, söyleyeceklerim bu kadar, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarında alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Efendim, sözlerimi çarpıttı; sataşmadan, yerimden ya da kürsüden cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden.

33.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben, sorumu tekrar ediyorum, Sayın Mehmet Muş’a soruyorum: Fetullah Gülen sizin nezdinizde, indinizde ne zamandan beri terörist? 12 Şubat MİT krizinden sonraysa 12 Şubat MİT krizi ile 17-25 Aralık tarihleri arasında Pensilvanya’ya AK PARTİ’den -Tayyip Erdoğan’ın talimatıyla- kaç kişi gitti uzlaşmak için? 17-25 Aralıktan sonra sizin indinizde terörist olduysa gene soruyorum -hadi bizim arkadaşlarımız “Bir haksızlık yapıyor.” diye Türkiye’deki legal bir televizyon kanalının önüne gitti- 17-25 Aralıktan sonra Pensilvanya’ya gidip, diz çöküp “Uzlaşalım.” diyen AK PARTİ’liler kimlerdi? Bunları söyleyin. (CHP sıralarından alkışlar)

Asıl, tabii, şunu söylememiz lazım: “Kontrollü darbe” Cumhuriyet Halk Partisinin resmî ağzı değildir, resmî görüşü değildir, söyleyeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kemal Bey’in sözü de o.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Söyleyeceğim, söyleyeceğim.

“Kontrollü darbe” değil, biz 15 Temmuz öngörülen ancak önlenmeyen ve/veya önlenemeyen darbe olarak değerlendiriyoruz, böyle değerlendiriyoruz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İfade çok sarih.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Ancak sen “Kontrollü darbe’ diyeni kınıyorum.” diyorsun, ben de bir kınama yapayım buradan: “Bu darbe Cenab-ı Allah’ın bir lütfudur.” diyeni de ben kınıyorum o zaman. (CHP sıralarından alkışlar) Ayıp ya! Şunun üzerinden polemik yapıyoruz ya, şunun üzerinden polemik yapıyoruz!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Açan sızsiniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Şu Mecliste bu meseleyi konuşturmamak için özel oturum yapmıyorsunuz. Sayın Cumhurbaşkanı yarın gelecek, Covid testinden geçenlere –oğlanı alıp- bahçede konuşma yapacak, telaşı burada size düşüyor. Gelsin, Sayın Cumhurbaşkanı anlatsın madem.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ben AK PARTİ Grup Başkan Vekiliyim, anlatırım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Elbette.

Gelsin, kendisi anlatsın kardeşim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ben anlatırım, işte anlatıyorum size.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Meclisin gündemine niye hâkim değilsiniz? Meclis olarak bunun da cevabını bekliyoruz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hâkimiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Yukarıdan “Mecliste özel oturum yapılmasın.” deyince...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen, son kez açıyorum.

Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Aslında, bu, AK PARTİ dışındaki diğer siyasi partiler açısından da bir utanç... “Utanaç” demeyeyim ama bir üzüntüye sebep olabilecek bir durumdur.

Ben tekrar, FETÖ tartışmalarına kaldığımız yerden devam etmek için bekliyorum Sayın Muş. (CHP sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Müsaade ederseniz, Sayın Muş’un bir söz talebi var, ona söz vereyim önce.

Sayın Muş, buyurun.

34.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Altay bir soru sordu, sorusunun da cevabını verelim. “17-25’ten sonra Pensilvanya’ya giden AK PARTİ’liler kim?” diyor. Arkadaşlar 17-25’ten sonra bizden kimse gitmedi ama 3 Aralıkta sizden gidenler oldu. 17-25’ten sonra siz gitmeye başladınız, gittiniz geldiniz, AK PARTİ’yi bir şekilde devirmek için yaptınız bunu. Bizden giden yok.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Pensilvanya’ya giden bir tek Cumhuriyet Halk Partili gösteremezsiniz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Amerika’da 3 Aralıkta toplantıyı niye yaptınız? Toplantıyı niye yaptınız? 3 Aralıkta toplantı yapıyor, 17-25 Aralıkta düğmeye basılıyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Amerika’ya gitmek suç mu?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Amerika’ya gitmek suç değil tabii ki, Sayın Altay tabii ki gidebilirsiniz, yine gidebilirsiniz; Pensilvanya’ya da gidebilirsiniz orası bir eyalet, orada üniversiteler de var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Pensilvanya’nın yolunu biz bilmiyoruz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Meselemiz şu: Oraya gidip, FETÖ’yle iş birliği yapıp AK PARTİ’yi devirmeye yönelik planın içine girmeniz. 17- 25’ten sonra...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Soruma cevap ver: Recep Tayyip Erdoğan ne zamandan beri terörist (x) sana göre? Pardon... Fethullah Gülen... Fethullah Gülen...

(Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Yani hiçbir şey duyamıyorum, ne dediğinizi de anlamıyorum ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Fethullah Gülen ne zamandan beri terörist?

HASAN ÇİLEZ (Amasya)- Engin Bey, sizin için ne zamandan beri terörist?

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Başından beri...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben önce sorunun cevabını alayım, sonra söyleyeceğim.

BAŞKAN - Müsaade edin...

Sayın Muş, müsaade eder misiniz...

Sayın Altay, sehven söylediğiniz lafı düzeltin, önce size bir söz vereyim isterseniz.

Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, sözümü kesiyorsunuz.

35.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, yerinden sarf ettiği bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması (xx)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Muş’a satışırken dilim sürçtü, “Fethullah Gülen” diyeceğime “Recep Tayyip Erdoğan” dedim. Hiçbir kastım da yoktur. “Recep Tayyip Erdoğan ne zamandan beri terörist?” dedim, bunu düzeltiyorum; “Fethullah Gülen ne zamandan beri terörist olarak kabul ediliyor?” diye sorumu tekrarlıyorum ve cevap istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Muş, devam edin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, Sayın Recep Tayyip Erdoğan FETÖ’yle mücadele ediyorken CHP ezik ezik oy istiyordu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ayıp ya! “Ezik.” ne demek ya?

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Şuna aldıandı arkadaşlar: FETÖ’nün sosyal bir tabanının olduğuna aldıandı ve buradan kendisine ciddi bir oy geleceğini ve AK PARTİ’yi yenebileceğini düşündü fakat yine boşa çıktı.

Bakın, Sayın Altay, kayıtlara bakarsanız Fethullah Gülen’le alakalı bizim ne söylediğimiz ortada. Peki, siz ne zamandan beri terörist görüyorsunuz Sayın Fethullah Gülen’i (xxx) söyler misiniz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen hâlâ tarih vermiyorsun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - FETÖ’yü ne zamandan beri terörist görüyorsunuz?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen, hâlâ tarih vermiyorsun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Ne zamandan beri görüyorsunuz? Kayıtlarda mevcut... Soruyorum size: Sayın Altay, CHP ne zamandan beri görüyor? Bak, biz mücadele ediyoruz, MİT’ten beri mücadele ediyoruz, 17-25’ten beri mücadele ediyoruz, 15 Temmuzdan beri mücadele ediyoruz. Devletin kayıtları var, “kırmızı kitap”ı var, MGK’nin aldığı kararlar var. Siz ne zamandan beri terörist olarak görüyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(x) Bu ifadeye ilişkin düzeltme tutanağın 186’ncı sayfasında yer almaktadır.

(xx) Bu düzeltmeye ilişkin ifade tutanağın 186’ncı sayfasında yer almaktadır.

(xxx) Bu ifadeye ilişkin düzeltme tutanağın 187’nci sayfasında yer almaktadır.

BAŞKAN – Sayın Muş, açacağım mikrofonunuzu da siz de sehven “Sayın Fetullah Gülen” dediniz, siz de onu bir düzeltin isterseniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Aha!

36.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, yerinden sarf ettiği bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması (x)*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, burada bir dil sürçmesi vardır, laf atınca insicamınızı bozuyor muhalefet. Burada “FETÖ” diye ondan sonra düzelttim; orada “sayın” diye bir ifade kullanmak istemedim, “FETÖ”dür, kullandığımız “FETÖ” ifadesidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türkkan...

37.- *Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan’ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan “Yavuz hırsız ev sahibini bastırır.” derler ya...

Türkiye’de Fetullahçı terör örgütüyle iş birliğine giren tek iktidar sizsiniz. Daha önceki dönemlerde diğer iktidarlar tarafından kadrolara alınmış, efendim, birtakım imtiyazlar sağlanmış olabilir ama onlarla organik ilişkiye giren tek iktidar sizsiniz. “Biz bunda hata yaptık.” lafı geçmişi kurtarıyorsa o lafı kabul edelim. Kurtarıyor mu? Ama kurtarmıyor, Türkiye’nin işte çok önemli bir kaybına sebep oldunuz. Nasıl bir kaybına? Demokrasi, 1971, 1980, 28 Şubat derken bu sefer yine, bir daha, silahlı darbeyle, bir hain terör örgütünün darbesiyle karşı karşıya kaldı. Devriktidarlarında Türk devletini terör örgütüne teslim eden tek iktidar sizsiniz. Yani o yazışma konusu, hiç kimsenin öyle kimseden bir şey sakladığı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – O dönem MHP Milletvekili olan Sayın Meral Akşener’in hâlâ Twitter’da yazışmaları duruyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Silmiş, silmiş.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Hayır, hayır, hâlâ duruyor, hiç daha silinen yok ama sizin sildiklerinizi biraz sonra teker teker getireceğim, hepinizin, sırayla. Ama ben size bir şey söyleyeyim mi...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Getir, getir...

TAMER DAĞLI (Adana) – “Hepinizin” derken, çıkartmazsan...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ben size bir şey söyleyeyim mi arkadaşlar...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Söyledikçe söylerim Sayın Türkkan, söyleyeceğimiz laflar var yani.

TAMER DAĞLI (Adana) – Çıkartmazsan...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bir şey söyleyeyim mi?

Adana’ya doğru bir git de sonra bir hava al gel.

TAMER DAĞLI (Adana) – Çıkartmazsan...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ben konuşuyorum, dinleyeceksin.

Bu konuda geçmişe ait hesaplaşamayacak tek iktidar olarak size söylüyorum: Bu ihanetin bizatihi ortağı olarak Türkiye Cumhuriyeti’ne verdiğiniz bu zarardan pişmanlığınızı hepiniz tek tek çıkın, bu kürsüden ifade edin. “Biz, Türkiye Cumhuriyeti devletine hain terör örgütüyle beraber on bir sene ihanet ettik.” deyin. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Saçmalama ya, ne alakası var? Ne ihaneti?

(x) Bu düzeltmeye ilişkin ifade tutanağın 186’ncı sayfasında yer almaktadır.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Eyvallah, biz bunu kabul ederiz ama demezseniz bu suçun altında ezilmeye devam edeceksiniz.

Teşekkür ederim.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Saçmalama, saçmalıyorsun! Kime yaranacaksın sen be? Saçmalama! Herkesle ilgili niye konuşuyorsun? Yapma ya! Saçmalama!

BAŞKAN – Sayın Altay...

38.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, FETÖ sempatanlarından, FETÖ yanlılarından “ezik ezik” ifadesini kabul etmiyorum. Oy falan istemedik ama siz, onlarla çok pişkin pişkin, boy boy fotoğraflar verdiniz, banka açılışları yaptınız ve pişkin pişkin hâlâ kendinizdeki çamuru kazıyıp CHP’ye ve diğer partilere atmak konusunda anlamsız ve beyhude bir gayret içindediniz. Çıkin, Tayyip Bey’in yaptığı gibi “Evet, geçmişte yanlış yaptık.” deyin. Tayyip Bey bunu söyledi ama siz Tayyip Bey’e rağmen hala FETÖ’yle ilişkiniz olmadığını söylerseniz bir; inandırıcılığınız olmaz, ikincisi; Tayyip Bey’i yalanlamış olursunuz.

Teşekkürler, şimdilik bununla yetinelim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş...

39.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkan'ın ve İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, burada şunun altını çizmek isterim: Geçenlerde bir röportaj yapıyor, geçmiş hükümetler, o dönem Ankara Emniyet Müdürü “Bir şeyi fark ediyorum.” diyor, Başbakan Yardımcısıyla konuşuyor, “Ben müdahale edeceğim.” diyor -dönemin Başbakanı Ecevit- “Sakin ha!” diyor, “Ecevit çok kızar.” diyor, müsaade etmiyor. Biz iktidara geldikten sonra pek çok yapıyla mücadele ettik; Ergenekon’la da mücadele ettik, başka darbe girişimleriyle de mücadele ettik. Millî iradeden gücünü almayan ve iktidar gücünü paylaşmak isteyenlerin tamamıyla mücadele ettik ve bu hain şebekeyi çöktürtik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bakın, bu “İhanet etti.” sözü falan, bunlar ucuz sözler; bunları kabul etmemiz mümkün değil. Bakın, bugün Türkiye Cumhuriyeti devleti bu yapıları temizlemiş ve bunu da Recep Tayyip Erdoğan gibi güçlü bir lider sayesinde yapmıştır. Bakın, o dönemlerde bu FETÖ’cülere biliyorsunuz “Haşhaşi” deniyordu. Cumhurbaşkanı bunlara “Haşhaşi” dedi. Sayın Akşener diyor ki: “Bir grup ‘Haşhaşi’ gibi kelimelerle çok ağır itham ediliyor”.

Şimdi, bakın, burada devlet, Cumhurbaşkanı, Hükümet müdahalede bulunuyor, “Haşhaşi” lafından bile Sayın Akşener rahatsız oluyor. Başka kayıtlar da var, başka açıklamalar da var, başka konuşmaları da var, açarsanız onları da söyleriz.

Bir başka mesele, diyor ki: “Fotoğraflar vardır boy boy.” Ben, bunları burada göstermekten gerçekten sıkılıyorum ama göstermeyince de maalesef, CHP meseleleri karıştırıyor.

Sayın milletvekilleri, Hanım Büşra Erdal diye o dönem FETÖ’nün bir gazetecisi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Muş, tamamlayın sözlerinizi.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Toparlıyorum.

Diyor ki: “Şimdi Silivri’de olmak vardı, Balyoz kadınları falan... Haber merkezinden daha eğlenceli be!” Arkasından “Twitter’da promosyon zamanı! Her 500’üncü takipçime bir günlük Silivri’de konaklama, mahkemeyi gezme, duruşma izleme, sabah kahvaltı, öğle yemeği...” “Balyoz kadınları hep sarışın ya, kim kimin eşi karıştırıyorduk; eşlerinin resmi basılı olan tişört giymişler, işimiz kolaylaştı.”

Sonra, tabii, bunların üzerine gidiliyor, müdahale ediliyor FETÖ'ye; bir bakıyorsunuz ki Hanım Büşra Erdal CHP'nin oval ofisinde ortaya çıkıyor, Kemal Bey'i ziyaret etmişler. Ya, hani sizin Ergenekon'la alakalı rahatsızlığınız vardı. "Burada bir kumpas var." diyordunuz ama bunları atanları oval ofiste ağırılıyor. Niye ağırılıyor biliyor musunuz Kemal Bey? Acaba ne gelir oradan, oy gelir mi, acaba beraber bir güç birliği yapıp da AK PARTİ'yi çevirebilir miyiz, devirebilir miyiz?

Sayın Altay, fotoğrafları isterseniz göndereyim size? Fotoğraflar var, onları gönderebilirim size.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bende de var fotoğraf; bak, al, al, al! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş teşekkür ediyorum.

Sayın Türkkkan...

40.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkkan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bu darbenin faili Fetullahçı terör örgütü hain midir? Haindir; hiç tereddütsüz, "ama"sız, "veya"sız... Ama daha yakında, bir ay olmadı, AK PARTİ Tanıtım ve Medya Başkan Yardımcısı Emre Cemil Ayvalı diyor ki: "Darbeci Kemalist zihniyetini ortadan kaldırmak için FETÖ'yle ittifak yaptık." Arkasından da istifa etmek zorunda kaldı.

Ya "Hainle ittifak ettiniz." diye ben söylüyorum, bunda geri vites yapmıyorum. Ben de demiyorum, bu Cemil Ayvalı diyor, bunu söylüyorum. Hainlerle ittifak ettiniz, bundan dolayı nedamet duyduunuz mu? Çıkın, nedamet duyduğunuzu söyleyin, millet affederse tabii affedecek ama hukuku bilmem.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

41.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Kabul etmediğimizi...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sözlerini iade ediyoruz sana ya, ne diyorsun sen?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Resmî görüşümüzü ifade etmeyen...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Saçmalıyorsun ya! Buradaki insanları ilzam altında bırakamazsın!

BAŞKAN – Sayın Bak, müsaade edin, bakın, Grup Başkan Vekiliniz konuşuyor!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne alakası var ya?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Cemil Ayvalı'ya söyle, bana değil!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Buradaki insanlara söylemezsin onu!

BAŞKAN – Osman Bey...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Cemil Ayvalı'ya söyle!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – O şahsa ne söyleyeceksen söyle! Ne diyorsun sen?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Cemil Ayvalı'ya söyle, bana değil!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Saçmalıyorsun ya!

TAMER DAĞLI (Adana) – Ya, hayatı saçmalamak Sayın Bakanım.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ayıp ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bunlar yanlış sözler. Bunlar partimizin resmî görüşü değil, partimizi bağlayacak sözler değil.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Evet.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bununla alakalı, gerekli açıklamaları burada defaatle yaptık. Kabul etmemiz mümkün değildir, reddediyoruz, Sayın Türkkkan'ın da buradan duymasını istiyoruz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bu kadar!

BAŞKAN – Sayın Bak, müsaade edin... Bakın, Grup Başkan Vekili konuşuyor, siz arkada gene bağırmaya devam ediyorsunuz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Olmaz Sayın Başkanım, olur mu? Bakın, burada bizi itham ediyor, böyle bir şey olmaz! Herkes her şeyi, her istediğini söyleyemez burada! Olur mu öyle şey ya?

BAŞKAN – Grup Başkan Vekili gerekeni söyler arkadaşlar, rahat olun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Benim haddimi sen mi bildireceksin ya?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne alakası var ya?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sen mi bildireceksin benim haddimi?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Konuşma!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Otur oturduğun yerde!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne diyorsun be?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bakanlık yaptın, saygın bir şekilde otur!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya, sen ne yaptın? Ne diyorsun? Sen bir Grup Başkan Vekilisin!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Trollük yapma, otur!

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Söylediğin sözü kulağın duyuyor mu senin?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Duyuyor tabii.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Ne söylediğini biliyor musun?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bilerek söylüyorum!

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Neyi bilerek söylüyorsunuz ya?

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Neyi biliyorsunuz?

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Sen kendine bak bir!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sizin söylediğinizi söylüyorum, ben söylemiyorum.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – İspatla o zaman! Ne diyorsun sen ya?

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – İspatlayacaksın onları!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Konuşuyorsun!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Tanıtım ve Medya Başkan Yardımcısı söylemiş, ben demedim; o söylüyor, onu okuyorum.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Herkesi suçlayamazsın onun üzerinden!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Çamur at, izi kalsın; öyle şey mi olur?

TAMER DAĞLI (Adana) – Sayın Bakanım, hayatı yalan; boş verin ya, hayatı yalan!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Dünya biliyor... Yeter ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

42.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de bir resim göstereyim: Bakın, burada, bir televizyonda Kadri Gürsel ile Gülerce tartışıyor. Bu tartışma şu: Kadri Gürsel FETÖ'yü eleştiriyor, Gülerce savunuyor. Sonra ne oluyor? FETÖ'yü eleştiren gazeteci cezaevine giriyor, FETÖ'yü hararetle savunan gazeteci sarayın âdeta başkanışmanı yapılıyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Başkanışmanı değil canım. Danışmanla ne alakası var? Danışmanı değil Sayın Altay, karıştırmayın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, mesele şu; okuyorum buradan, bunu Mehmet Bey istedi: “Arkadaşlar, ben, Fetullah Gülen’e niye gittim? Ziyaret ettik. Kim burada -AK PARTİ İl Binası- Allah aşkına... Hani, derler ya ‘Suçsuz olan ilk taşı atсын.’ diye...”

Şimdi, AK PARTİ Grubundan alınanlar var haklı olarak ama AK PARTİ Grubunda çok sayıda FETÖ'yle temas eden de var, ilk taşı atсын diye. 17-25 Aralık hadisesinden önce ticarete, siyasette, bürokraside yükselmenin yolu oydu. Bu yolu kim açtı? O zaman iktidar hangi partiydi? AK PARTİ'ydi. Bunu söyleyen kim? AK PARTİ milletvekili. Yani FETÖ meselesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, son sözlerinizi alayım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - ...tartışmak, sizin için zül meselesi olmalıdır. Mehmet Bey bu tartışmayı sürdürmeyi seviyor ama önce şu sözü söyleyenden AK PARTİ hesap soracak, Kadri Gürsel'le, FETÖ'yü eleştiren Kadri Gürsel'le gırtlak gırtlığa tartışan Gülerce'yle ilgili kamuoyuna bir şey açıklayacak, Adil Öksüz'ü kimin kaçırdığını ortaya çıkaracak, Fettah Tamince'yi şu anda sarayın en itibarlı müteahhiti ve iş göreni yapmanın gerekçesini sunacak ve bir şey daha yapacak...

TAMER DAĞLI (Adana) – Kasım Gülek'e kadar git, Kasım Gülek'e kadar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Gideriz... Atatürk'e kadar git istersen!

TAMER DAĞLI (Adana) – Git, oraya kadar git. Oraya kadar git, FETÖ'yü kim çıkarmış gör.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Şimdi, Özel Emeklilik ve Sigortacılık Üst Kuruluna, Bank Asya yönetim kurulu üyesini atıyorsunuz, ödüllendiriyorsunuz, Bank Asyaya 100 lira yatırını hapse atıyorsunuz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Yok öyle bir şey.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Sonra da biz "FETÖ'yle mücadele ediyoruz." diyorsunuz, milletin aklıyla alay ediyorsunuz.

BAŞKAN - Evet, tamamdır.

Kifayetimizakere...

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, FETÖ meselesini sadece bir darbe girişimi olarak nitelemenin doğru olmadığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Yalnız, değerli Grup Başkan Vekilleri, FETÖ meselesini de sadece bir darbeye indirgemek yanlış, o gece yapılan, ülkeyi işgal etme, bölme adına yapılan alçak bir, hain bir terör saldırısıdır ve sadece bir darbe girişimi olarak da nitelemek doğru değildir.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) DUYURULAR

1.- Başkanlıkça, komisyonların başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimlerini yapmak üzere toplanacakları gün, saat ve yere ilişkin duyurusu

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 11 Temmuz 2020 tarihli 112'nci birleşimde üye seçimleri yapılan komisyonların toplanarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesine göre başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtiplerini seçmeleri gerekmektedir. Bu nedenle, komisyonların üyeleri 16 Temmuz 2020 Perşembe günü saat 11.00 ve 12.00'de plazma ekranlarda ilan edilen listelere göre belirtilen salonlarda toplanacaktır.

Anayasa Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası alt zemin 2 numaralı salon; Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 1'inci kat 3 numaralı salon; Adalet Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 1'inci kat 4 numaralı salon; İçişleri Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 3'üncü kat 5 numaralı salon; Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 3'üncü kat 6 numaralı salon; Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 4'üncü kat 7 numaralı salon; İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 4'üncü kat 8 numaralı salon; Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 4'üncü kat 9 numaralı salon ve Plan ve Bütçe Komisyonu ise Ana Bina 1'inci katta bulunan kendi toplantı salonunda saat 11:00'de;

Çevre Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası alt zemin 1 numaralı salon; Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası alt zemin 2 numaralı salon; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 1'inci kat 3 numaralı salon; Millî Savunma Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 1'inci kat 4 numaralı salon; Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 3'üncü kat 5 numaralı salon; Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 3'üncü kat 6 numaralı salon; Dilekçe Komisyonu, Yeni

Hakla İlişkiler Binası 4'üncü kat 7 numaralı salon; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Yeni Halkla İlişkiler Binası 4'üncü kat 8 numaralı salon ve Dışişleri Komisyonu, Yeni Halka İlişkiler Binası 4'üncü kat 9 numaralı salonda saat 12:00 de toplanacaktır.

Komisyonların toplantı gün ve saatleri ayrıca plazma ekrandan da ilan edilecektir.

İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekili tarafından, Aydın-Denizli Otoyolu Projesi'nin ihalesinin iptal edilmesinin nedenlerinin araştırılması ve iptal edilen ihaleler sonrasında oluşabilecek kamu zararının önlenmesi amacıyla 26/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/3046) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 14/07/2020 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Lütfü Türkkan

Kocaeli

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekili tarafından Aydın-Denizli Otoyolu Projesi ihalesinin defalarca iptal edilmesinin nedenlerinin araştırılması, yap-işlet-devret modeli kapsamında yapılan ve iptal edilen ihalelerde firmalara verilen garantilerin incelenmesi, yapılacak ihalede kamu zararının önlenmesi ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 26/06/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 14/07/2020 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Yasin Öztürk. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aydın-Denizli Otoyolu Projesi ihalesinin defalarca iptal edilmesinin nedenlerinin araştırılması, yap-işlet-devret modeli kapsamında yapılan ve iptal edilen ihalelerde firmalara verilen garantilerin incelenmesi konusunda İYİ PARTİ'nin grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, Aydın-Denizli Otoyolu Projesi neredeyse yılan hikâyesine dönen, pehlivan tefrikalarını aratmayacak bir ihaleler silsilesidir. AK PARTİ'si, Aydın-Denizli Otoyolu Projesi ihalesinin siyasi rantını her seçim döneminde yemeye çalışmıştır. Hatta öyle ki önce milletvekillerinin seçim vaadi olan bu proje, daha sonra Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesiyle birlikte 100 Günlük Eylem Planı dâhilinde Sayın Cumhurbaşkanı tarafından da ele alınarak öncelikli işler arasında sıralanmıştır. Ancak, bırakın yüz günü, aradan iki sene geçmesine rağmen projeye başlamak bir yana, Aydın-Denizli otoyolunun kimin tarafından yapılacağı bile hâlâ belirlenememiştir.

Aydın-Denizli Otoyol Projesi nedir? Proje, hâlen kullanımda olan İzmir-Aydın Otoyolunun devamında yer alan ve İzmir'den Antalya'ya kadar kesintisiz ulaşımı sağlayacak otoyolun bağlantı yollarıyla birlikte 163 kilometre uzunluğundaki ikinci etabıdır. Ege Bölgesi için bu kadar önemli bir projenin defalarca ertelenen ihale süreçlerine bir göz atalım: Proje için ilk kez 21 Şubat 2018'de

ihale yapılacağı duyuruldu ve ertelendi. Aynı yıl içinde 5 defa daha ihale takvimi açıklandı ama sonuç değişmedi. Gerekçe: Tasarruf tedbirleri. Nihayet 26 Mart 2019'da ihale yapıldı. İhaleyi, Çinli firma ve Özgün İnşaat konsorsiyumu kazandı.

Yap-İşlet-devret modeli ulaştırma projelerinin en önemli özelliği; müteahhit firmaya euro üzerinden araç geçiş garantilerinin verilmesidir. Ayrıca, proje kredisinin sağlandığı para cinsinin, ait olduğu ülkedeki enflasyon oranına göre her yıl güncelleme yapılmasıdır.

İşte, 26 Mart 2019'da ihaleyi kazanan konsorsiyumla araç geçiş ücreti olarak 5 euro sent üzerinden Aydın-Kuyucak kesimi için günlük 35 bin otomobil, Kuyucak-Denizli kesimi için günlük 32 bin araç geçiş garantisi verilmiştir. Konsorsiyum tek başına girdiği ihaleyi kazanmış ancak daha sonra teminatını yakarak sözleşme yapmaktan vazgeçmiştir. Bu tarihten sonra 12 Mayıs 2020 ve 11 Haziran 2020 tarihlerinde iki defa daha ihale duyurusu yapılmış ve mayıs ayındaki ihale corona bahanesiyle, haziran ayındaki ihale ise nedeni bile açıklanmadan iptal edilmiştir.

Gelelim, -bu sonucusu olur diye umut ettiğimiz- 10'uncu defa yapılan 3 Temmuz 2020 tarihli ihaleye. İhaleye 6 firma teklif vermiş, daha sonra 1 firma çekilmiştir ancak bu ihalenin diğer ihalelerden çok önemli bir farkı var, garanti usulü değiştirilmiş. Yap-İşlet-devret modeliyle yaptırılan otoyol, köprü ve tünel projelerinde devletin belirlediği ve garantiye esas oluşturan kilometre otomobil başına ücreti şirketlerin belirlemesi yoluna gidilmiş. Önceki ihalede işletme süresi yarışırken, bu ihalede bu süre on yedi yıla sabit tutulurken, ihalede yatırım tutarlarının yanı sıra geçiş ücretleri de yarıştırılmıştır. Şimdi, doğal olarak merak ediyoruz? İhalede yarıştıran usuller neden değiştirilmiştir? İhaleyi kimin kazandığı henüz açıklanmadı. En düşük teklifi veren Fernas İnşaat yaklaşık 9 milyar lira yatırım teklifinde bulundu. Ama hâlâ cevap bekleyen başka sorular var: Garanti edilen araç sayısı değişmiş midir? Devletin yıllık garanti tutarı toplamı tam olarak nedir? Otoyol yapılırken çevreye verilecek zararlara karşı ne tür önlemler alınmıştır? Bir de otoyol bünyesinde yer alan 5 adet hizmet tesisinin işletilmesi hususu var. Geçmiş ihaleler konusunda sorduğumuz sorular karşısında Ulaştırma Bakanlığı otoyol hizmet tesislerinin ihaleyi kazanan firmaya işletileceğini teyit etmişti. Yani otoyol ihalesini kazanan firma bir taşla birkaç kuş vuracaktır.

Araç geçiş garantisi sağlanmadığı takdirde, bu otoyolu hayatında görmemiş vatandaşın bile 1, otoyoldan geçen vatandaşın ise 2 ücret alınacaktır. Sadece bu ihalede değil, yap-İşlet-devret projelerinin tamamında enteresan olan şudur: Geçenden 30 akçe, geçmeyenden döve döve 40 akçe. Maşallah, Deli Dumrul'u da geçtiniz!

163 kilometrelik yol için vatandaşın bugünkü euro kuru üzerinden ödemesi gereken ücret 65 liradır. Bu ücret, vatandaşın neredeyse bu yolda yaktığı yakıt miktarına tekabül etmektedir. Öte yandan, şu anda kullanımında olan aynı mesafedeki Aydın-İzmir Otoyolu için araç geçiş ücretinin 6,5 lira olduğu dikkate alındığında, vatandaşın Aydın-Denizli Otoyolu için 10 kat daha fazla ücret ödemek zorunda kalacağı da ortadadır. Bu proje tamamlanırsa bugün en düşük teklifte bulunan firma, on yedi yıl sonunda yatırdığı paranın tam 25 katını kazanacaktır. Hükümet aynı otoyolu yurt dışından euro üzerinden kredi alıp dış kaynakla kendi yapsa -tabii ki bulabilirsenez- bileşik faiz bile ödese vatandaşın cebinden çıkacak para, hazineden çıkacak para bundan tam 9 kat daha az olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Sayın Başkan, ek süre alabilir miyim?

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Bir de büyük projelerde firmaların aldığı yurt dışı kredilere Varlık Fonundan teminat gösterilmesi uygulaması var. Otoyolu alan firmanın ödemeleri aksattığını düşünelim, vatandaşın sırtına garanti geçiş ücreti yanında bir de ödenmeyen kredilerin teminat yükü binecektir. Araç geçiş garantisi ver, kredisine teminat ver, yol üzerindeki tesislerin işletme hakkını ver, bir de otoyol geçişinden kazanılan parayı ver; müteahhit firma her türlü kazanıyor. Soruyorum size: Burada vatandaş ne kazanıyor?

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Erol Katırcıoğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yani, tabii, Aydın-Denizli Otoyolu'nun hikâyesini gerçekten ben de yeni öğrendim aslında ve okudukça da şaşkınlık içinde oldum çünkü gerçekten de yanılmıyorsam 8 defa iptal edilmiş bir ihaleden söz ediyoruz.

Şimdi, aslında, doğrusunu isterseniz, bu Mecliste tabii ki bunun cevabı bir şekilde iktidar tarafından verilmeli: Neden bu ihaleler sürekli olarak iptal ediliyor? Daha 3 Temmuzda yapıldı, 7 Temmuzda iptal edildi yine. Dolayısıyla açıklanması gereken bir şeyler var burada açıkçası. Fakat ben, doğrusu bu kamu-özel sektör iş birliğiyle ilgili olarak iktidarın yaklaşımında gerçekten sorunlar olduğu kanaatindeyim ve onlarla ilgili birkaç cümle etmek istiyorum. Değerli arkadaşlar, bir kere şunu söyleyeyim: Bu, kamu-özel sektör iş birliğinden farklı bir form diyebilirim. Özel sektör ile kamu belli büyük projelerin gerçekleştirilmesiyle ilgili olarak bir sözleşme üzerinden ihaleye giriyorlar ve sözleşme üzerinden de yatırımı yapıyorlar. Fakat burada en önemli şey bence, benim anladığım kadarıyla talepten kaynaklanan risk. Bunu öngörmek son derece zor ve ben ne Karayollarında, devlette ne de özel sektörde riski ölçen ve herhangi bir karayolunun riskinin ne olduğuyla ilgili olarak verilen kararların isabetli olduğu kanaatinde değilim.

Şimdi, mesela, Aydın-Denizli Otoyolu'yla ilgili olarak -benim okuduğum kadarıyla- birinci kesimde günde 35 bin araç geçecek. Nereden biliyorsunuz? Nasıl hesaplıyorsunuz bunu? Bunun önemi şuradan kaynaklanıyor: Eğer söylediğiniz, sözleşmeye yazdığımız bu rakamlar gerçekleşmezse devlet olarak siz, onlara bir para ödüyorsunuz. Şimdi, benim gördüğüm kadarıyla büyük işler, bu anlamıyla büyük yatırımlar yapıldı. Zaman zaman bu konularda samiyorum anlaşmazlık sürüp gidiyor, Kanal İstanbul dâhil olmak üzere. Şimdi arkadaşlar, yani köprüler yapılıyor vesaire bunlara bir itirazımız yok, yapılsın tabii ki ama nasıl yapılıyor, neyle yapılıyor, kaçta yapılıyor? Bunlar niçin önemli? Şundan dolayı önemli: Bizim ülkemizin -biz geliştirmekte olan bir ülkeyiz ve kaynaklarımız sınırlı- bir öncelikler sırası olması lazım yani her şeyi, ihtiyacımız olan her şeyi aynı anda yapma şansımız yok, dolayısıyla da bir öncelikler sırası olmalı; şu köprü önce, şu köprü sonra gibilerinden. Şimdi, benim anladığım kadarıyla Hükümet bu konuda çok pervasız davranıyor, hiç hesap verme gibi bir derdi de yok, hiçbir açıklama yapmıyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Çeşitli kamu-özel sektör iş birliği projeleriyle ilgili olarak sözleşmelerini Plan ve Bütçe Komisyonunda biz talep ettik “Devlet sırrı.” dediler, dolayısıyla da herhangi bir bilgi vermediler.

Dolayısıyla, arkadaşlar, ben, doğrusunu isterseniz, Aydın-Denizli kara yolu sorgulaması çerçevesinde, kamu-özel sektör projeleriyle ilgili olarak bu benimsediğimiz teknolojinin de üzerinde düşünmemiz lazım geldiğini düşünüyorum çünkü biliyorsunuz, aşağı yukarı dünya bundan vazgeçti; -benim bilgim dâhilinde olarak söyleyeyim- başta İngiltere olmak üzere, birçok ülkede bundan vazgeçildi. Vazgeçilmesinin en önemli nedenlerinden bir tanesinin de bu ihalelerdeki usulsüzlüklerin yaygınlığı olduğunu söyleyebilirim arkadaşlar. Dolayısıyla, benim de hissettiğim kadarıyla bütün bu projelerde bu söz konusu olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Hüseyin Yıldız. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, demin hocamın dediği gibi, Aydın-Denizli Otoyolu -tam on sekiz yıldır AKP iktidarda- her seçim döneminde söz verilip de yapılmayan tek yoldur; 8 sefer ihalesi oldu, 8 sefer de iptali oldu, bu 9'uncu ihalesi.

Değerli arkadaşlar, ben, tabii, burada konuşurken özellikle AKP'nin Aydın ve Denizli milletvekillerine üzülüyorum. AKP milletvekillerine üzülüyorum. Size arifeyi gösteriyorlar ama on sekiz yıldan beri bir türlü bayramı göstermiyorlar.

Değerli arkadaşlar, daha önce otoyolların, köprülerin, alt geçitlerin yap-işlet-devret modeliyle fiyat belirlenmesini devlet kendisi yapıyordu ama Aydın-Denizli Otoyolu'nun bu ihalesinde, maalesef, fiyat belirlenmelerini bile firma kendisi yapıyor. Değerli arkadaşlar, şu an Aydın-Denizli Otoyolu'nun 3 Temmuzda yapılan ihalesine baktığımda, şu anki fiyatı, birim fiyatı 52 lira yani bir araba geçtiğinde 52 lira ücret ödemesi lazım.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 65... 65...

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – 65... Yani ben dolar bazında baktığımda, çarptığımda 52 lira.

Değerli arkadaşlar, ANAP zamanında başlandı İzmir-Aydın Otoyolu'na; SHP ve Doğru Yol zamanında bitti ve aşağı yukarı on-on iki yıldan beri çalışıyor. Şu anki ücreti ne kadar biliyor musunuz arkadaşlar? 5 TL. İzmir-Aydın arasındaki otoyol ücreti araba başı 5 TL, sizin yaptığımız ihale 52 TL. Şimdi, size soruyorum: Aynı kilometre, bir tarafta Aydın'dan çıkarken 5 lira para ödeyeceksiniz, sonra Aydın'dan Denizli'ye giderken de 52 lira para ödeyeceksiniz; bu sizin vicdanınıza sığar mı? (CHP sıralarından alkışlar) Böyle bir ihale olur mu değerli arkadaşlar? Ben iddia ediyorum, benim mesleğim bu, bu fiyatın yarısına devlet yapabilir bu ihaleyi, yarısına, yarısına. Siz, on altı yıldan beri 187 defa Kamu İhale Kanunu'nu değiştirdiniz. Sayın Ulaştırma Bakanı burada. 21/b'den öyle ihaleleri biliyorum ki 700 milyon TL'yle yapılacak tünele 2 milyar 700 milyon TL'ye ihale yapıldı. Alan adam elini değdirmeden 700 milyona taşeronla devretti, 2 milyar TL'yi cebe attı. Tek bu müteahhit mi 2 milyarı cebe attı? Hayır arkadaşlar, bunun paylaşımları var, öyle 2 milyarın bir kişiye yedirilmeyeceğini ben biliyorum; ben biliyorum, bu işin içindeyim, yıllarca bu işi yaptım. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, eğer gerçekten elinizi vicdanınıza koyarsanız bu garibanın, yoksulun, kimsesizin parasını birilerinin cebine koyamazsınız, bu kadar iddialıyım. AKP Aydın ve Denizli Milletvekilleri size yine arifeyi gösterirler ama bir türlü bayramı göstermezler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Buradan Aydınlılara sesleniyorum. Millet İttifakı'nın iktidarında bin yataklı devlet hastanesi sözü verdiniz, yapmadınız, beş yıl içerisinde yapacağız. Aydın-Denizli Otoyolu'nu yapamadınız, biz yapacağız. Aydın Havaalanı yıllardan beri, bağış olmasına rağmen bir pisti uzatamadınız, iki yıl içerisinde sivil havacılığa açacağız, bunu da Aydınlılara söz veriyorum. Sizin on sekiz yılda yapmadığınızı üç yıl içerisinde yapacağız, göreceksiniz. Böyle gelip de burada birilerini, yandaşları zengin etmek için bu ülkeyi sömüremezsiniz, bunun karşısında hep dik olarak kalacağız.

Bir konuya daha değineyim. Yarın 15 Temmuz. “Darbe” diyorsunuz değil mi? 1925'de bu Meclis, tekke ve zaviyelerin kaldırılmasını konuşurken, birileri “Devlet elden gidiyor, din elden gidiyor.” diye bağırıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yıldız, teşekkür ediyorum.

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Atatürk diyor ki “Ben bunu neden yapıyorum biliyor musunuz? Bir gün gelir, bazı partiler tarikatlarla iş birliği yapar, iktidara gelir, iktidara geldikten sonra devleti bölüşemedikleri için birbirlerini dinsizlikle suçlar.” İşte, 15 Temmuz bu. (CHP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Acayip attın, acayip! Acayip salladın!

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Arslan... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ARSLAN (Kars) – Saygıdeğer Başkanım, değerli arkadaşlar; hepimizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Öncelikle, Ermenistan'ın Azerbaycan topraklarını işgalinden bir an önce vazgeçmesi gerektiğini ifade ediyor ve bu çerçevede de Azerbaycan'da şehit olan kardeşlerimize rahmet diliyorum.

Sel felaketi nedeniyle hayatını kaybedenlere rahmet, ailelerine sabır ve -hem Rize’de hem Artvin’de hem Kars’ımızda da oldu- selden etkilenenlere geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

İYİ PARTİ grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım.

Değerli arkadaşlar, böyle, lafları çarpıtmadan, kısa kısa, hap bilgilerle arz edeceğim. 9 kere ihale değil, 3 kere ihale yapılmış. Birinci ihalede yeterli rekabet sağlanmadığı için, devlet ve kamu menfaati düşünüldüğü için ihaleler ötelenmiş. Ancak birinci ihalede yeterli rekabet sağlanmadığı için ihale iptal edilmiş. İkinci ihale yapılmış, onaylanmış, firma teklif vermiş, sözleşmeye davet edilmiş ancak sözleşme imzalamamış. Sözleşme imzalamayınca yapacağınız şey teminatını irat kaydedip sözleşmeyi iptal etmektir, yaptığımız budur. Üçüncü ihale ise yapıldı, 6 teklif geldi. 1 tanesi yeterli değil, 5 tanesinin teklifi yeterli bulundu ve mali teklifleri açıldı, rakamlar ortaya konuldu. Şimdi teknik teklifleri inceleniyor ve yarışmaya esas olan birim fiyat üzerinden en uygun fiyatı verecek olana bu ihale yapılmış olacak.

Değerli arkadaşlar, birkaç şeyi özellikle vurgulamak isterim. Birincisi, niye yap-işlet-devret? Özel sektör dinamiklerini bu işin içine sokmak için. İkincisi, geçmişte bu yoktu, ne yapılıyordu? Ya kredi buluyordunuz ya devlet imkânlarını belli başlı projelere harcıyordunuz ve başka hiçbir projeyi yapma şansınız kalmıyordu. İşte, devletin yaptığı bu. Yap-işlet-devret modeliyle yapılabilecek büyük projeleri bu modelle yapmak ve böylece kamu kaynaklarını ise ülkenin geri kalan yerlerine harcayabilmek; Kars’ta Aşık Şenlik Tüneli yapabilmek, Ardahan’da Ilgar Tüneli yapabilmek, Sarıkamış’ta Karakurt Viyadüğü yapabilmek, Kağızman’da köprü yapabilmek. İşte, bunları yapabilmemiz için bu modelle işi yaparsınız ve bu modelle işi yaptığınız için de özel sektör dinamiğini işin içine koyarsınız. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz sessiz lütfen.

AHMET ARSLAN (Devamla) – Böyle olunca da 6.100 kilometrelik yolu 27 bin kilometreye çıkarırsınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Böyle olunca, 8.600 kilometre sıcak asfaltı 26 bin kilometreye çıkarırsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi Sayın Arslan.

AHMET ARSLAN (Devamla) – Böyle olunca, yüz yılda yaptığınız tünel miktarı 50 kilometreyken buna 426 kilometre ilave edersiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Böyle olunca, yüz yılda yaptığınız köprü ve viyadük 311 kilometreyken buna 489 kilometre ilave edersiniz.

Değerli arkadaşlar, dünyanın birçok yerinde yap-işlet-devret modeliyle ihaleler yapılır. Ama... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, sizin konuşmacınız konuşurken kimse müdahale etmedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne bağıriyorsunuz.

BAŞKAN – Ya, tahammül edin. Ne kadar ayıp! Lütfen...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

AHMET ARSLAN (Devamla) – Süreyya Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Arslan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, lütfen üslubunuzu biraz yumuşatın. Grubumuza böyle bir üslup kullanmanızı kabul edemem.

BAŞKAN – Tamam, Sayın Altay, müsaade edin. Başka türlü yönetmek mümkün değil, müsaade edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bunu kabul edemem. Böyle şey olmaz!

AHMET ARSLAN (Devamla) – Değerli Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Arslan, devam edin lütfen, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle şey olmaz, üslubunuza dikkat edin!

AHMET ARSLAN (Devamla) – Değerli Başkanım, birilerinin işine gelmiyor diye gerçekleri bu kürsüden söylemeyeceğiz de nerede söyleyeceğiz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yalan yanlış ifadelerle bizi itham ederken cevap vermeyip nerede cevap vereceğiz?

Ahmet Arslan demiş ki: “Ya borç bulacaksınız ya kendi imkânlarınızla bir köprü yapacaksınız, 83 milyondan alacaksınız -bu bir yöntemdir- ya da yapacaksınız, parayı geçenden alacaksınız, arada fark kalırsa 83 milyondan alacaksınız.” Bu lafı birileri çarpıtıyor, diyor ki: “Aa, bu para 83 milyondan alınıyor.” Kardeş, dün 83 milyondan alınıyordu, bugün geçen veriyor, arada fark kalırsa 83 milyondan alıyor. Peki, geçen verince ne oluyor? Buralara harcamanız gereken parayı, 786 bin kilometre karenin tamamını bölünmüş yol yaparak, köprü yaparak, viyadük yaparak, tünel yaparak, 56 tane havalimanı yaparak harcarsınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ olarak yaptığımız budur. Birilerinin ne dediğine bakmayacağız, hizmet edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET ARSLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, sadece geçiş ücretine bakmayın...

BAŞKAN – Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

AHMET ARSLAN (Devamla) – Sayın Başkanım, konuşturmadılar, o yüzden istirhamım... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Arslan, ben ilave sürenizi verdim, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bakın, inanın konuşmaları takip edemiyorum, tutanaklara ne geçti takip edemiyorum. Rica ediyorum sizden, lütfen...

AHMET ARSLAN (Devamla) – Değerli Başkanım, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Niğde’ye ne yapıldı? Niğde yolu ne oldu?

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Niğde yolu tamamlanmak üzere, Sayın Gürer’in haberi yok. Sayın Gürer, aynı yolu kullanacağız, beraber gideceğiz. Adana’ya giderken beraber gideceğiz. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Altay...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Engin Bey, sizi de konuşturuyorlar ya!

BAŞKAN – Sayın Gürer, bakın, sizin Grup Başkan Vekilimize söz verdim, lütfen.

Sayın Altay, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Meclisin sükûnet ve huzur içinde çalışmasını temin etmenin Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç’in görevi olduğuna ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, Meclisin sükûnet içerisinde, huzur içinde çalışmasını temin sizin göreviniz.

BAŞKAN – Ben de ona çalışıyorum Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir dakika... Çalışmıyorsunuz. Ben de onu söyleyeceğim.

BAŞKAN – Ne yani katkı mı sağlıyorum?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, polemik yapmak istiyorsanız sizle de polemik yaparız.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin siz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Meramımı anlatıyorum, nazik bir şekilde dinlemek de sizin göreviniz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Arkadaşlar, müsaade edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, Mecliste sataşmalar tek merkezden olmaz. Sizin bu sataşmalara karşı uyarı göreviniz var ancak biraz önce ve geçmiş uygulamalarınızdan da gördüğüm bir durum var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya sadece AK PARTİ’ye değil bütün gruplara nezaket içinde davranacakmışız, üslubunuzu ayarlayacaksınız. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu sataştı diye grubuma yüksek sesle, azarlar mahiyette söz söylemenize müsaade etmem. (CHP sıralarından alkışlar)

Bunun için bir usul tartışması açmak istemiyorum ama lütfen durumunuzu gözden geçirin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Altay, nezaket konusunda hiçbir endişeniz olmasın, zaten bütün hayatım boyunca herkese nezaketli davranırım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biraz önceki üslubunuz öyle değildi.

BAŞKAN – Müsaade edin. Sizden, Sayın Arslan'dan önce Sayın Hüseyin Bey burada konuşma yaptı, belki Aydın milletvekili arkadaşlarımızı da çok ağır şekilde de itham etti ama Sayın Kuvvet Erim'de orada oturmasına rağmen, hiçbir arkadaşımız en ufak bir müdahale dahi göstermediler.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, orayı savunmak sizin işiniz değil Başkanım.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Savunmak değil.

BAŞKAN – Müsaade edin. Milletvekili arkadaşlarımızı birbirlerine, hatiplere tahammüllü olmaya çağırmanın ne gibi bir yanlışı olabilir ki?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Üslubunuz diyorum, üslubunuz! Üslubunuza dikkat etmeniz gerekir.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- İYİ PARTİ Grubunun, Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekili tarafından, Aydın-Denizli Otoyolu Projesi'nin ihalesinin iptal edilmesinin nedenlerinin araştırılması ve iptal edilen ihaleler sonrasında oluşabilecek kamu zararının önlenmesi amacıyla 26/6/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/3046) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Evet, İYİ PARTİ grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, 15 Temmuz darbe girişiminin siyasi ayağının ortaya çıkarılması amacıyla 14/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

14/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 14/7/2020 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

14 Temmuz 2020 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından (8126 grup numaralı) 15 Temmuz darbe girişiminin siyasi ayağının ortaya çıkarılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 14/7/2020 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Filiz Kerestecioğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye siyasi tarihinde bundan yirmi sene sonra 15 Temmuz nasıl konuşulacak diye hiç hayal ettiniz mi? Darbelerle yüzleşme konusunda karnemiz iyi değil belki; bugüne kadar darbecilerin gerçekten yargılandığı, darbe dönemlerinde ülkeyi kasıp kavuran devlet teröründen zarar görenler için adaletin sağlandığı hiç olmadı. Bunu yapması gereken darbe sonrasında iktidar olan hükümetlerken, istisnasız her biri, Özal hükümetlerinden AKP hükümetlerine, hiçbiriniz bu yüzleşmeyi yapmayı tercih etmediniz, onun yerine her defasında darbenin yürütmeye sağladığı olağanüstü müdahale kapasitesini ve gücü, kendi gücünüzü tahkim etmek için kullanmayı tercih ettiniz. 28 Şubatla gerçekten hesaplaşıyorduk 15 Temmuz olur muydu? 28 Şubat siyasal İslam’a karşı yapılmıştı değil mi? Siyasal İslam’ı siyasetten tasfiye etmeyi hayal eden kibirli komutanların, uzun vadede devlet aygıtını tümüyle siyasal İslam’a teslim ettiğini gördük. 15 Temmuz, siyasal İslam’ın ülkeyi dümdüz etme girişimi değil midir? Bizi 15 Temmuzla götüren, aslında tarikatların, dini oluşumların, bunlardan el almış siyasilerin devlet yönetimini parsellemesinin de tarihi değil midir? Fetullah Gülen, bugün sadece bir dini lider olarak anılabilir mi? Eğer sizin deyiminizle o “Bir terörist” ise aynı zamanda bir siyasi de değil midir? Ya da Menzil tarikatını yöneten tüm kişiler ya da İskender Paşa cemaati liderleri; bunlar sadece dini lider değil, basbayağı siyasi lider. Zira, devlet aygıtını parsel parsel bölüşürken; şu bakanlık sana, ordu sana, yargı bana derken, aslında cemaatler arası bir egemenlik kavgası da vermiyor muydunuz? 15 Temmuz darbe girişimi, tüm bu kavgayı bir grubun ya da yeni bir koalisyonun lehine sonuçlandırmayı amaçlamamış mıydı? Amaçladı ve nitekim de öyle oldu. Darbe gecesi neler yaşandı, bunu, ancak siz -bu darbenin aktörleri- gerçeği anlatırsanız bileceğiz. Neden darbeden sonra devleti parsellemiş olan bu cemaat liderlerinin de ifadelerine başvurulmadı? Onun yerine, bir cemaat terörist ilan edilip diğer cemaatlerin FETÖ borsası kurmasına neden izin verildi? Darbenin hedef aldığı kurumlardan biri Parlamento iken, neden milletin iradesine sahip çıkarak dört yıldır darbenin araştırılması için verdiğimiz tüm önerileri reddettiniz, neyi gizliyorsunuz, kimleri koruyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, o geceyi çok iyi anımsıyorum. Pek çok insanın içinden geçen şeydi: Darbe başarılı olursa bizi korkunç günler ve yıllar bekliyor ama darbe başarısız olursa daha iyi olacağının garantisi var mı? Evet, endişelerimizde haklı çıktık. Nitekim, darbe girişiminin başarısız olmasına sevinmeden OHAL ilan edildi ve iktidar, gücünü tahkim etmek için Anayasa’nın her bir maddesini çiğneyerek, hukuku askıya alarak bu yeni otoriter tek adam rejimini bizlere armağan etti. Darbecilerin hedef aldığı tüm kurumlar, tüm değerler, tüm ilkeler, darbecilerin yarım bıraktığı yerden, iktidar tarafından yerle bir edildi. OHAL, yalnızca muhalifleri tek tek tasfiye etmeyi kolaylaştırmadı, aynı zamanda darbenin siyasi ayağını da gizlemenin aracı oldu. 12 Eylül’de de muhalifleri tek tek tasfiye eden ve sizleri bugünlere hazırlayan darbe rejimi değil miydi?

Değerli arkadaşlar, 15 Temmuzdan bahsederken yeni rejimin sembollerini ve mitlerini inşa ettiğinizi görüyoruz. Her yere, dağlara taşlara “15 Temmuz” yazdınız. Bu nedenle, bu yıl 15 Temmuz özel oturumunun neden yapılmadığını gerçekten merak ediyoruz. Acaba, Cumhurbaşkanı Genel Kurula gelerek, salgının hâlâ son derece etkili olduğu bugünlerde, bu kalabalık içine girmekten mi endişe ediyor? Bir yandan özel oturumu yapmıyorsunuz, üstelik, bizi ve bütün Meclis çalışanlarını burada aylardır, bu kalabalık Mecliste riske atarak çalıştırıp, diğer yandan açık havada yapılacak törene dahi sırf Cumhurbaşkanı gelecek diye Covid-19 testi yaptırmayı katılım için zorunlu tutuyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Cumhurbaşkanı için endişe ediliyorsa, bizler için neden endişe edilmiyor? Hiç izne çıkartılmamış işçiler, onlar için niye endişe edilmiyor? Yoksa insanlığın çitası Cumhurbaşkanı'dan mı kuruluyor? Altta kalan biz fânilerin yaşamının pek de önemi yok mu sizler için? Ya da darbe ve OHAL fırsatıyla cezaevlerinde rehin tuttuğunuz siyasetçilerin, gazetecilerin, yoldaşlarımızın önemi yok mu?

Bakın, bizim için hiçbir darbe hiçbir zaman bir fırsat olmadı ve darbeler her zaman muhalifleri yani bizleri hedef aldı. Bugün de 15 Temmuz 4'üncü yılında, bir kez daha reddedeceğinizi bilerek soruyoruz: Darbenin siyasi ayağı kimlerdir?

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in HDP grup önerisi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada şöyle bir ifade kullanıldı, ben mi yanlış anladım, bilemiyorum: “Siz darbenin aktörleri, açıklamazsanız...” diyor. Bu ifade doğru mu, sayın hatibe soruyorum?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Pardon, ne?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bize dönerek “Siz darbenin aktörleri, açıklamazsanız biz bunun siyasi ayağını nereden bileceğiz?” diyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yazıklar olsun!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, bu bir kere kabul edeceğimiz, edebileceğimiz bir ifade değil, bunu reddediyoruz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Çok ayıp ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bakın, ben size geçmişte darbenin nasıl oluşturulduğunu ve darbe mekanizmasını anlatayım: Darbe mekanizması, ülke içerisinde ya asayiş, ülke güvenliği, terör olayları ya da ekonomik meseleler sebep gösterilerek yapılır, bir zemin oluşturulur.

Bakın, hatırlayın, 15 Temmuz darbe sürecine doğru gidiyorken Türkiye'nin bir bölgesinde, Güneydoğu'nun bazı illerinde -Şırnak'ta- ve bazı ilçelerinde, orada hendekler kazıldı, çukurlar kazıldı. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ve orada bağımsızlık ilanları yapılmaya çalışılıyordu. O dönem ülkede kaotik bir durum, bir ortam oluşturulmaya çalışılıyordu. Onu yapan PKK'ydı, bunu hatırlayalım; hafızayıbeşer nisyan ile maluldür.

Ve o dönemlerde, değerli milletvekilleri, bu konuşmayı yapan hatibin üyesi olduğu partisi ya da yöneticileri, bırakın onların aleyhinde durmayı veya burayla alakalı en küçük bir kınama yapmayı, bunların yanında durup bunları desteklemişlerdir. Bu, bir darbe mekaniğinin hayata geçirilmesinin altyapısıydı. Ekonomiye müdahale etme güçleri yoktu ama PKK üzerinden Türkiye'de terör olaylarının, şiddetin tırmandırılması suretiyle darbeye bir zemin hazırlanıyorken sesi çıkmayanlar, bugün kalkmış bize “Siz darbenin siyasi aktörleri...” diyorlar. Hadi oradan! Hadi oradan!

Bir diğer mesele: Yarın burada bir toplantı yapılacaktır, isteyen buyursun gelsin toplantıya; toplantı herkese açık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Fakat “Efendim, burada oturum niye yapılmadı?” Toplantı yapılacak, milletvekilleri davetli, buyurun, gelin, orada yapın. Bu kadar hassassınız da niye bir grup önerisi vermediniz yarınki toplantı için? Grup önerileri yok, daha konuşuyorlar.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hem o “Hadi oradan!” lafları hem de “Desteklediler.” ve “Bu sürece gelinirken tek ses çıkarmayanlar...” diyerek sataşmada bulunmuştur, sataşmadan söz istiyorum.

BAŞKAN – Yerinizden söz vereceğim, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Neden?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kürsüden.

BAŞKAN – Buyurun, kürsüden.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Görüşlerimizi aktardım ya.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sataşmadı Başkanım, hiç sataşmadı Mehmet Bey, tespitlerini paylaştı, uygun bir üslupla da söyledi.

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamaları sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Baroları geçirdiniz nasılsa, oradan başka akıllar verin.

Evet, şimdi, “Hadi oradan, hadi oradan!” bir Meclis üslubu değil, yapacaksınız siyasi nezaketle, siyasi dille eleştiri yapın, öncelikle bunu söylemek isterim; ama onun dışında, sürekli temcit pilavı gibi aynı şeyleri gerçekten dönerek dolaşarak bu süreçte tekrar ediyorsunuz.

Benim aktörlerden kastım şu: Şimdi, biz yürümedik beraber o yollarda, şarkılar da söylemedik ve gerçekten kimsenin elini, eteğini öpmedik yani bunları yapmak kimse için zaten bizim tarzımız değil.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kandil’dekilerinkini öpüyorsunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Hani, isterseniz Selahattin Demirtaş olsun, isterseniz Figen Yüksekdağ olsun “Aman Allah’ım, ne yapıyorsunuz?” derler. Bizim siyasi üslubumuzda, literatürümüzde böyle şeyler yok, biat etmek de yok. Onun için size soruyoruz, şimdi, o yolları beraber yürüdüğünüz için aktörleri de hâliyle bilirsiniz yani burada, şimdi, Komisyon kuruldu, Komisyonunda şunlar şunlar dinlensin dedik, ne bu cemaatleri dinlediniz ne başka kimseyi dinlediniz; bir Gülten Kışanak’ı dinlediniz, ertesi gün gözaltına aldınız, tutukladınız gerçekleri ifade ettiği için. E, şimdi, kusura bakmayın bunları size sormak zorundayız. Araştırma önermelerini de reddediyorsunuz, gelin o zaman, işte, bu da bir araştırma önergesi, hep beraber yapalım diye...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – 3 kişi var önergenin sahibi olan, böyle mi yapıyorsunuz? Samimi değilsiniz ya! Mehmet Bey, 3 kişi var sadece.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – 15 Temmuz gecesi de gelmediler buraya, 15 Temmuz gecesi de burada yoklardı.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Bülent Turan, barolarda yeterince konuştunuz, avukatlar tarafından da nasıl anıldığınızı tahmin ediyorum biliyorsunuzdur, hani Metin Feyzioğlu’ndan farklı bir yeriniz yok. O yüzden, gerçekten biraz ona göre davranın diyorum ama eğer bir siyasi ayak soruyorsak ve bunu siz açıklıyorsanız ya da siz bilmiyorsanız “Arkadaşlar, gelin o zaman hep beraber araştıralım.” diyeceksiniz, bilmiyorsanız bunu yapacaksınız. Yani ret ve inkâr başka siyasi bir yöntem değil, kusura bakmayın.

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Efendim Sayın Muş.

Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, kayıtlara geçsin diye söyleyeceğim. “Biat yok mu?” diye bize soruyor Sayın Hatip, “Bizde biat yok.” diyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Yine sataşacak, yine sataşacak.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Valla, PKK diyor: “Biz olmazsak yüzde 5 alamazsınız.” Sizin biat ettiğiniz yer Kandil, dolayısıyla bunun kayıtlarda olmasında fayda var.

BAŞKAN - Kayıtlara geçmiştir, teşekkür ediyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Biz, millî iradeden güç alan, Genel Başkanımızla yol yürüten bir iktidarız, bunun da özellikle belirtilmesini değerli buluyorum, ifade etmeyi gerekli görüyorum.

Bir de bakın, çok açık, söylediklerimiz kayıtlarda, neden bu önergeye destek vermediğimizi ifade ettim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Oluç.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok basit bir soru var aslında, çok basit bir soru: Darbenin siyasi ayağının ortaya çıkarılmasından neden bu kadar korkuyorsunuz ya, neden korkuyorsunuz?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Biz korkmuyoruz ya!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yani bu Türkiye’de 1960’tan bugüne kadar defalarca darbeler yapıldı, her darbenin siyasi ayağı vardı, her darbenin, bir tek bu darbenin siyasi ayağı yok, bulunamıyor. Bulunamıyor çünkü siz bulmak istemiyorsunuz; bulmaya kalkışsanız, o siyasi ayağı bulmaya kalkışsanız, kendi sıralarınızdan insanların bu darbenin siyasi ayağı olduğunu ortaya çıkarmak zorunda kalacaksınız. Bunun için bulmak istemiyorsunuz, başka bir nedenle değil, böyle bir darbe var ama siyasi ayağı yok.

Bir darbe mekaniğinden söz etti biraz evvel Sayın Muş. Evet, darbe mekaniğini siz harekete geçirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Biz defalarca sizi uyardık, “Darbe mekaniği harekete geçti.” dedik ama duymadınız bunu. Bakın, bu kürsülerden uyardık, grup toplantılarında uyardık ama bunları duymadınız hiçbir şekilde. Neden? Çünkü iş birliğiniz vardı.

Geçen gün sordum, şimdi tekrar soruyorum: Bu devletin bütün kademelerine bu insanları kim yerleştirdi? Bugün Sayın Millî Savunma Bakanı açıklama yapmış “TSK içinde 20 bin kişi.” diyor. Nasıl yerleşti 20 bin kişi Türk Silahlı Kuvvetlerinin içine, nasıl yerleşti?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bilmiyorlar.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sizin bugün “darbeci” dediğiniz, yargıladığımız generaller var. Şırnak’ta, Diyarbakır’da, Hakkâri’de görev yapmış olan o generallere cezasızlık yasasını darbeden bir süre önce burada siz çıkardınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Şırnak’ta, Cizre’de, Diyarbakır’da, Sur’da, Nusaybin’de bütün o hukuksuzlukları, insan hakları ihlallerini, katliamları yapan generalleri yargılamamak için yasayı siz çıkardınız burada, bu Mecliste çıkardınız. Biz o zaman diyorduk ki: Bakın, cezasızlık getiriyorsunuz, bu sizin başınıza dert açacak. Sonra, o generaller Diyarbakır’dan uçakları kaldırıp getirdiler, bu Meclis dâhil bombaladılar ama siz cezasızlığı çıkarmışsınız onlar için. Bunları konuşmuyorsunuz, bunları da konuşmuyorsunuz. 5

bin kişiyi yargıya hâkim, savcı olarak kim yerleştirdi? Binlerce kişiyi Millî Eğitim Bakanlığına kim yerleştirdi? İçişleri Bakanlığına on binlerce kişiyi kim yerleştirdi? Bunları kim yaptı? “Ne istedilerse verdik.” anlayıştıydı işte bu; bu değil miydi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim.

Şimdi, biz “Bunları konuşalım da darbenin siyasi ayaklarını ortaya çıkartalım.” dediğimiz zaman siz konuyu başka yere getiriyorsunuz. Tartışalım bunları, darbenin siyasi ayağını ortaya çıkartalım. “Allah bizi affetsin.”i ben mi söyledim? “Hepimiz sorumluyuz, hiç kimse masum değildir.”i ben mi söyledim? Cemil Çiçek söylemedi mi, Bülent Arınç söylemedi mi, Genel Başkanımız Recep Tayyip Erdoğan söylemedi mi bu lafları? Evet, söyledi. E, şimdi niye bunları duymazdan geliyorsunuz, niye üstünü örtüyorsunuz? Biz de diyoruz ki: Gelin araştıralım, bulalım. Her “Araştıralım.” diyen önergeyi ya biz verdiğimizde ya da diğer muhalefet partileri verdiğinde reddediyorsunuz siz. Araştırma komisyonunu da kadük hâle siz getirdiniz. Şaibeli bir kişiyi araştırma komisyonunun başına siz yerleştirdiniz; adını siz de biliyorsunuz, ben söylemeyeyim, Reşat Petek değil mi. Şimdi durum buyken hiçbir şeyiniz yokmuş gibi nasıl böyle konuşabiliyorsunuz? Gerçekten akıllı alabilir gibi değil.

Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kayıtlara geçsin diye bir hususu belirtmem lazım efendim. Sayın Mehmet Muş dedi ki: “Yarın ki toplantıya isteyen herkes gelebilir.” Gelemez Sayın Mehmet Muş. Çünkü, bir davet listesi var, bu davet listesinde sadece Başkanlık Divanı üyeleri, -an itibarıyla görev yapan üyeleri- siyasi parti genel başkanları, grup başkan vekilleri, başkan vekilleri ve komisyon başkanları var. Yani, yarın ki toplantıya AK PARTİ’ye mensup sayın milletvekilleri de gidemeyecek, sizi de çağırılmamışlar.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Tamam, CHP’yi temsilen siz geliyorsunuz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Ya, temsil memsil... Yani Mecliste darbeyle ilgili bir toplantıya Meclisin üyesi sayın milletvekillerinin de çağırılmamasını yine AK PARTİ’li vekillerin, Genel Kurulun takdirine bırakıyorum. Böyle bir şey olabilir mi? Tabii ki tekrar şu ayıbın altını çiziyorum: “Ama gelecekseniz mutlaka test yaptıracaksınız.” ayıbının da bir an önce giderilmesini. Ve bu konuda bir açıklama bekliyorum. Sayın Muş siz onu “Ben iki günde bir zaten test yaptırıyorum.” dediniz hafife aldınız, belki bu sizi incitmiyor ama sizin dışımızdaki herkesi incitiyor bu mesele.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ben herkesin sağlığını düşünüyorum Sayın Altay.

BAŞKAN – Açalım mikrofonu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Evet, çok güzeldi, mazeretiniz de çok güzel.

Tabii, öte yandan tartışmaya... Demin, Sayın Mehmet Muş’un bana söylediği bir hususla ilgili sadece şu kadar söyleyeceğim. Şu bile tek başına büyük bir gaffettir ve dalalettir. 15 Temmuz Şehitleri Anıtı’nın mermerleri nereden alındı biliyor musunuz? Birinci Köprü’nün orada bir 15 Temmuz Anıtı vardır, 15 Temmuz Şehitler Anıtı’nın mermerleri FETÖ soruşturması kapsamında tutuklu bulunan Sami Çoban’ın şirketinden 33 milyona alındı, 33 milyona.(x)

ERKAN AYDIN (Bursa) – Hani mücadele ediyorlardı. Mücadele falan hikâye.

ENGİN ALTAY (İstanbul) -Ayıp, bu da hakikaten ayıp. Ben daha bir şey demiyorum Sayın Başkan, ben daha bir şey diyemiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş.

(x) Bu ifadeye ilişkin düzeltme 16/7/2020 tarihli 114’üncü Birleşim Tutanağı’nın 392’nci sayfasında yer almaktadır.

46.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önce HDP Grubunun önergesiyle alakalı neden dikkate almadığımızı ifade ettim. Darbe iktidarda olana karşı yapılır, darbe iktidarda olanı devirmek ve yerine başkalarını geçirmek için yapılır. Darbe iktidardakini... Herhâlde AK PARTİ kendi kendini devirmek için bir darbe planlamadı, bir darbe yapmadı. Darbenin siyasi ayağını arıyorsanız FETÖ'yle AK PARTİ'yi devirmek için iş birliği yapanların içerisinde arayacaksınız onu.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – O zaman araştırın, niye araştırmıyorsunuz?

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Bir diğer mesele... Sayın Başkan, bakın, hangi devlet kendi sınırları içerisinde bir alanı tutmak için faaliyet gösteren bir yapıya, bir örgüte, bir terörist organizasyona müsaade edebilir? Etmez.

Şimdi, bunların bastırılması için yapılan müdahaleye “Devlet katliam yaptı.” diyor, PKK'ya tek laf yok. Sayın HDP sözcülerinin gelenekselleşmiş ifade biçimidir, “Ortada katliam var, devlet katliam yaptı.” Peki, oraya gelip o çukurları kazan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, konu FETÖ'ydü, PKK'ya niye getiriyorsun konuyu ya?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Altay, siz bana müdahale etmeyin, söz alın konuşun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sataşma yapıyorum Başkanım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bunlara tek laf yok. İnsanların evlerinin içerisinde başka yerlere geçmişler, oralara bomba döşemişler, insanları zorla evlerinden etmişler, devlet müdahale edince “Devlet katliam yaptı.” Böyle bir mantık olabilir mi? Böyle bir mantığı kabul etmemiz mümkün değildir. (AK PARTİ ve HDP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Onları sahipleniyorsun değil mi? Kayıtlara böyle de geçsin. Cizre'yi, Sur'u yıkan, şu an FETÖ'den içeride olan komutanlara sahip çıkıyorsun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Altay, şunu da söyleyeyim, bakın, şunu da söyleyeyim: Bakın, değerli arkadaşlar, konuşmamızın dışında hepimiz maskeyle oturuyoruz. Bu salgınla alakalı tedbir alıyoruz, dezenfektanlar var, konuşmamızın dışında maskeyle oturuyoruz. Neden yapıyoruz bunu? Diğer arkadaşlarımızın sağlığını düşündüğümüz için. Evet, ben, iki günde bir, bilemediniz en geç üç günde bir test yaptırıyorum çünkü bulunduğum ortamlardaki arkadaşlarımı düşünüyorum, sizleri düşünüyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, onda bir şey yok.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Bir problem çıkarsa ben de kendimi izole etmek için.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederiz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Bu bir sorumluluk, bundan alınacak bir şey yok değerli arkadaşlar. Hepimiz birbirimizin sağlığını düşünmek durumundayız. Belki bende bir problem vardır, yazık değil mi oraya gelip size bulaştırmak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Dolayısıyla meseleyi ajite etmenin bir anlamı yok. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

Burada yarınla alakalı da çok dile getirildi, sordum az önce, tekrar soruyorum: Bir grup önerisi dahi getirmemişler yarınki toplantıyla alakalı. Zaten toplantı yapılacak ama bunu eleştirenler kendileri grup önerisi bile vermemişler.

Teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kabul ettiğiniz bir grup önerisi mi var? Ayıptır ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Getirseydiniz, ondan sonra konuşsaydınız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hemen verelim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Geçen sene getirdik, reddettiniz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu sene getirin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sana mı soracağız ne getireceğimizi ya?

BAŞKAN – Sayın Oluç...

47.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller... Sayın Muş, yani gerçekten hayretle dinledim bazı cümlelerinizi. Bir, evet, darbe iktidardaki partilere yapılır, demokrasiye karşı yapılır darbeler esas itibarıyla, halkın iradesine karşı yapılır darbeler esas itibarıyla ve her zaman; bakın 12 Eylül'e, bakın 12 Marta, halkın iradesi çiğnenmiştir, bakın 27 Mayıs'a, halkın iradesi çiğnenmiştir. Sadece iktidarda olanlara değil, bütün Meclise karşı yapılmıştır bu darbeler ve her zaman bu yapılan darbelerde de o dönemin Meclisinin içindeen birileri darbecilerin yanında yer alıp yeni dönemin iktidarını şekillendirmek için adımlar atmışlardır.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – 15 Temmuzda onun için mi buradaydınız! Meclise karşı yapıldığı için mi buradaydınız! 15 Temmuzda, 15 Temmuzda neredeydiniz?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Siyasi ayak zaten böyle ortaya çıkar. Kusura bakmayın, siz 12 Mart ve 12 Eylül tarihini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - ...bir kez daha gözden geçirin, iyi bilmiyorsunuz demektir.

Bakın, ben size bir şey daha söyleyeceğim; o Hendek operasyonlarını yöneten komutanlar terörist diye yargılandı. Birkaç isim vereyim. Ben burada daha evvel de söyledim bunu, sordum size cevap vermediniz. 2'nci Ordu Komutanı Adem Huduti, 7'nci Kolordu Komutanı İbrahim Yılmaz, Tugay Komutanı Salih Kırhan; bunların hepsi darbeci diye yakalandılar, yargılandılar, ceza aldılar, şimdi cezaevindeler. Bunlar hendek operasyonlarını yönettiler aynı zamanda. Siz burada tuhaf bir iltisaklı durum hissetmiyor musunuz? Görüyor musunuz böyle bir durumu? Yani bunu söylüyoruz. Bunu niye hiç tartışmıyorsunuz? Biz siyasi ayağın bulunmasını tartışalım, bunu araştıralım bir arada derken siz başka bir yere topu getiriyorsunuz çünkü ne zaman çaresiz kalsanız söyleyecek başka bir sözünüz yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum efendim.

Dolayısıyla yapılması gereken iş, esas itibarıyla o mekaniği harekete geçiren, o mekanik harekete geçtiği zaman elinden gelen her türlü işi yapanların kimler olduğunu ortaya çıkarmaktır hem askerî alanda hem siyasi alanda. Bunlar birbirinden kopmaz. Siz de bunu biliyorsunuz aslında ama rahatsız olduğunuz için bu konuyu ele almaktan uzak durmaya çalışıyorsunuz ama tarih bunu yazacak çünkü uzak durulamaz bu konudan. Bunu da söylemiş olayım.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Stirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, 15 Temmuz darbe girişiminin siyasi ayağının ortaya çıkarılması amacıyla 14/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Bülent Tezcan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, darbenin siyasi ayağı çok fazla polemik konusu oluyor. Ben size darbenin siyasi ayağıyla ilgili bir iki noktaya işaret edeyim. Mesela birincisi: 2011 yılı Yüksek Askerî Şûra öncesi, 2011 YAŞ kararlarından önce dönemin Genelkurmay Başkanı Işık Koşaner ve 3 Kuvvet

Komutanı istifa ettiler. İstifa gerekçeleri aynen şöyle: “Şu anda 250 subay, astsubay, 72 albay, general, amiral -14 general, amiral, 58 albay- kumpas davalarından -Balyoz’du o zaman- tutuklu oldukları için bu şûrada terfiye, değerlendirmeye alınmayacak, terfi edemeyecekler. Ben personelimin hukukunu koruyamıyorum. Bununla ilgili yetkili mercilere gittim yalvardım, onların hakkını koruyamıyorum, istifa ediyorum.” dedi. Şimdi, o 72 albay, general, amiral tasfiye edildi, onların yerine gelenlerin hemen hemen hepsi 15 Temmuz darbesini yapanlardı. Arıyor musunuz? İşte, Işık Koşaner’in gidip yalvarıp da derdini anlatamadığı o siyasi makam kimse darbenin siyasi ayağını orada arayacaksınız. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir başka örnek daha vereyim: Mehmet Dişli; meşhur darbe gecesi burada bizim tepemize bomba atılırken Genelkurmayı teslim almak üzere darbecilerin en önemli generaliydi. Mehmet Dişli’yi 2011 yılından 2016 yılına kadar bütün askerî hiyerarşinin kurallarını yok ederek Genelkurmay karargâhında tutmak için zaman zaman daire başkanlıkları da icat ederek orada tutan, hatta şimdi Sayın Davutoğlu’nun ifadesiyle ortaya çıktı ki Askerî Şura’da emekli edilmesi gündeme alınmış olmasına rağmen son dakikada listeden çıkarılan irade kimse darbenin siyasi ayağını gidin orada arayın. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir başka örnek daha vereyim: Kanun çıkarıldı, kanun hükmünde kararname çıkarıldı; bu Mecliste oy verdiniz, özellikle AK PARTİ Grubu oy verdi onlara. Danıştaya 2 yeni daire kurulurken, 51 militan üye atanırken; Yargıtaya 6 yeni daire kurulurken, 160 militan üye atanırken onların oraya atanması için bunu bu Meclise talimat verip geçirten siyasi irade kimse darbenin siyasi ayağını orada arayın, başka yerde değil. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın sözlerinizi.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Sayın Başkan, son, selamlama cümlesi...

Değerli arkadaşlar, FETÖ’cülerin kıdemi Danıştay ve Yargıtay üyesi olmaya yetmediği için üyelikte altı yıl şartını bu değişikliklerle üç yıla indirip FETÖ’cülerini Danıştay ve Yargıtaya yerleştiren irade hangi iradeyse darbenin siyasi ayağını orada arayın. (CHP sıralarından alkışlar)

Son olarak, 12 Eylül referandumunda “Mezardan çıkanlar da kalksın oy kullansın.” diyen çete başına buradan teşekkür eden siyasi irade hangi iradeyse darbenin siyasi ayağını orada arayın. (CHP sıralarından alkışlar)

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu FETÖ’ye teslim eden; emniyeti, yargıyı, devleti FETÖ’ye teslim eden kimse darbenin siyasi ayağını orada arayın. (CHP sıralarından alkışlar) Bunun için araştırma yapalım diyoruz, bunun için korkuyorsunuz, bunun için araştırma yapmaktan korkuyorsunuz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – 2013 yılında siz de varsınız, 2013’te siz de varsınız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın)- Gel, hadi söyle.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan’ın HDP grup önerisi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan bize atfen yaptığı konuşmasında bizim korktuğumuzu ifade ederek “Korktuğunuz için bununla alakalı bu önergelere karşı çıkıyorsunuz.” gibi ithamlar ortaya koymuştur. Dolayısıyla bize sataşmadan dolayı söz istiyorum. Buradan söz hakkımı kullanabilirim.

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sataşma kürsüden olur ya.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayın hatip çok hararetli bir konuşma yapmıştır. Hararetini bir tarafa koyalım, diğer söylediklerine cevabımızı vereceğiz.

Ben size darbenin siyasi ayağını anlatayım: Darbenin siyasi ayağı, 17 Aralık öncesi ABD’de FETÖ’cülerle toplantı yapanlardır. Darbenin siyasi ayağı, CHP grup toplantısında FETÖ’cülerin ellerine tutuşturduğu paçavraları sallayanlardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Darbenin siyasi ayağı, 2014 yerel seçimlerinde, Genel Başkan Yardımcısının söylediği gibi, FETÖ’yle seçim ittifakı yapanlardır. Darbenin siyasi ayağı, FETÖ’ye operasyonlar yapılırken “Bu bir darbedir.” diyenlerdir. Darbenin siyasi ayağı, FETÖ’yü aklamak için “Darbeyi FETÖ yapmadı; devlet, vatandaşını öldürdü.” diyenlerdir. Darbenin siyasi ayağı, FETÖ’nün TV kanalında, seçilmiş Başbakanı “Helikopterle kaçacak.” diyenlerdir. Darbenin siyasi ayağı “FETÖ elebaşının kitapları niye yakılsın? Yakılmasın.” diyenlerdir.

Söyleyeceklerin bu kadar Sayın Başkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Mehmet Muş biraz önce grubumuz adına konuşan Sayın Bülent Tezcan’ın sözlerini çarpıtmıştır, aynı şekilde grubumuza “Cumhuriyet Halk Partisi Grubunda paçavra sallayanlar.” demek suretiyle sataşmıştır.

Biz de yerimizden ve opsiyonlu söz talep ediyoruz efendim.

Bülent Bey konuşacak efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tezcan.

49.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan’ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bu Mecliste -uzun zamandır- zaman zaman bu mesele gündeme geldiğinde, özellikle Sayın Muş’un -sakız gibi çiğneyip- ortada gerçekte ilgisi olmayan bir ithamı tekrar ettiğini biliyoruz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yalan mı bunlar?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bakın, sözünü ettiği Amerika ziyaretini ben size söyleyeyim: Bir iş dünyası toplantısı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Allah Allah!

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sözünü ettiği Amerika ziyareti, Amerika’da iş dünyasının buluşmasına ilişkin bir toplantı. Sponsorlarını söylüyorum: Türk Hava Yolları, Ziraat Bankası, Halk Bankası yani AK PARTİ Hükümetinin doğrudan doğruya kontrol ettiği kamu kurumları sponsor. Ha, gidenlere gelince, oraya gidenler... Mesela AK PARTİ’den kimler katılmış o gün?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – AK PARTİ’den kimler katılmış, söyleyeyim, o toplantıya, sözünü ettiği toplantıya: Nurettin Nebati, şu anda Berat Albayrak’ın Bakan Yardımcısı, hâlâ Bakanlıkta; Belma Satır, AK PARTİ İstanbul Milletvekili; Derya Bakbak, Antep Milletvekili; Ahmet Berat Çonkar, AK PARTİ İstanbul Milletvekili; Ekrem Erdem, o dönemde AK PARTİ Genel Başkan Yardımcısı ve Kadir Topbaş. Hayırlı uğurlu olsun!

Yani siz Amerika’yı hac yolu yapacaksınız, Pensilvanya istikbali kibleiniz olacak; hayatında FETÖ’ye “çete” demekten başka bir şey demeyenleri de FETÖ’cülükle suçlayacaksınız.

Son sözüm şudur Sayın Başkan: Pensilvanya’ya gidenin Allah belasını versin! (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hadi, aynı sözü tekrar et!

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Aynı sözlerle...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Aynı bedduayı bekliyoruz!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Arkadaşlar, laf atıyorsanız bana bakın, öyle söyleyin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Aynı bedduayı bekliyoruz.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Aynı sözlerle...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – “Amerika’ya gidenin Allah belasını versin.” diyebilecek misin?

BAŞKAN – Sayın Muş, söz talebiniz mi var?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yerimden pek kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun.

50.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, FETÖ’ünün siyasi ayağını arıyorsa ölüm timlerinin gönderildiği ve otelinin ölüm timleri tarafından basıldığı yerde mi arayacağız yoksa havalimanında görüşmeler yapıp tankların yol verdiği yerde mi arayacağız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Söyledikleriyle ne alakası var?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – FETÖ’nün siyasi ayağını gece boyunca darbeyi bastırmak için uğraşan liderin olduğu yerde mi arayacağız yoksa darbeyi evinde kahvesini yudumluyorken ayağında sıcak terliklerle izleyenlerin yanında mı arayacağız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Darbeci generalleri kim atadı?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu darbenin siyasi ayağı... Bakın, kravat bile daha çıkarılmamış. Düştü düşecek, ceketi giyip gelip yönetimi devralacaklar. Düştü düşecek!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Darbeci generalleri kim atadı?

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, bakın burada, görüyor musunuz? (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Grup Başkan Vekilleri, şu fotoğraf kavgasını bırakalım.

Sayın Muş, siz de toparlayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Burada 251 şehit, 2 binin üzerinde gazimiz mücadele ediyorken, darbenin siyasi meyvelerini toplamak için sıcak kahvesini yudumlayanların yerinde mi arayacağız yoksa gece boyunca bunun bastırılması için mücadele eden AK PARTİ’nin yerinde mi arayacağız? Bunu da kamuoyunun vicdanına sunuyorum.

BAŞKAN – Anlaşılmıştır.

Evet, teşekkür ediyorum Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bir şey daha ekliyorum Sayın Başkan.

CHP her zaman övünür “Efsanevi liderimiz Bülent Ecevit.” derler, laf kondurmazlar. Haklılar fakat Fetullah Gülen bir kişiye, bir kişi için “Elimde bir imkân olsa şefaah ederim.” diyor, o da CHP’nin efsanevi Genel Başkanıdır. Bunu da milletimiz bilsin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Söyleyeceklerim bu kadar Sayın Başkan. (CHP sıralarından gürültüler)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Beraber yürüdünüz bu yollarda!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – O gece anons ettiremedim belediye başkanına ya! Meydandayım, iki kere aradım da anons ettiremedim belediye başkanına.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade ederseniz Sayın Altay’a söz veriyorum. Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinden rica ediyorum, Grup Başkan Vekilimize söz verdim, lütfen. (Gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ses oradan geliyor.

BAŞKAN – Ses arkanızdan geliyor.

Arkadaşlar... Hasan Bey, lütfen.

Buyurun Sayın Altay.

51.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi ben de nerede arayacağımızı söyleyeceğim ama önce şunu söyleyeyim:

BAŞKAN – Sonra da ben kifayetimizakere diyeceğim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Darbe gecesi Sayın Kemal Kılıçdaroğlu İstanbul Havalimanı'na indi, darbe olduğu öğrenildi. Ben de uçaktaydım darbe olduğunda. Sayın Kemal Kılıçdaroğlu havalimanından Bakırköy Belediye Başkanının evine nereden geçti biliyor musun Sayın Mehmet Muş? Hayati Yazıcı nereden geçtiyse oradan geçti. (CHP sıralarından alkışlar) Hayati Yazıcı'yla aynı güzergâhı kullandı. Ama o gece Sayın Erdoğan neredeydi? Hâlâ bunun cevabını kimse veremez. Ben biliyorum nerede olduğunu, söylemek de istemiyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Söyle. Ya, söyle, söyle.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Şimdi bir Cumhurbaşkanıdır, neyse. Ama bak, 15 Temmuz darbe raporu yoksa ve bu raporu kim sakladıysa darbeciyi orada arayacağız, siyasi ayağı orada arayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Darbeci generallerin terfileri MİT raporlarına rağmen kimin imzasıyla gerçekleştiyse darbenin siyasi ayağını orada arayacağız. MİT kumpası ve 17-25 Aralık'ta FETÖ'ye ara bulucu göndermek yerine hukukun gereğini yerine kim getirmediyse siyasi ayak odur. FETÖ'ye yakın, aynı zamanda kendi siyasi anlayışına yakın kişi ve iş adamlarının büyükelçi, iş adamı olarak görev yapmasını kim sağlıyorsa siyasi ayağı orada arayacağız. FETÖ borsasını kim kurduysa siyasi ayağı orada arayacağız. Türk Silahlı Kuvvetlerinden yurtsever askerleri FETÖ'yle iş birliği yaparak kim kırdırdı, kim hapse attıysa, eğitimi, adaleti, emniyeti, Türk Silahlı Kuvvetlerini FETÖ'ye kim teslim ettiyse, belediyelerin aracılığıyla her türlü kaynağı parsel parsel FETÖ'ye kim aktardı ve kim göz yumduysa siyasi ayağı orada arayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altay, tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – FETÖ'cü başkanları metal yorgunluğu gerekçesiyle kim istifa ettirdi ama kim yargıya teslim etmediyse siyasi ayağı orada arayacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

FETÖ'nün istediği kanunları çıkarmak için Türkiye Büyük Millet Meclisini kim aracı etti, kullandı, albayları tasfiye edip, generalleri erken terfi ettirdiyse orada arayacağız. Darbeyi eniştesinden kim öğrendiğini söylüyorsa ve buna rağmen MİT Müsteşarını “Dere geçerken at değiştirilmez.” diye yerinde tutuyorsa işte siyasi ayağı orada arayacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Araştırma Komisyonuna Genelkurmay Başkanını ve MİT Başkanını kim göndermediyse o göndermeyen kişi siyasi ayağın ortaya çıkmasını istemeyen kişidir, darbeciyi orada arayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altay, son sözlerinizi alayım. Son kez açıyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Son sözlerimi söylüyorum, bitirelim bunu.

Ve 15 Temmuz gecesi dik duran siyasi parti genel başkanlarına Yenikapı'da ve Beştepe'de teşekkür edip övgüler yağdıranların şimdi postlarını korumak için iftira ve çamur atmalarını da milletin vicdanına ve takdirine havale ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ya, iftira attığım yok, fotoğraf gösterdim. İftira yok.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İşinize gelince kardeş hukuku, işinize gelmeyince düşman hukuku. Sizi gidiler sizi!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İftira yok, fotoğraf gösterdim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Kemal Kılıçdaroğlu 17-25 Aralıkta katıldığı televizyon programında “Yargıda ve Emniyette böyle bir yapılanma var mı?” sorusuna “Böyle bir şey yok.” dedi mi, demedi mi?

BAŞKAN - Arkadaşlar, bir müsaade edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kim dedi?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Kemal Kılıçdaroğlu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, sen Tayyip Bey’in söylediklerini söylüyorsun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – “Gök ne verdi de yer kabul etmedi?” dedi mi, demedi mi?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sadece soruyorum: Didem Arslan Yılmaz’ın programında verdiği cevap nedir?

BAŞKAN – Sayın Çilez...

Sayın Çilez, bağırtıyorsunuz burada! Hayret bir şey ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – 60’a göre söz talebim var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Söz vereceğim, müsaade edin o zaman.

Sayın Altay, konuşmanız içerisinde bir şekilde bu albaylarla ilgili düzenlemeyle ilgili bana da sataşmada bulunduğunuzu düşünüyorum ama ben cevabımı arkada vereceğim size.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır. Türkiye Büyük Millet Meclisi aracı edilerek albayların tasfiyesi, generallerin erken terfisi yapıldı dedim.

BAŞKAN - Sayın Muş, buyurun.

52.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, söyleyecek söz çok, geçmişte bununla alakalı söylediğimiz pek çok söz vardır. Çiğ yemedik ki karnımız ağrısın. Biz şimdiye kadar bu FETÖ mekanizmasıyla mücadele ediyorken -az önce bir örnek verdim- subaylar içerideyken işte bilmem hangi paşalar “Silah arkadaşlarımız içeride, onlar kumpas içerisinde. Biz buraya katılmayız.” gibi söylemleri kürsüye taşıyorken onlarla ilgili az önce okuduğum “tweet”leri atanları oval ofis’te ağırlayanların... Bakın, sadece bu olay bile şu kürsüde konuşmalarına müsaade etmez, engel olur. Yani başında neyse ortasında da öyle, sonunda da öyle duracaksın. “Başında karşıydım, sonra AK PARTİ bunları devirir, beraber olalım.” demek doğru bir şey değil. Duruşunuz klas olacak.

Sayın Başkan, teşekkür ediyorum size de. Sağ olun.

BAŞKAN – Evet kifayetimizakere diyelim Sayın Altay.

Arkadaşlar, hakikaten bu işin sonu yok.

Buyurun.

53.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

FETÖ’yle mücadelede ayrımcılık yapıldığı gerçeği zaman zaman AK PARTİ üyelerince veya iktidara yakın çevrelerce de gündeme getiriliyor. Son olarak –burada, sayın vekilim de cevap da verebilir- AK PARTİ Ordu İl Danışma Kurulunda konuşan ve bu konuşması 7 Eylül 2016 günü haber olan AK PARTİ Ordu Milletvekilimiz Sayın Metin Gündoğdu şöyle söylüyor, biz söylemiyoruz. Şu anda AK PARTİ sıralarında oturan Sayın Metin Gündoğdu söylüyor. Bakın diyor ki: “FETÖ’cü olanlar duruyor, olmayanlar haksız gözaltına alınıyor.” diyerek yaşanan tartışmalara noktayı koymuş. Buyursun Metin Gündoğdu bu sözünü tashih etsin.

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu, sataşmadan size kürsüden söz vereceğim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IX.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

O günkü açıklamamız ortada, söylenen söz de ortada. FETÖ'yle ilgili ciddi bir mücadele veriliyor, o mücadeleyi de veren AK PARTİ Grubu, Sayın Cumhurbaşkanımız. O esnada eksiklikler olabilir, noksanlıklar olabilir. O noksanlıklarla ilgili, eksikliklerle ilgili herkesin söylediği, o gün söylediği sözler vardı. Bu sözlerden biri de bazıları normal FETÖ'cü olanların, FETÖ'cü olarak gördüğünüz, sizin de gördüğünüz, herkesin gördüğü -FETÖ'cü olan- insanlarla ilgili -Cumhurbaşkanımızın da söylediği sözlerle ilgili- biz de o gün dedik ki: “FETÖ'cü olan varsa, hainlik yapanlar varsa, bunlarla ilgili en ağır şekilde ne yapılması gerekiyorsa onların yapılması adına iktidar olarak biz her zaman bunun altına girdik.” diye söyledik. Ama arada mağdur olanlar olabilir, bunlarla ilgili de mağdur olmaması adına söylediğimiz bir sözdür. Burada söylediğimiz sözün ben sonuna kadar arkasındayım. Ama FETÖ'cülüğün 17-25 Aralık sonrası savunuculuğunu yapanlar olarak da bizim karşımızda siz duruyorsunuz. O gün Zaman gazetesinin önüne gidenler sizin milletvekilleriniz; STV'ye, o günkü onların kanallarına çıkan, oralarda savunuculuk yapan, biz 17-25 Aralık darbe girişimini söylediğimizde “Bu bir darbe girişimi değildir.” diyen o günkü sizin milletvekilleriniz ve o grupta, sizin grubunuzda bulunup da milletvekilliği yapan arkadaşlarımızın kendi ifadeleri kendi Twitter hesaplarında var. Bence bunlarla ilgili, söylediğiniz sözlerle, konuştuğunuz cümlelerle ilgili –biz, söylediğimiz sözün arkasındayız- sizler de o gün biz mücadele ederken kendinizin ne yaptığını iyi düşünün diyorum, teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gündoğdu.

Evet, Sayın Altay, buyurun.

Sataşma var, süreniz iki dakika.

3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben Sayın Metin Gündoğdu'ya çok teşekkür ediyorum, samimi bir şey, bir gerçeğin altını çizdiğini söyledi, doğru bir tespit. Zaten Şamil Bey de, Şamil Tayyar da AK PARTİ sıralarında otururken bundan, bir FETÖ borsası kurulduğundan bahsetti. Bizim hep söylediğimiz bir şey var değerli arkadaşlar “adalet” diyoruz biz. Kim 15 Temmuz darbesine bulaşmışsa bulaştığı oranda cezasını ve bedelini ödemeli diyoruz. Burada sorunumuz bizim şu: Sayın Erdoğan'a göre 7 Şubat 2012'de FETÖ'yle yollar ayrıldı, 17-25 Aralıkta düşman olundu, 15 Temmuzda FETÖ hain girişimine başlayınca da FETÖ terör örgütü ilan edildi. 17-25 Aralıktan sonra –Allah da biliyor, siz de biliyorsunuz- arayı düzeltmek için AK PARTİ'nin çok üst düzey yetkilileri ile çok şöhretli gazeteciler Pensilvanya'ya...

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Hiç alakası yok, hiç alakası yok!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Hayır, hayır, onlar “Biz gittik...”

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Alakası yok, doğruları söyle!

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu, müsaade edin.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Doğruları söyle!

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu, müsaade edin.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Yani Sayın Arınç “Dört saatte arabayla gittim.” diye, bir de ne kadar zor bir yolculuk yaptığını kamuoyuyla paylaştı. Ama biz 17-25 Aralıkta darbe demiyoruz, doğru, bizce darbe değil çünkü 17-25 Aralık, sizin devlet içindeki bir güç savaşımından kaynaklı yol ayrımıdır. Ama 17-25 Aralık şudur: FETÖ'cülerin, sizin FETÖ'ye yerleştirdiğiniz emniyetçilerin sızdırması asrın rüşvet ve nüfuz suistimali yolsuzluğunu gölgeleyemez, örtemez. Ben o vakit demiştim ki “17-25 Aralık Kâbe'den örtü getirseniz örtemezsiniz.” (CHP sıralarından alkışlar) 17-25 Aralık, Türkiye Cumhuriyeti

tarihinin, Osmanlı tarihinin, Selçuklu tarihinin, bütün tarihler boyunca görülebilecek en büyük nüfuz suistimali ve rüşvet yolsuzluğudur. Bunun, FETÖ'cüler, sizin devlete yerleştirdiğiniz FETÖ'cüler tarafından ifşa edilmiş olması 17-25 Aralıkta suçunuzu aklamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (Devamla) – 17-25 Aralık aklanacak olsaydı Muammer Bey, Zafer Bey... Diğer Bakan kimdi? Egemen Bağış, bunların siyasi hayatı bitirilmezdi. Ha, sonra siz Egemen Bey'i tekrar ödüllendirdiniz, büyükelçi yaptınız ama yani çikolata kutusundan rüşvet kutusuyla rüşvet alan birinin büyükelçi yapılması ayıptı da sicilinize geçmiş önemli ayıplardandır.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Altay.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, bu işin sonu yok ki. Ben de Meclisi işletmek mecburiyetindeyim Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Meclisi işletmek zorundasınız tabii ki fakat bunu Sayın Altay'a söyleseydiniz az önce daha iyi olurdu. Yani bana değil de benden önce...

BAŞKAN – Müsaade edin de bütün Grup Başkan Vekillerine söyleyeyim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu kadar sataşmanın üzerine biz bunlara cevap vermeyecek miyiz Sayın Başkan? Okuyorsa Sayın Altay okuyacak çünkü önu dolu, çok yanlış...

BAŞKAN – Yerinizden söz vereceğim size, buyurun...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hayır Sayın Başkan, kürsüden, sataştı.

BAŞKAN – Ne dedi de sataştı Sayın Muş?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bizi direkt olarak bu yapıyla ilişkilendirdi Sayın Altay. Ne diyeceğiz başka?

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada Sayın Altay çeşitli açıklamalarda bulundu; çeşitli örnekler, bazı metinler okudu. Metin okuyacak, çok fazla metin var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sen okuduğun için ben okudum. Kekeme değilim, irticalen de konuşurum.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, önce Sayın Altay, Sayın Altay sakin olun.

BAŞKAN – Siz de yeni bir tartışmaya yol açmayacak şekilde cevap verin lütfen.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bakın, Genel Başkan Yardımcısı Birgül Ayman Güler “CHP, paralel cemaatle ittifak yaptı.” diyor. “2014 seçimlerinde yaptık.” diyor. Sizin Genel Başkan Yardımcınız diyor bunu Sayın Altay, biz desek kabul etmeyecekler. Sonra, Birgül Ayman Güler'i gönderdiler zaten.

Sonra, bakın, Yılmaz Ateş... Yılmaz Ateş -kendi milletvekilleri- “FETÖ'ye teslim oldu CHP.” dedi, ihraç ettiler; konuşmak yok, kapının önüne direkt koyulursunuz. Biz mi dedik bunları? Demedik. Ne zaman yaptılar bunları? AK PARTİ'yi devirmek için. İşte, orada “Efendim, bir iş toplantıydı da işte biz onun için gitmiştik de...” Orada var hepinizin görüntüleri.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Siz de FETÖ'ye bulaşanları kapının önüne koysaydınız keşke.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bakın, 2014 yılında Kemal Bey bir açıklama yapıyor. Burada paralel operasyon yapılıyor, biliyorsunuz; bu FETÖ'nün üzerine gidiliyor, Kemal Bey'in açıklaması: “Yaşanan süreç, bir darbe sürecidir.” diyor. Arkadaşlar, siz nerede durdunuz, nerede duruyorsunuz, hangi noktada durdunuz? 2014; Kemal Bey'in açıklaması... FETÖ'nün üzerine gidiliyor, operasyonlar yapılıyor, açıklama şu: “Yaşanan süreç, bir darbe sürecidir.” E, hani siz FETÖ'ye karşıydınız arkadaşlar? Niye bağırıyorsunuz? Sizin bağirtiniz ne? Sizin kuyruğunuz basmıyorlar ki FETÖ'nün kuyruğuna basıyorlar, ses sizden çıkıyor. (CHP sıralarından gürültüler)

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – FETÖ'nün kuyruğusunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Sizin ortağın kuyruğu, ortak olan sizsiniz. Beraber yürüdünüz siz bu yollarda, beraber yürüdünüz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – FETÖ'nün kuyruğu, FETÖ'nün kuyruğu...

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Dolayısıyla, CHP'li Dursun Çiçek, bakın, diyor ki: “Zorla, Genel Merkez zorla gönderiyordu. Milletvekillerinin içine sinmiyordu.” diyor.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – FETÖ'nün kuyruğu Mehmet Muş, FETÖ'nün kuyruğu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (Devamla) – Nereye gönderiyor milletvekillerini zorla? Kanallarınıza gönderiyor. Dursun Çiçek söylüyor, Dursun Çiçek, sizin kendi milletvekilleriniz hatta milletvekillerinin içine sinerek gitmediğini ifade ediyor. Sayın Başkan, bu ve buna benzer açıklama çok fazla, bunların daha fazlasını size yaparız, açıklarız. Burada anlattığımız, siz bir şeye başından karşısınız ortasında da sonunda da karşı duracaksınız. AK PARTİ'yi devirmek için bunlarla iş birliğine girmenize ihtiyaç yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bizi FETÖ'cülükle itham etti, sataştı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, yaptı.

Buyurun...

Artık madem bu kadar uzadı; ben de sizin, konuşmanızda söylemiş olduğunuz şu albay meselesine cevap vereyim Sayın Altay, siz buyurun da.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, siz tartışmalara katılamazsınız.

BAŞKAN – Sayın Altay, ama beni itham ettiniz; orada benim de imzam var da o yüzden yani.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Konuşalım efendim, onu da konuşalım.

BAŞKAN – Konuşalım.

Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Peki efendim.

5.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine satışması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Şimdi “Birgül Ayman Güler, partisine bir iftirada bulundu; Yılmaz Ateş, partisine FETÖ'yle ilgili bir ithamda bulundu.” diye... Sığınacak bu kaldıysa durum çok kötüdür.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Allah Allah! Allah Allah!

ENGİN ALTAY (Devamla) - Ben soruyorum: “FETÖ borsası var.” diyen arkadaşınız hâlâ AK PARTİ üyesidir...

Biraz önce sayın milletvekilim samimice “Bir şikâyeti dile getirdim.” dedi, tebrik ediyorum onu ki doğru bir şeyi dile getirdi. Gerçek FETÖ'cülerle iş tutuluyor -müteahhitlik hizmetleri dâhil- garibanlar cezaevine atılıyor, bu bir gerçek. (CHP sıralarından alkışlar) Ama FETÖ'yle ilgili, 2014'te falan “Efendim, bunlar terörist...”

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Biz öyle söylemedik. Söylediğimiz lafı çarpıtmayın, çarpıtmayın! Söylediklerimizi çarpıtmayın!

ENGİN ALTAY (Devamla) - Siz bunları niye yargıya vermediniz? “Samanyolu'nu kapattık; şurayı, Zaman gazetesini kapattık.” diyeceğinize bunları yargıya teslim edin de biz de ne olduğunu bilelim. Siz aranızı bozdunuz diye biz onlara yaptığınız bir haksızlığa seyirci kalmayız, kalmayız!

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Bozmayacağız, devam edin.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Biz, kim haksızlığa uğrarsa onun yanında oluruz ve kime hukuk dışı bir iş yapıyorsa onun yanında oluruz. Hukukun içinde kalmak zorundasınız. “Bu FETÖ; benim bununla aram açıldı, ben bunun televizyonuna çökeyim.” dersin, “Ben bunun gazetesine çökeyim.” dersin, “Ben bunun dershanesine çökeyim.” dersin ve bunu hukukun dışında yaparsan beni karşında bulursun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Allah Allah! Allah Allah!

ENGİN ALTAY (Devamla) - Ama şimdi, siz asıl şuna bir cevap verin: Sayın Erdoğan Amerika'ya gidiyor, ziyarete gidecek.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Hiç gitmedi, tek bir ziyareti yok.

ENGİN ALTAY (Devamla) - Gazeteciler soru soruyor, diyorlar ki: “Sayın Fetullah Gülen’le -‘sayın’ı ben demiyorum; Mehmet Muş demin söyledi, ‘Sayın Gülen’ dedi ama- görüşecek misiniz?”

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Düzelttik biz o sözü.

ENGİN ALTAY (Devamla) - Sayın Erdoğan’ın cevabı çok ilginç; bence de Allah’a şirk sayılabilecek bir cevaptır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Mikrofonu açmıyorsunuz herhâlde.

Neyse, duyarsınız.

“Gök ne verdi de yer kabul etmedi?” diyebiliyor Tayyip Erdoğan. (CHP sıralarından alkışlar)

Bence, bunun üstüne çok şey söylemek mümkün ama Sayın Muş, bir de sizin kozmik oda gibi bir ayıbınız daha var biliyorsunuz. Sayın Bülent Arınç’ı da kullanarak devletin en mahrem, askerin en mahrem bilgilerinin, sırlarının olduğu odayı da terör örgütlerine vermek gibi, onlara açmak, onların hizmetine sunmak gibi de bir ayıbınız var. Saymaya devam edersek ayıplarınızı -sabaha kadar devam edelim bence- 15 Temmuz girmemize de altı saat kaldı zaten, bence doğru bir iş yapmış oluruz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkan...

ENGİN ALTAY (İstanbul) - En son sen konuşmayacaksın.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç’in, Genel Kurulda yapılan düzenlemeyle albayların erken emekliliğinin Yüksek Askerî Şûra’nın onayına bırakıldığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Sayın Muş, müsaade ederseniz biraz tartışmayı derinleştirelim, ben de şu düzenlemeyle ilgili bir şey söyleyeyim de.

Sayın Altay, doğru, bu albayların erken emekliliğini ilişkin bir düzenleme Komisyondan geçti, Genelkurmay ve Millî Savunma Bakanlığının talebi üzerine. Ancak Genel Kuruldaki görüşmeler esnasında bunun doğurabileceği sakıncalar göz önüne alınarak bir önergeyle yapılan düzenlemeyle Yüksek Askerî Şûranın onayına bırakıldı. O yüzden de o madde işletilerek hiçbir albay emekli olmamıştır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Ben, zaten kanun çıktı demedim ki Türkiye Büyük Millet Meclisi aracı...

BAŞKAN - Sayın Muş, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

54.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın satışına nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, az önce Hayati Bey’le alakalı bir iddia ortaya atıldı, onu düzeltmekte fayda var.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Aynı uçakta...

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Bir saniye Sayın Altay.

Hayati Bey, bizim bir belediye başkanının evine gitmiyor arkadaşlar, İstanbul İl Başkanlığına geliyor; sonra bu olaylar oluyor, geliyor havalimanına, Beyefendiyi karşıyor ve sabaha kadar Sayın Cumhurbaşkanımızla beraber havalimanında, olduğu yer belli. Tekrar geri geliyor, İl Başkanlığına gidiyor, orayı basıyor darbeciler; havalimanına geliyor, Cumhurbaşkanımızı karşıyor, orada teşkilatımızla beraber darbeye direnir. Bunun da bilinmesini arzu ettik.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Tanklar çekilmiş miydi o zaman? Hayati Bey geçerken tank yok muydu orada?

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, 15 Temmuz darbe girişiminin siyasi ayağının ortaya çıkarılması amacıyla 14/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Yılmaz Tunç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Tunç, rica ediyorum, yeni bir tartışmaya mahal verecek şekilde konuşmayalım, çok uzadı.

AK PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Yarın 15 Temmuz, FETÖ'nün darbe girişiminin üzerinden tam dört yıl geçti. Öncelikle, 15 Temmuzda vatanımız ve bağımsızlığımız için şehit düşen tüm kahramanlarımızı ve gazilerimizi rahmetle minnetle anıyorum.

15 Temmuz darbe girişimi, AK PARTİ iktidarıyla güçlenen Türkiye'yi hazmedemeyen ve Türkiye'nin izlediği politikalar nedeniyle bölgedeki çıkarlarını gerçekleştiremeyen küresel güçlerin desteğiyle TSK içerisindeki FETÖ mensupları tarafından başlatılmış, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde milletimizin tarihi kahramanlığı sayesinde akamete uğratılmış bir darbe girişimidir. Darbe girişimi sonrası 20 Temmuzda Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ilan edilen olağanüstü hâl mevzuatı gereğince FETÖ'yle irtibatlı ve iltisaklı olduğu değerlendirilenlerin kamudan ayıklanması süreci başlamış ve suç konusu olan hususlarla ilgili olarak da bağımsız yargı gerekli soruşturma ve kovuşturmaları başlatmıştır.

7 Şubat 2012'de MİT Müsteşarının tutuklanmaya kalkışılması süreciyle başlayan, dershanelerin kapatılmasıyla devam eden, Gezi olaylarıyla farklı bir boyut kazandırılan, 17-25 Aralıkta yargı eliyle darbe girişiminde bulunarak Hükûmetin düşürülmesini amaçlayan, MİT tırlarının durdurulmasıyla dünya kamuoyuna teröre destek veren bir ülke algısı oluşturmayı hedefleyen, terörün azdırılarak toplumda kaos ortamının oluşturulması çabalarıyla devam eden ancak tüm çabalarına rağmen amacını bir türlü gerçekleştiremeyen karanlık güçlerin 15 Temmuzda son kozlarını oynamalarıyla sonuçlanan uzun bir süreçten bahsediyoruz.

Değerli milletvekilleri, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında elli yıldan fazladır örgütlenerek değişik siyasi liderlerle ve kesimlerle ilişkiler kuran bu örgütle mücadeleyi Recep Tayyip Erdoğan'a kadar göze alabilen hiçbir lider çıkmamıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) FETÖ'nün yayın organları, televizyonları, en önemli insan devşirme organizasyonu olan okullar ve dershanelerin kapatılması, finans kaynaklarına el konulması, tüm bunlar AK PARTİ Hükûmetinin büyük mücadelesi sonucunda gerçekleştirilmiştir. Bunlar yapılrken gerekli destek bazı siyasi partiler tarafından maalesef verilmemiştir; bu gerçektir, bu açıktır hatta bunları yaparken Hükûmet yanlış yapmakla suçlanabilmiştir. Devlet kurumlarının ve siyasi partilerin FETÖ'yle irtibatlı ve iltisaklı olanlardan arındırılması sürecinde en kararlı tavır AK PARTİ ve Cumhurbaşkanımız tarafından gösterilmiştir hatta bu mücadelede

kendisi sert olmakla bile eleştirilmektedir. FETÖ'nün siyasi ayağını yanlış yerde aramamalıyız değerli milletvekilleri. Bu hataya düşersek FETÖ'nün 15 Temmuz gecesi gerçekleştirmek istediği amaca hizmet etmiş oluruz, darbecilerin ekmeğine yağ sürmüş oluruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi.

YILMAZ TUNÇ (Devamla) – AK PARTİ ve Sayın Cumhurbaşkanımız, FETÖ'nün siyasi hedefidir. 15 Temmuz gecesi, FETÖ'nün suikast timlerini taşıyan helikopterler Marmaris'e hareket etmiştir, Cumhurbaşkanımızın konakladığı yere. Siyasi ayağı aramak istersek aslında FETÖ'nün 15 Temmuz gecesi okutulan yurttan sulh konseyinin bildirisine bakmak gerekir. Bu bildiriadaki ifadeleri bugüne kadar sürekli tekrarlayanlar aslında FETÖ'nün işini kolaylaştırmaktadır. 15 Temmuz hain darbe girişimine “kontrollü darbe” olağanüstü hâl sürecine “20 Temmuz darbesi” dersek FETÖ sanıklarının duruşmalardaki savunmalarındaki sözleriyle aynı söylem birliği içerisine düşmüş olursunuz. FETÖ'yle mücadele, millî bir meseledir değerli milletvekilleri. İktidarıyla, muhalefetiyle ülkemize zarar veren bu örgüt karşısında hep birlik olmalıyız ve bu birlik içerisinde, hukuki süreç içerisinde Meclis olarak birlik ve beraberlik içerisinde bu örgütle mücadele edip demokrasimizi güçlendirmeliyiz.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, sisteme giriyorsunuz ama bu arada 60'a göre söz taleplerini karşıladım, tekrar söz vermeyeceğim.

Buyurun Sayın Oluç.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; sayın hatip araştırma önergemizle ilgili konuşurken bu araştırma önergesinin darbecilere hizmete eden bir araştırma önergesi olabileceğine dair imada bulundu.

BAŞKAN – Öyle söylemedi Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – İmada bulundu, evet. Yani tutanaklardan bakabiliriz, iyi duydum o cümleyi.

BAŞKAN – “Bu tartışmaları böyle yaparsak...” dedi yani onun için...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, araştırma önergesi de bizim olduğu için ben o konuda iki cümle söylemek istiyorum.

Şimdi, bakın sonundan başlayayım. “Yurtta sulh konseyi” dediniz. Kimdir bu yurtta sulh konseyi? Kim vardır bu yurtta sulh konseyinin arkasında? Bu yurtta sulh konseyinin arkasında askerlerin dışında, askerî rütbeli olanların dışında kim vardır? Eğer darbe başarılı olsaydı bu yurtta sulh konseyinin yeni dönemde iktidarda kimlerin olacağına dair çıkardığı listelerde kimlerin isimleri vardır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Biz diyoruz ki bunları araştıralım. Yani burada epey bir süredir tartışıyoruz, işte bu tartışmaları bir araştırma komisyonunda yapalım diyoruz. Yani çok değerli bilgiler bütün siyasi partiler tarafından karşılıklı dile getiriliyor, o zaman Meclis, bir araştırma komisyonu kursun ve bütün bunları, bu tartışmaları o araştırma komisyonunun içinde yapsın ve bir rapor çıkarsın ortaya diyoruz ama bunu reddediyorsunuz. Yani “Siyasi ayağın kuyruğuna basalım.” diyoruz, ses sizden çıkıyor. Niye, niye yani? “Darbenin siyasi ayağını açığa çıkaralım.” diyoruz, itiraz eden siz oluyorsunuz. Niye? “Gelin, hep beraber bunu araştıralım.” diyoruz, niçin buna itiraz ediyorsunuz? Yani anlaşılmasın olan esas itibarıyla budur.

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum.

Son bir not, Sayın Hatip, bir şey hatırlatmak istiyorum: Bakın, o gün Gezi’de olanları provoke eden ve Gezi’ye saldıran Hüseyin Avni Mutlu ve Hüseyin Çapkin da -biri İstanbul Valisi, diğeri İstanbul Emniyet Müdürü- FETÖ’den yargılandı ve ceza aldı, dolayısıyla bunu unutmayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Yani, biraz evvel Nusaybin’den, Cizre’den bahsettim, komutanların isimlerini verdim. Gezi meselesindeki isimler de bunlardır, provokatörler bunlardır. Siz, bunların da açığa çıkmasını istemiyorsunuz, öyle anlıyorum ben itirazlarınızdan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Oluç.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Stirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, 15 Temmuz darbe girişiminin siyasi ayağının ortaya çıkarılması amacıyla 14/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve arkadaşları tarafından, TRT’de yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 13/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

14/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun; 14/7/2020 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve arkadaşları tarafından TRT’de yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 13/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (1934 sıra no.lu) diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 14/7/2020 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi, (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Gerek Anayasa’mız gerekse 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu’na göre TRT özerk bir yapıya sahiptir ve yayınlarda tarafsız olması esastır. Anayasa ve ilgili yasa hükmü böyle olmakla birlikte bugün, TRT partizanlığın doruk noktasına ulaştığı, muhalefetin söz hakkının gasbedildiği, halkın sırtından, halkın rızasına bakılmaksızın toplanan vergilerin nereye harcadığının belli olmadığı,

bu harcamalara ilişkin bir faaliyet raporu düzenlemek suretiyle bunun hesabını vermeyen bir kuruma dönüşmüştür. TRT, maalesef, böyle bir yapıya sahiptir. TRT'nin 2016 yılı Yıllık Faaliyet Raporu'nun yayınlanması sonrasında, 2017 ve 2018 yılı faaliyet raporları yayınlanmamıştır. Sayıştay yapmış olduğu denetimlerde, bu faaliyet raporlarının, takip eden yılın mart ayı sonuna kadar Sayıştaya gönderilmesi gereken bu raporların gönderilmediğini ve denetim yaptıkları tarih olan 2017 yılının Haziran ayı ve 2018 yılının Mayıs ayı sonuna kadar da bu raporların kendilerine sunulmadığını ifade etmiştir.

Değerli milletvekilleri, bütün demokrasilerde, kamu kaynağını kullanan kurumlar, kullandıkları bu kaynağın hesabını mutlaka verirler, merkezî yönetim bu hesabı kesin hesap kanunlarıyla Türkiye Büyük Meclisine verir. Kesin hesap kanunlarının arkasında Sayıştay denetim raporları, Cumhurbaşkanlığının, ilgili bakanlıkların ya da diğer kurumların faaliyet raporları vardır; bunlar denetlenir, Türkiye Büyük Millet Meclisine gelir, Türkiye Büyük Millet Meclisinde tartışılır.

TRT'nin de içinde olduğu kamu iktisadi teşebbüsleri yıllık faaliyet raporlarını hesap ve bilançolarıyla birlikte, takip eden yılın mart ayı sonuna kadar Sayıştaya verir. Ancak TRT, 2017 ve 2018 yıllarında bu faaliyet raporlarını vermemiştir. Her ihtimale karşı, dün TRT Genel Müdürünü aradım, hani, zamanında vermedi ama belki yayınlamıştır, görebiliriz diye. “Web” sayfasına baktım, orada bu raporlar yok. Sayın Genel Müdür bana şunu söyledi: “2017 yılı raporunu düzenleme zorunluluğumuz yok tahmin ediyorum. Ben yine bir daha bakacağım ama o mevzuatta o dönem bir boşluk oldu, o dönem yayınlanmaması gerekir gibi bir bilgiye sahibim.” İnceleyip bana dönecekti hemen, dönmedi. 2018 yılı Raporu... “2019 yılı raporuyla birlikte onu tamamlamak üzereyiz.” dedi. 2020 yılının Temmuz ayında ve 2017-2018 yılları faaliyet raporları yok.

Faaliyet raporu neden önemli arkadaşlar? Şu nedenle önemli, yayınlanmamasının arkasındaki gerekçeyi size açıklamış olacağım aynı zamanda: TRT'nin bilançolarına, gelir tablolarına baktığımızda TRT'de işler iyiye gitmiyor. Bandrol geliri ve elektrik faturaları üzerinden yüzde 2 oranında tahsil edilen gelirler olağanüstü ölçüde artmış durumda. Bu artışa mukabil TRT'nin harcamaları da olağanüstü şekilde artıyor ve bu artış sonucu kurumun bilançoları, gelir tabloları zararlar sonuçlanıyor. İşte bu zararın açıklanacağı yer neresidir? Faaliyet raporudur. Bu faaliyet raporunu vermezse bu zararın nereden doğduğunu anlayamayız. Bakın, rakam vereceğim. 2018 yılında TRT'nin toplam satışlarının maliyeti -yani dizi, belgesel, film her neyse bunların maliyeti- 1,6 milyar TL, faaliyet giderleri 1,1 milyar TL, toplam maliyet 2,7 milyar TL. Peki, satışlardan elde ettiği hasılat nedir? 292 milyon TL. Zarar? 2,4 milyon TL. Nereden karşılanıyor bu? Bandrol geliri ve elektrik faturalarından tahsil edilen paralardan. Bunu Sayıştay raporundan size rakamlayayım. Yani Sayıştay, bandrol geliri ve elektrik faturalarını da dikkate alarak bir hesap yapmış durumda. Sayıştayın rakamına göre 2018 yılı bilançosu 92 milyon lira zararlar kapanmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN- Tamamlayın sözlerinizi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – TRT bunun hesabını vermek istemiyor. İktidar ne yapıyor? TRT'nin bu artan giderlerini karşılamak için halkın sırtına vergiler bindiriyor. İktidar, Adalet ve Kalkınma Partisi, 2002 Kasım seçimlerinden sonra iktidar olduğunda ocak ayında bir acil eylem planı yayımladı. Şurada: “Elektrik faturalarından alınan yüzde 3,5 oranındaki payı üç ay içinde kaldıracam.” dedi. Ocak 2003'te yüzde 1,5'ünü kaldırdı, yüzde 2'si hâlen duruyor. Ne yaptı, indirdi mi bunu, kaldırdı mı? Hayır, kaldırmadığı gibi indirmede de. Onun yerine cep telefonu ve bilgisayarlar, iPad'lere bindirdi. Oralara 2017 yılında çıkardığı kanunla harç getirdi. Halkın sırtından toplanan vergiler TRT'ye gidiyor, TRT istediği gibi bunu harcıyor ve hesabını vermiyor. Önergemizin konusu budur sevgili arkadaşlar, sizlerin desteklerine sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Sayın İsmail Koncuik. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Affedersiniz, deveye sormuşlar: “Boynun niye eğri?” “Nerem doğru ki?” diye cevap vermiş. Sayın Hamzaçebi, işin mali yönünü gayet güzel anlattı. Yani gerçekten “TRT’nin ele alınacak neresi kaldı?” diye bir soru sorsak... Ele alınacak herhangi bir tarafı kalmadı. Sürekli zarar eden ve bu zararını da bir rapor hâline getirip Sayıştaya sunamayan yani bir faaliyet raporu hâline getiremeyen bir TRT var. Aslında TRT’den önce iktidarın bu hesabı sorması lazım yani “Bu zarar nerelerden kaynaklanıyor, bu faaliyet nerelere yapılmış? diye sorması lazım ama maalesef böyle bir düzen döneminizde olmadı.

Değerli milletvekilleri, TRT milletten aldığı kaynaklarla hayatiyetini devam ettiriyor; işte, elektrik harcamalarından, bandrol gelirlerinden. Gelirlerinin neredeyse yüzde 90’ını buralardan sağlıyor ama -her siyasi görüşten vatandaşımız oy veriyor- muhalefet partilerini hiç TRT’de gören var mı? Görmüyorum, kapımızı çalmıyor TRT. Genel Başkanlarımızın açıklamalarını, grup toplantılarımızı son derece komik oranda veren bir TRT var yani 83 milyon insandan beslenen, hayatiyetini millete borçlu olan bir TRT ama oy verdiği siyasi partileri eşit oranda gündeme getirmeyen bir TRT.

Bu TRT’nin bir de kadrolaşma problemi var. 2.100 kişi, yetmiş personel zorla emekli edildi, tehditle emekli edildi; emekli olmayan çalışanların bir kısmı Devlet Personel Başkanlığında havuza atıldı yani “Ya 40 katır ya 40 satır.” Anlamında. 2.100 tecrübeli ışıkçıyı, senaristi, yönetmeni, müzisyeni emekli etti; aklımıza şu geldi: Acaba bir fazlalık mı var TRT’de? Eğer bir fazlalık varsa “Emekliliği teşvik etmekte haklıdır.” diyebilirdik ama ne yaptı? Akabinde, 3 binin üzerinde yeni istihdam yaptı, 3 binin üzerinde. Yani 2.100 kişiyi zorla, metazori emekli ediyor ama yerine 3 binin üzerinde yeni istihdam yapıyor ve neye göre yaptığı belli değil; tamamen torpille, tamamen yandaş kayırmacılığı anlayışıyla yapılan 3.000-3.500 istihdam var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Bu TRT’yle bir yere gidebilmek mümkün değil. Yani “Basın hürdür.” filan diyeceğiz ama Türkiye’de bunu söylemenin bir anlamı kalmadı, aslında TRT’yle ilgili bir cümle sarf etmenin de bir anlamı kalmadı. Bunu, TRT’nin nasıl bir yapıya ulaştığını, nasıl bir yayıncılık anlayışı olduğunu 83 milyon vatandaşımız biliyor, sizler de biliyorsunuz. “Allah ıslah etsin.” diyeceğim ama zor görüyorum.

Saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Paylan, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, neredeyse bütün özel televizyonları yandaş televizyon hâline getirdiniz, havuz medya hâline getirdiniz. Bunu bir şekilde anlaşılır bulabiliyoruz; yandaş iş insanlarıyla yandaş kanallara sizin borazanlığınızı yapıyorsunuz. Ancak, kamu televizyonculuğu başka bir şeydir arkadaşlar, Anayasa’da ve yasada belirtildiği gibi kamu yararına yapılır, millet yararına yapılır. Ancak, hepimizin vergileriyle işleyen TRT’yi de bir yandaş televizyon hâline getirdiniz. Neden böyle yapıyorsunuz arkadaşlar? Çünkü, Recep Tayyip Erdoğan “Ben tek adam rejimine geçince ülkeyi uçuracağım.” dedi, iki yılda ülke çakıldı. Arkadaşlar, eğer bağımsız bir kamu yayıncılığı yapılıyor olsaydı, kamu yayıncılığı ülkenin çakıldığını ortaya koyardı, işsizliği, açsızlığı, faşizmi ortaya koyardı, özgürlüklere karşı yapılan saldırıları ortaya koyardı ve foyanız meydana çıkardı ama bunu da istemiyorsunuz. TRT’yi de bir havuz kamu yayını hâline getirdiniz, yandaş bir yayın hâline getirdiniz ve borazanınız hâline getirdiniz.

Değerli arkadaşlar, oysa kamu yayıncılığı kamu yararına yapılır ama bundan uzaklaştınız. Bakın, ben size 2 tane öneri sunacağım, bu konuyla ilgili sürem kısa. Çünkü arkadaşlar, TRT’yi hepimiz finanse ediyoruz. Bakın, burada hepimiz milletin temsilcisiyiz. İYİ PARTİ’lisi, MHP’lisi, HDP’lisi, CHP’lisi, AK PARTİ’lisi hepimiz finanse ediyoruz ama bir bakıyorsunuz, TRT’yi açıyorsunuz Recep Tayyip Erdoğan, televizyonu açıyorsunuz Recep Tayyip Erdoğan; yüz saat, iki yüz saat Recep Tayyip Erdoğan. İki saat CHP’ye, iki saat MHP’ye, bir saat İYİ PARTİ’ye düşmüş, HDP’ye sıfır arkadaşlar. Bakın, önergeye girmemiş bile.

Size bir öneri arkadaşlar, 1 maddelik yasa teklifi ortaya koyalım, diyelim ki mesela: “HDP’liler TRT’ye elektrik payı ödemez.” Hadi buyurun, biz kabul ediyoruz. “HDP’liler TRT’ye elektrik payı ödemez, HDP’liler bandrol ödemez.” diyelim, bakın HDP’nin oyu bir anda yüzde 50’nin üzerine çıkar arkadaşlar. Böyle bir şeye varsanız, biz varız.

Başka bir şey öneriyim, diyelim ki: “Yalnızca AKP’liler TRT’ye bandrol ödesinler, yalnızca AKP’liler elektrik faturalarına bandrol ödesinler.” AKP’nin oyu da sıfıra düşer ama arkadaşlar, siz yalnızca AKP’nin borazanlığını yapıp bütün siyasi partilere oy verenlerden, para topluyorsunuz, TRT’yi finanse ediyorsunuz. Burada büyük bir haksızlık var ve ben buradan TRT yöneticilerine de sesleniyorum: Suç işliyorsunuz değerli arkadaşlar, TRT yöneticileri, ey Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları; şu anda yasalara ve Anayasa’ya göre suç işliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GARO PAYLAN (Devamla) – Yasalar ve Anayasa sizlerin tarafsız ve bağımsız yayın yapmanızı gerektiriyor ama buradan uzaktasınız.

Bakın, size ikinci bir öneri daha sunuyorum: Mademki yalnızca Recep Tayyip Erdoğan’ın borazanı yaptınız TRT’yi, gelin arkadaşlar, bir havuz daha kurun. Bakın, Sabah’ı, ATV’yi ne yaptınız? Yandaş müteahhit iş insanlarınıza bir havuz kurdurdunuz, aldınız, borazanınız yaptınız Sabah’ı, ATV’yi. Gelin bir havuz daha kurun, gelin ihaleye girin, kamudan TRT’yi parasıyla alın AKP olarak; adını da “TRT”den “RTE”ye çevirin arkadaşlar, “TRT” yerine “RTE”, Recep Tayyip Erdoğan’ın RTE televizyonu olsun; siz de kurtulun, biz de kurtulalım, vatandaşlarımız da bu faturaları ödemekten kurtulsunlar arkadaşlar.

Hepinize saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Nevzat Ceylan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği grup önerisi hakkında söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

TRT, Türkiye’nin tek kamu yayıncısı, dünyanın bütün ülkelerinde olduğu gibi, yayıncılık faaliyetlerini kamu gelirleriyle gerçekleştirmektedir. TRT’nin insan ve değer odaklı dizi, belgesel, çizgi animasyon, kültür, sanat, haber, spor gibi temalarda yayın yapan 14 televizyon kanalı ve 16 radyosu bulunmaktadır. TRT vatandaşlarımızın bu alanlardaki bütün ihtiyaç ve taleplerini karşılamaktadır. TRT’nin bu kapsayıcı yayıncılığının dünyadaki tüm insanlara ulaştığı bilinmektedir. TRT bütün kanallarıyla hem kültür ihraç etmekte hem de kara propagandanın, bilgi kirliliğinin panzehri olmaktadır. İlk ağızdan, en doğru şekilde, gerçek ve tüm olan biteni dünyaya anlatan TRT’nin Türkiye açısından stratejik bir öneme sahip olduğu malumlarımızdır.

“Muhalefete yer vermiyor.” deniliyor. Her salı TRT’de her partinin grup toplantısı canlı olarak, kesintisiz yayınlanmaktadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Her partinin değil.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Meclis TV o.

NEVZAT CEYLAN (Devamla) – Haberlerde yer verilmektedir ve daha çok örnekler de sayılabilir.

“Bütün imkânları iktidar partisi lehine kullanılıyor.” deniyor. TRT’nin bir Ege kasabasında geçen “Kalk Gidelim”i ve “Seksenler” dizisini mi iktidar partisi lehine kullandığını söyleyebiliriz? Millî Mücadele ve Mustafa Kemal Atatürk’ü konu alan “Ya İstiklal Ya Ölüm” dizisi mi iktidar lehine yapılıyor? “Rafadan Tayfa” ve “Nasrettin Hoca” gibi çizgi filmler mi iktidar partisin lehine ekranda yer alıyor? TRT 2’deki opera ve senfoni konserleri yayınları iktidar partisine hizmet etsin diye mi var? Bütün bunlar gibi yüzlerce içeriği söyleyebiliriz.

TRT World mesela, bu kanal bütün dünyada Türkiye’nin menfaatleri doğrultusunda yayın yapıyor. Rusya, Arapça kanal açıyor; Çin, İspanyolca yayın yapıyor; Fransa neredeyse bütün Afrika’ya yayın yapıyor; TRT de İngilizce, Almanca, Rusça ve Arapça dâhil onlarca dilde yayın yapıyor.

ABD Başkanı Donald Trump geçtiğimiz günlerde TRT World'ün haberini paylaştı. Artık Trump'ın gördüğünü hepimiz görmeliyiz. Şimdi, bu durum mu kaynaklardan etkin kullanılmıyor?

Mesela TRT Çocuk. Çocuklarımızın gelişmesini olumsuz etkilememesi için hiçbir reklam almadan, her gün ortalama 30 programıyla en çok izlenen ilk 100'e giriyor ama buna rağmen TRT'nin reklam gelirleri son üç yılda tam 5 kat artmış bulunuyor.

Covid-19 bütün dünyayı kasıp kavururken çocuklarımızın eğitimden mahrum kalmaması için, TRT 3 uzaktan eğitim kanalını iki hafta gibi kısa bir sürede açtı; bu bir dünya rekorudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

NEVZAT CEYLAN (Devamla) – Dünyadaki tüm ülkeler coronavirüs sürecinde eğitimle ilgili “Ne yapacağım?” diye düşünürken TRT rekor bir sürede 3 kanal kurdu, kendi personeliyle çekimleri yaptı. EBA kanallarını açmak mı israf diyebilirsiniz?

TRT bütün bu kamu yayıncılığını nasıl yapıyor? Bütün kamu yayıncıları gibi halkın katkılarıyla yapıyor ama bu görmezden geliniyor. Türkiye’de vatandaşlarımızın kamu yayıncılığına katkısı gayrisafi millî hasılaya göre -İngiltere, Fransa, Almanya gibi ülkeleri geçiyorum- Malta’nın dörtte 1’i, Andorra’nın sekizde 1’i, Slovenya’nın onda 1’i. TRT vatandaşlarımıza hiçbir zaman yük olmuyor, aksine TRT dünya kalitesindeki içerikleri ve kanallarıyla milletimize hizmet ediyor. Bizim milletimiz 50 liralık bir elektrik faturasından TRT için ayrılan 50 kuruşu çok görececek bir tınyete sahip değildir. TRT’yi eleştirirken biraz da objektif değerlendirmelerde bulunulmasını özellikle bekliyoruz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkan, oylamaya geçmeden önce yoklama yapılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – Evet, bir yoklama talebi var, yerine getireceğim.

Sayın Bayraktutan, Sayın Kayışoğlu, Sayın Bulut, Sayın Sümer, Sayın Bülbül, Sayın Arı, Sayın Şevkin, Sayın Kaya, Sayın Sancar, Sayın Aygun, Sayın Köksal, Sayın Bankoğlu, Sayın Beko, Sayın Gürer, Sayın Zeybek, Sayın Erdan Kılıç, Sayın Tuncer, Sayın Şahin, Sayın Yılmazkaya, Sayın Ceylan, Sayın Hancıoğlu.

Değerli arkadaşlar, yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Pusula veren arkadaşlar lütfen Genel Kuruldan ayrılmasınlar.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve arkadaşları tarafından, TRT’de yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 13/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Temmuz 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine, 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine ve 23 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ilişkin önerisi

14/7/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 14/7/2020 Salı günü (bugün) yaptığı toplantıda siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanmadığından, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Mehmet Muş

İstanbul

AK PARTİ Grubu Başkan Vekili

Öneri:

216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

14 Temmuz 2020 Salı günü (bugün) birleşiminde 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde 23 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlemlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

16 Temmuz 2020 Perşembe günü birleşiminde 23 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde haftalık çalışma günlerinin dışında 17 Temmuz 2020 Cuma günü saat 14.00'te toplanması, bu birleşimde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve 23 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar.

Çalışmalarını sürdürmesi, önerilmiştir.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Ankara Milletvekili Nevzat Ceylan'ın CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhuriyet Halk Partisi grubu önerisi üzerine yaptığım konuşmadan sonra AK PARTİ Grubu adına konuşan Sayın Ceylan, benim "TRT'nin muhalefetin söz hakkını gasbettiği" iddiama karşılık olarak siyasi partilerin grup toplantılarının TRT tarafından yayımlandığı cevabını verdi. Siyasi partilerin grup toplantılarını Meclis Televizyonu vermektedir, TRT değil, TRT ile Türkiye Büyük Millet Meclisi arasında yapılan anlaşma uyarınca. Son yerel seçimlerden bir örnek vermek istiyorum: 31 Mart 2019 yerel seçiminden önce AK PARTİ'ye TRT'nin tüm programlarında vermiş olduğu zaman elli saattir, Cumhuriyet Halk Partisine verdiği süre ise beş saattir, lehte olan süreyi söylüyorum. AK PARTİ aleyhinde tek bir haber yoktur, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu aleyhinde tam altı saat yayın vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Evet, bunu ifade etmek için söz almıştım fakat 60'ncı maddeye göre söz almakta zorluk yaşadım. Sayın Başkan talebimi görmediğini ifade etti, olabilir tabii ki ama bu vesileyle şunu ifade etmek istiyorum: Yasama faaliyetlerinde Genel Kurulda süre var. Bir teklifin tümü üzerindeki konuşma süresi yirmi dakikadır, bölümler üzerinde on dakika, önerge üzerinde beş dakika, birer dakika da sayın başkanlar ilave süre veriyor fakat -ayrım yapmıyorum- grup başkan vekillerinin konuşmasında hiçbir süre yoktur. Bu tutumu asla ve asla doğru bulmuyorum. Burada yasama faaliyeti önceliklidir, öncelikli olan budur. Grup başkan vekillerinin her konuda -ayrım yapmaksızın söylüyorum- birbirlerine cevap vermeleri zamanımızı oldukça fazla almaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine, 216 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 16 Temmuz 2020 Perşembe günkü birleşiminde denetim konularının görüşülmeyle Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine ve 23 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN –Evet, önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ramazan Can. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Grup önerimizle, 216 sıra sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanun Teklifi'nin gündemin 2'nci sırasına alınmasını öneriyoruz. Ve yarın Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu 15 Temmuz nedeniyle çalışmıyor. Bugün itibarıyla 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasını, tamamlanmaması hâlinde perşembe günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu kanun teklifinin görüşmelerine devam edilmesini, ayrıca 2 tane uluslararası sözleşme, artı, Tarım Kanunu Teklifi'nin perşembe günü Genel Kurulda yasalaştırılmasını, yasalaştırılmadığı takdirde de cuma günü saat 14.00'te Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun toplantıya çağırılmasını muhtevî grup önerimizi takdirlerinize sunuyor, tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Lütfü Türkkan.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yarın 15 Temmuz, Sayın Cumhurbaşkanımızın da teşrif edeceği bir anma merasimi var Mecliste. Bu merasime gelenlerden Covid-19 testi istenmesi anlaşılabilir bir neden; sağlık açısından tehlikeli, doğru ama aynı tehlikenin buradaki milletvekillerinde var olduğunu kabul etmemek bir başka yanlış. Yani, Sayın Cumhurbaşkanı gelince bizler tehlikeye deyiz ama Sayın Cumhurbaşkanımız burada yokken bizim hiçbir tehlike arz etmemiz söz konusu değil yani birbirimize herhangi bir virüs bulaştırma şansımız yok; sadece Sayın Cumhurbaşkanı geldiği zaman... Yani, bir taraftan sağlık nedenleriyle böyle bir şey öngörürken diğer taraftan Meclisi sabahlara kadar çalıştırıyor olmanın mantıklı bir izahı yok. Çıkarılan kanunlardan da hangisi milletin yararına diye baktığımızda, vallaha millet buradan duymak istediği şeyi duymuyor. Millet üniversitedeki çocuğuna iş istiyor, ödeyemediği kiralarını ödeyecek bir kaynak istiyor. "Beni sadece borçlandırıp ev sahibime kirayı ödeterek bu işten kurtulamazsın." diyor, "Bana para kazandı, bana yardım et Kanada Başbakanının yaptığı gibi, diğer gelişmiş ülkelerin yaptığı gibi." diyor. Sadece "Git bankadan kredi al." demek yetmiyor. Vatandaşın sesine kulak verebilecek herhangi

bir kanun çıkartıyorsak değil temmuzun sonu, ekimin başına kadar çalışmaya razıyız biz, var mısınız? Ama bunlardan hiçbiri... Sadece Sayın Cumhurbaşkanının size söylediklerini kanun hâline getirmekten öte bir şey yapmıyoruz burada. Bu konuyu geçtik.

Bir başka konuya değinmek istiyorum: Geçtiğimiz hafta eski Başbakan, Meclis Başkanımız Sayın Binali Yıldırım Beyefendi'nin muhterem eşi Semiha Hanım'la alakalı 2015 ve 2016 yılında sosyal medyada paylaşılan bir şey çıktı ortaya. Enteresan olan şeydu: Paylaşımlar 2015 ve 2016 yılında. İşin daha kötü tarafı, paylaşımında özne yapılan bizzat Semiha Hanım'ın kendisi yani 2015 ve 2016 yılında Semiha Hanım'ın üzerinden böyle bir paylaşım yapan bu adamın paylaşımını gündeme getirmek ne kadar doğru veya neye hizmet ediyor, onu sizin aranızda konuşmaya bırakacağım. Ama ben başka bir şey söyleyeceğim: Orada Sayın Meral Akşener bu meseleyi duyar duymaz -2015, 2016'da bu arkadaş ne bizim üyemiz ne de bizim partimiz var, böyle bir şey yok- ilk işi Sayın Binali Yıldırım'ı aramak oldu. Binali Yıldırım'a "İnşallah hanımefendinin haberi yoktur ve bu işten çok mutazarrır olacağını, üzüleceğini tahmin ediyorum. Ben, amasız, veyasız, o dönemde yayınlanan bu tweetin bizimle bir alakası olmasına rağmen şu anda bizim üyemiz olması hasebiyle kamuoyu önünde özür diliyorum." dedi ve çıktı ilk televizyon programında da bu konuda özür diledi.

Bence yapması gereken doğru bir tavidir, bunun ne alkışlanacak ne de çok abartılacak bir tarafı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Yapılması gereken bir şeyi yaptı Sayın Genel Başkan. Ama ondan bir hafta önce, bu olaydan bir hafta önce ben bir fotoğraf yayınlamıştım, bu sefer buzladım. Böyle bir fotoğrafı yayınlayarak bu şerefsizliği ortaya koyan bu zatımuhtereme siz ne yaptınız, ben onu sormak istiyorum. Böyle bir şerefsizce işe imza atan bu şahsa dair siz nasıl bir tasarruf kullandınız? Bunu kamuoyu önünde sormak istiyorum size.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Uğur Bayraktutan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçen akşam Karadeniz'de Artvin ve Rize'yi kapsayan çok büyük bir felaket yaşandı. Rize'de 2 kaybımız var, Artvin'de 4 kaybımız var; ölenlere Allah'tan rahmet diliyorum.

Artvin'de kazanın olduğu, daha doğrusu facianın olduğu yer Limak'ın Yusufeli baraj şantiyesi değerli arkadaşlarım. Bu ölenlerden biri o baraj şantiyesinde çalışan işçi, 3 kişi ise biri baba, biri anne ve bir çocuk; çok ilginç, kader öyle bir ilginçlik taşıyor: Yusufeli AK PARTİ Kadın Kolları Başkanı, eşi ve çocukları, 16 yaşında bir çocuğu. Ben AK PARTİ Grubuna buradan başsağlığı dileklerimi iletiyorum, çok büyük bir facia değerli arkadaşlarım.

Ama bu kaza nasıl oluyor? Bakın, Rize'de birçok yerde facia oluyor, birçok yerde baskın var ama Artvin'de, Yusufeli'de sadece Limak şantiyesinin olduğu o girişte; başka yerde hiçbir problem yok. Bu neden oluyor değerli arkadaşlarım? Orada bu 3 kişi -Allah rahmet etsin- ailesini ve çocuklarını alıyor, Yusufeli'ye ulaşmaya çalışırken tam barajda, tünelin girmiş olduğu yerde ani bir sel baskınıyla karşı karşıya kalıyor. Olayın olma nedeni de o, orayla görüşmeler yaptım, kendim de hemen şimdi oraya intikal edeceğim, birçok yerden de bilgi aldım değerli arkadaşlarım, kendim de iyi bildiğim için diye diyorum: Bakın, orada bir kuru dere var, barajla alakalı olarak Erzurum-Artvin yolunda bir yol çalışması yapılıyor. O kuru dereyle alakalı yapılan yol çalışmasında "T21" diye talep edilen bir tünelden, oradan normal mebrusat çıkarılıyor ve ilgili firma bu mebrusatı, yani bu hafriyatı başka bir yere nakletmesi gerekiyorken değerli arkadaşlarım, daha ekonomik olsun diye, giderden kurtarmak için, alıyor getiriyor, o kuru dereye yıkıyor.

Bugün birçok kişiyle görüşme yaptım, burada da böyle bir felaket, böyle bir yağış beklenmediğinden, o yağış, o mebrusatı alıyor, o hafriyatı alıyor ve orada 4 kardeşimizin canına mal oluyor değerli arkadaşlarım. Bu konuda özellikle iktidar partisi grubunun dikkatini çekmek istiyorum. Biraz önce de ifade ettiğim gibi, bütün canlar bizim için önemli ama burada, yönetim kurulu üyeniz olan, benim de Allah'tan rahmet dilediğim, çok üzüldüğüm bir aile var değerli arkadaşlarım.

Burada, belirtilene göre, ilgili firmanın açık bir ihmali var. Olayın kapatılmasıyla alakalı kafamızda bir soru işareti var çünkü ilgili firmanın başındaki kişi -biliyorsunuz- Türkiye'nin önemli iş adamlarından biri değerli arkadaşlarım. 4 can var, 4 giden can var değerli arkadaşlarım.

Bakın, Artvin'in herhangi bir bölgesinde, Yusufeli'nin herhangi bir köyünde, oranın 3 kilometre öbür tarafında olan bir şey yok. İlliyyet bağı kurulması gereken bir gerçek şu: Bir problem var değerli arkadaşlarım. Yani buna bir facia diyemeyiz, bu bir cinayet değerli arkadaşlarım, bu bir cinayet.

Bakın, Yusufelililer yeri geldi -barajla alakalı burada birçok konuşma yapıldı- toprağını verdi, yeri geldi malını verdi değerli arkadaşlarım; Yusufelililer canını vermek zorunda değil, geçen akşam canını verdi Yusufelililer değerli arkadaşlarım. Bu konuda önümüzdeki hafta da -hemen hazırladım- bir Meclis araştırması önermesini Parlamento gündemine getireceğim. Bunun bir adli boyutu olacaktır, soruşturmaları yapılacaktır ama bunların ötesinde, bunun bir siyasi boyutu, Parlamento boyutu da olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Başkanım, bağlayacağım.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bakın, bu yerle alakalı da daha önce, yakın zamanda 5-6 kere su taşkını ve baskını olmuş. Yani felaket böyle bağıra bağıra, çağıra çağıra geliyor demiş. O kuru derede daha önceden yapılmış olan bu mebrusatın, bu hafriyatın taşınması bu faciaya neden olmuş, daha büyük bir facia da olabilirdi. Yani 4 canla kurtardık, yaralılarımız da var. Kara yolu kapandı, 50'nin üzerinde araç toprağın altında kaldı değerli arkadaşlarım. Bu, Karadeniz'in, Artvin'in, Rize'nin, Yusufeli'nin kaderi değil. Yani önce tedbir gerekiyor, tedbir almamız gerekiyor değerli arkadaşlarım.

O nedenle, ben Parlamentodan bir kere daha yaralılara acil şifalar, hayatlarını kaybedenlere Allah'tan rahmet diliyorum. Hayatlarını kaybedenlerin ailelerinin acılarını paylaşıyor; bu vesileyle, bu sorunu Parlamentodan bir daha dikkatlerinize sunuyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÖNERGELER

1.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin, (2/1138) esas numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/84)

8/7/2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/1138) esas numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Feridun Bahşi
Antalya

BAŞKAN – Evet, söz talebi teklif sahibi Sayın Feridun Bahşi'nin.

Buyurun Sayın Bahşi. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİDUN BAHŞİ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Varlığımızı borçlu olduğumuz, sevginin, şefkatin, sabrın ve iyiliğin eşsiz timsali analarımızın üzerimizdeki haklarının ne denli büyük olduğunu herkes bilir. Aklarımız karşılıksız sevmenin yegâne temsilçileridir. Geleceğimizin teminatı, milletimizin maddi varlığının güvencesi, birlik ve beraberlik içinde yaşayabilmenin en önemli manevi kaynağıdır. Duygu ve düşüncelerimizin şekillenmesinde, kişiliğimizin gelişmesinde, zihniyetimizin sağlıklı olmasında ve sorunlara dair değerlendirmelerimizde olgun bir bakış açısı elde etmemizde sonsuz katkısı olan analarımızın bizden bir talebi var: Sigortalı olarak işe başlamadan önce doğum yapanların, bu sürelerinin sigortalı sayılması.

Erkeklerin çalışma hayatına başlamadan önce gittikleri askerlik hizmet sürelerini borçlandıklarını ve sigorta başlangıç zamanının askerlik zamanına çekildiğini hepimiz biliyoruz. Bu sebeple erkekler daha erken emekli olabiliyorlar. Bunun yanında işe girdikten sonra askere gitmişlerse bunu da borçlanarak eksik primlerini tamamlıyorlar. Oysa kadınlar ancak sigortalı işe giriş tarihlerine göre emekli olabiliyorlar. Kadınlar, sigortalı bir işe girinceye kadar herhangi bir sebeple borçlanma hakkına sahip değiller. Erkekler nasıl askerlik hizmetini borçlanabiliyorlarsa kadınlar da sigortalılık öncesinde doğum yapmaları hâlinde bu süreyi borçlanabilmelidirler. Askerlik bir vatan hizmetidir, buna bir diyeceğimiz yok ama analık da vatan hizmetinin yanında çok ulvi bir hizmettir ve sigortalılık öncesi doğum yapılmışsa kadın da bu primlerini ödeyerek bu süreyi borçlanabilmelidir.

Değerli milletvekilleri, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun ilgili maddelerinde değişiklik getiren 17/4/2008 tarihli 5754 sayılı Kanun, doğum yapmadan önce SSK'ye kayıtlı olarak çalışan kadınların doğum sebebiyle çalışma hayatından ve sosyal güvenceden yoksun kaldıkları süreleri borçlanma yoluyla kapatabileceklerini hüküm altına almıştır. Sigortalılık statüsü fark etmeksizin bütün kadın sigortalılar doğum borçlanması yapma hakkına sahiptir. Kimler doğum borçlanması yapabiliyor? Sigortalı olarak çalışmadan önce stajyer olarak işe giren kişiler sigortalı işe giriş tarihi ile staj başlangıç tarihi arasında yaptıkları doğumun borçlanmasını yapabiliyorlar. Ülke dışında yaşayan kadınlar, yurt dışı sürelerini borçlanıp, bazı ülkelerde 18 yaşından sonraki ev hanımlığı sürelerini borçlandıktan sonra Türkiye'deki sigortalı olma tarihlerinden önceki doğumları için yine borçlanma yapabiliyorlar. Evlatlık edinen kişiler de bazı şartların oluşması hâlinde 2014 yılından beri doğum borçlanması yapılabilir.

Değerli milletvekilleri, doğum borçlanması, sigorta giriş tarihinden sonra doğan, en fazla 3 çocuk için yapılmaktadır. SGK'li doğum sonrası yirmi dört aylık sürede adına prim ödenmemiş ise doğum sonrası yirmi dört aylık süreyi borçlanabilmektedir. Doğum borçlanması yapılabilmesi için doğum yapan kadının doğumdan önce sigortalı olarak çalışıyor olması şarttır ve kanuna göre, sigortalılık öncesi doğumlar borçlanılamamaktadır. 5510 sayılı Kanun'un 41'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin değiştirilerek SSK, BAĞ-KUR, Emekli Sandığı kaydına bakılmaksızın; sigortalı, genel sağlık sigortalı ve isteğe bağlı sigortalı ayrımı yapılmaksızın tüm sigortalı kadın çalışanlara doğum borçlanması olanağının tanınması Anayasa'mızın eşitlik ilkesinin yaşama geçmesi açısından olumlu bir adım olacaktır.

Vermiş olduğumuz yasa teklifi, Anayasa'mızın 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasında anılan "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." ibaresiyle uyumlu bir düzenlemeyi beraberinde getirerek kadınların sosyal alanda yükümlülüklerle erişmelerine, kendi güvenceli yaşamlarını kurmalarına olanak yaratabilecektir. Binlerce anne borçlanarak prim gün sayısını arttırabilecektir. Yine, özellikle çalışmayacak yaşa gelmiş ve primi eksik olanlar için de bu bir imkândır.

Umarız annelerimizi sevindirecek ve buradaki kadın-erkek eşitsizliğini giderecek bir çözüm bulunur. Borçlanma dediğimiz şey bir nevi gün satın alma olduğu için, SGK buradan önemli bir kaynak elde edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FERİDUN BAŞŞI (Devamla) – Bu yüzden, bu şekilde oluşabilecek emeklilik durumlarında bu kaynak da kullanılabilir.

Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, gündemin “Seçim” kısmına geçiyoruz.

Sayın milletvekilleri, bazı komisyonlarda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen üyelikler için seçim yapacağız.

X.- SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen üyeliğe seçim

BAŞKAN – Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna İstanbul Milletvekili Nazır Cihangir İslam aday olmuştur.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen üyeliğe seçim

BAŞKAN – İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna İstanbul Milletvekili Ahmet Şık aday olmuştur.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen üyeliğe seçim

BAŞKAN – Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz aday olmuştur.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen üyeliğe seçim

BAŞKAN – Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonuna Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman aday olmuştur.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.07

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.49

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ**KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Millî Savunma Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- *Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (x)*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

11 Temmuz 2020 tarihli 112’nci Birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan 1’inci maddenin önerge işleminde kalınmıştı.

1’inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin teklif metninden çıkarılması arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Dirayet Dilan Taşdemir

Gaziantep

Muş

Ağrı

Rıdvan Turan

Necdet İpekyüz

Filiz Kerestecioğlu Demir

Mersin

Batman

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Muhterem Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Filiz Kerestecioğlu’nun...

Buyurun Sayın Kerestecioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün dikkat çekici olan, pandemi ardından, Meclisin açılır açılmaz ilk icraatının Bekçi Kanunu’nun yasalaşması, şimdi de askerlikle ilgili bir kanunu görüşüyor olmamız. Pandeminin en ciddi boyutlarda olduğu dönemlerde ise evde yalnızlaşan, şiddete açık hâle gelen kadınları nasıl güçlendireceğimizi konuşmak yerine İnfaz Yasası’yla kadına şiddet uygulayan erkekleri topluca salıvermişiniz.

Bizler, her gün, İnfaz Yasası’yla bırakılan erkekler tarafından yaşamları tehdit edilen kadınlardan imdat çılgınlıkları alıyoruz. Bursa’da, cezaevinden izinli çıkan kişi bir kadını öldürdü. Binlerce kadın, kendisine şiddet uygulayan erkeklerin salıverildiğini duydu ve bu korkuyla yaşamak zorunda kaldı. Niğde’de, şiddet gördüğü gerekçesiyle defalarca şikâyette bulunan bir kadın, şiddetten değil, hırsızlıktan hüküm giymiş kocasının af kapsamında serbest kalması sonucunda az daha öldürülüyordu; adam serbest kaldıktan sonra defalarca kadının evini bastı, kadın şikâyetçi oldu ancak adam, olay sosyal

(x) 223 S. Sayılı Basmayazı 11/7/2020 tarihli 112’nci Birleşim Tutanağı’na ektir.

medyada gündem olana kadar tutuklanmadı. Ama siz bunlarla uğraşmıyorsunuz; hâlâ, kadın merkezleri açtığını duyuran Diyadin Belediye Eş Başkanımızı -hem de o duyuruyu yaptığının hemen ertesinde- ve onlarca kadın aktivisti gözaltına almakla uğraşıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, pandeminin, insanların asıl ihtiyacının daha fazla silah, daha fazla sözüm ona güvenlik politikası değil, insanı merkeze koyan bir yaklaşım olduğunu bize göstermesi gerekirdi. Dünyada her yıl yaklaşık 66 bin kadın öldürülürken bunların yüzde 40'ı ateşli silahlarla gerçekleşiyor, Türkiye'de ise bu oran daha da yüksek. Türkiye'deki resmî rakamlara göre, 2016-2018 yıllarında kadın cinayetlerinin yüzde 52,8'i ateşli silahlarla işlendi. Bianet, hazırladığı raporda, 2019 yılında öldürülen 328 kadın ve 15 çocuğun yüzde 52'sinin ateşli silahlarla öldürüldüğünü ortaya koyuyor. Umut Vakfı ise Türkiye'de en az 25 milyon silah bulunduğunu ve bunların yüzde 85'inin ruhsatsız olduğunu açıkladı.

Militarist erkeklik kültürü ve bireysel silahlanma kadın cinayetleri riskini artırıyor çünkü bu cinayetlerde kullanılan ateşli silahlar sadece cinayeti kolaylaştıran bir alet değil, aynı zamanda hegemonik erkeklığın performans edilmesinin ve yüceltilmesinin aracıdır. Fakat biz, sürekli, silah kullanan meslek gruplarını genişletiyoruz; polisler, askerler yetmiyor, bekçilere, muhtarlara da silah kullandırıyoruz. Anlıyoruz ki artık, iktidarın kutuplaşma ve ona eşlik eden güvenlikçi anlayışın dışına çıkması mümkün değil. Örneğin, bugünlerde, İstanbul Sözleşmesi çevresinde bazı cemaat ve tarikatların başını çektiği dar bir grup ciddi bir dezenformasyon yapıyor ve İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması için emek harcamamız gerekirken hem iktidar hem kadın örgütleri ve feministler enerjilerini bu tartışmaya kanalize etmiş durumda. Toplumla İstanbul Sözleşmesi'ni anlatmak yerine, âdeta, İstanbul Sözleşmesi'ne karşı bir kamuoyu oluşturulmaya çalışılıyor.

İstanbul Sözleşmesi nedir arkadaşlar? “Sığınak, danışma merkezi, doğru düzgün işleyen bir şiddet hattı” demektir. Siz bunlara mı karşı çıkıyorsunuz, gerçekten sormak istiyorum. Üstelik, Argetus Araştırma Şirketinin yaptığı araştırmaya göre, toplumun yüzde 67,9'u sözleşmeyi duymamış ya da bir fikri bile yok. “Duydum ama okudum, inceledim.” diyenlerin oranı sadece yüzde 5,1. Bu yüzde 5'lik kesimin de çoğunluğu “Sözleşme kadına şiddeti önüyor, aileyi tehdit etmiyor, boşanmayı artırmıyor.” diye düşünüyor. Fakat şiddet ve istismar konusunda en son söz söyleyecek olan Ensar Vakfı, çıkıp sözleşmeye karşı nefreti örgütlemeye çalışıyor. Bu sözleşme, Türk Ceza Kanunu, Türk Medeni Kanunu ve kadına yönelik şiddet konusundaki 6284 sayılı Yasa gibi kadınların mücadelesi sonucu ortaya çıkmış bir sözleşmedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Son cümlem Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Bununla ilgili, çocuk istismarından sorumlu, vergi hırsızları vakıflar değil, kadınlar karar verir ve kadınların kararı da açıktır, çok nettir. Haklarımızı asla gasbettirmeyeceğiz.

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan “kaydıyla” ibaresinin “şartıyla” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bayram Yılmazkaya

İrfan Kaplan

Mehmet Ali Çelebi

Gaziantep

Gaziantep

İzmir

Hüseyin Avni Aksoy

Rafet Zeybek

Yüksel Mansur Kılınc

Karabük

Antalya

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önegeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Muhterem Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Hüseyin Avni Aksoy’un.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ordumuzun genel durumuna dair Millî Savunma Komisyonu Grup Sözcümüz, değerli dostum, İzmir Milletvekilimiz Sayın Mehmet Ali Çelebi’nin görüşlerine aynen katılıyorum. Ordumuz, üzerinde oynanan bütün oyunlara ve kumpaslara rağmen Kuzey Irak’ta, Suriye’de, mavi vatanımızın batı sınırı Libya’da vatan savunmasındadır; vatan sizlere minnettardır. Kafkas Türk İslam Ordusu’nda Azerbaycan’da, Bakü’de Nuri Paşa’yla vatan görevi yapan bir dedenin torunu olarak, bugünlerde Ermenistan saldırısına karşı yiğitçe vatanını savunan Azerbaycanlı kardeşlerimize de muvaffakiyetler diliyorum. Ermenistan işgalindeki Karabağ Azerbaycan toprağıdır, Türk’ün şanlı bayrağı bir gün mutlaka orada dalgalanacaktır. (CHP, MHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, başka ordumuz yoktur. Türk ordusu hepimizin ordusudur, göz bebeğimizdir. Ordumuzun birliği, bütünlüğü önemlidir; Genelkurmay Millî Savunma Bakanlığına, kuvvetler de Genelkurmay’a bağlı olmalıdır. Bir hekim olarak harp cerrahisinin önemini belirtiyor, askerî hastanelerin derhâl açılması gerektiğini düşünüyorum.

Türk milletinin medarıftıharı ordumuzun temeli, Hun İmparatoru Mete Han tarafından atılmıştır. Tarihte Türkler 16 devlet kurmuştur. Osman Bey’in 1299 yılında kurduğu Osmanlı Devleti Fatih Sultan Mehmet, Kanuni Sultan Süleyman, Yavuz Sultan Selim gibi nitelikli komutanlarla dünyaya hükmetmiş, kutlu zaferler kazanmıştır. Ne yazık ki ilmek ilmek işlenen vatan toprağı 30 Ekim 1918 yılında Mondros Mütarekesi’yle dağılmış, Osmanlı payitahtı İstanbul 13 Kasım 1918 yılında emperyalist devletler tarafından işgal edilmiştir. Emperyalist güçlerin hesap edemediğı tek şey vardır: Türk ordusunun başına Başkomutan Mustafa Kemal Atatürk geçecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

1919-1922 yılları arasında Kuvayimillîye kuvvetleriyle yürüttüğü Ulusal Kurtuluş Savaşı sonunda “Geldikleri gibi giderler.” dediğı emperyalist güçler, 6 Ekim 1923 günü Şükrü Naili Paşa komutasındaki 3’üncü Kolordunun İstanbul’a girişiyle arkalarına bile bakamadan yurdu terk ettiler. 29 Mayıs 1453’te Fatih Sultan Mehmet Han tarafından fethedilen İstanbul, 6 Ekim 1923 günü Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk tarafından emperyalist güçlerin işgalinden kurtarılmıştır.

Lozan’da kabul edilen Misakımillî sınırları yüz yıl sonra ana vatan, yavru vatan, mavi vatan ve semaları olarak tekrar gündemdedir. 23 Nisan 1920’de kurulan Büyük Millet Meclisi Birinci Başkanı Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşı İsmet İnönü, 24 Temmuz 1923’te Lozan’da bütün emperyalist güçlere karşı yeni Türk Devleti’ni kabul ettirmiştir. 28 Ekim 1923 akşamı Mustafa Kemal Atatürk, yakın arkadaşlarına “Efendiler, yarın cumhuriyeti ilan edeceğiz.” diyerek 29 Ekim 1923’te Türkiye Cumhuriyeti’ni ilan etmiş ve “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” diyerek egemenliğı Türk milletine vermiştir. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, onun bütün silah arkadaşlarını ve yirmi yıl cephede savaştan Kuvayimillîye subayı dedem Hüseyin Avni Efendi’yi de rahmetle anıyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Çanakkale’de Miralay Mustafa Kemal’den aldığı emri, geceli gündüzlü at sırtında giderek ihtiyacı dahi at üstünden gidererek Anadolu Merkez Kuvvetleri Komutanı Sakallı Nurettin Paşa’ya ulaştıran bir dedenin, adı “Mustafa Kemal” olan bir babanın evladım. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İki yıldır Karabük Milletvekili olarak bulunduğum yüce Meclisimizde görmek istediğim uzlaşma kültürünü göremedim. Hâlbuki 1974 yılında dönemde zıt kutupları Sayın Bülent Ecevit –halkımızın Karaoğlan’ı- ile Sayın Necmettin Erbakan –yine halkımızın Mücahit Erbakan’ı- uzlaşma kültürüyle

bir araya gelerek Türkiye'mizin başına kangren olmuş Kıbrıs'a 1974'ün 20 Temmuzunda -bütün emperyalistlerin karşı çıkmasına rağmen- çıkarma yaparak bugünkü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin temellerini atmışlardı. Her ikisini de rahmetle anıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Devamla) - Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” diyerek bizlere emanet ettiği Türkiye Cumhuriyeti'nde milletin temsilcisi olarak bizler vatan ve bayrak bağlamında uzlaşma kültürüyle hiç olmazsa millî konularda bir araya gelelim.

Sözlerimi bitirirken kurşun ve şarapnel yağmurlarında “Bir kolum fazla, bir bacağım fazla.” diyerek paramparça olan şehitlerimizi saygıyla anarken yarı şehitler gazilerimizi selamlıyorum. Vatan savunmasında görev başında olan Mehmetçik'imize de sonsuz selam olsun.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ayhan Erel

Orhan Çakırlar

Adana

Aksaray

Edirne

Arslan Kabukcuoğlu

İbrahim Halil Oral

Eskişehir

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Muhterem Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi İbrahim Halil Oral'ın.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Ayasofya Camisi'nin yeniden ibadete açılması hususunda birkaç söz söyleyerek konuşmama başlamak istiyorum.

29 Mayıs 1453'te, şanlı Türk hükümdarı Fatih Sultan Mehmet Han ve kutlu ordusu tarafından İstanbul fethedilmiş, Ayasofya da cami olarak vakfedilmiştir. Sonra da dönemin şartları içerisinde bu mabet müzeye çevrilmiştir. Müze olsa da 1936 yılında tapuya cami olarak tescil edilmiştir; bu da göz ardı edilmemesi gereken önemli bir olaydır, önemli bir ayrıntıdır. Geçtiğimiz haftaysa yeniden ibadete açılmasının ilk adımları atılmıştır. Bu kararı veren Danıştay üyelerimizi ve emeği geçenleri tebrik ediyor, bu kararın Türk ve İslam dünyasına hayırlar getirmesini diliyorum.

Ancak şunu da eklemek istiyorum: Bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle çözülebilecek işi on sekiz yıldır çözmeyip Danıştaya paslamak, sonra da buradan siyaset devşirmeye çalışmak doğru bir iş değildir. Bakanlar Kurulu kararıyla yapılmış bir işlem, Bakanlar Kurulu kararının bugünkü ikamesi olan Cumhurbaşkanlığı kararıyla değiştirilebilirdi. Sayın Cumhurbaşkanımız, Başbakanlığı döneminde de bir Bakanlar Kurulu kararıyla bunu çıkarabilirdi ancak yapmadı; bugünkü iktidarın zor duruma düştüğünü, sallandığını gördüğü için, toplumun çoğunluğu tarafından talep edilen bir mesele üzerinden

siyasi rant devşirmeyi tercih etti. Bu işi bir kahramanlık hikâyesi gibi pazarlamanın da manası yoktur. Kahramanlık arıyorsak 29 Mayıs 1453'e bakabiliriz, kahraman arıyorsak işte tarihimiz oradadır; kahramanın adı "Fatih Sultan Mehmet Han"dır, bu böyle bilinmelidir.

Ayrıca Ayasofya'nın bir dünya mirası olduğunu da unutmadan ibadete açılırken son derece tedbirli olunması, yapının zarar görmemesi için gereken bütün önlemlerin alınması şarttır. Ülkemizin hayati pek çok meselesi vardır. Biz, İYİ PARTİ olarak Ayasofya üzerinden gündem değiştirme çabalarına fırsat vermeyeceğiz. Hz. Ömer'in "Camiyi yık ama adaleti yıkma." veciz sözü üzerinde, çerçevesinde ilk gündemimiz Ayasofya değil; adalet, evrensel bir değer olan hukukun olacak, esnafın olacak, emeklinin olacak ve mazlum gençlerin olacaktır.

Kıymetli milletvekilleri, Türk Silahlı Kuvvetleri hakkındaki bu teklif, muhtevası açısından olumlu düzenlemeler yapsa da eksiktir ve yetersizdir. En temelde, Türk ordusunun, 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrasında yaşadığı zorluklar ve güç kayıplarının telafisi gerekmektedir. Yarın 15 Temmuz FETÖ darbe girişiminin 4'üncü yılını yaşayacağız. Bu vesileyle, 15 Temmuz hain darbe girişimi sırasında şehit olan bütün vatandaşlarımızı rahmet, minnet ve dualarla anıyorum.

15 Temmuz ihanetine karşı milletimizdeki birlik şuuruna, birlik ruhuna zarar verecek; Türk askerini kötü gösteren, Türk askerini darbeci gibi niteleyen her türlü benzetme ve görselden uzak durulmalıdır. Şunu hiçbir zaman unutmamalıyız: Kahraman Türk ordusu Hükûmetin zafiyetini telafi etmeseydi, milletimizle, diğer kolluk kuvvetlerimizle birlikte devleti ve özellikle Hükûmeti sokaktan toplamasaydı, FETÖ'nün hain planına "hayır" diyen kahraman Mehmetçikler olmasaydı, Türk ordusu topyekûn bir darbe girişimine destek verseydi bugün biz bu Mecliste tek kelime konuşamaz olurduk; eğer şehit Ömer Halisdemir gibi kahraman askerlerimiz olmasaydı bu ihaneti asla durduramazdık. Bu sebeple, Genelkurmay Başkanlığının doğrudan Cumhurbaşkanlığına bağlanması başta olmak üzere, sembolik veya uygulamaya dair bütün itibar kayıpları telafi edilmelidir. 15 Temmuzda mağdur olmuş, istikballeri yıkılmış, umutları yok edilmiş askerî okul öğrencilerinin mağduriyetleri kesinlikle giderilmelidir. Askerî okullar yeniden düzenlenmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İBRAHİM HALİL ORAL (Devamla) – Kuleli Askerî Lisesi gibi tarihî ve gelenekleri olan okullar yeniden faaliyete geçmeli ve yeniden subay yetiştirebilmelidir. Emeklilik yaşlarının uzatılması gerçekten tecrübenin gençlere aktarılması için kullanılmalı ve Türk ordusunda kaliteli subay ve astsubayların yetişmesine fırsat tanınmalıdır.

Bu ve benzeri uygulamalarla alakalı Millî Savunma Komisyonu siyasi partilerin görüşlerini toplayarak bir rapor hazırlanmalıdır diye düşünüyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddenin oylamasından önce, Komisyonun bir redaksiyon talebi var.

Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Muhterem Başkanım teşekkür ediyorum.

Teknik bir düzenleme:

"MADDE 1.- 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40'inci maddesinin (ç) fıkrasının ikinci paragrafının başına aşağıdaki cümle eklenmiştir:

Yukarıdaki (ç) fıkrasının (I) işaretli bendinin (15) numaralı alt bendinde gösterilenlerin yaş hadleri ilgisine göre 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu veya 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununda belirtilen esaslara göre 60 yaşını geçmemek kaydıyla uzatılabilir."

Arz ederim.

BAŞKAN – Tamam, düzeltme talebiniz alınmıştır, redaksiyon talebiniz bu şekilde kanun yazımı esnasında dikkate alınacaktır.

Bu redaksiyon talebiyle 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri, aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dirayet Dilan Taşdemir

Mahmut Toğrul

Filiz Kerestecioğlu Demir

Ağrı

Gaziantep

Ankara

Rıdvan Turan

İmam Taşçer

Mersin

Diyarbakır

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mahmut Toğrul’un.

Buyurun Sayın Toğrul. (HDP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen sevgili halkımızı, yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, öncelikle şunu söyleyeyim ki AKP iktidarı, şu anda muhaliflerini dizayn etmek için artık demokratik yollarla onlarla baş edemeyeceğini düşünüyor ve kolluk kuvveti gücüyle ya da yargı sopasıyla muhalifleri dizayn etmeye çalışıyor. Bakın, bunun en bariz örneğini, benim de vekili olduğum Antep’ten vereyim değerli vekiller: Tarih 14 Kasım 2019, Gaziantep’te partimize yönelik bir operasyon yapıldı. Büyük manşetlerle “Antep’te PKK/KCK operasyonu” denildi; bakın, gözaltına alınanları ve tutuklananları söylüyorum: Ömer Faruk Koç, parti meclis üyesi; Müslüm Kılıç, İl Eş Başkanı; Abdullah İnce, Demokratik Bölgeler Partisi İl Eş Başkanı; Fatma Dikici, Demokratik Bölgeler Partisi İl Eş Başkanı; Güler Erat, önceki dönem HDP İl Eş Başkanı; Hebat Gengeç, önceki dönem İl Eş Başkanı; Zeynep Kaygusuz, önceki dönem ilçe yöneticisi; Bircan Demir, alındığında önceki dönem ilçe eş başkanıydı; Salman Tutumlu, DBP ilçe eş başkanı; Mustafa Tunç, ilçe yöneticisi; Mehmet Özkan, alındığında Şahinbey İlçe Eş Başkanı; Tahir Altuğ, Demokratik Bölgeler Partisi ilçe eş başkanı; Fatma Lebe, il yöneticisi... Aslında süremi bunlarla bitirmek istemiyorum. Toplam 57 arkadaşımız; tamamı partimizin çeşitli kademelerinde görev alan arkadaşlardır.

Değerli arkadaşlar, 14 Kasım’da gözaltına alındılar, 20 Kasım’da 57 kişinin 35’i tutuklandı. Üzerinden dokuz ay geçti; bugün ayın 14’ü, 14 Temmuz, 9’uncu ay; değerli arkadaşlar, hâlâ iddianame hazır değil. Arkadaşlarımızın, polis sorgusunda neyle suçlandığını söyleyeyim: “HDP’nin basın açıklamasına niye katıldınız?” “İl eş başkanına, ilçe binasına gittiğiniz görülmüştür; bununla ilgili izahat verin.” Parti meclisi üyesi arkadaşımıza “Celal Doğan’ın seçim bürosuna gitmişsiniz; kimin talimatıyla gittiniz, ne konuştunuz?” Suçlamaların tamamı böyle. Eğer varsa Antep Milletvekili arkadaşlarımız, gitsin, dosyayı, polisteki sorguları incelesin.

Üzerinden dokuz ay geçti. Değerli arkadaşlar, bugün sabah yine büyük PKK/KCK operasyonu; 33 arkadaşımız gözaltına alındı. Gözaltına alınan arkadaşlarımızı söylüyorum değerli arkadaşlar: Musa Aydın, HDP İl Eş Başkanı; Songül Koçdağ, HDP İl Eş Başkanı; İbrahim Dağ, Şehitkamil İlçe Eş Başkanı; Bahri Yarış, Şahinbey İlçe Eş Başkanı; Yusuf İyem, İslahiye İlçe Eş Başkanı; Abdullah Acar, il yöneticisi... Değerli arkadaşlar, böyle devam ediyor. Tamamı partimizin çeşitli kademelerinde görev yapan arkadaşlarımız. Bakın, biz biliyoruz, telefonlarımızı izliyorsunuz, bugün yirmi dört saati bizi

takip ediyorsunuz ama bari gerçekten ele avuca gelir bir şeyler yapın, bir şeylerle suçlayın; dediğim gibi suçlamalar, biraz önceki söylediğim suçlamalar. Örneğin, parti meclisi üyesine deniyor ki “HDP’nin genelgelere size niye geliyor?” Değerli arkadaşlar, işte, siyasi soykırım operasyonu dediğimizde bunu kastediyoruz.

Bakın, demokratik olarak, gelin bize karşı ne yaparsanız yapın. Ama kolluğu, yargıyı bir güç olarak kullanmak, aslında bir iktidarın tükenmişliğinin de ifadesidir. AKP tükenmiştir, tükenmeye devam ediyor. Bu yaptığınız operasyonlar, sadece ve sadece sizin siyasi geleceğinizi yakınlaştırmaya yeter, başka da hiçbir şeye yaramayacak. Bakın, dokuz aydır arkadaşlarımız gözaltında, iddianame yok; bir taraftan pandemi, bir taraftan arkadaşlarımızın rahatsızlıkları ama dokuz aydır iddianame yok arkadaşlar. Neyle suçlandıklarını bilmiyoruz şu anda; sadece, polis fezlekesinden tahmin ediyoruz. İşte, siz, tutukluluğu ekstra bir ceza hâline dönüştürdünüz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Şimdi de aynı operasyonu ikinci kez yapıyorsunuz. Bakın, temel amacınız neydi biliyor musunuz, 14 Kasım’daki operasyonun amacı? HDP’ye kongre yaptırmamaktı çünkü alınan isimler hesaplanmıştı, “Şu görev alabilir, bu görev alabilir.” diye tasarlanmıştı ve görev alabilme olasılığı olanların tamamını tutukladınız. Ama biz, çok daha güçlü bir kongre yaptık. İşte, şimdi de onları cezalandırıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bu, bir siyasi soykırım operasyonundan başka hiçbir şey değildir. Biz, size karşı mücadele edeceğiz ve sizi yeneceğiz. Siz gidiyorsunuz, siz gideceksiniz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

İbrahim Halil Oral

Ayhan Erel

Adana

Ankara

Aksaray

Orhan Çakırlar

Bedri Yaşar

Arslan Kabukcuoğlu

Edirne

Samsun

Eskişehir

Feridun Bahşi

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Feridun Bahşi’nin.

Buyurun Sayın Bahşi. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİDUN BAHŞİ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Yasa Teklifi’nin 2’nci maddesi üzerinde söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, dosta güven, düşmana korku veren kahraman Türk ordusunun günün değişen koşulları karşısında mevzuatının eksik kalan kısımlarının değiştirilmesi çabasını olumlu karşılamakla birlikte eksik olduğunu düşünüyoruz.

Yaşadığımız bu kutsal vatan, güçlü devlet ve milletin varlığını zorunlu kılan bir coğrafyadır. Anadolu, hiçbir zaman zayıflığa ve güçsüzlüğe tahammül göstermemiş, bitmez tükenmez bir biçimde üzerindeki zayıf iktidar sahiplerini elemiş, sadece güçlü milletlere ve devletlere yaşama hakkı tanımıştır. Gücünü ve kudretini kaybedenler kısa zamanda tarihin tozlu sayfalarında yerini almıştır. Devletleri

güçlü kılanlar ise milletin bağrından çıkan nitelikli siyasi irade ve güçlü ordulardır. Siyasal iradesi ipotek altına alınmış, bu coğrafyada tarihî emelleri olanların küresel hesaplarına teslim olmuş; toplumda gerilim, kutuplaşma ve ayrışmaları körükleyen hükümetler başarılı olamamışlardır. Ordusu kendi hükümetleri eliyle sürekli hırpalanan, yıpratılan, sindirilen, etkisizleştirilen bir devletin bu topraklarda bir ve bütün olarak hükümranlığını devam ettirmesi mümkün değildir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kuruluş tarihi milattan önce 209'dur yani iki bin iki yüz yirmi dokuz yıldır varlığını sürdürmektedir. Bu ordu Anadolu'yu Türkleştirip Türk yurdu yapmıştır.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarının TSK'yle ilgili icraatlarını hafızamızda şöyle bir tazeleyecek olursak: İlk darbe, 4 Temmuz 2003. Bu tarih hiçbir Türk'ün hafızasından asla silinmeyecektir. Yapılan aşığılamaya, nota verilmesini isteyenlere verilen "Ne notası, müzik notası mı bu?" cevabını da asla unutmuyacağız. Sonrasında "Biz AK PARTİ olarak, Amerika ve cemaatle bir olup orduyu tasfiye etme kararı aldık." diyen Diyarbakır AK PARTİ eski Milletvekilini de kimse unutmuyacaktır. Devamında, önce yargının, terör örgütü mensubu hâkim ve savcılara teslimini; sonra Türk Silahlı Kuvvetleri içindeki sözde "Darbeci subayları temizleyeceğiz." diyerek terörle mücadelede üstün kahramanlıklar gösteren komutanların birer birer kumpas davalarıyla tutuklanmasını; hatta o dönemde Türk Silahlı Kuvvetlerinin vatansever, milliyetçi, Atatürkçü kadroları hakkında yandaş basında yazılan, söylenen "Patagonya ordusunun zavallı generalleri" "Yunan ordusu gibi" "Sırp katillerinden farksız" "Muz cumhuriyetinin paşaları" gibi ifadeler de hâlâ kulaklarımızdadır ve asla unutmuyacağız. Konu hakkında söylenecek çok söz var ancak konuşma beş dakikayla sınırlı.

15 Temmuz hain darbe girişimi sonrası Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapısında köklü değişikliğe gidilerek TSK'nin hiyerarşik düzeni bozulmuş, silah arkadaşlığı ruhu ve emir komuta zinciri tahrip edilmiştir. Genelkurmay ve kuvvet komutanlıkları arasındaki sıkı emir ve komuta bağı koparılmıştır. Arkadaşlar, Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk milletinin ve devletin en önemli ve güzide kurumlarından olup yıpratılmaması, siyasete alet edilmemesi gerekir.

Değerli milletvekilleri, şimdi bir başka ama çok önemli bir sıkıntıdan bahsedeceğim. Askerî mahkemeler kaldırıldıktan sonra TSK'deki tüm rütbelerin -en küçüğünden en büyüğüne kadar- en küçük bir suç iddiasıyla yargılanmaları bile genel hükümlere tabi hâle getirilmiştir. Bunun tek istisnası, Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanı orgenerallerdir. Uzman çavuşlardan kuvvet komutanı olmayan generallere kadar sanık olarak yargılanacak tüm askerî personel, buldukları yerin -ilçe ise ilçenin, il ise ilin- asliye ceza ya da ağır ceza mahkemeleri önüne çıkarılacaktır. Yerine göre, bir orgeneral, küçük bir ilçede bir yıllık bir hâkim tarafından yargılanıp cezalandırılacak ya da beraat ettirilebilecektir. Bu durumun sakıncaları saymakla bitmez. Tüm kamu kurumlarının üst yönetimleri hakkında istisnai muhakeme usulleri vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

FERİDUN BAŞŞI (Devamla) - Örneğin, hâkim ve savcılarda birinci sınıf olanlar Yargıtay dairesinde, birinci sınıf olmayan hâkim ve savcılar en yakın ağır ceza mahkemelerinde yargılanırlar; yine valiler ve diğer birçok kamu kurumunun üst yönetimleri de benzer uygulamalara tabidir. Bizim önerimiz; hâkim ve savcıların yargılanma usulleri kıyasen uygulanarak generallerin birinci sınıf hâkimler gibi Yargıtayın ilgili dairesinde, subay ve üst subayların ise en yakın ağır ceza mahkemelerinde yargılanmalarıdır; böyle bir düzenleme elzemdir.

Gazi Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas no.lu Türk Silahları Disiplin Kanunu ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıname Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesindeki "yer alan" ifadesinin "bulunan" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırıkkale

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

Hüseyin Avni Aksoy

Gaziantep

Balıkesir

Karabük

İlhami Özcan Aygun

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Hüseyin Avni Aksoy'un. (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Atatürk'ün dediği gibi "Ordumuz, Türk birliğinin, Türk kudret ve kabiliyetinin, Türk vatanseverliğinin çelikleşmiş bir ifadesidir." Ordumuz için ne yapsak azdır. (CHP sıralarından "Brovo" sesleri, alkışlar)

Bu maddede, terörlü mücadelede görev alan Hatay ve Gaziantep bölgesindeki birliklere de haklar verilmesi doğrudur, destekliyoruz.

Ülkemizde ağır sanayi ve çelik üretimi gelişmişliğin en önemli göstergesidir. Mustafa Kemal Atatürk'ün emriyle kurulan Türk sanayisinin öncüsü Karabük Demir-Çelik Fabrikası (KARDEMİR) bugün 2,5 milyon ton çelik üretim kapasitesine ulaşmıştır. KARDEMİR; inşaat, madencilik, ulaştırma ve sanayi sektörüne de ciddi oranda temel girdi sağlamaktadır.

Ağır sanayi, millî savunmamız için de çok önemlidir. KARDEMİR, yirmi yıldır ilk kez, son üç aylık bilançosunda zarar açıklamıştır. Türkiye'nin 23'üncü büyük kuruluşu olan KARDEMİR Yönetim Kurulu 11 kişiden oluşmaktadır. 7 üyesi hissedar aileleri, 4 üyesi SPK tarafından atanan üyeleri temsil etmektedir. SPK tarafından atanan 4 üye eski dönem AK PARTİ vekilleridir. Atanan bu üyeler, aileler arasındaki husumetten istifade ederek KARDEMİR ve Karabük'ten ziyade kendilerine çıkar sağlamaya çalışmaktadırlar.

Biz, Karabük'ümüzün şu anda mevcut 3 milletvekili de KARDEMİR konusunda bütün desteği vermekteleriz. Bu konuda sorumluluğu olan yetkilileri ve herkesi, Karabük'ümüzün göz bebeği olan KARDEMİR'i, millî servetimizi korumaya davet ediyorum. Karabüklüler için en önemli ekmek kapısı KARDEMİR'dir. Karabük Milletvekili olarak gözüm KARDEMİR'in üzerindedir. Bu konu Karabük için hayattır, yakın takipçisiyim. (CHP sıralarından alkışlar)

Karabük'ümüzün, Covid-19 salgını sebebiyle zaten sıkıntıda olan ekonomisi daha da zora girmiştir. Özellikle, turizmin büyük katkısıyla ayakta duran Safranbolu esnafı başta olmak üzere bütün ilçelerimizin esnafı zor durumdadır. Yenice, Eskipazar, Eflani ve Ovacık ilçelerimiz için tarım, orman ürünleri ve hayvancılık yönünden halkımıza destek verilmelidir.

Ayrıca, Karabük il merkezimizde bir devlet hastanesi yoktur, ivedilikle ilimize devlet hastanesi yapılmalıdır.

Sayın milletvekilleri, her bir karışı şehit kanıyla sulanmış güzel vatanımızın, dört bir diyarından gelen her birinizin hiç şüphem yok ki ayrı bir hikâyesi vardır. Her bir milletvekili kendi ilini temsil ettiği gibi Türkiye'yi de temsil etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nı Türkiye Büyük Millet Meclisiyle birlikte yürütmüştür. İlk Büyük Millet Meclisinin üyeleri, emperyalistlere karşı, ülkenin kurtuluşu için büyük bir inançla Başkomutan Mustafa Kemal'in yanında yer almışlardır. Dağılmış Osmanlı topraklarında paylaşım hesapları yapan emperyalistlere karşı, yoktan bir ülke kuran Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın kahramanı Mustafa Kemal Atatürk "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." diyerek tek adam olmayı düşünmemiştir. (CHP sıralarından alkışlar) Tabii ki o dönemin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin de her biri, kendi

yeteneklerini millet için kullanarak cumhuriyetin temelini atmışlardır. Hâlbuki günümüzde görüyorum ki ipi tutan “Benden sonrası tufan.” düşüncesiyle oturduğu koltuktan yıllarca kalkmamaktadır. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, milletvekilliği bir meslek değildir, millet bize temsil görevi vermiştir; görev süremizi tamamladığımızda efendice bayrağı bir sonrakilere teslim etmeliyiz. 27’nci Dönem olarak şu anda Meclisimizde bulunan 600 milletvekiline sesleniyorum: Gelin, kula kulluğu yok edelim. Millet için üzerimize verilen görevleri hiçbir hesap içinde olmadan layığıyla yapalım. (CHP sıralarından alkışlar) Akşam yatağınıza yattığınızda “önce vatanım, sonra partim, sonra ben” sıralamasını asla unutmayın.

Sözlerimi bitirmeden önce, bundan yüz bir yıl önce Kuvayımilliyeye ruhuyla “Ya istiklal ya ölüm.” diyerek yola çıkan Ulu Önder’imiz Mustafa Kemal Atatürk’ün yolunda, kula kulluk etmeden “Önce vatan, önce bayrak.” diyerek birlik içinde milletimize hizmet etmenizi tavsiye ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim için mevzubahis olan vatansa gerisi teferruattır.

Yüce meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3’üncü madde üzerinde 3 adet önerge vardır; önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas numaralı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesindeki “tamamlayanlara” ibarelerinin “bitirenlere” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Haşim Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırkkale

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

İlhami Özcan Aygun

Gaziantep

Balıkesir

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz

Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Bayram Yılmazkaya’nın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu’yla ilgili kanun teklifinin 3’üncü maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Kanunla ilgili konuşmaya başlamadan önce ilim Gaziantep’le ilgili çok kötü bir durumu anlatmaya çalışacağım size. Pandemi nedeniyle Gaziantep ilim âdeta salgının ana merkezi oldu arkadaşlar, âdeta Wuhan oldu. Hastanelerde insanların yer bulamıyor. Şikâyetleri olsa dahi mecburen evde takipleri önerilerek evlerine gönderiliyor. Evde en ufak bir şikâyet olduğunda -nefes darlığı gibi- insanların ölüm korkusuna giriyor. Bu durum hastalığın daha da kötüleşmesine neden oluyor. Zaten hastanelerde yer bulamama sorunu varken 29 Haziran itibarıyla da Sosyal Güvenlik Kurumu özel hastanelerdeki Covid-19 hastalarının yoğun bakım ücretlerinde eskiye dönüş yapıp fiyat değişikliğine neden oldu. Hâl böyle olunca özel hastaneler bu hastaları yatırmak zorunda kaldıklarında mecburen ücret talep etmek zorunda kalıyorlar çünkü bu Covid-19 hastalarının hem bakımında hem de tedavisi aşamasında gerek tesisat gerek kullanılan malzeme bakımından verilen ücret yetmiyor. Öyle olunca, insanlar özel hastaneye yatamayınca, zaten şu anda yatak azlığı söz konusuysen, gerçekten aciller -ki bazı illerde sayın vekillerimize de iletiyorlardır, halk aynı sıkıntıyı iletiyordur- şu anda perişan bir durumda, yer bulamıyoruz. Şimdi, ya SGK bu kararı düzeltmek zorunda ya da aksi takdirde bu özel hastaneler fark almak zorunda. Fark almaya gittikleri takdirde ne oluyor? Halkımız zaten mağdur. Bu insanların fark verecek durumda değiller, neredeyse günlük bin liraya yakın fark çıkmak zorunda kalıyor bu hastaların tedavisinin düzgün ve tamamen yapılabilmesi için, böyle kısır döngü bir tablo içerisinde. Bu gidişle

ekranlarda daha önce İtalya'da gördüğümüz gibi acillerde, sedyeler üzerindeki yığılmaları göreceksiniz arkadaşlar. Ben açıkçası buradan bir not düşmek için söylüyorum: Gidişat iyi değil. Ben eminim ki sadece Gaziantep'te değil bu, Diyarbakır'da da öyle, Urfa'da da öyle, birçok ilde de böyle ama bu gidişatla salgın maalesef Gaziantep'te çok ağır bir safhaya gelmiş durumda. SGK'nın bu hatayı en kısa sürede düzelteceğini düşünüyorum.

Benim asıl konum askerî hastaneler. Değerli arkadaşlar, ülkemizde ve birçok ülkede tıp eğitiminin temeli askerî tabipler tarafından oluşturulmuştur. Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi veya eski adıyla GATA 1898 yılında İstanbul'da kurulmuş olup Etlik Keçiören'de askerî eğitim ve araştırma hastanesi olarak devam etmekteydi, ta ki 15 Temmuz'a kadar. Bu tarihten sonra askerî hastanelerin hepsi kapatılmış, Sağlık Bakanlığına devredilmiştir.

Oysa askerî hastaneler stratejik anlamda çok önemlidir, savaş durumları için kurulmuştur. Askerî tabipliğin tanımı tamamen farklıdır arkadaşlar. Osmanlı'dan bugüne kadar ülkemizin girdiği düzenli savaşlarda olsun, sınırlarımızın içinde veya ötesinde yapılmış olan harekâtlarda olsun askerimizin en büyük güvencesi yanı başındaki askerî doktordur, askerî sağlık personelidir. Çatışma alanında veya askerî hastanede bulunan askerî doktorlar ve askerî personel, düşman unsurlarla çatışmakta olan askerler için en büyük psikolojik destektir. Çünkü çatışma alanında bulunan asker bilir ki şehit olmadığı takdirde hemen yanındaki askerî doktor kendisine müdahale edebilecek ve onu en kısa sürede bir askerî hastaneye götürerek askerî doktor olan bir harp cerrahisi uzmanına teslim edecektir.

Askerî doktor sadece klasik tıp eğitimi alan bir insan değildir, tıp eğitiminin yanı sıra savaş koşullarındaki tıp eğitimi, askerî psikoloji, savaş psikolojisi ve askerî yönetim konularında da eğitim alarak donanımlı bir hâle gelmiştir. Cephede ağır yaralanan askerler için dakikaların bile önemli olduğu düşünüldüğünde yaralıya kimin, nasıl ve hangi koşulda müdahale edeceğini, hasta naklinin nasıl yapılacağını, yolda olabilecek sıkıntılarda neler yapılabileceğini en iyi askerî doktorlar ve personel bilir. Askerî doktorlar, çatışma ya da savaş koşullarında, gerektiğinde silah kullanma ya da gerektiğinde başka bir komutan yerine birlikleri komuta etme yeteneğine de sahiptirler. Sivil doktorların sahip olduğu tesisat, örgütlenme, eğitim ve çevre ile askerî doktorların sahip oldukları birbirinden çok farklıdır. Sivil doktorları bugün, askerimizin yaşamakta olduğu çatışma alanlarına gönderemeyeceğiniz gibi savruk dış politika nedeniyle her an başımıza açılacak gerilim zamanında bu sağlık çalışanlarını cepheye de gönderemezsiniz. Askerî doktorun görevini sivil doktora yaptırabileceğini sananlar büyük bir yanılğı içindedirler; askerî doktorluk, hele de savaş cerrahisi çok ayrıcalıklı bir meslektir.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, normalde sınırdaki illerimize yeni mezun uzman arkadaşlarımız tayin ediliyor. Biliyorsunuz, en son İdlib'den 35-40 şehidimiz ve daha başka yaralılarımız geldi. Bakın, bu askerî tababet ve askerî uzmanlık bambaşka bir konudur. Şimdi, o savaş alanından gelmiş, yanmış, uzuv kaybı olmuş, ağır şekilde gelmiş hastalara eğer bu askerî tababet zincirinden o disiplini, o ortamları, o yaşanmışlıkları görmeden müdahale etmeyi düşünürsek, normal uzman hekimlerimiz, yeni mezun olmuş, uzmanlığımı eline almış, sınırdaki illere mecburi hizmete giden insanlarımız bunlara gerekli müdahaleyi yapamazlar. Bakın, öyle şeyler oluyor ki ufacak bir hareketle, ufak bir müdahaleyle belki de o insanlarımızın, o askerlerimizin hayatı kurtulacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BAYRAM YILMAZKAYA (Devamla) – O nedenle, diyorum ki: Bakın, bu askerî hastanelerin tekrar açılması lazım. Bu askerî hastaneleri eğer açmıyorsak bile, en azından uzmanlık eğitimlerini, geçmişte bu askerî hastanelerde olan aynı disiplin, aynı görgüyle tekrar vermemiz lazım.

Bakın, yakın zamanda Savunma Bakan Yardımcımız da gazeteye beyanat verdi. Şu anda sayıları iyice azalıyor. Allah göstermesin, yoğun bir savaş ortamından -öyle bir ortam olsa- çatışma ortamından gelen yaralılarımızı, biz şu anda mevcut sağlık durumumuzla, mevcut uzman yapımızla kaldıramayız. Bu eğitimi ülkemizde tekrar oturtmamız lazım; bu disiplini, bu görgüyü hem doktoruyla hem sağlık personeliyle hem hemşiresiyle tekrar sağlamamız lazım; bu yanlıştan en kısa sürede tekrar dönmemiz lazım arkadaşlar.

Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde geçen "şeklinde" ibarelerinin "biçiminde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Dirayet Dilan Taşdemir

Filiz Kerestecioğlu Demir

Gaziantep

Ağrı

Ankara

Rıdvan Turan

İmam Taşçier

Semra Güzel

Mersin

Diyarbakır

Diyarbakır

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz

Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Semra Güzel'in.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifinin 3'üncü maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Madde, yedek astsubaylıktan muvazzaf astsubaylığa geçişin yasal düzenlemesini içeriyor.

Yasa demişken pandemiyi bir fırsata çeviren iktidar hukuksuzluklarına, tüm hukuksuzlarını yasal kılıfa büründürmelerine devam ediyor. Pandemiyle mücadele edeceği yerde, halkın sağlığı için çalışacağı yerde partimize, kadınlara, kadın kurumlarına saldırmaya devam ediyor.

Bir taraftan, infaz yasasıyla kadın cinayetleri katillerini, istismarcıları, tacizcileri, şiddet faillerini hiçbir koruyucu önlem almadan salıverirken diğer yandan da, kadın mücadelesi yürüten arkadaşlarımızı hedef hâline getiriyor. Çocuklara yönelik tecavüz yasasını çıkartmaya hazırlanan iktidarın, bu süreçte kadına yönelik şiddetle etkin bir mücadele yürüten Rosa Kadın Derneği ve TJA aktivistlerine yönelik neredeyse haftalık yapılan işkenceyle, baskınlarla gözaltına alınmasının tek bir izahatı var: O da kadınların, sizin erkek egemen politikalarınızın yoluna taş koymasındır. Artık şunu çok net görüyoruz ki bu iktidar, tacizcileri, tecavüzcüleri değil, bunlara karşı mücadele eden kadınları cezalandırıyor. Kadına yönelik şiddetle mücadele etmesi gerekirken imzacısı olduğu ve uygulamamakta direttiği İstanbul Sözleşmesi'nden imzasını çekme peşinde.

Değerli milletvekilleri, artık, neredeyse Hükümetin rutine bindirdiği her sabah kadınlara, Kürtlere yönelik ev baskınlarıyla uyandırdığımız bu süreçte, bu sabah yine bir siyasi soykırım operasyonu uyardık. TJA sözcüsü ve önceki dönem Nusaybin Belediye Başkanı Ayşe Gökkan'ın da aralarında olduğu çok sayıda kadın hukuksuz bir şekilde gözaltına alındı, Gaziantep'te yine 33 arkadaşımız gözaltında. Demokratik siyaset ve kadın özgürlük mücadelesi yürüten kadınlara ve kadın kurumlarına yönelik neredeyse her hafta yapılan bu hukuksuzca saldırılar artık AKP'nin toplumsal karşılığının kalmadığının göstergesidir. Bu saldırılar düşman hukukuyla yapılıyor, kaldı ki hukuk demenin de bir manası kalmadı aslında. En son, zorla çıkardığımız baro yasasıyla beraber hukuku da tamamen rafa kaldırdık. Bu aleni bir düşmanlıktır, nefrettir; Kürt'e, kadına, hakkını talep edene, sesini yükseltene, muhalif olana düşmanlıktır.

Bizler biliyoruz ki kadınların örgütlü iradesine yönelik yapılan bu saldırılar aslında bir kaygı ve korkunun ifadesidir. Korkuyorsunuz çünkü erkekliği kışkırtan politikalarınızın önünde duran her kadın sizin için bir tehlike; politik olarak da bireysel olarak da bir tehlike. Aleni bir şekilde "Ya kadınlar bize itaat etmek durumuna gelmezse?" diye içten içe kendi kendinizi yiyorsunuz ama biz kadınların, demokrasi mücadelesi verenlerin böyle bir kaygısı yok.

Erkek zihniyeti 5 bin yıldır sömürmüş kadınları ve sizler de sömürmeye devam etmek istiyorsunuz. Bu yüzdendir ki bin defa söylemek gerekse de bin defa yineleyeceğiz. Sizin kaybedecek bir iktidarınız, biz kadınların kazanacak kocaman, özgür bir geleceği var. Yani bu ucuz, tarihin her döneminde muktedirler tarafından denenmiş gözaltı ve tutuklama gibi kronik iktidar yöntemlerinden korkmuyoruz.

Değerli milletvekilleri, kadın mücadelesinin bizi getirdiği nokta kendimize güvenimizin bir göstergesidir ve bu güvenimiz toplumda yarattığımız etkiden geliyor. Erken yaşta evliliklerin durdurulması için; tacizin, tecavüzün, şiddetin engellenmesi için eş başkanlık sistemiyle, kadınlar toplumun her kademesinde özne olarak mücadele etmeye devam ediyor.

Bakın, bugün, geçen dönem Eş Genel Başkanımız olan Sayın Figen Yüksekdağ'ın duruşmasındaydık. Hakkında hazırlanan davaların hepsi bir kumpas. AKP'nin atadığı kadrolar tarafından ve talimatlar doğrultusunda hazırlanan iddianameler. Öyle ki aynı suçtan 2 kez tutuklanan tek siyasetçi. Ama bizler bu siyasi arenadaki saldırılarımızın farkındayız ve cevap vermekten vazgeçmeyeceğiz. Figen Yüksekdağ, Gültan Kışanak, Sebahat Tuncel, Aysel Tuğluk, Gülser Yıldırım ve adını saymadığım binlerce kadın tutsak ve bugün yapılan gözaltı operasyonlarıyla tutuklanan bütün kadınlar, bizim kadın mücadelesinde birlikte yol yürüdüğümüz arkadaşlarımızdır.

Baskılarınızla, tehditlerinizle kadın özgürlük mücadelesini yürütmemize ve demokratik siyaset yapmamıza engel olamayacaksınız. Direnişlerle ve mücadeleyle örülü tarihimize bilinen kadın özgürlük bilincimiz, irademiz ve inancımız, bize dayattığımız faşizmi mutlak başarısızlığa uğratacak. Bizim bundan zerreyimiskal şüphemiz yok ve biz kadınlar bu toplumun en dinamik öznesiyiz ve olmaya devam edeceğiz. Siyasetin kadının mor renginin olmasına devam ettireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

SEMRA GÜZEL (Devamla) – Siyasetten kadının mor rengini silmenize izin vermeyeceğiz. Bu da böyle biline. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu
Adana

Ayhan Erel
Aksaray

Arslan Kabukcuoğlu
Eskişehir

Orhan Çakırlar
Edirne

Ümit Özdağ
İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

57.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Biraz önce hatibi dinliyorken bu infaz düzenlemesiyle alakalı -sanırım söyledi- burada cinsel suçlar, adam öldürme, kadına yönelik şiddet gibi suçlar istisna kapsamında değil, dolayısıyla bunlar dâhil edilmemişti. Bu1 bilgiyi kamuoyuyla paylaşmak istiyorum.

İkincisi, bunlarla alakalı, bu suçlarla alakalı cezaların da AK PARTİ döneminde hem infazları hem de süreleri ciddi şekilde artırılmıştır. Bunu da kamuoyunun bilgisine sunmak isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu, Sayın Muş bir şey söylemedi ama...

Buyurun Sayın Kerestecioğlu.

58.- *Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sadece bir açıklama, satışa değil.

Sayın Başkan, ben konuşmamda da ifade etmiştim, Semra Vekilimiz de aynı şekilde benzer şeyi ifade etti. Mesele, cinsel suçlardan yatanların saliverilmesi, işte, cinsel saldırı suçundan yatanların cezaevinden saliverilmesi ve İnfaz Yasası'nın bunu kapsamaması değil. Sanırım, anlamamakta ısrar ediliyor. Verdiğim örneklerde de vardı, arkadaşımızın verdiği örneklerde de var. Hiçbir önlem alınmadan cezaevinden çıkarılan erkekler, bunlar hırsızlık suçu olabiliyor... Mersin'den mesela, geçen, bir kadın telefon etti, uyuşturucudan yatan bir adam serbest bırakılıyor ama evdeki kadınlarla bir şiddet hikâyesi var. Yani, bu tespit edilmeden kadınlara, işte "Geliyor, çıkıyor, bırakıyoruz, sizin durumunuz nedir?" diye sorulmadan, bu önlemler alınmadan serbest bırakılmayı biz eleştiriyoruz.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın sözlerinizi.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani, gerçekten, aslında birçok farklı suçtan yatan insanlar var. "Düşünce suçluları içeride." diyoruz ama onun dışında "Mafyasından şusuna busuna herkesi serbest bırakınız." diyoruz. Bu adamlar da pandemi döneminde, özellikle özel bir dönemden de bahsediyoruz Sayın Muş, pandemi döneminden bahsediyoruz. Evlerde insanlar çok fazla dip dibe yaşıyorlar, yani, onların gerçekten başka yere gitme şansı yok. Kadın Mersin'den aradığında diyor ki: "Ben, Adana-Mersin'de kalamam, burada beni bulur, başka bir şehre gitmek istiyorum." diyor, buydu kastettiğimiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, anlaşıldı sözleriniz.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)*

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Ayhan Erel'in.

Buyurun Sayın Erel. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; tüm rütbeli personel de çok iyi bilir ki askerlik bir meslek değil, bir yaşam tarzıdır. Henüz askerî okul yıllarında 13-14 yaşlarında edilen yemin, kişinin tüm benliğine işlemekte; giyilen üniforma da sadece bedene giyilmeyip sonsuza kadar kişinin ruhuna da giydiği bir anlayış, bir yaşam biçimi olarak kişinin hayatına tesir etmektedir. Dolayısıyla askerlik, asla alelade bir meslek grubu gibi değerlendirilemez. Zira, askerliğin kendi yapısı, dinamikleri ve gereklilikleri mevcuttur. Hangi meslek dalı vardır ki icabında vatan, şeref ve vazife uğruna seve seve canını feda edeceğine henüz 13-14 yaşında ant içer? Bu böyle kolay bir şey de değildir. Vazife uğruna canından vazgeçebilmeyi aşılacak ordu kültürünün ve ordu mensuplarının bu ruh hâlini iyi incelemek lazım. Lise çağında daha elverişli ve uygun olduğuna uzunca yıllardır edinilen tecrübeler şahittir. Elbette, her Türk asker doğar. Her Türk vatani uğruna gerekirse ölümü göze alır fakat işin bilimsel tarafına eğilmek gerekirse askerî sosyoloji ve gelişim psikolojisine yönelik pek çok çalışma bunu kanıtlan niteliktedir. Askerî liseye en genci 13-14 yaşında giren gençler, o andan itibaren Türk Silahlı Kuvvetlerinin yani Türk milletinin ortak sorumluluğundaki bir Türk evladı olmaktadır. Daha çok genç yaşlarda askerî okullara giren öğrenci ortaokulu bitirmesinin ardından

ailesinden fiziken kopmakta, yedi gün yirmi dört saat kendi yaşlılarıyla kardeş, komutanlarıyla da baba-oğul, ana-oğul olmaktadır. Diğer bir ifadeyle, Türk Silahlı Kuvvetleri, askerî lise, astsubay meslek yüksekokulu veya GATA'da okuyan bir öğrencinin hem ailesi hem de evi olmaktadır.

Bahsettiğim kültür, yetkinlik, tecrübe, iş disiplini ve değerler setinin benlikte yer bulabilmesi için kurumların yeniden işler hâle getirilmesi gerekmektedir. Teklifin 3'üncü maddesinde Millî Savunma Üniversitesi teşkilat yapısı esas alınarak bazı düzenlemeler yapılmaktadır. Oysa yapılması gereken, az önce de ifade ettiğimiz üzere, imha edilen askerî eğitim kurumlarımızı yeniden açmaktır. AK PARTİ, Türk ordusunun temel eğitim kurumlarını imha etmiştir. 2006 yılından beri, AK PARTİ'nin eylemsizliği, izin ve desteğiyle FETÖ'nün askerî okullardaki hâkimiyeti giderek güçlenmiştir. Yalnızca 2006-2014 yılları arasında FETÖ işkenceleri ve kumpaslarıyla askerî okullardan atılan ve ayrılmak zorunda bırakılan askerî öğrencilerin sayısı, cumhuriyetin kuruluşundan 2006 yılına kadar ayrılan ve atılanların sayısından daha fazladır. 15 Temmuz FETÖ darbe girişiminden sonra da o tarihte askerî okullarda okuyanlar tasfiye edilmiştir. GATA, astsubay hazırlama okulları, askerî liseler de kapatılmış, harp okulları yeni kurulan Millî Savunma Bakanlığı Üniversitesine bağlanmıştır. Nitekim, FETÖ'yle mücadele ettiğini iddia eden yönetimin askerî okullara sızdırılmış FETÖ mensuplarını tespit edip gereken cezalandırmayı uygulamaya yönelik önlemler alması gerekirken anlaşılması güç bir şekilde tüm fatura tarihî birer miras olan bu okulların tarihî birikimlerine, binalarına, kısımlarına, koğuşlarına, koridorlarına, içtima sahalarına ve eğitim alanlarına kesilmiştir. Bundan yaklaşık iki yüz elli yıl önce kurulan Deniz Lisesi, Kuleli Askerî Lisesi, Askerî Lise, 1928 yılında kurulan Maltepe Askerî Lisesi Türk ordusunun ruhuna yakın, Türk tarihinin birer şahididir. Şunu unutmayınız ki: Kuleli'yi tarihte boşaltan sadece İngiliz işgali olmuştur. 230 Kuleli öğrencisi Anadolu'ya geçerek İstiklal Harbi'ne katılmıştır. Şimdi ben buradan size soruyorum: Kuleli'yi 2'nci kez kapatan kim oldu? Millî tarihe saygısı olan hiçbir iktidar bunu yapamaz. Bazı okulların kapatılmasının ne denli yanlış bir karar olduğu, getirilen bu kanun teklifiyle çok net biçimde anlaşılmaktadır. Türk kamuoyunun belki de üzerinde en çok fikir birliği ettiği konuların başında GATA, askerî liseler ve astsubay okullarının tekrar açılarak, eski şanlı ve şerefli günlerine kavuşturulması gelmektedir. Türk milletinin hiçbir ferdi, askerî okulların kurum olarak cezalandırılmasına, tarihi Osmanlı Devleti'ne dayanan ve tarih boyunca pek çok kabiliyetli, fedakâr ve yetkin askerler yetiştirmiş bu şanlı okulların kapatılmasına bir anlam verememektedir.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYHAN EREL (Devamla) - Bu düzenlemeyle, Millî Savunma Üniversitesi personeline verilecek kademelerin yeniden düzenlenmesi, esas itibarıyla yetersiz düzenlemeler yapmaktan ziyade, meselenin özüne ve temeline dokunan yani Türk Silahlı Kuvvetlerini yaklaşık iki asırlık bir süreden bu yana etkin biçimde besleyen askerî liseler, astsubay hazırlama okulları ve askerî hastanelerin tekrar açılmasına ilişkin düzenlemelerin hiç vakit kaybedilmeden yapılması gerekmektedir.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadı Bilgiç'in, 223 sıra sayılı Kanun Teklifi üzerindeki görüşmelerin tamamlanabilmesi için milletvekillerinin önerge üzerinde yaptığı konuşmalarını kendilerine tanınan süre içerisinde tamamlaması gerektiğine, ek süre vermeyeceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, önümüzde bu kanunla ilgili olarak daha 25 madde var. Bu gece de bitirmeyi planlıyoruz. Bu ilave süreleri verdiğimizde görüşmeler yaklaşık bir buçuk saatten fazla uzuyor. O yüzden, önerge sahiplerine rica ediyorum, üzerinde anlaşılmış, beş dakika içerisinde kalsınlar, uzatmaları yapmayacağım bundan sonra.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – 4’üncü madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

İbrahim Halil Oral

Metin Ergun

Adana

Ankara

Muğla

Orhan Çakırlar

Ayhan Erel

Arslan Kabukçuoğlu

Edirne

Aksaray

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, tekrar beş dakika içerisinde kalınması ricasıyla önerge üzerindeki söz talebi Sayın Metin Ergun’un.

Buyurun Sayın Ergun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

METİN ERGUN (Muğla) – Görüşülmekte olan teklifin 4’üncü maddesiyle alakalı İYİ PARTİ Grubu olarak verdüğümüz değişiklik önergesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Konuşmama tüm şehitlerimizi rahmet ve şükranla anarak başlamak istiyorum. Ayrıca, bugün Azerbaycan’da 7 şehidimiz vardır. Şehit askerlerimize Allah’tan rahmet diliyor, Azerbaycan’ımıza başsağlığı diliyorum. Cenab-ı Allah, bugün yurt içinde ve yurt dışında fedakârca görevlerini icra eden kahraman askerlerimizin ayağına taş değdirmesin.

Sayın milletvekilleri, İYİ PARTİ olarak görüşülmekte olan bu teklifi genel itibarıyla olumlu buluyoruz fakat teklifin içerdiği düzenlemeler kadar içermediği düzenlemelerin de bir an önce hayata geçirilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Çünkü, Türkiye Cumhuriyeti’nin bağımsızlığının ve bölünmez bütünlüğünün teminatı olan şanlı ordumuz, FETÖ’nün tertiplelediği Ergenekon ve Balyoz kumpaslarından itibaren ciddi bir şekilde hırpalanmıştır. Bildiğiniz gibi, bu kumpaslar da 15 Temmuz felaketine yol açmıştır. 15 Temmuz sonrasında panikle yapılan düzenlemeler ise Türk Silahlı Kuvvetlerine bir fayda getirmediği gibi büyük zararlar vermiştir. Örneğin, kuvvet komutanlıklarının ve Genelkurmay Başkanının ayrı ayrı Milli Savunma Bakanlığına bağlanmış olması, ordumuzun bütünlüğü açısından sakıncalı bir durum oluşturmuştur. Bu durum, emir komuta zincirinin kopmasına sebep olabilir endişesindeyiz. Ülkemizin karşı karşıya olduğu risklerden dolayı Türk Silahlı Kuvvetlerinin ordu bütünlüğünün bu hâle getirilmesi ülkemiz için ciddi bir tehdit oluşturur endişesini taşımaktayız.

Benzer şekilde, 15 Temmuzun akabinde askerî okullar, kalkışmanın sorumlusuymuş gibi âdeta kurumsal olarak cezalandırılmış ve kapatılmıştır. Türk Silahlı Kuvvetlerimizin altyapısını oluşturan asırlık askerî okulların kapatılmış olması, ordumuzun çocuk yaşlardan itibaren askerî geleneği, disiplini, kültürü, hiyerarşiyi benimseyen ve askerlik ruhuyla yetişen nitelikli personellerden mahrum kalmasına neden olmaktadır.

Bu teklifle, yedek astsubaylıktan astsubaylığa, astsubaylıktan subaylığa geçişler düzenlenerek liyakatli personel eksikliği giderilmeye çalışılmaktadır ama maalesef, bu çözümler askerî okulların eksikliğini gidermeye yetmeyecektir.

Yine, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kendine has özellikleri olan askerî konulardaki uyumsuzlukların çözümünü sağlayan askerî mahkemelerin kapatılmış olması, ordumuzun iç işleyişini zayıflatan bir başka husustur. GATA'nın kapatılması da askerî tıp alanında gereken ihtiyaçların karşılanması konusunda ciddi olumsuzluklara neden olmuştur.

Muhterem milletvekilleri, biz İYİ PARTİ olarak kuvvet komutanlıklarının yeniden Genelkurmay Başkanlığına bağlanmasını ve ordumuzun geleneksel hiyerarşik yapısının yeniden tanzim edilmesini, kapatılmış olan askerî okulların yeniden açılmasını, Danıştay ve Yargıtay içerisinde askerî ihtisas mahkemeleri oluşturulmasını, askerî sağlık sisteminin bütünlük içerisinde ve yine Sağlık Bakanlığıyla koordineli şekilde yeniden tesis edilmesini savunuyoruz.

Uzman erbaşlarımızın, astsubaylarımızın, subaylarımızın birbirinden farklı çözüm bekleyen çeşitli sıkıntıları bulunmaktadır. Mesela, binbaşlıların makam tazminatlarının olmaması, sözleşmeli subay ve astsubayların sözleşmeleri yenilenirken bu personellere güvence verilmemesi, astsubaylarımızın özlük haklarındaki mevcut durumun emekliliklerini olumsuz etkilemesi ve emekliliklerinde çalışmaya mecbur edilmeleri, uzman çavuşlarımızın kadro ve 3600 ek gösterge sıkıntısı gibi konularda yaşanan sıkıntılar çözüm beklemektedir. Zikrettiğim şekilde, askerî personellerimizin özlük haklarını ilgilendiren sorunların ivedi bir şekilde çözülmesi, bugün yurt içinde ve yurt dışında fedakârca görev yapan Türk Silahlı Kuvvetlerinin moral ve motivasyonunu artıracaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Süreye dikkat için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde yer alan “yer alan” ibarelerinin “bulunan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bayram Yılmazkaya	İrfan Kaplan	Yüksel Mansur Kılınc
Gaziantep	Gaziantep	İstanbul
Mehmet Ali Çelebi	Rafet Zeybek	Bedri Serter
İzmir	Antalya	İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Bedri Serter'in.

Buyurun Sayın Serter. (CHP sıralarından alkışlar)

BEDRİ SERTER (İzmir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; çok teşekkür ederim.

Kanunun bu maddesine ilişkin konuşmak isterdim ama geçen hafta gündem dışı olarak sözü edilen İzmir'imize dair söyleyecek sözlerim vardı ve daha fazla bekleyemedim.

Geçen hafta Genel Kurulda AK PARTİ İzmir milletvekili 2 arkadaşım, İzmir'e dair görüşlerinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığından ve Büyükşehir Belediyesinden kaynaklı sorunları dile getirdiler. Özellikle İstanbul ve İzmir'de gerçekleşebilecek 7 şiddetli ve üzerinde herhangi bir depremin önüne geçilmesi tüm Türkiye'nin, Hükümetin öncelikli konusudur. Bu çerçevede kentin dönüşümü kapsamındaki deprem yönetmeliklerinin uygulanması, binalarımızın yenilenmesi iki önemli kurum olan Çevre Bakanlığı ve İzmir Büyükşehir Belediyesinin ortak çalışmalarıyla sonuçlanması gereken hayati ve siyasetüstü bir meseledir. İzmir'in sorunlarının tabii ki her partiye mensup bütün İzmir milletvekilleri tarafından takip edilmesi, çözümlerinin ortaya konulması ve sonuçlanması gerekmektedir ve bu, bizim sorumluluğumuzdadır çünkü İzmir Türkiye'nin incisi ve dünyanın göz bebeği bir kentimizdir.

Kent jeolojisi bakımından mikro ölçekte bölgesel çalışmaların yapılmadığına dair Sayın Vekilin eleştirilerine değinmek istiyorum. Biraz evvel de bahsettiğim gibi, bu işin iki temel ayağı vardır: Bir tanesi Hükümete bağlı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, diğeri ise İzmir Büyükşehir Belediyesi.

Her zaman bilindiği üzere İzmir, Cumhuriyet Halk Partisinin idaresini tercih etmiştir. Geçtiğimiz dönemlerde de deprem altyapısının güçlendirilmesi noktasında Büyükşehir Belediyemiz üzerine düşen her türlü çalışmayı gerçekleştirmiştir. En son Ekim 2019'da İzmir Valiliğinin koordinasyonunda ve ilgili tüm kurumların yer aldığı İzmir İli Deprem Master Planı Projesi Büyükşehir Belediyesinin ortaklığıyla başlamıştır.

Yine üstüne basarak belirtiyorum: Depreme dair bu çalışmaların koordinasyon başkanlığını valilik yapmaktadır ve sorumlu kurumların başında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı gelmektedir. Sayın İzmir milletvekillerinin Genel Kurulda dile getirdiği eksikliklere dair bilgileri İzmir Büyükşehir Belediyesinden talep ettim. Bana iletilen bilgiler çerçevesinde, İzmir'de bugüne kadar yapılan kente dair jeolojik çalışmalar çerçevesinde 20.714 hektar alanda mikro bölge çalışmalarının tamamlandığını ifade ettiler. Ayrıca, Yeşildere Caddesi üzerinde, İzmir'i bilen herkesin bildiği noktalarda, Kadifekale sirtlarında, Gürçeşme ve Yeşildere sirtlarında afet ve kayma riskiyle karşı karşıya olduğunu bilmekteyiz. Bu çerçevede bu bölgede 2.241 yapı boşaltılmış, yıkımı gerçekleştirilmiş ve bu alan tümüyle ağaçlandırılarak rekreasyon alanı olmuştur. Buradaki aileleri, Uzundere'de toplu konut bölgesinde, Büyükşehir Belediyesi nakit para ödeyerek 1.100 konuta bilabedel yerleştirmiştir. Bu bölgenin kentsel dönüşüm maliyeti de 200 milyon TL, tümüyle İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından ödenmiştir.

Pek tabii ki en riskli alanlarında, İzmir'in deprem bölgelerinde, hiçbir şekilde depreme dayanıklı olmayan binalarda halkın oturmasına öncelikle Hükümet, Çevre Bakanlığı ve İzmir Büyükşehir Belediyesinin razı olmaması gerekir. Ama yine çok yakın bir tarihte çıkarılan imar affıyla Hükümet sadece para toplama hevesine düşmüş, İzmir ve İstanbul'da yüzde 65'lere varan kaçak yapıları üç kuruş paraya resmîleştirmiş. İzmir'de imar affına müracaat eden 400 bine yakın yapı bulunmaktadır fakat gelin görün ki Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kontrollerinde, boş arsalarda binaların yapıldığını gösteren bilgisayar oyunlarıyla imar affına sokulan sadece 2.118 yapının yapı kayıt belgesi iptal edilmiştir; 400 binde 2.118. İzmir Büyükşehir Belediyemiz, 30 ilçenin 30'unda da, İzmir'imizin en ücra köşelerinde yaşayan vatandaşları da dâhil, 4,5 milyon vatandaşına, Büyükşehir Belediyesinin yetki sınırları dâhilinde, her türlü hizmeti en mükemmel şekilde vermektedir.

Ayrıca şunu da belirtmek isterim: İzmir'de şu an itibarıyla denizin hiçbir şekilde koku problemi yoktur. Körfezi besleyen tüm dere yataklarının temizliğinin ana muhatabı Tarım ve Orman Bakanlığı olmasına rağmen İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından zamanında temizlikleri yapılmaktadır.

Sayın Vekil İzmir'in su probleminden bahsetti. İzmir'de su problemi yoktur ama iyi ki hatırlattı, Gördes Barajı'nın su tutar hâle getirilmesi gerekiyor. "Yedek su havzası oluşturun." diye haykırarak boğazlarımız yırtılmakta. Gördes Barajı'nın ihale edilip teslim alındıktan sonra su tutmaz hâle gelmesi inanılır gibi değil. "Çatlakları yamayın, düzeltin, göreviniz budur." diye çağırımı yapıyorum Tarım Bakanlığına.

Son sözüm: İzmirli, Cumhuriyet Halk Partisinin belediye hizmetlerinden son derece mutlu, mesut ve özgür yaşıntıya sahip olduğu için de inanılmaz şanslıdır.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum Sayın Serter.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Sayın Başkanım, yoklama talebimiz var.

NECİP NASIR (İzmir) – Sayın Başkanım, İç Tüzük 69'a göre söz istiyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunacağım ama öncesinde bir yoklama talebi vardır, onu yerine getireceğim.

Sayın Altay, Sayın Çelebi, Sayın Akar, Sayın Aygun, Sayın Karabat, Sayın Kaplan, Sayın Yavuzılmaz, Sayın Şahin, Sayın Güner, Sayın Sancar, Sayın Yılmazkaya, Sayın Ceylan, Sayın Yıldız, Sayın Serter, Sayın Göker, Sayın Gündoğdu, Sayın Tokdemir, Sayın Kılınç, Sayın Polat, Sayın Zeybek.

Evet, yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren milletvekillerimiz lütfen Genel Kurul salonundan ayrılmasınlar.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde geçen "şeklinde" ibaresinin "biçiminde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Dirayet Dilan Taşdemir

Filiz Kerestecioğlu Demir

Gaziantep

Ağrı

Ankara

Rıdvan Turan

İmam Taşçier

Murat Çepni

Mersin

Diyarbakır

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Murat Çepni'nin.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; evet, 20 Temmuz 2015... Suruç katliamının 5'inci yıl dönümündeyiz. IŞİD katil, tecavüzcü sürülerinin yakıp yıktığı Kobani kentiyle dayanışmak için, kenti yeniden inşa etmek ve hayatları kararan çocuklara çocuk oyuncakları, çocuk parkları kurmak için bir araya gelmiş -Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonunun çağrısıyla- 300 genç Suruç'ta bir patlamayla karşı karşıya kaldı ve orada 33 sosyalist genç, düş yolcusu vahşice IŞİD katilleri tarafından katledildi. Evet, Suruç'ta katledilen 33 sosyalist genç, Kobani halkıyla dayanışmak için oradaydı ve geçiş için izin işlemleri sürerken yapılan basın açıklamasında katledildiler. Katliamdan hemen sonra polis güçleri, Suruç'ta katliamın gerçekleştiği Amara Kültür Merkezi'nin içerisine gaz sıktı ve polis güçleri ambulansların Kültür Merkezi'ne gelmesini engellediler. Yine, hemen katliam sırasında el işaretleriyle Kültür Merkezi'nin önünden geçen, basın açıklamasında el işareti yapan, sonrasında halk tarafından yakalanıp üzeri aranan, polise teslim edilen şahsın üzerinden IŞİD bayrağı çıktı ve telefonunda da Suriye'yle yapılan telefon görüşmeleri vardı ve bu şahıs serbest bırakıldı ve hâlâ hakkında hiçbir arama, tutuklama ve benzeri işlem gerçekleşmedi.

Evet, aynıysa Ankara Gar katliamında da yaşandı. Orada da katliamın hemen sonrasında bizim üzerimize gaz sıktı ve engellemesi gereken, sonrasında yaralıları hastaneye götürmesi gereken görevliler, tam tersine, yaralıların da acilen ölmesi için ellerinden ne geliyorsa yaptılar tıpkı Sivas katliamında sekiz buçuk saat olay yerine, katliam yerine ulaşmayanlar gibi.

Evet, Suruç katliamının üzerinden beş yıl geçti ve bu beş yıl içerisinde bütün istihbaratlara rağmen, katliamı gerçekleştiren şahsın telefon dinlemeleri olmasına rağmen, Suruç İlçe Emniyet Müdürlüğüne gelen bombalı eylem olabilir istihbaratına rağmen katiller ellerini, kollarını sallaya sallaya Amara Kültür Merkezi'nin önüne geldiler tıpkı Gar katliamında katillerin ellerini, kollarını sallaya sallaya Gar'a gelmeleri gibi. Her eylemden, her mitingden önce iki üç arama noktası olmasına rağmen, aynı şey Suruç'ta da Gar'da da gerçekleşti ve hiçbir aramaya tabi tutulmadan insanlar alana alındılar; böylesi enteresan bir hazırlık gerçekleşmiş oldu.

Evet, Suruç katliamının üzerinden beş yıl geçti ve hiçbir resmî sorumlu bu süreçten sorumlu tutulmadı, hiçbir katil yakalanmadı; 1 kişi yargılanıyor ve göstermelik yargılanıyor. Dolayısıyla bu süreçte sadece ve sadece Suruç'un hesabını sormak isteyen gençler, aileler tutuklandı, gözaltına alındı, önlerine bin türlü engeller getirildi. Şimdi, katliamın hesabını sorması gerekenler, hatta engellemesi gerekenler, tam tersine, katilleri korudular ve devletin karanlık dehlizlerinde organize edilen bu katliam, doğrudan bir katliam siyasetinin çok acı bir örneği oldu. Evet, bu katliam, İŞİD katliamı üzerinden iç siyaset dizayn edilmeye çalışıldı. Özellikle 7 Haziran sonrasında "Ya 400 vekil ya kaos!" diyenlerin planı sonucunda katliamlar gerçekleşti.

Evet, biz, bugün de "33 düş yolcusunun düşleri yarım kalmayacak." demeye devam ediyoruz, "Suruç için adalet, herkes için adalet!" demeye devam ediyoruz. Bu 20 Temmuzda da birçok kentte Suruç için anmalar gerçekleştireceğiz. Ben, buradan bu "Suruç için adalet!" anmalarına tüm halklarımızın, tüm gençlerimizin katılması çağrısını yapıyorum ve Suruç için adalet ancak faşizme karşı birleşik mücadeleyi yükseltmekle gelecektir diyorum ve tüm Suruç şehitlerimizin anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Filiz Kerestecioğlu Demir

Erol Katırcioğlu

Gaziantep

Ankara

İstanbul

Rıdvan Turan

Dirayet Dilan Taşdemir

İmam Taşçier

Mersin

Ağrı

Diyarbakır

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) –

Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, tekrar hatırlatıyorum: Uzatma yapmıyorum, süreler beş dakikadır.

Önerge üzerinde söz talebi Sayın Erol Katırcioğlu'nun.

Buyurun Sayın Katırcioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben söz konusu teklifin maddesi üzerinde konuşmayacağım, bence daha önemli bir iş yapmaya çalışacağım. Özellikle Adalet ve Kalkınma Partisi mensubu arkadaşları uyarmak üzere, ekonomideki gidişatla ilgili birkaç şey söylemeye çalışacağım. Biliyorsunuz halkımızın bir lafı var "Biri yer biri bakar, kıyamet ondan kopar." diye ve önümüzdeki çok uzun, çok geç olmayan bir zaman içinde, gerçekten, böyle bir kıyamet kopacak gibi gözüküyor. Gerçekten, bu kıyametin işaretleri var, önemli olan bu işaretleri okumaktır diye düşünüyorum ve Hükümetin o konuda büyük bir eksikliğin içinde olduğunu düşünüyorum yani var olan işaretleri okumakta zorlanıyor.

Şimdi, gelir dağılımının -zaten çok az bir zaman olduğu için uzun açıklamalarda bulunmayacağım ama- önemiyle ilgili olarak söylediklerimi hepiniz biliyorsunuz, daha doğrusu hepiniz bunun ne kadar vahim bir mesele olduğunu biliyorsunuz. Bir toplumda gelir dağılımı bozulursa esasında birçok mesele de bozulur. Özellikle toplumun sosyal ve siyasi dokusu gerçekten bozulur; çatışmalar, kargaşalar biçiminde şiddet ortaya çıkar. O sebeple konu önemli diye düşünüyorum, onun için de birkaç tespitimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Şimdi, bir kere, yapılan bir çalışma şunu gösteriyor; pandeminin gelir dağılımına nasıl bir etkisi olmuş diye bir çalışma var. Bu çalışmada gözüken şu ki: En yüksek geliri olan yüzde 20'nin payı, yüzde 47,5'tan yüzde 48,5'a çıkıyor; en yoksul yüzde 22'nin payı ise yüzde 6,4'ten yüzde 5,6'ya düşüyor. Yani pandeminin sonuçları itibarıyla gelir dağılımı nasıl bir etki yapmış diye baktığımızda; zenginlerin daha zengin olduğu, yoksulların daha yoksullaştığı bir süreci tetiklediğini görüyoruz.

Şimdi, arkadaşlar, hepimiz biliyoruz, Adalet ve Kalkınma Partisi oldukça uzun bir süredir iktidarda ve iktidarının önemli bir kısmında gelir dağılımıyla ilgili olarak baktığımızda olumlu adımlar attığını görüyoruz ta ki 2013'e kadar -benim izleyebildiğim kadarıyla- ama 2013'ten sonra, Hükümetin uyguladığı politikalar bakımından baktığımızda, bu mesele sanki arkaya atılmış ve sonuçta gelir dağılımındaki bozuklukla çok fazla ilgilenen bir Hükümet olmaktan çıkmış.

Son olarak, bu sürece etki etmek bakımından önemli olduğunu bildiğiniz enflasyon meselesi var. Enflasyonun arttığını biliyorsunuz son ay itibarıyla; mayısta yüzde 11,39'ken haziran ayında yüzde 12,62'ye çıktı. Geniş anlamda işsizlik martta yüzde 23'tü, nisanda yüzde 24,6'ya çıktı ki nisan, daha henüz pandeminin çok ortaya çıkmadığı bir dönem. Dolayısıyla da yapılan hesaplara göre en az 10 milyon civarında insanın işsiz olduğu gözüküyor Türkiye'de.

Peki, Hükümet ne diyor diye baktığımızda; arkadaşlar, Hükümet benim çok şaşırdığım şeyler söylüyor. Bunlardan bir tanesi şu: Geçenlerde, Sayın Bakan Albayrak Borsa İstanbulun yükselişine baktı ve dedi ki: "Görüyor musunuz, ekonomiye güven artıyor." Ve daha sonra -iki gün önce yanılmıyorsam- konutta müthiş bir patlama olduğunu, faizlerin düşmesiyle konut satışında artışın çok yüksek olduğunu söyledi vesaire.

Değerli arkadaşlar, çok az zamanım kaldı, onun için hızla şunları söyleyeceğim sizlere: Bu sonuçlar, esasında, görüldüğü gibi değildir, Borsanın yükselmesi sevindirici bir haber değildir; aksine, gelir dağılımı bakımından baktığımızda bizi düşündürmesi gereken bir hadisedir. Neden böyledir? Çünkü o da bir enflasyondur esasında. Varlık fiyatlarının enflasyonu artıyor demektir. Varlık fiyatlarının enflasyonunun artması ne demektir? Zenginlerin daha fazla zengin olma eğilimlerinin veya imkânlarının arttığı anlamına gelir, bu bir; konut aynı şekilde. Yani şöyle bir durum var: Parasal genişleme politikası esasında, Türkiye'de spekülasyonu artırdı. "Konutu kimler aldı?" diye baktığımızda veya "Borsada kimler oynuyor?" diye baktığımızda, yeni oyuncular olabilir, yeni ev sahipleri olabilir ama emin olun, negatif faizlerin olduğu bir ekonomide aslında, zenginler daha zengin olmanın imkânlarını yakaladılar, yoksullar da daha fazla yoksul olmak zorunda kaldılar.

Maalesef sürem bitti.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, iyi akşamlar. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu
Adana

Ayhan Erel
Aksaray

Arslan Kabukcuoğlu
Eskişehir

Orhan Çakırlar
Edirne

Ayhan Altuntaş
Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ayhan Altıntaş'ın.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Altıntaş, süreniz beş dakika, uzatma yapmıyorum biliyorsunuz.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu maddeyle, astsubaylıktan subaylığa geçen personelin rütbe yaş hadlerinden dolayı Türk Silahlı Kuvvetlerinden erken ayrılma durumlarının önüne geçilmesi ve bu sayede, bu personelden, rütbe yaş hadleri artırılarak daha uzun süre istifade edilmesi hedeflenmiş. Bu maddeye bir itirazımız yoktur.

Değerli arkadaşlar, askerlik bir yaşam tarzıdır. Bu disiplini özümsemek öyle kolay da değildir. Çocukluktan buna uygun yetişmek, ortaokul ve lise yıllarından beri asker olmak gerekir. 18 yaşından, 20 yaşından sonra bir gencin ayak uydurması, askerliğe göre şekillendirilmesi zordur. Bu yüzden, askerî liseler ve harp okulları çok önemlidir. Fakat Fetullahçı terör örgütünün yarın yıl dönümü olan 15 Temmuz alçak darbe girişimi sonrasında askerî liseler ve harp okulları kapatılmıştır.

Bu arada bir parantez açayım: 15 Temmuz darbe girişimine özellikle “alçak darbe girişimi” dedim, “hain darbe girişimi” demedim. Biliyorsunuz “hain” demek “hıyanet eden” demektir, önceden beraber yol yürüdüğü yoldaşlarına ihanet veya hıyanet eden demektir. Bizim Fetullah Gülen örgütüyle beraber yürümemiz söz konusu olmadığı için bu darbe girişimi bizce alçak bir darbe girişimidir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Konumuza tekrar dönecek olursak, harp okulları daha sonra Millî Savunma Bakanlığına, bünyesindeki Millî Savunma Üniversitesine bağlı olarak açılrsa da askerî liseler ve okullar tekrar açılmamıştır. Sayın Cumhurbaşkanını da bu liselerin ihtiyaç kalmadığı için kapandığını söylemiştir.

Az önce de söylediğim gibi, askerlik bir yaşam biçimidir, hayatın her alanına nüfuz eder. Ayrıca hatırlatayım ki askerî okullar cumhuriyetin icadı değildir, Osmanlı yadigarıdır. Cumhuriyetimizin kurucusu da Selanik Askerî Rüştiyesi ve Manastır Askerî İdadisi mezunu Mustafa Kemal Atatürk'tür. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, ne hazindir ki FETÖ'cülerin darbe teşebbüsünün cezası askerî okullara kesilmiştir. Bu, tıpkı askerlikte karşılaştığımız cezalı tanklara, cezalı helikopterlere, cezalı havuzlara benzemektedir. Orduya zarar veren bir terör örgütü yüzünden tüm okullar cezalı konuma gelmiştir. Bir şeyler yolunda gitmediği zaman, bir şey sorun çıkardığı zaman onu kullanım dışına atmak yerine düzeltmek gereklidir. Kıbrıs savaşında ateş etmedi diye bir tanka “cezal” diyeceğinize gidip tamir etmelisiniz, onun gibi, askerî okulları cezalı addederek kapatmamalısınız. Askerî liselerin gereksiz görülmesinin sebebi nedir? Millî Savunma Bakanımız -eski Genelkurmay Başkanı- Sayın Hulusi Akar'ın askerî lise mezunu olmaması mı böyle bir sonuç doğurmuştur? Yıllardır bu ülkenin en büyük askerlerinin yetişmesinde büyük katkısı olan askerî liseler ve harp akademilerinin gelenekleri korunmalıydı. Her kurumun bir hafızası vardır. Her kurum bir geleneğe sahiptir, sahip olmalıdır. Bu askerî okulların sahip olduğu tecrübeler, gelenekler kaybedilmeden bu okulların düzenlenmesi, temizlenmesi mümkün değil miydi? Değilse bu terör örgütü başka kurumlara da sızmıştı, onları da kapatmak gerekmez miydi?

Değerli arkadaşlar, özellikle harp akademileri ayakta tutulmalıydı, en azından Millî Savunma Üniversitesine teşkilat düzeni bozulmadan bağlanmalıydı. Millî Savunma Üniversitesinin kalitesini henüz ölçemeyiz. Bir üniversitenin kalitesinin ölçülmesi için önce mezun vermesi ve o mezunların birkaç sene yaptığı işlere bakılması lazım fakat orduda böyle bir riske girmeye gerek var mıydı?

Harp akademileri eski düzeninde nice büyük askerler yetiştirmiştir. Bir dönemine denk gelen terör örgütünü bahane ederek böyle bir geleneği yok etmek ne kadar makuldür? Kaldı ki askerî okulların kapatılması kamuoyunda büyük bir kesimin tepkisini çekmiştir. Bu kanun teklifinde de ortada olan bir gerçek vardır ki askerî personel hususunda eksiklikler vardır. Bu eksikliklerin tam manasıyla giderilmesi için yapılması gereken şey askerî okulların, harp akademileriyle ve liseleriyle tekrar açılması olacaktır.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan "yer alan" ibaresinin "bulunan" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bayram Yılmazkaya
Gaziantep

İrfan Kaplan
Gaziantep

Mehmet Ali Çelebi
İzmir

Rafet Zeybek

Yüksek Mansur Kılınc

Antalya

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İrfan Kaplan'ın.

Buyurun Sayın Kaplan. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

Genel Kurula bir kez daha hatırlatıyorum: Süre uzatımı yapmıyorum.

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz günlerde Sakarya'nın Hendek ilçesinde havai fişek patlamasında şehit olan askerlerimize Allah'tan rahmet, yakınları ve sevenlerine başsağlığı diliyorum.

Değerli arkadaşlar, ordumuzun en üst seviyesinden en alt birimine kadar görev yapan tüm askerî personelimizin sorunları ve mağduriyetleri devam etmektedir. Sözleşmeli erbaş ve erlerimiz yol harcırahı alamıyor, asgari geçim indirimi ve çocuk yardımı alamıyor, kira yardımı yok, refakat izinleri yok, mehil izinleri yok, sadece hafta sonu dışarı çıkabiliyorlar, eş durumundan tayin hakları oldukça kısıtlı, kıdem tazminatı ve emeklilik hakları yok, derece ve kademe atlama şansları yok.

Gelelim 6000 sayılı Kanun mağdurlarına. Bunlar uzman erbaşlardır. 6000 sayılı Kanun'un mağdurları sivil memur olarak düşük memur statüsünden emekli ediliyor. Uzman erbaşlara kimlikleri verilmiyor, hakları yok, askeriyenin sosyal tesislerine giremiyorlar. Uzman çavuşlar ve uzman onbaşlar sözleşmeyle görev yaptıklarından dolayı herhangi bir kanun ve yönetmeliğe dayanmadan sözleşme feshi yapılıyor, mesleki güvenceleri yok, kadro hakları yok, özlük hakları verilmiyor, kıdem tazminatı hakları yok, görev yaparken almış oldukları kıdem işaretleri rütbeden sayılmıyor, nöbet, tayin ve izin yönetmelikleri yok. Zor şartlarda görev yapan uzman çavuşlar bir yıl içerisinde doksan gün hava değişimi aldığında sözleşmeleri feshediliyor. Uzman çavuşlar ve uzman onbaşlar garnizonlarda ve üs bölgelerinde ailelerinden uzakta görev yapıyorlar, emekli olduklarında hak kaybına uğruyorlar, geçici görevlendirmeleri hizmet sürelerinden sayılmıyor, lojman kontenjanları çok düşük, orduevi ve kampları kullanamıyorlar.

Sözleşmeli subay ve astsubaylar doğrudan kadroya alınmalıdır, on senesini doldurup sicili düzgün olanlar tekrar sınava girmeden kadroya geçiş yapmalıdır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin belkemiği olan astsubaylarımızın görev tazminatları yok, emekli olduklarında maaşlarının yüzde 49'u kadar maaş alabiliyorlar, geçim sıkıntısı yaşıyorlar, kademe, derece sorunları -söz verilmesine rağmen- hâlâ çözülmüdü, orduevlerinde subay-astsubay ayrımı yapılıyor, lojman sayıları yetersiz.

Ülke içinde canını feda eden şehitlerimiz ve gazilerimiz de ayrıma uğruyor. 15 Temmuz şehit yakını ve gazilerimizin hakları ile diğer şehit yakını ve gazilerimizin hakları arasında kabul edilemez farklılıklar var. Buradan tekrar sormak istiyorum, şehit yakınları ve depremzedeler için toplanan paralar ne oldu? Bir türlü açıklanmadı. Şehit yakını ve gazilerimizin hiçbir ayırım olmaksızın tüm haklarının eşitlenmesi gerekmektedir.

Değerli arkadaşlar, uzman onbaşı ve uzman çavuşlarımızın kadro problemi çözülmeli ve yasal hakları güvence altına alınmalıdır. 6000 sayılı Kanun mağdurlarının sorunları derhâl giderilmeli, Türk Silahlı Kuvvetlerinden emeklilik statüsü verilmelidir. Tazminatlardaki adaletsizliğin düzeltilmesi gerekmektedir. Sözleşmeli erlerimize asgari geçim indirimi, çocuk yardımı ve kira yardımı verilmeli ve özlük hakları iyileştirilmelidir. Nöbet, tayin ve yönetmelikler düzenlenmelidir. Askeriyenin sosyal tesislerine girişler ve lojman kontenjanındaki haksızlıklar giderilmelidir. Orduevi, kamplar ve sosyal tesislerden eşit bir şekilde faydalanılmalıdır. Askerî liseler tekrar açılmalı, kapatılan askerî hastaneler tekrar Millî Savunma Bakanlığı bünyesinde açılmalıdır. Askerî ilaç fabrikası tekrar faaliyete geçirilmelidir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; seçim bölgesi Gaziantep'in de önemli bir sorununu Meclis kürsüsünden dile getirmek istiyorum. Gaziantep'in en büyük sorunlarından biri, konut kira fiyatlarının yüksek olmasıdır. İlimizde şehir dışından gelen öğrenciler, memurlar, öğretmenler kiralara yüksek maddi kaynaktan kaynaklı maddi sıkıntı yaşamakta ve ev bulamamaktadır. Pandemi sonrası maddi anlamda oldukça zor günler geçiren dar gelirli vatandaşlarımız da faturaların altında ezilirken kiralara ödeyemeyecek duruma gelmiştir. Ayrıca, konut kredi faiz oranlarının düşürülmesiyle birlikte bu durumdan yararlanmak isteyen bazı fırsatçılar ev fiyatlarını 100-200 bin lira artırmıştır. Kontrolsüz şekilde artan ev kiralaları ve ev satış fiyatlarına acil bir düzenleme getirilmesi gerekmektedir. Vatandaşımız daha fazla mağdur edilmemelidir.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı maddeye geçmeden önce, Sayın Tokdemir, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

59.- *Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, Süper Lig'e yükselen Hatayspor'a başarılar dilediğine ilişkin açıklaması*

İSMET TOKDEMİR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatayspor'umuz, Türkiye Futbol Federasyonu 1. Ligi'nin 30'uncu haftasında deplasmanda pazar günü oynanan maçta Adanaspor'u 2-0 mağlup ederek ligin bitimine bir hafta kala şampiyonluğunu ilan etti. 1967 yılında başlayan bu sevdayı "O sene bu sene, şampiyonuz." sloganıyla yola çıkarak Hatayspor'umuz, elli üç yıl sonra bir şehrin elli üç yıllık özlemini bitirdi. Bu başarıda emeği olan futbolcuları, teknik heyeti, kulüp yönetimini, yalnız bırakmayan taraftarını ve Hatayspor'un bugünkü seviyeye gelmesinde en büyük katkıyı sağlayan, emek harcayan Hatay Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Lütfü Savaş'ı canıgönülden tebrik ediyorum. Gelecek sezon mücadele edeceğimiz Süper Lig'de şampiyon Hatayspor'umuza başarılar diliyorum.

Teşekkür ederim.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)*

BAŞKAN – Evet, 6'ncı madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Dirayet Dilan Taşdemir

Rıdvan Turan

Gaziantep

Ağrı

Mersin

Filiz Kerestecioğlu Demir

Tulay Hatımoğulları Oruç

Hüseyin Kaçmaz

Ankara

Adana

Şırnak

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) –

Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Hüseyin Kaçmaz'ın.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın Kaçmaz, süreniz beş dakika.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Diyarbakır 5 no.lu zindanında insanlar vardı ama insanlık yoktu.

Adnan Yücel şiirinde şöyle diyor:

“Havasızlık içinde veremler yaratılırken,

Gardiyan hâkimler ve savcı çavuşlarla

Her gece mahkemeler kurulurken,

İnsanlar soyundurulup makatlar aranırken

Hangi kuş konardı zindan penceresine?

Ve makatlara sigara takılıp yakılırken,

İnsanlar dört ayak ile yürütülürken,

Hangi bayrak çekilirdi onur kalesine?”

Ne yazık ki uzundur Adnan Yücel'in bu şiiri, çok uzundur “Dörtlerin Gecesi” kitabı, onlarca yıl, yüzlerce yıl uzunluğundadır. Çok da yaygındır; dünyanın her köşesine yayılmıştır. Emeğin hakkına el koyma ihtirasıyla yaşayan kişiliklere kadim bir zalimlik eklenince, efendilerinin sadık celladı olmaya ne kadar da gönüllü hâle gelir insanlar. Her yerde, her çağda ama en çok da Diyarbakır'da. “İnsanlığın olmadığı yer” demek, “iktidarın denetlenemez, sorgulanamaz, sınırlandırılmaz olduğu yer” demektir. Yaşanamaz olunan yer, iktidarın her yerde olması durumudur. Sadece kanunlarda, zindan hücrelerinde değil, iktidarın insan ruhuna, insan hücrelerine, beynin ve yüreğin her noktasına yerleşmesi. Ama bir kadim gerçek daha var: İktidar her yerdeyse direnişte her yerde olur, en çok da Diyarbakır'da.

12 Eylül darbecilerinin yaklaşık otuz altı yıl önce, 14 Temmuz'da “Biz yaşamı uğruna ölecek kadar seviyoruz.” diyen Kemal Pir, Hayri Durmuş, Akif Yılmaz ve Ali Çiçek ölüm orucuna girdiler yapılan işkencelere karşı. Zorluklar ne olursa olsun faşizmin başarılı olamayacağını büyük ölüm orucunda canlarını feda ederek hepimize gösterdiler. Artık 14 Temmuz “onur günü” olarak anılmaktadır. Bizlere bu onurlu günü miras bırakan Kemalleri, Hayrileri, Akifleri ve Ali Çiçekleri bir kez daha saygı ve rahmetle anıyorum.

Aslında uzun bir anıydı, kısaca anlatmaya çalışacağım sürem yettiği kadar. “Yazın güneşin altında, kışın ise soğukta cezaevi kapısındaki kuyrukta içeri girmek için beklerdik. Bir gün, hiç unutmam 23 Nisan'dı, çocukları içeri alıp görüş yaptırmışlardı. Duvarlarda acayip resimler ve yazılar vardı. Bir şey dikkatimi çekmişti: Orada bulunan mahkûmların hepsinin gözlerinin rengi neden elaydı? İnsanın ağlamaklı olup gözleri dolduğunda gözleri buğulanıp renkli gözükürmüş meğer, bunu büyüdüğümde anladım. Babam bana sarılıp, kulağıma ‘Annene söyle, burada şartlar çok kötü.’ diye fısıldamıştı.”

Bu sözler, 1982'de Diyarbakır Askerî Cezaevinde işkenceyle öldürülen Necmettin Büyükkaya'nın kızı Serdil Büyükkaya'ya ait. Babasının anma töreninde anlatmıştı bu yakıcı hatırayı. Aradan uzun yıllar geçmesine rağmen o küçük kız çocuğunun travması hâlen geçmemiştir.

12 Eylül askerî darbesinin yaşattığı travmalar Mamak'ta da Metris'te de yine devam etmişti. Amed zindanında da “Burası askerî bir okuldur, amacımız sizleri Türkleştirmektir.” denilerek, burası özel olarak Kürt muhalif güçleri dize getirmek için akıllalmaz işkence tezgâhlarının kurulduğu yer. “Türkçe konuş, çok konuş.” uyarılarının asıldığı görüş kabinlerinde, Kürtçe konuşmanın yasaklanması, pek çok ırkçı marşın ezberletilerek işkence aracına dönüştürülmesi de bunun somut örneklerinden birkaçı. Birçok tanığın anlatırken o günleri yeniden yaşadığı, kitaplara, belgesellere, resimlere konu olmuş cezaevi. Bu Diyarbakır Cezaevinde yaşanan insanlık dışı uygulamalardan sonra, cezaevinden çıkan birçok kişi yaşadıklarından dolayı dağa çıktı ve PKK'ya katıldı. Herkes bunu bilmesine rağmen, yine 12 Eylül zihniyetinin benzer uygulamaları, faşist uygulamaları bugün de devam ediyor. AKP iktidarının faşist uygulamaları, mealen diyor ki: “Santim ileri gitmeyelim, filmi geriye sarıp karanlığa gömülemim.” Bugün yine çoklu baro yasası, siyasi soykırım operasyonları, Cudi Dağı'ndaki doğa katliamı ve ağaç kıyımı, ÇHD'li avukatların ölüm orucu, tüm bu faşist uygulamalarınızla bize “Of” bile dedirtmeyeceksiniz, bunu size net söyleyeyim. Size “Of” demeyeceğiz, bu sözü ağızımızdan tek bir defa bile duyamayacaksınız, size bu keyfi tattırmayacağız. Özgürlük için bedel neyse onu ödemeye hazırız. Bizler teslimiyeti kabul etmeyecek ve direnmeye devam edeceğiz. Bizler halkına borçlu hissedenleriz. 12 Eylül rejiminin ardılları, yürüttükleri faşizan uygulamalarla Kürt halkını geri yaşama ve mücadelesizliğe mahkûm etmeye çalışıyor. İçeride ve dışarıda Kürt halkının kazanımlarına saldırarak özgürlük ve demokrasi umudunu bitirmek isteyenleri bekleyen son hüsrandır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 6- 926 sayılı Kanunun ek 17 nci maddesinin (Ç) fıkrasına dördüncü paragrafından önce gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi kadrolarında bulunan tabip ve dış tabipleri ile 09/11/2016 tarihli ve 6756 sayılı “Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Millî Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesi Hakkındaki Kanun”un 107 inci maddesi kapsamında Sağlık Bilimleri Üniversitesi, diğer Yükseköğretim kurumları ile Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarına devredilen tabip ve dış tabiplerinin rütbe ve dereceleri itibarıyla belirlenmiş olan sağlık hizmetleri tazminatı oranları 200 puan arttırılmak suretiyle uygulanır. Bunlardan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinin (A) fıkrası uyarınca belirlenen birinci derece kritik iller kapsamındaki yerler ile görev yerinin özellikleri ve hizmet şartları dikkate alınarak Millî Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı ve Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen diğer yerlerde ve diğer birliklerde fiilen görev yapan tabip ve dış tabiplerine orgeneral aylığının (ek gösterge dâhil) brüt tutarının %200'ünü geçmemek üzere aynı usul ve esaslar çerçevesinde ayrıca ilave sağlık hizmetleri tazminatı ödenir. 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinin (A) fıkrası uyarınca belirlenen birinci derece kritik illerde terörlü mücadele harekâtına iştirak eden birliklerde fiilen görev yapan sağlık astsubaylarına orgeneral aylığının (ek gösterge dâhil) brüt tutarının %50'si sağlık hizmetleri tazminatı olarak ödenir.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Hayrettin Nuhoğlu

Ayhan Erel

Adana

İstanbul

Aksaray

Yasin Öztürk

Aylin Cesur

Denizli

Isparta

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Erel, konuşacak mısınız, gerekçe mi okutuyoruz?

AYHAN EREL (Aksaray) – Kısa bir konuşma yapayım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Erel. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; görüşülmekte olan kanun teklifinin 6'ncı maddesi üzerine partim İYİ PARTİ adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz 1987'de, Mamak'ta C-5'te işkence görerek, hem de Kur'an okurken, namaz kılarken "Bizim çocuklar" dediği Amerika'nın çocukları tarafından katledilen, insan onuruna yakışmayan işkenceler sonucunda çok ağır hasta olmasına rağmen, böbreklerinin çalışmamasına rağmen hastaneye götürülmeyip, daha sonra ölümü yaklaştığında Dışkapı Mevki Hastanesine götürülen ülkücü şehit Hüseyin Kurumahmutoğlu'nu rahmetle, minnetle, şükranla anıyorum.

Görüşmekte olduğumuz maddeyle, askerî tabipliğin tercih edilebilirliğinin artırılması amacıyla, tabip ve dış tabiplerine ve sağlık astsubaylarına ilave sağlık hizmetleri tazminatı ödenmesi amaçlanmaktadır. Askerî tabip ve dış hekimlerine, askerî sağlık personeli ve sağlık astsubaylarına tazminat verilmesi öngörülmüştür. Askerî tabipliğin tercih edilebilirliğinin artırılması amaçlanmıştır. Bu düzenlemeleri yapmaktan ziyade, askerî tıp akademisinin ve askerî hastanelerin yeniden açılması gerekmektedir.

15 Temmuz alçak darbe teşebbüsünün hemen peşinden, apar topar GATA ve askerî hastaneler kanun hükmünde kararnameyle sivilleştirilerek Sağlık Bakanlığına bağlanmış, diğer bir ifadeyle kapatılmıştır. Bu süreçten sonra askerler artık sivil hastanelere yönlendirilmeye başlanmıştır. Geçen zaman içerisinde bu işleyişin güvenlik yönünden sakıncaları, askerî personel yönünden hayati bazı aksamaları ve gecikmeleri net olarak ortaya çıkmıştır. Türk Silahlı Kuvvetlerince icra edilen harekâtlar kapsamında muharebe sahasında, muharip unsurlarla birlikte askerî sağlık personeli görev yapmaktadır. Harekâtın seyri açısından, bu muharip unsurlarla birlikte hareket eden diğer unsurlarla aynı savaş yeteneğine sahip olması gerekmektedir. Dolayısıyla, bir an önce askerî hastanelerin açılması askerlerimiz ve ordumuz için önemlidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayıları yüz bini aşan uzman çavuşların yıllardır birikmiş sorunları vardır. Bu sorunların çözümü ve uzman çavuşlara hakları konusunda söz verilmiş olmasına rağmen bugüne kadar bu sözler yerine getirilmediği gibi, bu kanun teklifinde de uzman çavuşlarımızın beklentileri maalesef karşılanmamıştır. Doğuda beş yıl görev süresini tamamlayan uzman çavuşlar, kaydırma birliklere verilerek tekrar doğuda görev yaptırılmaktadır. Subay ve astsubaylarımız rahatsızlandığında iki yıla kadar rapordan faydalanırken, en çok şehit ve gazi veren uzman çavuşlarımız üç aylık raporu geçtikleri takdirde sözleşmeleri feshedilmektedir. Bu kahraman sözleşmeli uzman çavuşlarımızın kaderi subay ve astsubaylarımızın iki dudağı arasına terk edilmiş durumdadır. Savaşta ve cephede en önde, ödülde en arkada duran kahraman vatan evlatlarımız uzman çavuşlarımızın atama yönetmeliğinin, 3600 ek göstergesinin, sağlık yönetmeliğinin olmamasından dolayı mağduriyet yaşamaktadırlar. Kahraman Türk ordusunun mensubu olmalarına rağmen orduevlerine girememektedirler. Evli personel, eşinden ve çocuklarından uzun zaman ayrı kalmaktadır. Uzman erbaşlara, bekçiye verilen haklar verilmemektedir. Bekçiye sağlanan bu haklar kahraman uzman çavuşlarımıza da sağlanmalı, beylik tabancaları verilmelidir. Kadro her seferinde dile getirilse de maalesef bugüne kadar kadro verilmemiştir. Evli uzman çavuşlarımız eşi doğum yapmadan önce babalık iznine gönderilmemekte, eşi doğum yaptıktan sonra ve hastane doğum raporuna göre babalık iznine gönderilmektedir. Bu kahraman evlatlarımıza otuz veya kırk beş günlük rapor verildiğinde -raporun kışlada geçirilmesi- raporu evinde geçirmek isteyen uzman çavuşlarımız, doktor raporunun üstüne "Raporu evinde geçirmesi uygundur." diye tekrar bir rapor almak durumunda kalmaktadırlar. Uzman çavuşlarımızın dertleri beş dakikaya sığacak kadar değil... Bir an önce vatan için, millet

için, bayrak için, din için, diyanet için kanlarını sebil, canlarını heba eden bu uzman çavuşlarımızın problemlerinin çözülmesinin elzem olduğunu bildiriyor, hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas no.lu Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesindeki "artırılmak suretiyle" ibaresinin "artırılarak" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi	Haşim Teoman Sancar	Ahmet Önal
İzmir	Denizli	Kırıkkale
Bayram Yılmazkaya	Ahmet Akın	İlhami Özcan Aygun
Gaziantep	Balıkesir	Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Bayram Yılmazkaya'nın.

Buyurun Sayın Yılmazkaya. (CHP sıralarından alkışlar)

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 6'ncı madde önergesi üzerinde söz almış bulunmaktayım, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin birçok sorunu varken, uzman erbaşların kadro hakları gasbedilmişken, bedelli affı bekleyen binlerce genç, tecil hakkı isteyen, bedellide uzaktan eğitim bekleyen yüz binlerce mağdur varken, yaptığınız bu düzenlemelerle, Türk Silahlı Kuvvetlerini sivilleştirme adına kurumun ayardlarıyla oynuyor, askeriyeye biat kültürünü yerleştirmeye çalışıyorsunuz. Bu kanun teklifinin maddelerinde ve genelinde mutlaka düzenleme yapmanız gerekiyor.

Görevden menetme cezasının disiplin amirlerince de verilebileceği kuralı getiriliyor. Disiplin amiri, mevcut durumda izinsizlik, ilave hizmet yükleme ve oda hapsi cezalarını verebiliyorken, hizmetten men gibi daha üst bir yaptırım için kurul kararına gerek duyulmadan da amirin kararı yeterli sayılabilecektir. Yaptırımın kurul haricinde, disiplin amirinin de takdirine bırakılması keyfi uygulamaya yol açabilecek, kurul önünde savunma hakkını kısıtlayabilecek, masumiyet karinesini zedeleyebilecek, kurul önünde adil yargılanma hakkının özüne dokunabilecek niteliktedir. Bunu mutlaka düzeltmeliyiz.

Değerli arkadaşlar, Genelkurmayın yetkisi tirpanlanıyor. Yeni düzenlemeyle kuvvet komutanlarının Genelkurmay Başkanlığına değil de ayrı ayrı Millî Savunma Bakanlığına da bağlanması, Genelkurmay Başkanının disiplin soruşturması yapma yetkisinin elinden alınması askeriyede disiplin ve hiyerarşide zafiyete neden olacağı gibi, Genelkurmayın içinin daha da boşalması anlamına gelir. Bu düzenlemelerin amacı, Genelkurmay Başkanını sembolik hâle getirmekten başka bir şey değildir.

Yine, sözleşmeli erlere yasal olarak verilen kadro hakkı bir türlü hayata geçirilmedi. Yedi hizmet yılı dolan çok sayıda sözleşmeli erin kamu kurum ve kuruluşlarına atanmak için beklediği ancak henüz resmî bir açıklamanın yapılmadığı bu süreçte, İçişleri Bakanlığı bekçi alımlarında sözleşmeli erlere öncelik vererek yedi yıl silah ve askerî eğitim almış, deneyimli ve hazır personeli değerlendirebilir. Güvenlik konusunda deneyim kazanmış olan bu sözleşmeli erleri bekçi kadrolarında değerlendirdiğinizde, hiç olmazsa vermiş olduğunuz sözü de tutmuş olursunuz.

Değerli arkadaşlar, asıl önemli bir konu da bedelli askerlik yapan vatandaşlarımızın durumu. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de Covid-19 salgını nedeniyle, başta sağlık olmak üzere ekonomik ve sosyal alanlarda yaşanan sorunlar nedeniyle, devletin ve özel sektörün işleyişinin sekteye uğradığı zorlu bir süreçten geçmekteyiz. Hazineye katkı sağlaması amacıyla planlanan bedelli askerliğin devlete artı maliyet çıkarması ve üstüne üstlük, Covid-19 salgınının kırsalalarda yeni riskler barındırması göz önünde bulundurularak yurt dışında yaşayan vatandaşlar için uygulanan uzaktan eğitim sisteminin pandemi sürecinde bedelli askerlik yapacaklar için de uygulanması salgınla mücadele kapsamında

değerlendirilmelidir. Milyonlarca vatandaşımızın iş hayatını etkileyen bu süreç, özellikle askere gidecek gençlerin iş ve gelecek planlarını altüst etmektedir. Bedelli askerlik yapan ve yapacak olan 40 bin dolayında gencin yirmi sekiz günlük askerlik hizmeti için şehirlerarası yolculuk yapması, kalabalık kışla ortamında bulunması, hem kışladaki askerlerimiz için büyük risktir hem de bedelli için giden gençlerimiz için büyük risktir. Yirmi sekiz gün bedelli askerlik yapacak kişilere Covid-19 dönemine denk geldiği bu süreçte uzaktan eğitim verilerek Türk Silahlı Kuvvetlerinin afetlerde daha etkin görev alması sağlanabilir. Başta deprem olmak üzere, ülkemizde sıkça görülen afetlere yönelik olarak bu yıkımların öncesinde veya sonrasında yapılacak doğru davranışlar... Deprem kuşağındaki illerden gelen bedelli askerlik yapan kişilere, hatta uzun dönem askerlik yapan bütün kişilere AFAD uzmanlığı eğitimi verilmesi, muhtemel depremlere gerekli hazırlıkların yapılmasında çok büyük katkı sağlayacaktır.

Yine bir düzenleme de gençlerin üniversiteye girme haklarını elinden aldı. Birçok gencimizin ailesinin ve kendi hayatını idame ettirmek için çalışmak zorunda kaldığı gerçeğini göz önünde bulundurarak bu düzenlemeyi düzeltmemiz gerekiyor. Yeni askerlik düzenlemesinde lise ve dengi okullarda öğrenim yaş sınırınının 29'dan 22'ye düşürülmesi ve eskiden iki ay olan yoklama süresinin kaldırılması sonucu birçok gencimiz haberi olmadan yoklama kaçağı durumuna düştü. Yoklama kaçağı durumuna düşen gençlerin tecil hakkı, bedelli hakkı ve üniversiteye kayıt yapma hakkı ellerinden alındı. CHP olarak biz, bu gençlerimizin yaşadığı sorunun çözülmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisine kanun teklifi verdik. AK PARTİ ve MHP olarak bu kanun teklifine destek olursanız bu mağduriyeti de en kısa sürede kaldırmamız diye düşünüyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunacağım ama öncesinde bir yoklama talebi var, onu gerçekleştireceğim.

Sayın Akar, Sayın Yalın, Sayın Çelebi, Sayın Aygun, Sayın Güzelmansur, Sayın Yavuzylmaz, Sayın Sümer, Sayın Tutdere, Sayın Bulut, Sayın Bakan, Sayın Gündoğdu, Sayın Keven, Sayın Kılınc, Sayın Gürer, Sayın Hancıoğlu, Sayın Yılmazkaya, Sayın Durmaz, Sayın Yüceer, Sayın Serter, Sayın Ceylan.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)*

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul
Gaziantep
Ayşe Sürücü
Şanlıurfa

Dirayet Dilan Taşdemir
Ağrı
Erol Katırcıoğlu
İstanbul

Mehmet Ruştı Tiryaki
Batman
Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Muş

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLİ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Ruştı Tiryaki'nin.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın Tiryaki, süreniz beş dakika, uzatma yapmıyorum.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

223 sıra sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıname Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine görüşlerimi sizinle paylaşmaya çalışacağım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, sizlere teklifin genel gerekçesinden bir bölüm okumak istiyorum. Yeni Türkiye'yi anlatması açısından, Adalet ve Kalkınma Partisinin Meclisi Cumhurbaşkanlığına bağladığımı göstermesi açısından, “gazi” diyerek güya saygı gösterdiğiniz Meclisi nasıl Cumhurbaşkanlığının Mevzuat Dairesi Başkanlığına çevirdiğinizi göstermesi açısından çok önemli buluyorum. Bakın, aynen teklifin genel gerekçesinden okuyacağım, diyor ki: “1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Millî Savunma Bakanlığı teşkilatında yapılan değişiklikle Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları Millî Savunma Bakanına bağlanmıştır. Buna bağlı olarak da mevzuatta uyum düzenlemeleri yapılması zarureti ortaya çıkmıştır.” Evet, bugün bu yasa teklifini görüşmemizin genel gerekçesi bu. Cumhurbaşkanlığı kararnamesine uygun kanun çıkarmak, Cumhurbaşkanlığı kararnamesine uygun mevzuat yapmak. Bugün bu amaçla kanun teklifi görüşüyoruz.

Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin normlar hiyerarşisinde nerede olduğu konusunda tartışmalar var ama egemen görüş şu: Tüzükler ve Bakanlar Kurulu kararları hâlâ yürürlükte olduğu için buna eşit bir seviyede görülüyor. Gerçi bazı akademisyenlerden -bunlar da Cumhurbaşkanlığında çalışan akademisyenler- kanunlarla eşit seviyede gören istisnalar var. Onun dışında herkes Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin kanun seviyesinin altında olduğunu söylüyor. Ama siz bugün getirdiğiniz bu teklifle Cumhurbaşkanlığı kararnamesini kanunların üzerine koyuyorsunuz ve “Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine uygun kanun yapalım.” diyorsunuz. Bakın, Anayasa'ya göre: “Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir.” Anayasa hükmü çok açık, yürütme yetkisine ilişkin konularda kararname çıkacak. Bunun sınırları ne? Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemeyecek. Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi düzenlenemeyecek. Kanunda açıkça düzenlenmiş bir konuda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi düzenlenemeyecek. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanun arasında bir çelişki ortaya çıktığında kanunlar uygulanacak ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenmiş bir konuda bir kanun çıkarılırsa o kanun uygulanmaya başlanacak. Ama siz, ülkenin hukuk sistemi açısından öyle düzenlemeler yapıyorsunuz ki -gelecek açısından çok sakıncalı düzenlemeler- Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama yetkisini bir biçimde vesayet altına almaya matuf bu tür ifadeler, gerekçeler, söylemler gelecekte bu ülkenin başına çok sorun açabilir. Zaten temel hak ve özgürlükleri valilerin iki dudağı arasına aldınız, şimdi de Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama faaliyetini, kanun çıkarma yetkisini Cumhurbaşkanlığının kararnamelerine uyumlu hâlde getirmeye çalışın. Gerçekten çok büyük bir iş çıkarıyorsunuz (!) Bu büyük bir soruna yol açacak.

Bakın, valiler temel hak ve özgürlüklerin tamamını askıya alıyorlar “Her tür eylem ve etkinlik yasaklıyoruz.” diyorlar; toplanma, stant açma, yürüyüş, çadır açma, oturma, bildiri dağıtma, her tür eylem ve etkinliği yasaklıyorlar. Bakın, Van'daki yasaklama süresi iki bin günü aştı, iki bin.

bin yirmi gündür Van'da protesto hakkı kullanılmıyor. Demokrasi yürüyüşü yaptığımız güzergâhların tamamında valiler karar aldılar, her tür eylem ve etkinliği yasakladılar. Barolar kendileriyle ilgili bir yasayı protesto etmek istediler, Ankara Valiliği hemen karar aldı, bütün eylem ve etkinlikleri yasakladı. Bugün, 14 Temmuz tarihi için Ulucanlar Cezaevi önünde basın açıklaması yapacaktık, karşımıza binlerce polis dikildi ve açıklama yapmamıza izin verilmedi.

Şimdi muktedir olduğunuz için bu antidemokratik düzen hoşunuza gidiyor olabilir ama emin olun Cumhurbaşkanı sonsuza kadar partiniz içinden çıkmayacak, valileri sonsuza kadar atayacağımızı düşünüyorsanız emin olun yanılıyorsunuz. Bugün devletin polisi güvenlik görevlisi değil de emir eri gibi davranıyor ya gelecekte bu polislerin amirleri başkaları olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tiryaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Ne ekerseniz onu biçersiniz. Nasıl yönetiyorsunuz öyle yönetileceksiniz. Devrisabık yaratmak istemiyorsanız tez zamanda demokratik koşulların egemen olacağı bir iklim için harekete geçin; emin olun, yarın çok geç olabilir diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tiryaki.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 7- 926 sayılı Kanun'a aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 37- Emsalleri arasında temayüz etmiş, hizmetine ihtiyaç duyulduğu tespit edilen ve sicil notu ortalaması, sicil tam notunun %90'ının (dâhil) üzerinde olan istekli astsubay kıdemli başçavuşların yaş haddi; ilgili kuvvet komutanlığının teklifi üzerine Millî Savunma Bakanlığının onayı ile, ilk olarak iki yıl ve müteakip yıllarda da aynı esaslarla 60 yaşına kadar uzatılabilir.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu	İmam Hüseyin Filiz	Ayhan Erel
Adana	Gaziantep	Aksaray
Orhan Çakırlar	Arslan Kabukcuoğlu	
Edirne	Eskişehir	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İmam Hüseyin Filiz'in.

Buyurun Sayın Filiz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde İYİ PARTİ Grubumuzun vermiş olduğu önerge üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Bu maddeyle, astsubay kıdemli başçavuş rütbesindeki personelin yaş haddinin kuvvet komutanlığının teklifi üzerine veya resen Millî Savunma Bakanı tarafından 60 yaşına kadar uzatılabileceği öngörülmektedir. Bakan kararıyla resen uzatma, astsubaylar arasında ayrımcılığa ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin siyasallaşmasına yol açacaktır. “Resen” ifadesinin kaldırılıp “kuvvet komutanlığının teklifi üzerine Millî Savunma Bakanlığının onayıyla” şeklinde olması daha uygun

olacaktır çünkü bu imkândan yararlanması gereken astsubayları kuvvet komutanlarının önermesi, makam atlanmaması açısından önemlidir. Ayrıca, disiplin cezası almaması da diğer bir şart olarak konulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, astsubaylarımız, ordumuzun belkemiğini teşkil eder. Astsubay, ölümün kol gezdiği dağın başındaki karakol komutanıdır. Astsubay, geminin makine dairesinde kirin, pasın içinde yüreği bembeyaz kalan bir teknisyendir. Loş hangarın içinde, yağ silmiş elleriyle gecenin yarısında F-16'sını uçurmanın gururunu yaşayan kahramandır. Astsubay, memleket topraklarının dört bir yanında nazlı bayrağımız dalgalansın diye kahpe kurşunlarla bedenlerini orada bırakan; hain tuzaklarda gözlerini, ellerini, kollarını bırakan, şehit olan, gazi olan, Afrin'de, Zeytin Dalı'nda, Cudi'de, Barış Pınarı'nda, İdlib'de teröristlerle göğüs göğüse çarpışan akıncıdır. Astsubay, 15 Temmuz'da ülkemizin kaderini değiştirtircesine FETÖ'cü haine ilk kurşunu sıkan, vatan için ölüme koşarak gidip ölmenin nasıl bir ölümsüzlük olduğunu bütün korkaklara gösteren Ömer Halisdemir'dir.

Değerli milletvekilleri, astsubaylar göreve başlama derecesinin 9'un 2'si olarak düzenlenmesini talep ediyorlar. On sekiz yıldır söz veren bir iktidarın savunma bakanlarına "Şimdiye kadar verdiğiniz sözleri yerine getirerek bir kere de şaşırtın bizi." diyorlar. Emekli astsubaylar maaş ve ücrette adalet istiyorlar, subaylara verilen ikramiyelerin kendilerine de verilmesini talep ediyorlar. Lojman haklarının artırılmasını, maaşlarının yarısı olan emekli maaşlarının subaylarla kıyaslanabilir ölçüye getirilmesini talep ediyorlar. Astsubayları anlayalım ve taleplerini yerine getirelim diyorum.

Değerli milletvekilleri, emekli deyince EYT'lileri hatırlamamak mümkün değil, onlara da sözünüz var ama sonuç yok. En düşük SSK emekli aylığı asgari ücretin bir hayli altında olup 1.500 TL civarındadır ve insanlar geçinebilmek için çalışmak zorunda kalıyorlar. Bu parayla geçimlerini sağlamaları mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, ayrıca her seçim döneminde meydanlarda dillendirilen 3600 ek gösterge vaadi maalesef bir türlü hayata geçirilmemiştir. Öğretmenlerimiz, hemşirelerimiz, polislerimiz, din görevlilerimiz, uzman er ve erbaşlarımız büyük bir ümitle 3600 ek gösterge bekliyorlar.

Değerli milletvekilleri, bugün Atılay denizaltımızın sulara gömülüşünün 78'inci yılı. İkinci Dünya Savaşı'nda yer almak istemeyen Türkiye, Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin verdiği yetkiyle boğazlardan izinsiz geçişleri önlemek için, İngiliz yapımı manyetik alan kablolarının işe yarayıp yaramadığını kontrol etmek adına denizaltımız Atılay'ı görevlendirmişti. 14 Temmuz 1942 sabahı Çanakkale'ye demirleyen Atılay'ın yerine getireceği görev belliydi; Çanakkale Boğazı önünde geniş bir kavis çizecek, ardından manyetik hattın üzerinden geçerek Morto Koyu'nda su yüzüne çıkacaktı. 39 kişilik mürettebatıyla Atılay denizaltısı tam saat 14.30'da dalışa geçti ancak kötü hava şartları yüzünden Seddülbahir açıklarında Kartal römorkörü Atılay'ı gözden kaybetti. Bir türlü su yüzünde görülmeyen Atılay batmıştı. Bütün imkânlar seferber edilse de kurtarma çalışmalarından bir sonuç alınamadı. Bu kazada şehit düşen 6 subay, 17 astsubay ve 16 erimize Allah'tan rahmet diliyorum. Mekânları cennet olsun.

Değerli milletvekilleri, bugün bir başka faciyanın 61'inci yıl dönümü; 14 Temmuz 1959 yılında katliama uğrayan Kerkük Türkmenlerini unutmadık. Bu katliam tarihin en kanlı katliamlarından biridir. Şiddetle ve nefretle kınıyor ve sözlerimi Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun dizeleriyle tamamlıyorum:

“‘Irak’ derler, ‘Irak’ derler.

Derdime ‘fırak’ derler.

Diyerem ‘Men Türkmen’em.’

‘Bu sözü bırak.’ derler.”

Nur içinde yatın can kardeşlerim, Türkmenler sizden sonra da acı çekti. Acı çekmelerine tek sebep ise sizleri ve milletlerini unutmayı hâlâ “Türkmen’em.” demeleriymi.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinde yer alan “tespit edilen” ibaresinin “belirlenen” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bayram Yılmazkaya

İrfan Kaplan

Mehmet Ali Çelebi

Gaziantep

Gaziantep

İzmir

Rafet Zeybek

Yüksel Mansur Kılınç

Abdurrahman Tutdere

Antalya

İstanbul

Adıyaman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Abdurrahman Tutdere'nin.

Buyurun Sayın Tutdere. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika, uzatma yapmıyorum.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerine grubum adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 7'nci madde aslında teknik olarak faydalı ve yararlı bir madde çünkü orduda tecrübesiyle, kıdemiyle gerçekten faydalı işler yapacak olan astsubay ve kıdemli başçavuşların emeklilik sürelerinin 55 yaşından 60 yaşına kadar çıkartılmasını öngören bir teklif. Ancak süre uzatımına ilişkin usul açısından burada problem var, hukuken sıkıntı var. Burada özellikle bu sürenin uzatılmasının Millî Savunma Bakanlığına bırakılmış olması ciddi bir sıkıntı yaratacaktır. Millî Savunma Bakanlığının -siz de takdir edersiniz ki- sonuçta siyasi bir makam. Kuvvet komutanının onayını baypas eden, kuvvet komutanının onay şerhini ortadan kaldıran bu usul eğer bu kanun teklifi bu şekilde yasalarsa uygulamada sıkıntı yaratacaktır. Bu yönüyle biz sıkıntılı olduğunu düşündüğümüz için teklifimize destek verilmesini talep ediyoruz.

Ayrıca, yine, kanunun 18'inci maddesinde er ve erbaşlara hizmetten men cezası verme yetkisinin disiplin kurullarından alınarak amire verilmesi... Bu, gerçekten hem ceza hukuku açısından hem de hukukun genel ilkeleri açısından sorunlu bir madde olur. Amire karşı erin ve erbaşın ceza veya suç işlemesi durumunda amirin bizzat kendisinin yargılama yapması ciddi anlamda sorun yaratacaktır. Bu madde de bu yönüyle sorunludur.

Değerli milletvekilleri, kanunun tümü üzerinde sözcülerimiz gerekli eleştirileri yaptılar. Değerli arkadaşlar, ben bir de Türkiye Futbol Federasyonunun özellikle Anadolu'nun bazı kulüpleri için almış olduğu hukuk dışı, akıl dışı bir kararına ilişkin birkaç hususu belirtmek istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu özellikle BAL ligi'nde top koşturan bazı kulüplerimizi gerçekten yerle bir eden bir karar verdi. Pandemi nedeniyle Süper Lig ile 1. Lig maçlarının oynatılmasına karar verdi. 2. Lig ve 3. Lig'de de birincileri şampiyon ilan edip şampiyon olma ihtimali olanları da play-off oynatarak adaletsizliği giderdi. Ancak aynı adaleti BAL ligi için uygulamadı. Bir örnek vereyim: Mesela Adıyamanspor...

BAŞKAN – Yok, adaleti uyguladı da onu ortadan kaldırmadı.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Adıyaman'dan bir örnek vereyim: Adıyaman 1954 Sporun birinciyle arasında 3 puan vardı, eğer lig kendi seyrinde geçseydi belki de şampiyon olacaktı. Ancak alınan bu kararlar gece gündüz ter atan, koşan, -tarafarıyla, bütün teknik kadrosuyla, futbolcusuyla- çok büyük bir özveriyle mücadele veren Adıyaman 1954 Spor çok ciddi bir hak kaybına uğradı ve mağdur edildi. Buradan Türkiye Futbol Federasyonuna açıkça çağrıda

bulunuyorum. Bu kararınızda vicdan yok, bu kararınızda emeğe saygı yok, bu kararınızda futbol namına hiçbir şey yok. Bir an evvel bu haksızlığı giderin, BAL Liginde matematiksel olarak şampiyon olma ihtimali bulunan takımlara yeni bir şans verin, bu haksızlığı giderin diyorum.

Genel Kurul saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, Türkiye Futbol Federasyonunun Bölgesel Amatör Lig'le ilgili kararını gözden geçirmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum. Sadece Adıyaman değil, aynı haksızlığa uğrayan Isparta, Siirt, Şanlıurfa, Tekirdağ, Ceyhanspor... Kütahya da bunların içerisinde.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tüm Türkiye'deki takımlar var.

BAŞKAN - Bunları çoğaltabiliriz. Netice itibarıyla bu karar iyi olmadı. Buradan hep beraber bir çağrı yapmış olalım. Futbol Federasyonu kararlarını defaatle değiştirdi. Bu kararını da bir daha gözden geçirsin diyelim.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. 7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir. 8'inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu	İbrahim Halil Oral	Ayhan Erel
Adana	Ankara	Aksaray
Şenol Sunat	Orhan Çakırlar	Arslan Kabukcuoğlu
Ankara	Edirne	Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLİ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Şenol Sunat'ın.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır, uzatma yapmıyorum.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerine vermiş olduğumuz değişiklik önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Evet, bilindiği üzere ilk düzenli ve disiplinli Türk ordusu milattan önce 209 yılında Büyük Hun İmparatorluğu döneminde oluşturulmuştur sayın milletvekilleri. İki bin iki yüz yirmi dokuz yıl boyunca Türk ordusu Türk devletlerinin en önemli kurumu olmuştur. Asırlar boyunca Türk devletlerinin kurulması, büyümesi ve esarete boyun eğmemesi Türk ordusunun gayreti, çalışkanlığı ve fedakârlığıyla sağlanmıştır. Kısaca sayın milletvekilleri, burada alelade bir kurumdan, bir yapıdan bahsetmiyoruz.

Türk Silahlı Kuvvetleri Türk devletinin şah damarıdır. Bu damara yapılacak her müdahaleyi defalarca düşünmek zorundayız. Düşündüklerimizle uzlaşmak ve hep birlikte üzerimize düşeni yapmak zorundayız sayın milletvekilleri. Ben yaptım oldu yöntemiyle yapılan değişikliklerin bedelini çok fazlasıyla ödedik ve ödemeye de devam ediyoruz. 15 Temmuz “hain” deyin, “alçak” deyin, “sinsi”

deyin, bu darbe girişiminden sonra ilk iş alalecele askerî okulların tümünün kapatılması ve GATA başta olmak üzere 39 askerî hastanenin Sağlık Bakanlığına devredilmesi oldu. Bu konu zannediyorum AK PARTİ yöneticilerinin şuuraltındaydı. GATA Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Üniversitesine bağlandı. Tecrübe devri bile yapılmadan bu konular o karanlık günlerin sıkıntıları içinde kaybedildi. Gülhane Osmanlı'dan bu yana ilmî ve tıbbi bir merkezdi sayın milletvekilleri. Hatta Gülhane Seririyat Hastanesi II. Abdülhamit'in doğum günü olan 30 Aralık 1898 tarihinde açılmıştı. Adını "Abdülhamit" koymakla olmuyor. Bu hastaneler bir tarihti. Birinci Dünya Savaşı, Çanakkale yaralıları hepsi bu hastanelerde tedavi gördü ve 1923, Cumhuriyetle birlikte tescillendi. Bugün askerî uzman ve personel artık yetişmiyor, ihtiyacımız yok herhâlde değil mi sayın milletvekilleri? Evet. GATA'da bulunan ve Türkiye'nin tek yanık merkezi artık işlevsiz.

RECEP AKDAĞ (Erzurum) – Onlarca yanık merkezi var onlarca.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi öncelikle gazilerimize hizmet veriyordu, artık tamamen sivilleşti. GATA'nın kapanmasıyla Harp Cerrahisi Bilim dalı da kapandı. Özel eğitim gerekiyor bu alanlarda sayın milletvekilleri. Defalarca uyarılmış olmamıza rağmen AK PARTİ iktidarı her fırsat bulduğunda Türk Silahlı Kuvvetlerinin ayarlarıyla oynuyor. "Askerî vesayet" var söylemleri ve hikâyeleriyle orduyu tamamen kendi mecrasından çıkardı. Vatan haini sözde generallere, FETÖ'cü teröristlere Türk Silahlı Kuvvetleri altın tepside sunuldu. Türk devletini terör örgütüne teslim edenlere yazıklar olsun diyorum bu kürsüden. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bir devletin namusu olan, binlerce yıllık sırlarımızın, tarihimizin, stratejimizin bulunduğu kozmik oda kapıları dâhi bu hainlere açıldı. Nereye gittiği belli, 800'ün üzerinde şehit verildi. Ve sonunda biliyorsunuz -hepimiz biliyoruz- yarın yıl dönümünü anacağımız 15 Temmuz hain darbe girişimi. Demokrasi şehitlerini rahmetle anıyorum, gazilerimize de uzun ömür diliyorum.

Sayın milletvekilleri, söyleyeceklerim çok ama zamanım yetmedi. Türk milletinin canını, malını, namusunu korumakla görevli olan Türk askerine buradan saygılarımı sunuyorum. Türkiye Cumhuriyeti devleti askerlerinin her derdini çözebilecek kudrettedir diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Özkan, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

60.- *Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

15 Temmuz akşamı, darbe teşebbüsünde bulunan hain FETÖ'cü darbecilerin silahlı kuvvetlerden temizlenmesi için o günden bugüne bir dizi reform yaptık. Tarihimize bakacak olursak, şanlı tarihimizde de maalesef otoriteye, millî iradeye teslim olmayan yeniçerilerle ilgili reformlar yapılmak istenmişti, olamamıştı. İnanın 15 Temmuz sonrası uzun zamandan beri demokratikleşme gayretleri çerçevesinde millî iradeye demokratik teamüllerle bağlanmak istenen silahlı kuvvetlerin özellikle yapılan bu reformlarla tamamen sivil otoriteye bağlanması gerçekleşmiştir. Bugün, Avrupa Birliği üyesi ülkelere, Avrupa Konseyi üyesi ülkelere baktığımız zaman oralarda tam da bu reformlara uygun çalışmaların, anayasal düzenin olduğunu görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Yapılan bu çalışmaların tamamı FETÖ dahil olmak üzere derin ve paralel yapıların silahlı kuvvetler içerisinde kuluçkalanmalarına asla fırsat vermeyecek ve millî iradenin hâkimiyetinde bugün Libya'da, Suriye'de ve dünyada 11 noktada görev yapan Mehmetçiklerimiz nasıl başarı üstüne başarı koyuyorsa, bu başarılarına, zaferlerine yenilerini ekleyecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim. Allah yardımcısı olsun.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Evet, diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinde yer alan "ilave bir yıl" ibaresinin "ek bir yıl olarak" değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bayram Yılmazkaya

İrfan Kaplan

Mehmet Ali Çelebi

Gaziantep

Gaziantep

İzmir

Ömer Fethi Gürer

Yüksel Mansur Kılınç

Rafet Zeybek

Niğde

İstanbul

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) –Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ömer Fethi Gürer'in.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kanun Teklifi'nin gerek Komisyonunda gerek buradaki görüşmelerinde Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri astsubayların, sözleşmeli erlerin, uzman çavuşların, emekli binbaşılardan ve diğer ordu mensuplarının sorunlarını dile getiriyorlar. Ne yazık ki iktidar getirdiği her kanun teklifinde olduğu gibi bunlarla ilgili önermeleri dikkate almıyor.

Ben burada bölgemle ilgili önemli bir sorunu gündeme taşımak istiyorum. Niğde'nin Bor ilçesinde Lojistik Bakım Komutanlığı 7. Ana Bakım Merkezi ve İkmal Komutanlığı 21. Ana İkmal Merkezi bulunuyor. Halk arasında "askerî fabrika" olarak tanımlanıyor.

1964 yılında dönemin Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili Asım Eren ve o dönemki siyasi partilerin tamamının temsilcileri ile Bor halkının katkıları sonucu 1.793 dönüm arazi, bağ ve bahçeler bedelsiz olarak bu askerî fabrikaya bağışlandı. Bu askerî fabrikada şu anda 100 dönüm hâlihazırda kullanılıyor. 420 çalışanı vardı ve bölgede büyük bir umut olarak iş alanı olmanın yanında bölge insanının ekonomisine de artı katkıda bulunuyordu. Süreç içinde bu fabrikanın üretim ünitelerinin bir bölümü başka bölgelere götürüldü. Bor'da bulunan askerî kışla Bor'dan taşındı, lojmanları dahi yıkıldı. Şu anda 96 işçimiz burada çalışıyor ve sahra üniteleri üretiyor.

Ülkemizin her bölgesine orta yerde sayılacak mesafede olan bu tesisin geliştirilmesini, ASELSAN'ın ya da TUSAŞ'ın burada bir ünitesinin bulunup üretimin artırılmasını halkımız talep ediyor. Doğal gazı içinde olan, 1996'da temeli atıldığı hâlde bugüne kadar yapılmayan ve yirmi yıldır Adalet ve Kalkınma Partili bakanların -her geldiklerinde- hatta geçen dönemki Başbakanın dahi söz verdiği havaalanı gerçekleşirse ona 15 kilometre uzaklıkta olacak bu tesis aynı zamanda limana da 170 kilometre.

Her konuda elverişli bir alanda bulunan bu yerin değerlendirilmesini halk bekliyor çünkü bu tesisin bu bölge için çok büyük önemi var. Bir dönem bölgedeki demircisinden diğer meslek gruplarına kadar her kişi için yeni bir umut kapısı olmuştu. Ne yazık ki süreç içinde çok sayıda bakan geldi "Burayı geliştireceğiz." dediler ama tesis olduğu gibi kaldı. Sayın Komisyon Başkanı Millî Savunma Bakanlığına bölgeye geldiğinde tesiste inceleme yapmıştı. Biz geliştireceğini bekliyorduk, tesisin albay olan komutanı da yarbaya düşürüldü makam olarak. Yani giderek o tesisin seçim dönemlerinde 10, 15 kişi alınarak çalışacağı izlenimi veriliyor, seçimler bitiyor, ne yazık ki tesisin geliştirilmesi gündemden düşüyor.

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi son dönemde hidrojen yakıt pillerini geliştirdi. Bu piller, insansız hava araçlarının havada kalma sürelerini 3 kata kadar uzatıyor yani üniversitenin teknolojik olarak yeniliğe açık bir yanı var. Askerî fabrika ile üniversite birlikte çalışırlarsa hem üretim açısından hem bölgeye de katkı açısından olumlu etkileri olacaktır. Bu bağlamda, bu tesisin geliştirilmesi yönünde iktidarı duyarlı olmaya ve bölgede Millî Savunma Bakanlığı tarafından tesisin geliştirilmesine yönelik yatırımlar yapmaya davet ediyorum. Çünkü bu tesisin kurulma aşamasında kendisinin kefen parasını alıp gelip “Ben bunun buraya yapılmasını istiyorum.” diye bağışlayan anaların, o dönemki büyüklerimizin emekleri var. 1.793 dönüm arazinin içinde ne bağa ne bahçeye para almadan oraya o yatırımın gelmesi için katkıda bulunmuş, bugün çoğu hayatta olmayan, hepsine rahmet dilediğim insanların dilekleri ve istekleri bölge için önemli gelişim sağlayacak bu yerin yaşama daha fazla katkıda bulunacak biçimde geçirilmesi yönündeydi, bunun gerçekleşmesini diliyorum.

Son söz olarak da... Askerî okul öğrencisi olup KHK'yle ihraç edilen ama çoğunun suçla karışmadığı sabit olan gençlerimiz de bölgemizde çok. Onlar da “Bizim haklarımız iade edilsin.” talebinde bulunuyorlar. Bu dileğin de dikkate alınmasını temenni ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Karar yeter sayısı...

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunup karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.31

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 22.51****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesi üzerinde Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve arkadaşlarının verdiği önerenin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinde geçen “yalnızca” ibaresinin “sadece” ibaresi olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Necdet İpekyüz

Mahmut Toğrul

Dirayet Dilan Taşdemir

Batman

Gaziantep

Ağrı

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Ayşe Sürücü

Erol Katırcıoğlu

Muş

Şanlıurfa

İstanbul

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz

Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu’nun.

Sayın milletvekilleri, arka arkaya oylamalarımız var hep, mümkün olduğunca Genel Kurulda kalalım lütfen.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, size bir mahkeme salonundan bir tablo sunmak istiyorum bugün. Meclisimizin vekillerinin çoğu anne veya babadır. Anne veya babalıkla ilgili bir mesele var, bakalım hisleriniz ne olacak, dikkatle dinlemenizi isterim.

Kocaeli’de partimiz üyesi 15 kişi yargılanıyordu geçtiğimiz hafta. Yargılanmalarının nedeni, yaklaşık bir yıl önce açlık grevleri dolayısıyla açlık grevi yapan annelere destek vermektir. Anneler açlık grevinde olan çocukları için uzak illerden gelmiş ve çocukları ölmesin diye cezaevi önünde oturuyorlardı. Tek dertleri vardı: Açlık grevinde -içeride, cezaevinde- olan çocuklarımız ölmesin; bir ana olarak tek dertleri buydu. Ama, o anneler, hiçbir yere müdahale etmeyen, sakince oturmak isteyen anneler hiç iyi karşılanmadı polisler tarafından ve anında -şu gördüğünüz gibi- gözaltına alındı, darp edildi ve sürüklenmeye başlandı. Bakın, sürüklenme görüntüleri... 70’li yaşlardaki, Diyarbakır’dan gelip Gebze Cezaevinin önünde oturan annelerimiz darp ediliyordu. Onlar arasında bir video görüntüsü unutulmazlar arasına giriyordu, biliyor musunuz? Sadece HDP’liler değil, toplumun her kesimi, 70’li yaşlardaki 3-4 anneyi 100 metre boyunca arkadan dürtükleyen, affedersiniz bir büyükbaş hayvanı dürtükler gibi, itekler gibi muamele eden bir polis memurunu izliyordu. Anneler yürüdükleri o alandan uzaklaştıkları hâlde polis memuru arkalarından -şurada gördüğünüz gibi- anneleri itekliyor, onlara hakaret ediyor, “Yürü!” diyor ve hakaretlerini devam ettiriyordu. Bu utanç verici görüntüyü ise orada

polis kamerası da çekiyordu sanki bir marifetmiş gibi. Ve ardından ne oldu? Kamuoyu hakikaten büyük tepki gösterdi; Valilik açıklama yaptı, İçişleri Bakanlığı açıklama yaptı “Polis memuru hakkında gereken işlemler yapılacaktır.” dendi ama hiçbir şey yapılmadı. O günlerde ben soru önergesi verdim, Kocaeli Valisiyle konuştum, “Bir şeyler yapılacak Sayın Vekilim.” dedi, hiçbir şey yapılmadı. Bana “Ya, Vekilim, bunlarla uğraşma. Hangi Kürt anası uğradığı hakaret için adaleti buldu ki şimdi bulacak” diyen Kürt gençleri maalesef haklı çıktı. Bu polis memuru için bir yılı aşan bir süredir ne idari ne adli hiçbir şey yapılmadı. Yapılmadığı gibi, o annelerin yanında olan, Diyarbakır’dan gelen en az 70 yaşındaki annelerin yanında olan HDP’li arkadaşlarımız için bir gözaltı furyası yapıldı; sabahın beşinde evleri basıldı, derdest ve darp edilerek gözaltına alındı ve ardından tutuklandı. Tam sekiz ay boyunca -bomboş gerekçelerle- açlık grevine destek verme suçuyla yargılandılar, tutuklu olarak sekiz ay boyunca. Kimisinin 3, kimisinin 4 çocuğu vardı ve sonunda mahkeme günü geldi, mahkemeye gittik. “Neymiş suçları, bir dinleyelim.” dedik ama bakın, savcının iddianamesini dinleyince ben daha da şaşırđım arkadaşlar. Bakın, burada iddianame, savcı iddianamede tam 159 kez “sözde” ifadesini kullanıyordu, bu anneler için “sözde analar” diyordu, “sözde analar.” Ya, arkadaşlar, her şeyin “sözde”sini duyduk da “sözde ana”yı duymadık. Savcı “sözde ana” deyip duruyordu.

Ben sormak isterim: Bu savcının bir annesi yok mu? Bu savcıyı bir anne doğurmadı mı? Seni doğuran annenin hatırı için 70 yaşındaki annelere saygı göstermeyi düşünmez misin? Düşünmez, evet, çünkü onun için oraya getirildi, bunu söylediği için terfi edecek, zaten bunu söylemesi için oraya getirildi ve sonuçta da işte, bunlar yaşandı.

Değerli arkadaşlar, Kürt meselesini böyle çözemezsiniz. Annelere hakaret ederek Kürt meselesi çözülmaz, derinleştirilir, insanlar ölü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Biz, çocuklar ölmesin, analar ağlamasın diye boşuna söylemiyoruz ama sizin iktidarınız da 70 yaşındaki analar bile “sözde ana”lar olarak anılıyor. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gergerlioğlu.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Muş, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

61.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu’nun görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın hatibin anlattığı konuyu araştıracağım öncelikle, onu söyleyeyim yani biz sayın hatibin söyledikleriyle meseleyi değerlendirmeyeceğiz, bakacağız konuya. Fakat anneler konusundaki bu hassasiyeti beni gerçekten düşündürdü. Üç yüz otuz gündür Diyarbakır’da anneler var. “O anneler orada niye bekliyorlar, o çadırda neden duruyorlar, mensubu olduğum partinin il başkanlığı önünde bu anneler ne yapıyor?” diye bir gün bu kürsüye gelip de bir açıklama yapmadı. Annelerden bahsediyorken Diyarbakır’daki evladını bekleyen onlarca anneyi görmezden gelemeyiz değil mi? Eğer siz anneler konusunda bu kadar hassassanız üç yüz otuz gündür oradaki annelere bir ziyarette bulunurdunuz “Derdiniz nedir? Evladımızı bekliyorsunuz, bizim burada bir kusurumuz var mı?” diye sorardınız. Çünkü sizi suçluyorlar, “Bu binadan gitti.” diyor anneler. Bunu söylemeden, başka bir olay üzerinden bir ajitasyon yaparak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, sözlerinizi tamamlayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Olayın boyutlarını bilmiyorum, bakacağız olaya. Biz hiçbir anneye kötü bir muameleye rıza gösterecek bir iktidar değiliz, olmadık da. Ama bir olay üzerinden meseleyi farklı bir ajitasyon durumuna çekip onun üzerinden bir propaganda yapmaya asla müsaade etmeyiz. Eğer hakikaten adilseniz ve ilkeliyseniz Diyarbakır'daki annelerin feryadını gelir, bu kürsüde konuşursunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Oluç...

62.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, aslında bu konuyu daha evvel birkaç kere daha konuşmuştuk ama olsun, yine bir kez daha tekrarlayalım. Yani şöyle Sayın Muş, biz hep bunu söyledik.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Konuşamazsınız Sayın Oluç, söyleyemezsiniz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, bakın “Diyarbakır'da bizim il binamızın önünde bekleyen anneler de bizim annelerimizdir.” dedim. Beyaz tülbentli barış anneleri de bizim annelerimizdir, Cumartesi Anneleri de bizim annelerimizdir. Biz, zaten bu sorunun çözülmesi, hiçbir annenin daha fazla acı çekmemesi ve ağlamaması için elimizden ne geliyorsa onu yapalım diyoruz, bunu konuşuyoruz hep fakat bu sözlerimiz maalesef karşılığını görmüyor sizin tarafınızdan; bir kez daha bunu belirtmiş olayım. Yani biz hiçbir anneyi karşımıza alıp düşmanlaştırma durumunda değiliz.

Son olarak şunu da söyleyeyim: Sayın vekilin anlattığı meseleyi ben bizzat kendi gözlerimle yaşadığım için, Gebze Cezaevi önünde olan süreci söylüyorum, annelere dönük davranış... .

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Dolayısıyla, orada hani şahide ihtiyacınız olursa ben de şahitlik yapabilirim annelere yönelik tutum açısından.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Diyarbakır'daki anneler için sizi şahit tutmayı düşünüyoruz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Yani bu görüldü, yaşandı, herkes biliyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Oluç, Diyarbakır'daki anneler için şahitliğinize ihtiyacımız var.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Fakat şöyle bir şeyi de söyleyeyim: Yani annelere o yapıldı, hepimiz çok acı çektik bundan dolayı, burada geldik, konuştuk da bunu, kınadık, protesto ettik fakat bütün bunun üzerine savcının böyle bir iddia düzenlemesini ve orada “sözde anneler” lafını etmesini çok yaralayıcı ve insanlık dışı bulduğumuz için bir kez daha dile getirme ihtiyacı duyduk.

Teşekkür ediyorum.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)*

BAŞKAN - 9'uncu madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ayhan Erel

İbrahim Halil Oral

Adana

Aksaray

Ankara

Fahrettin Yokuş

Orhan Çakırlar

Arslan Kabukcuoğlu

Konya

Edirne

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Fahrettin Yokuş'un.

Buyurun Sayın Yokuş. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi İYİ PARTİ Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Ordumuz devletimizin güvencesidir diyoruz. Asker ocağı Peygamber ocağıdır diyoruz. Biz Türk milleti, asker milletiz diyoruz. Şanlı ordumuzla hepimiz gurur duyuyoruz. Türk askerleri hiçbir milletin askerine benzemez diyoruz. Söz konusu vatansa, bayraksa, millette Türk askeri için akan sular durur diyoruz. Ordumuz istiklal ve istikbalimizin güvencesidir diyoruz. Ancak ne yazık ki, bu kadar övgülerle gururlandığımız askerlerimize ve ordu çalışanlarımıza hak ettiği değeri vermiyoruz. Ordu mensuplarımızın, geçim sıkıntısı hissetmeden, emeklilik endişesi ve gelecek kaygısı taşımadan vatan görevlerini yapmaları en tabii haklarıdır.

Bu söylediklerimizi gerçekleştirmek çok mu zor? Elbette ki zor değil. Devletimiz, emeklisinden memuruna, işçisinden dul, yetimine kadar 21 milyon insanımıza maaş vermektedir. Soruyorum size: Devletimiz sayıları 150 bine ulaşan sözleşmeli er ve erbaşların, uzman jandarmaların, uzman çavuşların kadroya geçirilmesinin yükünün altından kalkamaz mı? Yine soruyorum: Subay ve astsubaylarımızın çalışırken ve muvazzaflık sürecinde rahatça yaşamalarını sağlayacak işlemler, düzenlemeler yapılamaz mı? Askerî, sivil memurlarımız ile korucularımızın ekonomik ve sosyal sıkıntıları giderilemez mi? Elbette bütün bunları yapabilecek güçteyiz.

Yüce Meclisimizde ben dâhil onlarca milletvekilimiz, ordu mensuplarının ekonomik ve sosyal sorunlarının çözümüyle ilgili defalarca konuşmalar yaptık. Bu yasa Komisyonunda görüşülürken yine birçok milletvekilimiz askerî personellerin sorunlarının çözülmesi için öneri ve teklifler sundular. Ancak görüyoruz ki iktidar mensupları sunulan talepleri karşılıksız bırakmışlar.

Biz, ordu mensuplarımız için Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilen olumlu her şeye gözü kapalı “evet” deriz. Keşke getirdiğiniz yasa teklifinde sözleşmeli erlere, sözleşmeli uzmanlara, erbaşlara, uzman çavuşlara, uzman jandarmalara da kadro verilseydi; keşke subay, astsubaylarımızın haklı taleplerine karşılık verilseydi. Keşke bu yasa teklifinde sözleşmeli erden korucusuna, uzman erbaştan sivil memuruna, subayından astsubayına kadar tespihin taneleri gibi yan yana dizilip Türk devletinin varlığı, Türk milletinin dirliği için gece gündüz canlarını ortaya koyarak alın teri döken yiğitlerimize hak ettikleri itibarlarını sağlayacak düzenlemeler yapılsaydı. Devletimiz, ordumuzun şerefli mensuplarına gelecek kaygısı taşıtmayacak kadar güçlüdür. Bunu bu salonda bulunan bütün milletvekillerimiz biliyor. Tek ordu, tek millet isek Türk ordusunun tüm mensuplarına geçim sıkıntısı yaşatmadan, gelecek kaygısı taşıtmadan, huzur içinde görevlerini yapmalarını sağlamalıyız.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin her bir mensubu için ekonomik ve sosyal hakları adına atılacak olumlu adımlar öncelikli olarak mevcut iktidarın, daha sonra da Türk milletinin boynunun borcudur diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde yer alan “icra edilen” ibaresinin “yerine getirilen” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bayram Yılmazkaya

İrfan Kaplan

Mehmet Ali Çelebi

Gaziantep

Gaziantep

İzmir

Murat Bakan

Yüksel Mansur Kılınc

Rafet Zeybek

İzmir

İstanbul

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Bakan'ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu Teklifi'ni görüşüyoruz. Çok söylendi, ben bir daha söyleyeyim: Gönlümüz arzu ederdi ki, astsubayların -uzman jandarmalar İçişleri Bakanlığı personeli ama uzman jandarma da bir askerî personeldir- uzman jandarmanın, sözleşmeli erin, uzman çavuşun problemlerini çözecek kanunu buraya getirebilmiş olsaydık. Benden önce birkaç madde önce İYİ PARTİ'den bir milletvekili arkadaşım astsubayları anlattı burada, bilmiyorum ne kadar dikkatinizi çekti. İşte, o tankları yürüten, o denizaltıları yüzdüren tüm teknik sınıflarda astsubaylar var ve ben, o astsubaylardan birinin evladıyım, astsubay çocuğuyum. Çocukken babamı ziyarete gittiğimde birliğe, benim babamın üzerinde tulum vardı arkadaşlar, tulumun üzerinde rütbesi vardı, elleri yağ içinde şanzıman indirir bindirirdi kademedede. Türk Silahlı Kuvvetlerinin o personeli, astsubayı Türk Silahlı Kuvvetlerinin emekçisidir. Onu belirterek sözlerime başlamak istiyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Yetmiş sekiz yıl önce Atılay denizaltısı Çanakkale Boğazı'nda battı, 39 askerimiz şehit oldu. Çanakkale Boğazı'nın dibi, orası 39 yiğit denizci Mehmetçik'e, onlara mezar oldu. Onları da saygıyla ve rahmetle anıyorum değerli arkadaşlar.

Yine, yakınlarda 3 şehidimiz var, Sakarya'da. İşte, burada ismini hep andığımız 1 astsubay, 1 uzman jandarma, 1 sözleşmeli uzman çavuş arkadaşımız şehit oldu.

Hep arkasından ağladığımız, gözyaşı döktüğümüz... Gerçi orada da bir ayrıntı var: Kimi arkadaşlar “Şehidin arkasından ağlamayın, en yüce mertebe.” diyor. Doğru, şehitlik en yüce mertebe ama sevgili arkadaşlar, biz şehidimizin arkasından binlerce yıldır ağlarız. Anadolu türküleri yakmışız şehitlerimizin arkasından, askerimizin arkasından. Bir Erzurum türküsü var, hepiniz bilirsiniz, diyor ki:

“Eledim eledim höllük eledim,

Aynalı beşikte canan bebek beledim,

Büyüttüm, besledim, asker eyledim,

Gitti de gelmedi canan, buna ne çare?” (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz askerimizin, evladımızın arkasından ağlarız. Çanakkale Harbi'ne giden 15 yaşındaki evlatlarımızın arkasından “Hey onbeşli onbeşli/ Tokat yolları taşlı/ Onbeşliler gidiyor/ Kızların gözü yaşlı” demişiz, Yemen türküsünü söylemişiz. Dolayısıyla, onlar şehit olduklarında arkasından gözyaşı döktüğümüz askerimiz, astsubayımız, uzman jandarmamız, uzman çavuşumuz, sözleşmeli erimiz hayattayken kıymetini bilmiyoruz arkadaşlar, hayattalarken özlük haklarıyla ilgili hiçbir şey yapmıyoruz. Ben beş senedir milletvekiliyim, bu kürsüden sorunlarını defalarca dile getirdim. Geçen dönem Millî Savunma Komisyonunda, İçişleri Komisyonunda defalarca dile getirdik, bir arpa boyu yol katedemedik. Tekrar ediyoruz. Niye? Tekrar, öğrenmenin en önemli unsuru. Belki öğrenirsiniz onların dertlerini, sıkıntılarını diye tekrar ediyoruz.

Astsubayın sıkıntısı nedir? Bir astsubay emekli olduğunda maaşının yarısını alamıyor ama bir subay emekli olduğunda yüzde 70'ini, yüzde 80'ini alıyor komutanlık tazminatlarından dolayı -7 ayrı konuda tazminatları var- bunlar astsubaylara da verilsin diyoruz. Astsubayların göreve başlangıç derecesi 9/2 olsun, klimalı ortamda rahat çalışan ofis memurlarıyla aynı şekilde başlasın. Dünyanın en zor mesleği askerlik. Bir asker yalçın dağlarda, kuş uçmaz kervan geçmez bozkırlarda, en basit sosyal olanaklardan mahrum yerlerde, 4-5 tayin görerek, hiçbir yere kök salmadan, bazen çocuğunun doğumunu göremeden, çocuğunun mezuniyetini göremeden görev yapıyor. Bir göreve gittiğinde, nöbete gittiğinde, operasyona gittiğinde geriye dönüp dönmeyeceğini bilmiyor, o hâletiruhiye içinde görev yapıyor. Bunların sorunlarını çözelim diyoruz, çok mu şey istiyoruz şu Meclisten? Burada bütün gruplar el birliğiyle çözelim astsubayın sorununu, başlangıç derecelerini.

Uzman jandarmanın okulunu hizmetten saymıyoruz arkadaşlar. Sayın Bakanım, kaç defa söz verildi uzman jandarmaya, Cumhurbaşkanı söz verdi, Genelkurmay Başkanı söz verdi, ben Jandarma Genel Komutanıyla konuştum önceki dönem, söz verdi, emekli oldu, gitti; hâlâ çözülemedi. Uzman jandarmalar astsubay yapılmak için alındı ama 21 bin uzman jandarma ciddi ekonomik sıkıntı içinde; çoğu lisans, yüksek lisans mezunu. Bir seferliğine astsubay çavuş yapacağız; ne oradaki hiyerarşi bozulacak ne bir şey, onların problemlerini çözmüş olacağız.

Uzman çavuş... Hasta olamaz uzman çavuş, şehit olabilir ama. Niye şehit olabilir de hasta olamaz? Çünkü hasta olursa sözleşmesi feshedilir. Bunların problemini çözmek zorundayız arkadaşlar, bu ortak sorunumuz.

Sürem bitti ama askerın, subayın, astsubayın adalet mücadelesine kulaklarınızı tıkamayın değerli arkadaşlar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde geçen "sınavına" ibaresinin "imtihanına" ibaresi olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Dirayet Dilan Taşdemir

Ayşe Sürücü

Gaziantep

Ağrı

Şanlıurfa

Erol Katırcıoğlu

Züleyha Gülüm

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

İstanbul

İstanbul

Muş

Semra Güzel

Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Semra Güzel'in.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 9'uncu maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Maddeye göre TSK'de farklı statülerde görev yapan personelin tecrübelerinden daha etkin şekilde faydalanılabilmesi, statüler arası geçiş sınavlarına ilave müracaat hakkı verilmesi amaçlanmaktadır. Yapılsın, emekçinin, işçinin özlük haklarını düzenlemek için Meclis elinden geleni yapsın, ama ayrımcılık yapmadan yapsın. Biz bu ayrımcılığı en çok da bu pandemi sürecinde gördük. Bakın, salgın vakalarının çoğunluğu yoksulların, işsizlerin, emekçilerin yoğun çalıştığı semtlerde görülüyor. Niye? Çünkü işçiye düşman, patrona dost olan AKP iktidarı "İşçilerin canı pahasına da olsa çarklar dönecek." diyor. Esnek ve güvencesiz çalışmayı hem yaygınlaştırıyor hem de yasalaştırıyor. İşsizlik zaten aldı başını gidiyor. TÜİK verileri her ne kadar -iktidarın istediği gibi hazırlayıp- "Nisan 2020'de işsizlik oranı geçen yıla göre azaldı." dese de DİSK-AR verileri böyle demiyor. DİSK-AR verilerine göre Türkiye tarihinin en büyük iş ve istihdam kaybı yaşanıyor. Bu tablo içerisinde emekçilerin pandemi sürecinin getirdiği katmerleşmiş yoksulluğa ve emek sömürüsüne karşı hâlâ, her gün, hakları olan ek bütçeyi talep etmeye devam ediyor.

Değerli milletvekilleri, bu süreçte alkışlar ve kahramanlık övgülerinden başka hiçbir şey görmeyen sağlık emekçileri de günlerdir adaletsiz ücret bölüşümüne dikkat çekmekte ve performans sisteminin kaldırılmasını talep etmektedir. Bu adaletsiz ücret bölüşümü öyle bir noktaya geldi ki pandemi sürecinde döner sermaye ödemeleri pandemi açısından büyük risk altında olan aile hekimlerinin ücretlerine yansıtılmadı. Emek örgütleri enfekte olan sağlık emekçilerinin sayısını 10 binin üzerinde

açıkladı. Sadece Diyarbakır'da 230'un üzerinde sağlık emekçisi virüse yakalandı. Ama biz, iktidarın sağlık emekçilerine verdiği önemden halk sağlığına verdiği önemi görmekteyiz. Bölge illerinde 1 Hazirandan beri vaka sayısında çok ciddi bir artış var. Cizre'de neredeyse vakanın görülmediği sokak, apartman dahi kalmadı. Urfa'da, Siirt'te, Batman'da her gün bir yer karantinaya alınıyor. Seçim bölgem Diyarbakır'da da -Sağlık Bakanlığının açıkladığı üzere- vaka sayısının pik yaptığı 3 ilden biri olmasına rağmen yeterli önlemler alınmıyor. Vaka sayılarını düşük göstermek adına semptom ve hikâyesi olan hastalara maliyeti düşük olan testi yapmak yerine, önce daha külfetli olan tomografi çekilmekte, kan alınmakta ve bunların sonucuna göre test yapılmakta veya yapılmamakta. Bu şekilde semptomu olduğu hâlde klinik tablosu hafif seyreden hastalar test yapılmadan toplum içerisine gönderilip sürü bağışıklığı yöntemi uygulanmaktadır, resmen "Herkes virüsü kapsın da kurtulalım." denilmektedir. "Ölen ölmüş, kalan sağlar bizimdir." zihniyettir bu. En başından beri Dünya Sağlık Örgütünün temel ilkelerinden biri yaygın test yaptırmaktı ama Hükûmet vaka sayısı ile baş edemediğini anladığı noktada bu politikaya ket vurdu. Test yapılmayınca vaka sayısı azalmıyor maalesef.

Hastanelerde durum içler acısı, ne yatak kapasiteleri yeterli ne de sağlık emekçilerinin sayısı. Bölge tabip odaları özellikle son bir aydır ısrarla durumun vahametine dikkat çekmekte ve Bakanlığa halk sağlığını gözeten politikalar uygulaması gerektiği yönünde uyarılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Hükûmet salgını fırsata çevirerek hayata geçirdiği hukuksuz düzenlemelerle, baskı ve işkencelere karşı demokratik, anayasal haklarını kullanarak gösteri, yürüyüş yapmak isteyenlere virüs bahanesiyle saldırıp engelliyor ama işçileri açlıktan ölmek ile virüsten ölmek arasında bırakmak zorunda kalıyor, kronik hastalığı bulunan emekçilerin raporlarını türlü gerekçelerle kabul etmeyip ölümü dayatıyor, tehlike saçan AVM'leri açıyor, öğrencileri göz göre göre tehlikeye atıp sınava alıyor ve fatura ödemelerini ertelemeyip insanları PTT kuyruğuna itiyor. Yani işine gelince risk var, işine gelmezse risk yok.

Değerli milletvekilleri, zorunlu olmayan üretim, turizm ve para kaygılarını bir yana bırakıp halkın sağlığıyla gerçek anlamda ilgilenmek iktidarın görev ve sorumluluğudur. İktidar, sürecin en başından beri tek taraflı yürüttüğü salgın politikalarında yetersizlik ve başarısızlıkla artık yüzleşip sağlık alanında faaliyet yürüten emek ve meslek örgütleriyle ortaklaşmalıdır. İktidar, halk sağlığının mevzubahis olduğu bu kritik süreçte rant ve savaş politikalarından vazgeçip halkın nitelikli, parasız ve ana dilde sağlığa erişimini sağlayacak politikalar üretmelidir. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. 9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul	Dirayet Dilan Taşdemir	Ayşe Sürücü
Gaziantep	Ağrı	Şanlıurfa
Gülüstan Kılıç Koçyiğit	Erol Katırcıoğlu	Zeynel Özen
Muş	İstanbul	İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFAİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Zeynel Özen'in.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugüne kadar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Danıştay ve Yargıtayın cemevlerine ibadethane statüsünü tescil eden yargı kararlarının hiçbiri uygulanmadı. Danıştayın cumhuriyetle hesaplaşan Ayasofya kararını uygulayan yetkililer neden yargının cumhuriyetle ilgili kararlarını uygulamıyorlar? Yargı kararları, Alevi çocuklarına egemen inancın, teolojinin dayatıldığı, zorunlu din derslerinin eşitlik

ilkesine aykırı olduğuna birçok kez hükmetti. Bugüne kadar bu mağduriyetlerin giderilmesi için açılan davaların tamamı müspet yönde sonuçlanmasına rağmen hiçbir değişiklik olmadı. Ayrıca Alevi, Bektaşilerin kutsal inanç mekânı Hacı Bektaş Veli Dergâhı, Ayasofya’da olduğu gibi yıllardır izne tabii tutularak turistik bir müze olarak kullanılmaktadır. Yargı kararlarını işlerine gelince tanıyan bu iktidarı ayrımcılığa son vermeye çağırıyoruz.

Arkadaşlar, Yargıtay, AİHM kararlarını okumayacağım burada. Ama bir Yargıtay bir de Danıştay kararını size okuyacağım: Temmuz 2017’de Danıştay 13. Dairesi “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” ilkesine uygun hareket edilmesi gerektiğine, ayrımcılığın yasaklandığına, ibadethane olarak açılmış ve ücretsiz girilen ibadethanelere ilişkin aydınlatma giderlerinin devlet tarafından karşılanmasına karar vermiştir. Yine, Yargıtay 2018’de, cemevlerinin ibadethane olduğuna, elektrik ve su faturalarının devlet tarafından ödenmesine karar vermiştir. Fakat bu kararların hiçbirini pratikte uygulanmamıştır. Buna güzel bir örnek vereceğim size: Diyarbakır Pir Sultan Cemevi, iki yıldan beri oranın elektriği kesik arkadaşlar ve daha yeni, Alevi canlar bu parayı toplayıp ödediler ve cemevinin elektriğini, suyunu açtirdılar.

Değerli canlar, şimdi, bu kürsüde çok hamaset konuşmaları olur: “Kürt-Türk kardeşdir.” “Alevi-Sünni kardeşdir.” “Kardeş olmak istiyoruz.” Biz de kardeş olmak istiyoruz ama eşit yurttaşlık temelinde kardeş olmak istiyoruz arkadaşlar. Alevilerin ne toprak ne bayrak talebi var bu ülkede, yurttaşlık görevlerini eksiksiz yerine getirirler ama biz ne kamuda varız ne de yasalar karşısında eşitiz.

Geçen gün –İçişleri Komisyonu üyesiyim- İçişleri Bakan Yardımcısına bir soru sordum, dedim ki: “Kamuda Alevileri temizlediniz, Alevi kalmadı, TSK’de de kalmadı.” Ali Tatar bunların en güzel örneğidir, bir Alevi’dir, yapılan iftiraya dayanamadı, intihar etti arkadaşlar, gururundan dolayı. Diğer taraftan, şunu sordum ben İçişleri Bakan Yardımcısına: “Bir Emniyet müdürü, bir vali var mı Alevi?” Dedi ki: “Ben bu soruya cevap veremem, vermem.” Veremez çünkü yok.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) – Var, var.

ZEYNEL ÖZEN (Devamla) – Ne bir Emniyet müdürü var ne de bir vali var.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) – Var, var; Sayın Vekil, var.

SALİH CORA (Trabzon) – Varmış, varmış.

ZEYNEL ÖZEN (Devamla) – Şimdi, arkadaşlar, Alevilerin bu talepleri ana sütü kadar helal taleplerdir. Eğer bu ülkenin birliğini, bütünlüğünü savunuyorsanız ve kardeş olmak istiyorsanız bu hakları verirsiniz. Şöyle bir şey olmaz: Biz kardeşiz, ben büyük kardeşim, siz küçük kardeşsiniz, istediğim zaman seni tokatlarım. Böyle bir kardeşlik istemiyoruz. Biz, yasalar karşısında eşit haklara sahip olmak istiyoruz. Onun için değerli milletvekilleri, bu konuşmaları her gün dinleyeceksiniz, her çıktığımda da söyleyeceğim. Eğer bu utançtan kurtulmak istiyorsak AİHM’in, Yargıtayın, Danıştayın verdiği kararları uygularsınız, Aleviler de eşit yurttaşlık hakkına sahip olur.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

“MADDE 10- 31/7/1970 tarihli ve 1325 sayılı Askeri Okullar, Askeri Öğrenciler, Askeri Fabrikalar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Askeri öğrencilerin harçlıkları aşağıda gösterilmiştir.

a) Harp okullarında, üniversite ve yüksekokullarda öğrenim gören askeri öğrencilere (10200) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarın;

Hazırlık sınıfında	%45'i,
Birinci sınıfta	%47'si,
İkinci sınıfta	%49'u
Üçüncü sınıfta	%51'i,
Dördüncü sınıfta	%53'ü,
Beşinci sınıfta	%55'i,
Altıncı sınıfta	%57'si,
Yedinci sınıfta	%59'u,

b) Astsubay meslek yüksekokulu öğrencilerine, (10.200) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarın;

Hazırlık sınıfında	%45'i,
Birinci sınıfta	%47'si,
İkinci sınıfta	%49'u"

Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Ayhan Erel	Orhan Çakırlar
Adana	Aksaray	Edirne
Arslan Kabukcuoğlu	Aylin Cesur	
Eskişehir	Isparta	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Aylin Cesur'un.

Buyurun.

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teklifin 10'uncu maddesi üzerine söz aldım.

Türk Silahlı Kuvvetleri, gücünü ve yetkisini Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'ndan alan, yine Anayasa'nın 5'inci maddesinde belirtildiği üzere Türkiye Cumhuriyeti devletinin bağımsızlığının, bütünlüğünün ve bölünmezliğinin yılmaz bekçisi, Türk milletinin Anadolu coğrafyasında huzur, güven ve refah içerisinde yaşamasının asli teminatı, milletinin bağrından kopmuş en kutsal, en güzide, en kıymetli parçasıdır.

Ebedî Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Türk ordusuna son sözlerinde diyor ki: “Zaferleri ve mazisi insanlık tarihiyle başlayan, her zaman zaferle beraber medeniyet nurları taşıyan kahraman Türk ordusu! Memleketini en buhranlı ve müşkül anlarda zulümden, felaket ve musibetlerden ve düşman istilasından nasıl korumuş ve kurtarmışsan, cumhuriyetin bugünkü feyizli devrinde de askerlik tekniğinin bütün modern silah ve vasıtalarıyla mücehhez olduğun hâlde, vazifeni aynı bağlılıkla yapacağına hiç şüphem yoktur.” Evet, bugün de böyle değerli arkadaşlar.

Türk ordusu, yalnızca PKK, DAİŞ ve FETÖ'yle mücadele etmekle kalmayıp soğuk savaş sonrasında çevre coğrafyalar olan Balkanlar, Kafkaslar, Orta Doğu'da yaşanan iç savaşlar ve bunların sonrasında gerçekleşen, jeopolitik kırılmaların merkezi konumunda olan Türkiye'yi de içeride ve dışarıda başarıyla savunmaktadır. Çevre coğrafyalarda yaşanan gelişmeler bugün bize göstermektedir ki tarihin en kadim, en kıymetli ve en bereketli, dolayısıyla da en çetin ve en zorlu coğrafyasında pek çok kez hukukunu ve varlığını müdafaa etmek zorunda kalmış Türk milletinin, kendi vatanında huzur, refah ve emniyet içinde yaşaması için etkin, caydırıcı ve saygın Türk Silahlı Kuvvetlerinin varlığı önemlidir ve ordumuzun geliştirilmesi, güçlendirilmesi, ihtiyaçlarının eksiksiz karşılanması gerekmektedir. Biz de bu kapsamda gereken ne varsa yapmakta azimkâr ve dahi sorumluyuz.

Değerli milletvekilleri, Türk Silahlı Kuvvetleri, subayından astsubayına, uzman er ve erbaşından Mehmetçik'ine, askerî öğrencisinden general ve amiraline kadar bünyesinde Türk Anayasası ruhunu barındıran farklı organların oluşturduğu bir beden, etle tırnak, ayrılmaz bir bütündür. Bugünkü teklifteki hedef “personelin haklarını, moral ve motivasyonunu güçlendirmek” olarak belirtilmiş ancak önerilenler yetersiz ve eksik.

10'uncu maddedeki düzenlemeyle askerî öğrencilerin harçlıklarının artırılması amaçlanıyor ancak teklif burada da ayrıştırma getiriyor. 13 ila 18 yaşında olan genç genç çocuklarımız, evlatlarımız, maalesef 11 farklı yüzdelerle oranla ve 2 ayrı grup olarak, 2 ayrı ek göstergeyle maaşlandırılıyor, daha doğrusu harçlıklandırılıyor. Bu, şöyle bir şey: 2 çocuğunuz var; birisi daha yüksek puanlı bir okul kazanmış, birisi daha düşük puanlı. “Senin okulun daha yüksek puanlı.” deyip ona daha fazla harçlık veriyorsunuz. Yaşları aynı, amaçları ortak, vatan vazifesi için eğitim alıyorlar ve yaş nedeniyle ihtiyaçları da ortak. Bu farklılıkları içeren bu maddeyi, gelin, düzeltelim yahu! Basit bir düzenlemeyle yapalım, yapalım ki her kesimde son dönemde yaratılan ayrıştırma bu kadar spesifik bir alana da girmesin; yapalım ki evlatlarımız birbirine kin, kıskançlık, haset duymadan, aynı koşullarda eğitim alsınlar, bu da meslek hayatlarına girdiklerinde bir kompleks olarak bilinçaltılarında yer almasın; almasın ki mesleğe atıldıklarında onların komutasındaki diğer alt kadrolara yansımaları, yansımaları ki psikolojik olarak zaten büyük bir sorumluluk taşıyan bu en kutsal vatan görevini yapanların yuvası, bu kurumumuzun her bir kademesindeki değerli üyesi bu psikolojik yükün altında ezilmesin ve hissetsin ki vatan için can vermeye gönüllü, hizmete talip kahramanlarımıza hakkını biz, onların gönüllerini canlarına katık ettikleri fedakârlığa karşı, en yüksek seviyeden verelim. “Baba” demiş vatandaşımız devlete. Hani “baba” ya devlet, devletin babalık görevini yapması için sıcak yüzünü de göstermesi lazım. Böyle bir ayrımcılığı kesinlikle tasvip etmiyorum. Şöyle düşünelim: Onlar bize güvenlik sağlarken sınıf farkı gözeterek sağlıyorlar mı? Herkes çok iyi bilir ki asker ocağı bir anlamda da maddi gelirine bakılmaksızın herkesin eşit olduğu, herkese asgari bir standart sağlayan bir yuvadır. Bizim, bu ruhu devam ettirmemiz lazım.

Bir diğer husus: Bir askerî öğrenci, okulla ilişkisinin kesilmesi durumunda yükleneceği bir tazminata imza attırılıyor; bunun da düzenlenmesi lazım. Ola ki oldu, kendisini -zaten aile ve çocuk için büyük bir travma- bir ömür boyu borç altında bırakmayacak bir düzenleme getirmek lazım. Ve öğrenci birinci derece aile fertlerinden birisini kaybetti diyelim ya da ciddi bir hastalık veya sakatlık geçirdi. E, bu durumda ailesinin yaşamını devam ettirip, sürdürecektir, onları koruyacak bir madde de yok bu teklifte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Cesur.

AYLİN CESUR (Devamla) – Bağlayabilir miyim?

BAŞKAN - İlave süre vermiyorum Sayın Cesur.

AYLİN CESUR (Devamla) – Peki, saygılar sunuyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Sayın Başkan, karar yeter sayısı istiyoruz efendim.

BAŞKAN - Peki.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.31

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 23.42

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadı BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesi üzerinde Isparta Milletvekili Aylin Cesur ve arkadaşlarının verdiği önerenin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinde yer alan “şekilde” ibaresinin “gibi” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bayram Yılmazkaya

İrfan Kaplan

Mehmet Ali Çelebi

Gaziantep

Gaziantep

İzmir

Rafet Zeybek

Yüksel Mansur Kılınc

İbrahim Özden Kaboğlu

Antalya

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) –

Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın İbrahim Özden Kaboğlu’nun...

Sayın Kaboğlu yok.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Madde metninin daha anlaşılır olması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Kaboğlu’na da ayrıca teşekkür ediyorum.

Evet, 11’inci madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 3 adet önerge vardır. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olup birlikte işleme alacağım.

Pardon, öncelikle 10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Dirayet Dilan Taşdemir

Kemal Bülbül

Gaziantep

Ağrı

Antalya

Erol Katırcıoğlu

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

İstanbul

Muş

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ayhan Erel
Aksaray

Orhan Çakırlar
Edirne

Mehmet Metanet Çulhaoğlu
Adana

Yasin Öztürk

Arslan Kabukcuoğlu

Denizli

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk söz Sayın Kemal Bülbül’ün.

Buyurun Sayın Bülbül. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Bülbül, uzatma yapmıyorum.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Başkanım, sizin kurduğunuz cümlelerle her seferinde on saniye uzuyor.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Komisyonu ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözü geçen yasanın yaş haddi ve emeklilik gibi kimi düzenlemeleri var. Bu yaş haddi ve emeklilik konusunda Anayasa’ya bir aykırılık söz konusu ama zaten yapılan her işte Anayasa’ya aykırılık söz konusu; zaten ortada Anayasa diye bir şey kalmadı.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Konuşmaya gerek yok o zaman, konuşma.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Onu düzeltmek için konuşuyorum işte, oradan laf atmayın.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Hiçbir şey yoksa ne konuşacaksınız?

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Ama lütfen haddinizi bilin!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Siz konuşun, konuşmanızı yapın, had bildirmeyin!

BAŞKAN – Rica ediyorum arkadaşlar, lütfen... Bakın, gecenin on ikisinde... Lütfen...

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) - “Kâmil odur bile hâlden/ Karga zevk alır mı gülden/ Akrep beslenir mi elden/ Vurur seni, sokar hemen.” Manzara bu işte.

Şimdi, bugün Diyarın Belediye Eş Başkanımız hangi gerekçelerle tutuklandı bakın: “Niye araç lastiğini falan kişiden aldınız?” “Sözde ‘Nevroz’a niye katıldınız?” Sözde... “Ağrı HDP kongresine niye katıldınız?” Bu soruya muhatap olan kişi HDP’li Belediye Eş Başkanı. “Sözde” sensin hâkim, “sözde” sensin savcı; “Nevroz” da sözde değildir, HDP de sözde değildir, eş başkanlık da sözde değildir; bunların hepsi yerine oturacak.

Her şeye el attınız, her şeye müdahale ettiniz, her şeye; toprak, yer, gök, ağaç... Kendinizi zillulahiarzuâlem sanıyorsunuz. Bununla ilgili bir kıssa var, bilenler bilir, bilmeyenler için anlatalım: Hükümdar, bir gün tebdilikiyafet gezintiye çıkmış, bir göl kenarında bir balıkçıya rastlamış. Tabii, tanınmayacağını düşünüyor. Balıkçı: “Aa, hükümdarım nasıl?” falan deyince “Nereden tanıdın?” falan demiş, “Ya seni tanımaz mıyız?” falan... Hükümdar demiş ki: “Peki, at oltayı, ne çekersen onun ağırlığına sana hazineden şey vereceğim.” Efendim, balıkçı atıyor oltayı, çekiyor, tuhaf bir şey; Allah Allah, bu ne? Ortası delik bir kemik. Götürüyor bunu saraya, koyuyorlar terazinin bir kefesine; sarayda ne kadar altın, gümüş, mücevherat varsa bir türlü karşılığı olmuyor, ortası delik kemik hepsinden ağır geliyor. Ya, bu ne hâl? Gelip diyorlar ki: “Hükümdarım, hazinede mal kalmadı; altın kalmadı, gümüş kalmadı, para kalmadı.” Hükümdar akıldanesini çağırıyor, diyor ki: “Bu hâl nedir? Bir düşün bakalım, bul şuna bir çare.” Akıldanesi diyor ki: “Tamam, ben çare buldum.” Gidiyor, bir avuç toprak alıyor, hemen terazinin öbür kefesine koyuyor, tak diye delikli kemikle aynı hizaya geliyor. Meğer neymiş o biliyor musunuz? Göz kemiği, toprak doyurur ancak. Fakat, bu gidişle, bu kadar müdahaleyle; yere, göğe, ağaca, çiçeğe, inanca, demokrasiye, Anayasa’ya, yasaya, her şeye müdahaleyle inşallahuteala sizin gözünüzü doyuran bir şey çıkar.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

O vakit de sizin olsun Sayın Başkan. (HDP sıralarından alkışlar)

ÖZNUR ÇALIK (Malatya)- Sizin gözünüzü toprak doyersun!

BAŞKAN – Çok naziksiz Sayın Bülbul (!)

Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyetteki diğer önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun.

Buyurun Sayın Çulhaoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde İYİ PARTİ Grubunun vermiş olduğu önerge üzerinde görüşlerimi ifade etmek üzere söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de gerçek işsiz sayısının 17 milyon 722 bin olduğu; emeklinin elektrik, su, doğal gaz faturalarını ödeyemediği, tencerelerin kaynamadığı bir dönemde "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." ifadesi önünde Gazi Mecliste on beş gündür çalışmalarımıza bakıyorum, AK PARTİ'nin gündeminde, işsizliği bertaraf edecek, işçinin, emeklinin, EYT'linin, çiftçinin, afetlerde zarar gören üreticilerin derterine derman olacak bir tek düzenlemenin olmadığını görüyorum.

Bekçi Kanunu, Avukatlık Yasası milletin derdine derman olmayacak ama sizin baskıcı anlayışınızı güçlendirecektir. İnanın bu tutumunuz gidişinizi daha da hızlandıracaktır; benden hatırlatması arkadaşlar.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin alelacele gündeme getirildiğini, kanunun bütünlük içinde ele alınmadığını, TSK'nin kurumsal yapısı ve askerî personele dair yığınla sorunun sadece birkaçına kısa vadeli, geçici ve yetersiz çözüm getirmeye yönelik olduğunu görüyoruz.

Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk milletinin kalbinde, ruhunda her daim mümtaz bir yere sahiptir. İYİ PARTİ olarak, kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve onun mensuplarının sorunlarının çözülmesi için samimi desteklerimizi esirgemeyeceğimizin, TSK'nin ve TSK personelinin güçlenmesi çabalarına her zaman katkı koymaya hazır olduğumuzun bilinmesini isterim.

Ne yazık ki bu yasa da AK PARTİ klasiği olan torba yasa olarak getirildi. İYİ PARTİ, 28 maddelik yasanın içerisindeki, 4 madde hariç, 24 maddeye olumlu bakmaktadır. Görüşmekte olduğumuz kanunun 11'inci maddesinde 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu'na Ek Madde 14 eklenmiştir. Teklif edilen metin ile "Emsalleri arasında temayüz etmiş, hizmetine ihtiyaç duyulduğu tespit edilen ve sicil notu ortalaması, sicil tam notunun %90'ının (dâhil) üzerinde olan istekli astsubay kıdemli başçavuşların yaş haddi, Sahil Güvenlik Komutanlığının teklifi üzerine veya resen İçişleri Bakanı tarafından 60 yaşına kadar uzatılabilir." denilmektedir. Askerlikte esas olan, mesleki beceri ve liyakatin dikkate alınması olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, biz bugün burada bu yasal düzenlemeyi neden konuşuyoruz? Şanlı Türk ordusunun FETÖ casusluk ve terör örgütü tarafından kuşatılmasına, arkadan vurulmasına, kumpas kurulmasına izin verilmemiş olsa idi; Balyoz, Ergenekon davalarının savcılığı üstlenilmemiş olsaydı, zaferlerin arkasında Türk askerinin yüksek disiplin anlayışı olan, liyakati esas alarak terfi sistemini çalıştıran şanlı ordumuzun personel ihtiyacını karşılamak için bu düzenlemeye ihtiyaç olmayacaktı.

Ordunun siyasetten uzak, kendi işini yapması gerekiyor. Ordu içinde emir komuta zinciri önemlidir, yoksa ordu içinde ne disiplin ne moral ne de motivasyon kalır, ondan sonra yaş haddini 55'ten 60'a bile yükseltseniz görev yapacak askerî personel bulamazsınız diyor, heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Az önce sehven Sayın Bülbul'ün konuşmasından sonra önerge oylaması yapmıştım ama aynı mahiyetteki önergeleri birlikte işleme aldığım için yeniden oylarınıza sundum.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde yer alan "tespit edilen" ibaresinin "belirlenen" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bayram Yılmazkaya
Gaziantep
Mahir Polat
İzmir

İrfan Kaplan
Gaziantep
Yüksel Mansur Kılınç
İstanbul
Burcu Köksal
Afyonkarahisar

Mehmet Ali Çelebi
İzmir
Rafet Zeybek
Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Burcu Köksal'ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ordunun birlik bütünlüğünü, eğitim ve sağlık sistemini bozanlar yaptıkları hatayı günü kurtarma çabasıyla çözmeye gayretli içerisindedir. Şöyle kanuna bir baktım asker olma idealiyle yanıp tutuşan ancak 669 sayılı KHK'yle okulları kapatılan, terörist damgası vurulan, hayatları karartılan askerî öğrencilere yönelik bir şey var mı diye ama maalesef yok. Ne istiyor bu çocuklar? Güvenlik soruşturmasından geçerek asker olup mesleklerine kavuşmak istiyorlar. Yıllardır seslerini duyurmak için çırpınıyorlar her seçim döneminde ve referandumda söz verdiğiniz hâlde bir güvenlik soruşturmasını çok gördüğünüz çocuklar. Aralarında asker ve şehit çocukları var. Diyorlar ki: "Biz güvenlik soruşturmasından geçelim, eğer bir terör bağlantımız varsa, bir suçumuz varsa cezasını çekmeye razıyız ama masumken terörist yaftasını yemek zorumuza gidiyor." Soruyorum: Niçin söz verdiğiniz hâlde mağduriyetlerini gidermiyorsunuz?

Türk Silahlı Kuvvetlerinde zor şartlarda görev yapan, sayıca en fazla olan, buna karşılık yüzde 2,5 lojman yüzdesiyle emniyetsiz ortamlarda oturmak zorunda bıraktığımız, hain pusularda canını veren, kendine ait hiçbir yönerge ve yönetmeliği dahi olmayan, doksan gün hava değişimi aldığı anda sözleşmesi feshedilen, dört aylık eğitimle sahaya inen, canını ortaya koyan, 3600 ek gösterge verilmeyen, mesleki güvencesi ve kadrosu olmayan uzman çavuşları niçin görmüyorsunuz? Santimle, milimle gazilik hakları verilmeyen, yaklaşık 20 bin malul sayılmayan gazimiz var bu ülkede; merak ediyorum, acaba ne zaman sıra onlara gelecek diye. Hayatlarını vücutlarında şarapnel parçalarıyla yaşamak zorunda kalan; elini, kolunu, parmağını kaybetmiş; bir onur madalyasını bile çok gördüğünüz bu kahramanlara gazilik onurunu ne zaman yaşatacaksınız? Kamuda mobbinge uğrayan, yeri geldiğinde her türlü angarya iş yaptırılan, sadece şehit cenazelerinde aklınıza gelen şehit yakınlarının feryadı ne zaman duyulacak? Terör mağdurlarıyla ilgili, şehit çocuklarının tamamına, şehidin çocuklarının bulunmaması hâlinde şehit kardeşlerinin tamamına iş hakkı verilmesiyle ilgili verdiğiniz bir kanun teklifi var; gelin, hep beraber kabul edelim. Eğer samimiyseniz -hani diyorsunuz ya "Şehit yakınları başımızın tacı." diye-gelin, bu kanun teklifini Genel Kuruldan geçirelim. Ha "Para yok." diyecekseniz, şunu söyleyeceğim: Kamudaki israfa ayrılan bütçe şehit yakınlarına gelince neden yok? Eski vekillerinizin çocukları özel kalem müdürlüğünde, özel kadrolarda, işe bile gitmeden maaş alırken bugün şehit çocukları ve gazi çocukları işsiz bu ülkede. (CHP sıralarından alkışlar)

Askerî hastaneler var, hani kapattığımız, sivilleştirildiğiniz; işte o askerî hastaneler kapatıldığından beri kahraman gazilerimizin çilesi bitmiyor. Hem terörle mücadele ediyorsunuz hem de terörle mücadelede yaralanan askerlerimizi tedavi edecek askerî hastaneleri sivilleştiriyorsunuz. Askerî hastane doktorları vardı; bakın, bunlar aynı zamanda rütbeli askerlerdi. Çatışma ortamını iyi bildikleri için askerlerin her şeyden önce psikolojisini anlardı. Harp tedavisini bilen doktorlardı, örneğin mayında parçalanmış bir bacağı en iyi nasıl tedavi edeceklerini onlar bilirdi. Şimdi sivil hastanelerde, maalesef, yaralı gazilerimize öncelik tanınmasında sıkıntı yaşıyoruz ama askerî hastanelerde bu yoktu arkadaşlar. Savunma sisteminin olmazsa olmazı, can damarı, hayat kurtarıcısı olan askerî hastaneleri

niçin açmıyorsunuz? Askerî hastaneleri kapattığınız için, 2.043 olan askerî doktordan bugün sadece 347 kişi kalmış. Özellikle, çatışma ve operasyon bölgeleri için ciddi bir savaş cerrahisi uzmanı açığımız var. “Kahraman Türk askerini seviyoruz, ordumuzun yanındayız.” demekle bu işler olmuyor. Askeri seviyorsan bunu göstereceksin, onun özlük haklarını vereceksin, onun sağlığını koruyacaksın ve o yaralandığı zaman da en iyi şekilde tedavi olmasını sağlayacaksın; şehit olursa da şehit yakınlarını gerçekten başının üstünde taç edeceksin.

Genel Kurula saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunacağım ama öncesinde bir yoklama talebi var, o işlemi gerçekleştireceğim.

Sayın Altay, Sayın Çelebi, Sayın Yalım, Sayın Köksal, Sayın Güzelmansur, Sayın Kaya, Sayın Yeşil, Sayın Beko, Sayın Şahin, Sayın Özkan, Sayın Sındır, Sayın Aygun, Sayın Emecan, Sayın Bayır, Sayın Kılınç, Sayın Ceylan, Sayın Yüceer, Sayın Özcan, Sayın Tuncer, Sayın Çakırözer.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, cihazlar düzgün çalışmıyor.

BAŞKAN – Pusula verin o zaman ve pusula verdikten sonra da rica ediyorum, Genel Kuruldan ayrılmayın.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olup okutup birlikte işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 12’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Dirayet Dilan Taşdemir

Ayşe Sürücü

Gaziantep

Ağrı

Şanlıurfa

Erol Katırcıoğlu

Garo Paylan

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

İstanbul

Diyarbakır

Muş

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ayhan Erel

Arslan Kabukcuoğlu

Adana

Aksaray

Eskişehir

Orhan Çakırlar

İmam Hüseyin Filiz

Edirne

Gaziantep

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Sayın Garo Paylan'ın.

Buyurun Sayın Paylan. (HDP sıralarından alkışlar)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum. (Uğultular)

Sayın Başkan, bir sükûneti sağlarsanız...

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Meclisin gündemi vatandaşın gündemiyle benim beş yıllık vekillik sürecimde hiç bu kadar kopmamıştı, daha önce de bu kadar koptuğunu pek hatırlamıyorum. Gerçekten, bakın, Meclisimiz corona döneminde iki aya yakın kapalı kaldı arkadaşlar, coronavirus dönemi bitti, bir aya yakındır Meclisimiz açık; konuştuğumuz konulara bakalım: Bekçi yasası, barolarla ilgili yasa, şimdi de askerlikle ilgili bir düzenleme. Ya, arkadaşlar, vatandaş aç, aç; 10 milyondan fazla işsizimiz var, açsımız var. Tabii ki bekçilik, askerlik, bu meseleler de konuşulabilir ama bunlar acaba önceliğimiz mi olmalı, bunlar üzerinde bir kez daha düşünmeliyiz. Arkadaşlar, niye bu yasaları konuşuyoruz? Çünkü iktidar, güvenlikçi bir bakışa hapsedilmiş durumda; aynı zamanda yayılcı bir bakışa da hapsedilmiş durumda. Bakın, arkadaşlar, bugün Libya'da yine sular kaynamış durumda. Libya'da, şu anda, Mısır ordusu askerini sınıra dizmiş, Libya'ya girmeye hazır bekliyor. Türkiye de şu anda, oradaki iş birliği yaptığı güçlerle birlikte, Suriye'den taşıdığı 15 bin cihatçıyla birlikte, Sirte'ye doğru bir operasyon hazırlığında. Damadın ürettiği İHA'lar, SİHA'lar orada, askerler orada, Türkiye'nin milyarlarca liralık kaynağı orada ve bir sıcak savaş turuna girilmek üzere. Çeşitli uluslararası güçler orada, arkadaşlar, taşeron olarak belli güçleri kullanıyorlar. Bir Hristiyan olarak şunu söyleyeyim: Müslüman Müslüman'a kırdırılıyor, arkadaşlar. Net olarak şunu söyleyeyim: Orada Müslüman-Müslüman, birbirinizi kıryorsunuz ve bu oyunu görmüyorsunuz. Milyarlarca dolar kaynağımız da buradan Libya'ya akıyor. Ne için? Yayılmacı politikalar için. Peki, Tayyip Erdoğan bunu yapmak için ne yapıyor arkadaşlar? Dün Putin'le görüştü. Ne yaptı Putin? Wagner'in güçlerini Sirte'den çekti, "Buyur, gir Erdoğan." dedi. Bugün de Trump'la görüşmüş, "Ben Sirte'ye gireceğim." diyor. Ya, arkadaşlar, Putin'den icazet alıp, Trump'tan icazet alıp Sirte'ye gireceksin, öbür tarafta Fransa'nın oyunları, Birleşik Arap Emirlikleri'nin oyunları, Suudi Arabistan orada, Müslüman-Müslüman birbirinizi kıracaksınız. Ya arkadaşlar, bu savaş politikalarıyla nereye varacağımızı düşünüyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SALİH CORA (Trabzon) – Senaryo yazıyorsun, senaryo yazıyorsun!

GARO PAYLAN (Devamla) – Bakın, Suriye'yi böldünüz, parçaladınız, Suriye'de cihatçılarla iş birliği yaptınız, ne oldu? Türkiye abat mı oldu? Suriye abat mı oldu? Hayır, herkes kaybetti. Şimdi, Libya'da bölücü politikalarınıza hız veriyorsunuz, parçalayan politikalarınıza hız veriyorsunuz.

Arkadaşlar, bakın, bu ülkenin kaynakları silaha gidiyor. Bir damattan bir damada ülkenin kaynakları akıyor; bir damat kasanın başında, öbür damat SİHA, İHA üretiyor, bütün ülkenin bütçesi oraya akıyor, oradan Libya'ya aktarılıyor. (HDP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ayıp! Ayıp!

GARO PAYLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, 2014 yılında, bu ülkenin bütçesinde bütün güvenlikçi kalemleri 50 milyar TL'ydi.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Silahları kullanarak askerlerimizi, polislerimizi, bekçilerimizi, sivillerimizi şehit eden sizsiniz.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bugün, 220 milyar TL vatandaşın, işçiye, kadınlara, gençlere, işe, aşa gidecek kaynaklar SİHA'lara, İHA'lara gidiyor.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – "PKK terör örgütü." diye bir açıklama yapar mısın oradan!

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – "Kadın" demeyin, siz kadınları da ağzımıza almayın!

GARO PAYLAN (Devamla) – Bakın, arkadaşlar, yapmamız gereken, bu yayılcı, savaşçı, güvenlikçi politikalarından vazgeçmek. Ne oldu Putin'den S-400 füzesi aldınız? Ne oldu arkadaşlar? Geçen yıl âlâyıvalayla getirdiniz, nisan ayında devreye geçecekti ne oldu?

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ne oldu, rahatsız mı etti, PKK'nın tepesine indi diye?

GARO PAYLAN (Devamla) – Ne oldu? 2,5 milyar dolar ödendi o S-400'lere, nisan ayında devreye geçecekti, bugün temmuz; ne oldu? 2,5 milyar dolarla 200 bin öğretmen ataması yapılırdı. Bakın, 2,5 milyar dolarla 200 bin öğretmen ataması yapılırdı, yüz binlerce gencimize iş, aş olurdu, milyonlarca işsizimize doğrudan gelir desteği sağlanırdı. Niye bunlar üzerine düşünmüyoruz? S-400 füzelerini koymuşsunuz depoya, çürüyor; 2,5 milyar dolar ödendi.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Siz PKK'nın dağa kaçırdığı kızların hesabını verin.

GARO PAYLAN (Devamla) – Ne için ödendi? Amerika'ya blöf yapmak için ödendi. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Lütfen, laf atmayın.

GARO PAYLAN (Devamla) – Şimdi ne oldu? Trump'a diyorsunuz ki: "Ben S-400 füzelerini depoda tutacağım, sen bana ambargo uygulama." Sırf bir blöf için 2,5 milyar dolar bu ülkenin kaynaklarından ödendi.

SALİH CORA (Trabzon) – Alakası yok ya!

GARO PAYLAN (Devamla) – Gelin, aklımızı başımıza devşirelim, güvenlikçi politikalardan, savaşçı politikalardan, yayılmacı politikalardan vazgeçelim arkadaşlar.

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yerimden kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

63.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Paylan'ın konuşmasını dikkatle dinledim, rahatsızlığımı anlıyorum ama Sayın Paylan'ı rahatsız etmeye devam edeceğiz, onu da ifade etmek isterim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, bakın bir örnek vermek istiyorum. Bakın, orada Silahlı Kuvvetlerimizin temsilcileri de var. Bizim görevimiz, onlara en iyi teçhizatı sağlamak, teknolojik olarak en kabiliyetli ve en ileri mühimmatı onlara sağlamak ki onlar, Türkiye'nin hak ve menfaatlerini hakkıyla savunabilsinler. Bugün, SİHA'lardan, İHA'lardan mesele açıldı. Bakın, parasını verdiğimiz hâlde bunları Türkiye alamıyordu, aldığımız zaman da yazılımı sizde değil, görüntüsü size gelmeden başka yerlere gidiyor ama bugün, yüzde 100 yerli imkânlarla, yerli, Türk mühendislerin ürettiği SİHA'ları askerî personelimize verdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu rahatsız edici bir şey, bunu anlayabiliyorum. Sayın Paylan'ı kıskırtanlar, dağlarda rahat gezemeyenler bu SİHA'lardan dolayı, bunu da anlıyorum. Şimdi, öyle bir konuştu ki sanırsınız, Sayın Cumhurbaşkanımızın yaptığı görüşmelerde Paylan da yanında, notları tutmuş, burada anlatıyor; ya, ben, onu anladım. Herhâlde görüşmenin bir tarafında da Sayın Garo Paylan vardı, bunu öyle anlattı. Ya, burada kamuoyuna açıklanan bir şey yok; iki devlet başkanı arasında bir konuşma yapılmış, bir görüşme yapılmış, kamuoyuna kısmi bir bilgilendirme yapılmış ama bütün detayları, sanki Sayın Paylan orada not almış, buraya aktarıyor. Dolayısıyla milletimize buradan şunu söylemek isterim: Resmî kaynaklardan açıklama yapılmadıkça bunları dikkate almasınlar, milletimiz için çalışmaya devam edeceğiz, Sayın Garo Paylan'ı da rahatsız etmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, sataşmadan söz istiyorum, defalarca sataştı.

BAŞKAN – Efendim, sataşma yapmadı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sataşma yaptı; "Dağlardan rahatsızlık bildiriliyor." dedi.

BAŞKAN – Ne dedi de sataştı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Herhâlde, dağlardan rahatsızlık bildiriliyor Garo Paylan’a.” dedi efendim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) - PKK’yı bitirdi diye!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, İç Tüzük’e uygun olarak yönetiyoruz. Rica ediyorum...

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

6.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Muş, benim rahatsızlığım, bu ülkenin kaynaklarının -bir damat, biliyorsunuz, kasanın başında, bir damat da silah üretiyor- bir damattan bir damada akmasıdır. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Aman! Ayıp! Ayıp!

GARO PAYLAN (Devamla) – Benim rahatsızlığım, bu ülkede milyonlarca işsiz, açsız, yoksul varken bu ülkenin kaynaklarının S-400 füzesine gitmesidir.

Sayın Muş, S-400 füzenden bahsetmediniz, geçen yıl büyük törenlerle, uçaklarla geldi. Ne oldu S-400 füzeleri?

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – SİHA’lar PKK’yı rahatsız mı ediyor?

GARO PAYLAN (Devamla) – 2,5 milyar dolar da ödediniz. Nisan ayında devreye girecekti S-400 füzeleri. Ne oldu? Temmuz ayındayız, niye depoda duruyor? İşte Trump’la görüştüğü için. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Merak etme, ondan şüphelen olmasın.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – S-400’ün derdi seni niye gerdi!

GARO PAYLAN (Devamla) – Trump diyor ki: “Arkadaş S-400’ü, devreye sokarsan sana ambargo uygulam.” Karşı çıkabiliyor musun? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Nereden biliyorsun?

BAŞKAN – Arkadaşlar, karşılıklı konuşma yapmayalım, lütfen.

GARO PAYLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, barış sürecinin sürdüğü 2014 yılında, bu ülkede güvenlikçi politikalara 50 milyar TL harcanıyordu.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Burası bir Portekiz değil, Anadolu toprakları Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bu yıl 220 milyar TL harcanacak. Bunu konuşabiliyor muyuz?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sen Portekiz’de mi yaşıyorsun ya! Burası Anadolu toprağı. Bizi tehdit edenlere bir kelime edin.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bakın, bu yıl 220 milyar TL güvenlikçi politikalara harcanacak. Nereye harcanıyor? Libya’ya harcanıyor. Nereye harcanıyor? Suriye’ye harcanıyor. Nereye harcanıyor? S-400’e harcanıyor.

Arkadaşlar, gelin, bu tercihlerimizi değiştirelim diyoruz. Sayın Muş... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ne oluyorsunuz!

GARO PAYLAN (Devamla) – Sayın Başkanım, böyle mi konuşacağız?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, müsaade edin.

Tamamlayın sözlerinizi.

GARO PAYLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bir ülkenin tercihleri olur; ya barışçı politikaları devam ettirirsiniz; vatandaşınıza huzur ve refah verirsiniz ya savaşçı politikaları devam ettirirsiniz; hem ülkenizde hem Suriye’de hem Libya’da yıkım politikalarına girersiniz ve hem huzurumuzu hem refahımızı kaybederiz arkadaşlar.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) - Dağdakileri çekin, barışık olmak lazım.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bu yoldan, bu tercihten vazgeçelim diyoruz. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) - Dağdakileri çekin o zaman.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) - Dağdakileri çekin, dağdakileri.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Burası Portekiz değil, bunu anlamak lazım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin... Hasan Bey... Müsaade edin Sayın Çilez.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

64.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, derdimiz, ülkemizin menfaatleri ve çıkarlarıdır; bu neyi gerektiriyorsa bu yapılacaktır.

S-400'le alakalı, firarı bir FETÖ'cü vardır, çok iddialı bir laf söylemişti, onu bilenler bilir, tekrar hatırlatmayayım. Böyle çok beylik laflar kullanmayın. Benden sadece hatırlatma Sayın Paylan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Sayın Arslan Kabukcuoğlu'nun.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Kabukcuoğlu süreniz beş dakika.

Uzatma yapmıyorum. Bu bilgiyi de sizinle ve Genel Kurulla paylaşmış olayım.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim, Sayın Başkanım.

Görüşmekte olduğumuz Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Savaşta askerimizin sağlığına önem verme bizde Kırım Savaşı'yla başlamış, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nda zirve yapmıştır. Asker sağlığı, sivillerin askere alınmasından önce başlar, askerlik devamınca sürer gider. Aslında, emekli olduktan sonra da personelin askerliğe aidiyetini artırmak için yine sağlık hizmetlerinin devam etmesinde fayda vardır. Askerlik mesleği son derece özeldir, şartları son derece ağırdır. Ülkeler askerlerine fazla ihtiyaç duymazlar, ihtiyaç duydukları zaman da durum son derece hayatidir.

Barış zamanlarında askerî varlık, düşmanlar için caydırıcıdır. Askeriye, ülkeler için her daim zinde ve faaliyete hazır olmalıdır. Dünyada, belli başlı devletlerin askerî yapıları kendi sağlık sistemlerine sahiptir. Dünyada 115 ülkenin askeriyesinin sağlık sistemi vardır. Bu özel mesleğin sağlık hizmetleri de kendine özgüdür. Bir ortopedist için askerî hasta ile sivil hasta aynı değildir. Daha önce askerî hekimlik tecrübesi olan birisinin bir asker hastayı tedavi etmesi önemlidir. Ayrıca, ömrü askerî kışlalarda geçen veya cephede asker tedavisiyle uğraşan bir hekimin mesleğini icra etmesi, askerler için son derece yerindedir. Askerî hastanelerin kapatılması, en hafif tabiriyle idari acemiliktir. Bir kurumun en kıymetli varlığı insandır. İnsan varlığını ayakta tutmak için, askeriyeyi ayakta tutmak için askerî hastaneler açılmalıdır, askerî hekimlere askeriyede yoğun bir şekilde ihtiyaç vardır.

Peki, askerler barışta niye hekime ihtiyaç duyarlar? İdari bakımdan askere alma, askere elverişsizliğin belirlenmesi, erken terhis etme; bunlarla ilgili sağlık kurumları ihtisas gerektirmektedir. Hazarda maalesef, gençler arasında uyuşturucu alışkanlığı yaygındır, kleptomani vardır, yanlış cinsel yönelimler vardır. Birlik komutanının bu sorunların üstesinden gelebilmesi için, mutlaka birliğinde

istihdam edeceği bir hekim olmak zorundadır. Birliğin ruh sağlığı başka türlü korunamaz. Oysaki bugünlerde gazetelerde çıkan haberlere göre, askeriyedeki mevcut hekim kadrolarının ancak yüzde 17'si doldurulmuş durumdadır.

Askerlerin sağlık hizmetleri çok çeşitlidir; kimyasal savaş, psikolojik savaş, inanç sistemi, tanklarda yanan insanlar, küçük mermiyle yaralanan askerler, mayınla yaralanan askerler ve burada sıralanamayan diğer pek çok özel durum vardır.

Doktor, dağ başına gidecek, birliğiyle uyum sağlayacak. Doktor, savaşı bilmek zorundadır, kendini koruyabilmelidir. Eğer ki doktorun mesleği aynı zamanda askerlik ise ancak bunların üstesinden gelebilir, başarılı olabilir. Bir askerın, Kore Savaşı'nda, gece vakti ışık yaktı diye bir askerî birliğin mahvına neden olduğu askerî tarihte bilinen bir gerçektir. Birlikteki her personelin askerliği bilmesi zorunluluktur. Her ne kadar adı konulmamış olsa da Gülhane Askerî Tıp Akademisi, üçüncü basamak hastane olarak şu anda askerlere hizmet vermektedir.

Mareşal Fevzi Çakmak -ki bunu size anlatmak saygısızlık olur, Sayın Çakmak'a da saygısızlık olur- on yıl savaşlarda görev almış ve pek çok cephede savaş yapmış bir subaydır, generaldir, mareşaldır; Cumhuriyet Dönemi'nde yirmi bir yıl Genelkurmay Başkanlığı hizmetinde bulunmuştur. Mareşal Çakmak diyor ki: "Herkes sıhhiye teşkilatını ikinci derecede bir şey zannetmiştir. Sağlık heyetinin, levazımın el birliğiyle yapacağı görevler savaşımızda pek çok kez yapılmamıştır. Bu işler görülmezse bir ordu ne harbeder ne de başarı kazanır."

1915-1918 yılları arasında, 3'üncü ordu bölgesinde hastalıklardan 109 bin kişi, cephe gerisinde -arkadaşlar dikkatinizi çekiyorum- 109 bin kişi hayatını kaybederken, şehit düşerken cephede bu sadece 9.001'dir. Şunu üzüntüyle belirtmeliyim ki askerî hastanelerin kapatılması bir FETÖ projesi veya en azından ona hizmettir. Zararın neresinden dönerseniz kârdır. Askerî hastanelerin tez elden açılması gerekir. Türk ordusunun sağlık sorunu çok ciddidir, bunun behemehâl çözülmesi gerekir.

Saygılarımı sunarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinde yer alan "tespit edilen" ibaresinin "belirlenen" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bayram Yılmazkaya

İrfan Kaplan

Mehmet Ali Çelebi

Gaziantep

Gaziantep

İzmir

Yüksel Mansur Kılıç

Rafet Zeybek

İlhami Özcan Aygun

İstanbul

Antalya

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İlhami Özcan Aygun'un.

Buyurun Sayın Aygun. (CHP sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Getirdiğiniz yasa teklifi, göz bebeğimiz ordumuzun bozulan birlik ve bütünlüğünü yeniden sağlamaya dönük düzenlemeler getirmemektedir. Maalesef, AK PARTİ döneminde kuvvet komutanları ve Genelkurmay Başkanı ayrı ayrı, Millî Savunma Bakanlığına bağlanmıştır. Emir komuta bağı bozulmuştur. Disiplinle dünyaya nam salan Türk ordusunun kökleri, ta Osmanlı'ya dayanan gelenekleri maalesef yok edilmiştir. Askerliğin geleceğini sağlayan eğitim sistemi tuzla buz edilmiştir. Harp akademileri ve askerî liseler yerle bir edilmiştir. Orduda liyakat sistemi bozulmuştur. Hâlen FETÖ

mensubu yaverlerin çıkması bozulan liyakatin sonucudur. Atama sistemi hallaç pamuğuna çevrilmiş, Yüksek Askerî Şûra sivillerle doldurulmuştur. Kökü Osmanlı'ya dayanan askerî hastaneler kapatılarak Sağlık Bakanlığına bağlanmıştır. Oysa askerî sıhhiye sistemi bizim en iyi olduğumuz alanlardan biriydi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gülhane, 1898 yılında açılmış ve ismini Topkapı Sarayı'nın Gülhane Bahçesi'nden almıştır. Ordunun seferlerdeki tıbbi ihtiyaçlarını gidermek, hekim ve diğer personeli yetiştirmek için kurulmuştu. Askeriyenin ilmi ve tıp merkezi olan bu yapının kapatılması büyük bir hatadır.

Suriye'deki vahşi saldırıda yaralanan Mehmetçiklerimizin Reyhanlı'daki devlet hastanesinde yaşadığı sıkıntıları hep birlikte gördük. Reyhanlı'da yoğun bakımda sıkıntılar büyüktü. Askerî hastanelerde yoğun bakım ünitesi belli kodlar için boş bırakılır, ilaç ve malzeme sıkıntısı olmaz ama Reyhanlı'da bunların hepsini yaşadık. Bu da bizim vicdanlarımızı sızlatmıştır, buradan ders almalıyız. Harp cerrahisi ve psikolojisi büyük uzmanlık gerektirir, sivil hastane hekimliğinden farklıdır. Bu alandaki tecrübelerin çöpe atılmasının yanlışlarını hep birlikte bugün görüyoruz. Askerî hekim, terörlü mücadelede veya savaş sırasında tıbbi müdahale yapabilir. Özel istihbarat faaliyetlerinde de askerî hekimin güvenlik açısından varlığı önemlidir. Gelin, askerî liseleri yeniden açalım ve sivilleştirerek Sağlık Bakanlığına bağlanan askerî hastaneleri yeniden eski hâline getirelim.

Millî Savunma Bakan Yardımcısı Şuay Alpay acı bir itirafta bulunuyor maalesef, diyor ki: "Savaş cerrahisinde uzman olan doktor sayımız 2.043'ten bugün, kritik eşik olan 347'ye gerilemiştir." İşte, AK PARTİ iktidarının getirmiş olduğu tablo budur arkadaşlar. Atalarımızın dediği gibi "Zarardan ne kadar çabuk dönersek o kadar kârdır."

Getirdiğiniz teklifte, astsubay kıdemli başçavuşların yaş haddinin 55 yaştan 60 yaşa çıkarılması, bu yolla tecrübeden yararlanma arzusu güzeldir. Teklife göre bu kararın ya Jandarma Genel Komutanlığının teklifi üzerine veya İçişleri Bakanının önermesiyle, resen verilmesi burada dikkat çekmektedir. İşte, kritik konu burada. Çünkü siyasi bir makam olan İçişleri Bakanına resen yaş haddini uzatma yetkisi verilmesi, ordudaki siyasallaşmayı artıracaktır, disiplin ve hiyerarşiyi de bozacaktır arkadaşlar. Türk Silahlı Kuvvetleri personeli siyasi tercih yapmaya zorlanacak, bu da kıdemli başçavuşlar arasında sıklıkla yaşanacaktır. Bu da yasa teklifinin gerekçesinde belirttiğimiz gibi, disipliniyle dünyanın hayranlığını kazanan ordumuzu perişan edecektir.

Yaş haddinin uzatılması için gereken yüzde 90 sicil notu da düşük bir değerdir, bu not en az yüzde 95 olmalıdır. Çoğu başçavuşun sicil ortalaması zaten yüzde 90'ın üzerindedir. Yaş haddinin uzatılmasında, mahkeme yoluyla ceza almamış olma koşulunun da eklenmesi ve sicil notunun yüzde 95'e çıkarılması yerinde olacaktır.

Sayın Başkan, değerli vekiller; büyük yazarımız Halide Edip Adivar'ın "Ateşten Gömlek" kitabını okuduğunuzu zannediyorum. Ben okurken tüylerim diken diken oldu. Kurtuluş Savaşı'ndaki büyük mücadeleleri anlatmıştır ve orada uzman onbaşlıların ordumuzun bel kemiği olduğunu, kurşunlara nasıl meydan okuduğunu, yaralandığında dahi sızlanmadığını okumuşuzdur. Evet, bu durum değişmedi. O günden bu yana, uzman çavuşlar ordumuzun bel kemiğidir, en çok şehit veren kesimdir. Bu teklifteki pansuman düzenlemeleri atın kenara, boş verin. Uzman erbaşları kadrolu statüye geçirelim, orduevlerinden yararlanmasını sağlayalım, emekli maaşlarını yükseltelim, yine onları diğer askerlerle eşit mesafeye getirelim.

Bir de en önemlisi arkadaşlar, F35'lerimiz vardı Amerika'dan alınan hani ortak bir projemizdi, ya bu F35'lere ne oldu? Hani, AKP yapar, bizler bakardık? Yine bakınız, S-400'ler vardı, 2,5 milyar dolar para verdik; S-400'ler nerede? Hani savunmada kullanacaktık?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Hangarda, hangarda!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Onları, herhâlde hangarlarda tutulması için getirmedik arkadaşlar! Bir an evvel, bunların millî savunmada kullanılması gerekiyor. Burada oturarak hamaset yapmanın hiçbir anlamı yok, aldığımız kararları uygulamanız gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, bir konu da Özgür Suriye Ordusuyla ilgili, şehit olanlarla ilgili. Her birime sorduk, Cumhurbaşkanlığı Yardımcısına da Hulusi Akar'a da sorduk, ya bir türlü cevap alamıyoruz, nedir diye merak ettim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Nasıl bunlar şehit yapılıyor, bunlar maaşa bağlanıyor? Merak ediyorum, hâlâ daha bu cevabı alamadım, inşallah Komisyon Başkanı bu konuda bizi bilgilendirir diyorum.

Sözlerime son verirken yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu
Adana

Ayhan Erel
Aksaray

İmam Hüseyin Filiz
Gaziantep

Orhan Çakırlar

Arslan Kabukcuoğlu

Edirne

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın İmam Hüseyin Filiz'in.

Buyurun Sayın Filiz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde İYİ PARTİ Grubumuzun vermiş olduğu önerge üzerinde söz almış bulunmaktayım, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, savunma sanayisi sektörü, askerî ihtiyaç üreten bir sektör olmanın ötesinde, binlerce çalışanın istihdam edildiği, en iyi mühendislerin çalıştırıldığı, ortaya çıkan ürünlerin çift kullanım şeklinde pazarlandığı, ülkeler arasındaki ilişkileri şekillendiren, ekonomiye doğrudan etki eden bir sektördür. Savunma sanayisinde güçlüyseniz ekonominiz de o kadar güçlüdür. 2000'li yıllara kadar, “savunma” denildiğinde o ülkenin askerî gücü, tarihten gelen dost ve düşman tanımı, komşularıyla ilişkileri ve bunların sonucunda oluşan askerî tehditler karşısında sahip olunan kabiliyetler anlaşılırdı. Bu kabiliyetleri nereden aldığımız ya da ne kadarını ürettiğinizden ziyade elinizde kaç adet bulunduğu kısmı daha önemliydi. Silah tüccarları ülkeler arasındaki husumeti kaşıyıp sürekli silah sattılar, ülkeler silah çöplüğüne dönerken silah tüccarları ceplerini doldurdular. Pasta küçülünce savunma kavramını daha ileri taşıdılar, terör tehditleriyle savunmanın yanına güvenlik konseptini de ekleyerek daha fazla satmaya, pastayı büyültmeye başladılar.

Ülkemizde savunma sanayisi, merhum Turgut Özal'ın o günkü adıyla Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığını kurmasıyla başlamıştır. 1985 yılında kurulan Başkanlık, 1989 yılında Savunma Sanayii Müsteşarlığı olarak yeniden yapılandırılmış, 2017 yılında gerçekleştirilen bir düzenlemeyle Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı olarak güncellenmiştir. 1989 yılı bakışı ile 2017 yılı bakışı arasındaki temel fark, 1989 yılında amaç kurumu güçlendirmek ve yetkilerini artırmakken 2017 yılındaysa kurumun imkânlarını kullanma ve bu imkânlardan siyaseten yararlanmak olmuştur.

Değerli milletvekilleri, Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından yürütülen projelerle ve Tank Palet Fabrikasıyla ilgili olarak Gazi Mecliste çok tartışma yapıldı, faydası olmayacağı için yorum yapmıyorum ancak Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir 9 Kasım 2018 tarihli

resmî açıklamasında “Savunma Sanayii Başkanlığı ve BMC arasında ALTAY Seri Üretim Projesi Sözleşmesi imzalandı, ilk ALTAY tankı on sekiz ay sonra teslim edilecek, hayırlı olsun.” diyordu ama bir süre önce de elimizde motor olmadığı için “ALTAY T0 başlatılmıyor.” dedi. Motor ve güç grubu üretme konusu ayrı bir firmaya verilmemişliğine göre, sözleşme yapılan BMC bu konuyu nasıl izah etmektedir? Bir tankın motor ve güç ünitesi en önemli birimleridir. Eğer bunlar imal edilememiş ya da temin edilememişse bu nasıl bir proje? Fransız devlet adamı Charles de Gaulle savunma sanayisi için: “Savunma sanayisinin amacı başkalarından izin ve yetki almadan kullanılabilir olacak savunma sistemlerini üretmektir.” demiş. Bu sözler, güçlü devlet olma anlayışının temel ifadesidir.

Değerli milletvekilleri, yasa teklifinin üzerinde konuştuğumuz 13’üncü maddesinde, Savunma Sanayii Başkanlığının geliştireceği projeler için konsept oluşturma, AR-GE, tasarım, prototip üretme, geliştirme, imalat, lojistik ve benzeri savunma sanayisi ürün ve hizmetleri geliştirmek amacıyla özel bilgi ve ihtisas sahibi kişilerin istihdam edilebileceği belirtilmiştir.

Değerli milletvekilleri, bu özellikler hem nitelikli eğitim almış hem de teknolojiye haberdar olan, tatbik eden insanları tarif etmektedir. Bu kişiler de ancak ve ancak nitelikli üniversitelerde yetiştirilir. Bunun için de üniversitelerde sunulan eğitimin, bilimsel araştırmanın etik ve entelektüel açıdan her türlü siyasal güç odağından bağımsız olması gereklidir. Sayın Cumhurbaşkanımızın zaman zaman üniversitelerle ilgili olarak “İlk 500’e giren üniversitemiz yoktur.” diyerek şikâyet ettiğini biliyoruz.

Değerli milletvekilleri, yapılan araştırmalarda görülmektedir ki üniversitelerin akademik performansları bir şekilde rektörlerin akademik nitelikleriyle ilişkilendirilmektedir. Önümüzdeki günlerde Türkiye’imizin 17 güzide üniversitesine rektör atamaları yapılacaktır. Rektörlerin bilimsel niteliği iyi olan, eğitimin niteliğini yükseltmeyi hedefleyen, araştırma geliştirme ve yayın faaliyetlerini destekleyen, süslü binalar yerine araştırma laboratuvarları kurarak öğrencilerini ve öğretim üyelerini araştırmaya teşvik eden, fikir özgürlüğüne inanan profesörler arasından seçilmesi hususunda Sayın Cumhurbaşkanının azami hassasiyet göstermesini talep ediyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesinde yer alan “hak teşkil etmez” ibaresinin “hak oluşturmaz” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bayram Yılmazkaya

İrfan Kaplan

Mehmet Ali Çelebi

Gaziantep

Gaziantep

İzmir

Rafet Zeybek

Yüksel Mansur Kılınç

Utku Çakırözer

Antalya

İstanbul

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Utku Çakırözer’in.

Buyurun Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu ve parti sözcülerimizin ısrarla üzerinde durduğu gibi Türkiye’de askerî fabrikalar ve diğer stratejik tesislerin özelleştirilmesinden vazgeçilmelidir, Tank Palet Fabrikasının bedelsiz olarak yabancılara devredilmesi yanlışından bir an önce dönülmelidir.

“Stratejik tesis” deyince Eskişehir’imizden bahsetmemek olmaz. TEI Uçak Motor Fabrikası, TÜLOMSAŞ, Hava İkmal Bakım Merkezi ve daha birçok teknoloji tesisleriyle Türkiye’nin havacılık ve raylı sistemler merkezi olmayı çoktan hak eden bir kent Eskişehir. Ancak bu şehrin kapasitesinden, hemşehrilerimizin yeteneği ve çalışkanlığından maalesef Ankara’daki beylerin haberi yok.

Bugün size Eskişehirli bir Türkiye markasının nasıl yok ediliyor olduğunu anlatacağım: Eskişehir’imizde her ailede mutlaka bir demir yolcu vardır. Bu demir yolu kültürünün ardında 1894’te lokomotif ve vagon tamiri için “Anadolu-Osmanlı Kumpanyası” adlı küçük bir cer atölyesi olarak kurulan ve o günden bugüne tam yüz yirmi altı yıldır demir yollarımız için üreten Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi Şirketi yani TÜLOMSAŞ vardır. TÜLOMSAŞ, Devrim otomobilinin destansı hikâyesini yazan, ilk buharlı lokomotifimiz Karakurt’u üreten yerdir. TÜLOMSAŞ, asırlık birikimiyle son dönemde ilklere de imza atmakta, dizel ve elektrikli lokomotifler üretmeyi başarmakta, kendi tasarımı platformları dünya devleriyle ortak üretime geçirmekte. Kamunun ilk AR-GE merkezini kuran yer TÜLOMSAŞ. Afrika’dan Asya’ya, Amerika’dan Avrupa’ya devletlerle, özel şirketlerle iş birlikleri kuran, ihracat yapan yer. Ve sonunda, Milli Yüksek Hızlı Projesi’nin tasarım ve üretim görevini üstlenen yer. Kendi yüksek hızlı trenlerimizi üretme yeteneğine sahip, dünya devlerinin ortaklık için kapıda beklediği bir Türkiye markasından, yüzlerce demir yolu emekçimizin dünyayla rekabet içinde üretme heyecanıyla çalıştığı TÜLOMSAŞ’tan bahsediyorum.

Değerli arkadaşlarım, artık o TÜLOMSAŞ yok; bu asırlık kuruluş mart ayında yayınlanan bir Cumhurbaşkanlığı kararıyla üretemez noktaya getirildi. Ankara’ya bir şirket kuruldu, ismi Türkiye Raylı Sistemler Anonim Şirket, (TÜRASAŞ). TÜLOMSAŞ’la birlikte, tren setleri ve vagon üretimi konusunda önemli birikime sahip Adapazarı’ndaki TÜVASAŞ ile Sivas’taki TÜDEMSAŞ birleştirildi. Yeni şirket kurulalı beş ay oldu; ortada sadece ismi var, binası yok, adresi yok, görev tanımı yok, hedefleri yok, neyi nasıl yapacağı belli değil; bir tek atanan yöneticileri belli, İstanbul Büyükşehir Belediyesinden ayrılmak zorunda kalan bürokratlara Ankara’da ballı koltuklar hazırlanmış bile. İyi ama değer mi yüz yirmi altı yıllık birikime kıymaya? Anonim şirket olarak dünyayla rekabet hâlindeki koskoca TÜLOMSAŞ şimdi, sade bir fabrika müdürlüğüne indirgendi; rekabet gücünü, üretim ve teknoloji kapasitesini yitirmek üzere; milli lokomotif, hibrit lokomotif üretiyordu, yüksek hızlı tren tasarımı yapıyordu; şimdi, fabrika pasif durumda bekliyor. Projeler ne olacak, hedefler ne olacak belli değil. İşçiler, yöneticiler hepsi gelecek kaygısıyla moralsiz bekliyor.

Değerli arkadaşlarım, 3 tesisin; Ankara’da merkezden yönetilmesi işleri daha da zorlaştıracak, 4 farklı şehirde karar alma süreçleri ve uygulaması zaman ve verim kaybına neden olacak, pazarlama ve siparişe karar verme süreçleri uzayacak, merkezi alım yöntemleri yüzünden malzeme tedarikinde gecikme yaşanacak, ürün teslimatları yapılamayacak; bugüne kadar ki kazanımlar, yapılan yatırımlar kaybolacak; yetişmiş personeli fabrikalarda tutmakta zorluk çekilecek. Tüm bu olumsuz sonuçları nedeniyle Eskişehir’de büyük kaygı var, Ankara’da kurulan şirketin niyetinin gerçekten üretmek olmadığı, Türkiye’nin ihtiyacı olan yüksek hızlı tren setlerinin TÜLOMSAŞ’ta yerli üretim yerine bu şirket üzerinden yabancılara verileceği konuşuluyor; Almanı, İspanyolu, Çinlisi kapıda ellerini ovuşturarak bekliyor.

Değerli arkadaşlarım, şurası çok açık: Bu şirket birleştirme operasyonuyla millî yüksek hızlı trenlerin üretimine çok büyük darbe vurulmakta, hatta ve hatta Eskişehir’deki TÜLOMSAŞ’ın, Adapazarı’ndaki, Sivas’daki yerli ve millî tesislerimizin, aynı Tank Palette olduğu gibi, yurt dışında bir yerlere pazarlanacağından, peşkeş çekileceğinden endişe duyulmakta. Eğer gerçekten bu birleşmenin amacı buysa, bu, sadece Eskişehir’e, Sivas’a, Sakarya’ya değil Türkiye’ye yapılacak bir ihanet olacaktır. Yol yakınken bu adımdan vazgeçin, gelin, birlikte Mecliste bir araştırma komisyonu kuralım, TÜLOMSAŞ’ımıza sahip çıkalım; üreten, teknolojik birikimi, rekabetçi gücü olan kurumlarımıza hep birlikte sahip çıkalım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinde geçen "dair" ibarelerinin "ilişkin" ibaresi olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sait Dede	Gülüstan Kılıç Koçyiğit	Erol Katırcıoğlu
Hakkâri	Muş	İstanbul
Ayşe Sürücü	Dirayet Dilan Taşdemir	Mahmut Toğrul
Şanlıurfa	Ağrı	Gaziantep
	Mahmut Celadet Gaydalı	
	Bitlis	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET SAİT KİRAZOĞLU (Gaziantep) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mahmut Celadet Gaydalı'nın.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın Gaydalı, süreniz beş dakikadır, uzatma vermiyorum.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce Tatvan ve Ahlat'ta meydana gelen selde birçok ev ve iş yeri sular altında kaldı; sevindirici olan can kaybının meydana gelmemiş olmasıdır. Hemşehrilerime buradan bir kez daha geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Değerli milletvekilleri, hepimizin bildiği üzere, 2020 yılıyla birlikte birçok badireye tanıklık ettik: Uçak kazaları, depremler, seller, orman yangınları ve son olarak koronavirüs. İçinde yaşadığımız dünya bize bir şeyler anlatmaya çalışıyor. Küçük bir virüs dünyada milyonlarca insanı evinden çıkamaz, çalışamaz ve üretmez bir duruma soktu; dünyanın her yerinde iş yerleri kapatıldı, milyonlarca insan işsiz kaldı. Ülkeler, bir yandan koronavirüsün etkilerini ortadan kaldıracak bilimsel çalışmaları gerçekleştirirken diğer yandan virüsün etkilediği ekonomik ve sosyal alanlardaki sorunları yok edecek önlemler geliştiriyorlar. Türkiye'de 10 Mart itibarıyla başlayan salgın sonucunda, maalesef, 5.382 insanımızı kaybettik. Salgını durdurmak belki mevcut koşullarda mümkün olmayabilir fakat etkisini en aza indirmek alınacak tedbirlerle mümkündür. Bunun için neyle karşı karşıya olduğumuzun iyi analiz edilmesi, önlemlerin hızlıca hayata geçirilerek insan yaşamını önceleyen politikalar geliştirilmesi gerekmektedir. Fakat virüs ve etkileriyle ilgili çalışma yapılması gereken Mecliste, suni gündemler yaratılarak âdeta havanda su dövülüyor.

Geçen hafta katıldığım Akdeniz Parlamenter Asamblesinin gündeminden bazı bilgileri aktarmak isterim. Pandeminin en büyük etkilerinin turizm üzerine olacağı ve bunun büyük bölümünün de Akdeniz ülkelerini etkileyeceği vurgulandı. Tüm dünyada 100 ila 200 milyon işsiz ve 910 milyar dolar ila 1,2 trilyon dolar arası finansal kayıplardan bahsedildi. Üretim zincirleri kopmuştur, yeni üretim modellerine ihtiyaç vardır; pandemi sonrası dünyanın kendisine yeni bir düzen geliştirmek mecburiyetinde olduğu görüşü hâkimdir. Bunun için çevreye saygılı bir düzenleme gerekmektedir. Koronavirüsten sadece turizm değil lojistik, ulaştırma, inşaat, perakende satış gibi daha birçok sektör de etkilenecek. Dünya Ticaret Örgütü, gıda güvenlik prosesi üzerine dikkatleri çekiyor. Yeni hükümet etme sistemlerinin geliştirilmesi gerekeceğinden bahsediliyor. Çevreye duyarlı ve uyumlu elektronik sistemin insan yaşamı üzerindeki yeni etkileri, şeffaflık... Devletlerin kendilerinin sınırları içerisinde bölgesel kılıflara girmemesi gerektiği vurgulandı, mahallî prosedürler zayıflık işareti olarak algılandı. Gümrük vergilerinin indirilmesi gerektiği öne çıkan başlıklar oldu. Yine, yeni yatırım yapılmasının daha iyi ekonomik, sosyal, politik, çevresel, ekolojik ortam yaratma politikaları üzerine kurulması gerektiği vurgulandı.

Biz de ise dünyadan bir haber Maliye Bakanı hamaset nutukları atıyor, işsizliğin azaldığından bahsediyor. Tarım Bakanı ise parası fazla olduğu için üretim yerine ithalatı tercih ettiğini ilan ediyor. Dünya ülkeleri çevreye duyarlı bir politik yapılanmanın kurulması bilincini elde ederken Türkiye'de

ekolojik ve kültürel yaşam yok edilmeye devam ediliyor. Hasankeyf gibi bir tarihi, betona ve suya gömdünüz. Yeni hükümet sisteminiz, rant ve talan hırsı üzerine kurulmuş bir despotizmden başka bir şey değildir. Kişisel çıkarlar uğruna ekonomik ve sosyal yaşam üzerinde ciddi tahribatlar meydana getirdiniz. Bakıldığı zaman rejim değişikliğiyle ekonomiyi uçuracağımı iddia edenler, şimdi de sıçramaktan bahsetmektedir. Kürtçede bir deyim var: "...”(x) Yani “Karıncaın ömrünün sonunda kanatları çıkar.” denir. Sizin de beyhude yere kanat çırpmanız ve uçma hevesiniz sonunuzun geldiğinin emaresidir.

Sözlerimi bitirmeden önce, büyük filozof Gandi'nin güzel bir lafı var -bunu, herkes, bütün milletvekilleri, kendilerine öz eleştiri olsun diye bir denesinler diyorum- dünyanın 7 hatasından bahsediyor: 1) Ahlsız ticaret. 2) İlkesiz siyaset. 3) Niteliksiz eğitim. 4) Emeksiz zenginlik. 5) Vicdansız haz. 6) İnsaniyetsiz bilim. 7) Gösterişe dayalı ibadet.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergelelerini ayrıntılı sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ayhan Erel

Muhammet Naci Cinisli

Adana

Aksaray

Erzurum

Arslan Kabukcuoğlu

Orhan Çakırlar

İbrahim Halil Oral

Eskişehir

Edirne

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Muhammet Naci Cinisli'nin.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım.

Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu'nda değişiklik yapılması vesilesiyle gündemimize gelen, iki bin iki yüz yıldan fazla geçmiş olan kahraman ordumuzu büyük bir onurla selamlarım. Vatanımız uğrunda canlarını vermiş aziz şehitlerimize rahmet; gazilerimize sıhhat, şan, şeref dilerim.

Üzerinde söz aldığım geçici madde teklifiyle, az önce görüştüğümüz Savunma Sanayii Başkanlığının sözleşmeli personel istihdamı düzenlemesinin kapsamı belirleniyor. Diğer yandan, düzenleme yürürlüğe girmeden önce ilan edilmiş pozisyon ve kadrolara bir defaya mahsus olmak üzere mevcut mevzuat hükümlerine göre işlem yapılması belirlenmiş. Bir önceki maddede görüştüğümüz düzenlemelerin yürürlüğe girmesiyle beraber, istihdam edilen ve edilecek olan tüm personel için bağlayıcı olması öngörülüyor. Ancak Savunma Sanayii Başkanlığında hâlen sözleşmeli personel olarak görev yapanların mali ve sosyal hakları maddeyle saklı tutuluyor. Bu bakımdan, saklı tutulan mali ve sosyal haklar, aynı görevi yapacak eski ve yeni personel arasında ikiliklere sebep olabilir. Bu hakların kıdem ve liyakat esasına göre saklı tutulması daha doğru olacaktır.

Değerli milletvekilleri, Savunma Sanayii Başkanlığında istihdam edilen personelin özlük haklarının iyileştirilmesi suretiyle, motivasyonlarının artırılmasının amaçlanması olumlu bir adım ancak istihdamın üç yıla sınırlandırılması savunma sanayisi gibi sürekliliğin, bilgi birikiminin,

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

tecrübenin ve liyakatin esas olduğu bir sektörde sorunlara yol açabilir. Ülkemizin savunma ve güvenlik alanındaki ihtiyaçlarının millî teknolojiyle karşılanması, savunma yetkinliğimizin artırılması ancak nitelikli personelin istihdamı ve planlı bir kariyer sağlanmasıyla gerçekleşebilir. Savunma Sanayii Başkanlığında görevli personelin tecrübelerinden daha uzun süreli ve etkin bir şekilde faydalanılması da işte bu güvenlik ve savunma zincirinin halkalarından bir tanesidir.

Diğer yandan, istihdam süresi biten tecrübe kazanmış personelin sözleşme bitimlerinden sonra herhangi bir kıdeme sahip olmamaları liyakatin önündeki engellerden. Bu statüde çalıştırılan personelin diğer kamu kurum ve kuruluşlarında herhangi bir pozisyonda çalışmaları durumunda, Savunma Sanayii Başkanlığındaki çalışmalarından kaynaklı herhangi bir haklarının bulunmaması büyük eksiklik. Bu çerçevede “Sözleşme şartlarına göre istihdam ediliyor. Tarafların rızası var.” diyerek sosyal devlet anlayışından uzaklaşmak, teklifte belirtilen moral ve motivasyonu artırma maksadıyla bağdaşmıyor.

Ayrıca, Savunma Sanayii Başkanlığında sözleşmeli personel olarak istihdam edilecek personelin belirlenmesindeki bütün usul ve esasların Cumhurbaşkanınca belirlenmesi, geçmişte yaşadığımız bazı acı tecrübelerin tekrarlanması endişesini taşımamıza neden oluyor. Sayın Cumhurbaşkanına yeni ve basit bir vazife daha yüklemek yerine, liyakat temelinde bir komisyon kurulmalı ve personel istihdamına yönelik çerçevesi net olarak çizilmiş yönetmeliklerde istihdam gerçekleştirilmeli. Her ne kadar Başkanlığın lağvedilmesiyle geçilen Cumhurbaşkanlığı sistemine uyum sağlanması için böyle bir düzenlemenin yapıldığı ifade edilse de Savunma Sanayii Başkanlığınca istihdam edilecek personele ilişkin usul ve esaslar rahatlıkla belirlenebilir.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz alçak, hain darbe girişimi sonrası Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapısında köklü değişikliklere gidilerek Türk Silahlı Kuvvetlerimizin hiyerarşik düzeni bozulmuştur; silah arkadaşlığı ruhu, emir komuta zinciri tahrip edilmiştir. 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle kuvvet komutanlıkları ve Genelkurmay Başkanlığı ayrı ayrı Milli Savunma Bakanlığına bağlanmıştır. Genelkurmay Başkanlığının tarihsel ve hiyerarşik önemi hiçe sayılmıştır. Genelkurmay ve kuvvet komutanlıkları arasındaki sıkı emir ve komuta bağı koparıldı. Üyesi olduğum NATO Parlamenterler Meclisinde göğsüm kabarak bizzat şahit olduğum üzere, Türk Silahlı Kuvvetleri Türk milletinin ve devletin en önemli, güzide kurumlarından; yıpratılmaması, particiliğe alet edilmemesi gerekir. Türk Silahlı Kuvvetleri Türk milletinin göz bebeği olup etkin ve verimli çalışması için gereken düzenlemelerin yapılması elzemdir.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde Silahlı Kuvvetler personelinin moral ve motivasyonunun artırılması amaçlandığı söylene de bu amaçtan uzak kalınmıştır. Askerî personelimizin birbirinden farklı, çözülmeyi bekleyen pek çok sorunu bulunmakta.

Bu kapsamda, sözlerimin sonunda teklifin genelini olumlu bulmakla beraber eksiklikler olduğu kanaatimizi sizlerle paylaşıyor, Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3002) esas numaralı Türk Silah Kuvvetleri Disiplin Kanunu ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesindeki “kalmak kaydıyla” ibaresinin “kalarak” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ali Çelebi

Teoman Sancar

Ahmet Önal

İzmir

Denizli

Kırıkkale

Bayram Yılmazkaya

Ahmet Akın

İlhami Özcan Aygün

Gaziantep

Balıkesir

Tekirdağ

Özkan Yalım

Uşak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI İSMET YILMAZ (Sivas) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Özkan Yalım'ın.

Buyurun Sayın Yalım. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (UŞAK) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye Büyük Millet Meclisindeki çok değerli çalışma arkadaşlarım, ilk önce yüce heyetinizi selamlıyorum; yüce milletimize saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Komisyon Başkanımız yerinde olduğundan dolayı özellikle memnuniyetimi belirtiyorum çünkü Sayın Bakan daha önce görevde olduğundan dolayı da sormamız gereken birkaç tane soru var, onun için teşekkür ediyorum kendisine şimdiden.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinde söz aldım. 14'üncü maddede düzenlenen geçici madde, sözleşmeli personelin özlük haklarıyla alakalı bir maddedir. Bu madde üzerinde çok fazla söz söylemeyeceğim, konuşmayacağım ancak Türk Silahlı Kuvvetlerindeki askerlerimizin genel anlamda özlük hakları ve sorunlarıyla alakalı bir konuşmayı yapacağım.

Uzman çavuşlara, Jandarma ve TSK'deki yaklaşık 150 bin uzman çavuşumuza kadro sözü verildiği hâlde, hâlâ kadro verilmedi, bu konuyla alakalı herhangi bir çalışma başlatılmadı. Uzman çavuşlarımıza umut veriyorlar ama hâlâ kadro vermiyorlar. Sayın Komisyon Başkanından önümüzdeki süreç içerisinde bu konuyla alakalı bir açıklamayı özellikle talep ediyorum.

Diğer bir sorun ise yine aynı şekilde tüm uzman çavuşlarımıza 3600 ek gösterge vermiyorlar; canlarıyla başlarıyla mücadele eden uzman çavuşlarımızın haklarını kesinlikle vermiyorlar. Gerçi, 3600 ek göstergesi bir tek uzman çavuşlara değil, öğretmenlere, hemşirelere, bunun yanında polis memurlarımıza da aynı şekilde maalesef vermediler. Burada hak mağduriyeti gerçekten devam etmektedir.

Sayın Bakan, diğer bir taraftan, ciddi bir sorun olan 6000 sayılı Kanun mağdurları olan uzman çavuşların hâlâ hakları verilmedi. Sivil memur olarak en düşük statüden emekli ediliyorlar ve de ciddi derecede maddi kayıpları vardır. Bir an önce bu sorunun da çözülmesini özellikle talep ediyorum.

Diğer bir taraftan, rütbeli olan binbaşılar üstsubay olmalarına rağmen, makam tazminatı alamıyorlar; bu sebeple, emekli olduktan sonra maaşları çok düşük seviyede kalıyor. Maalesef, emekli olduktan sonra bile binbaşılarımız ek işlerde çalışmak zorunda kalıyorlar.

Diğer bir sorun: Uzman çavuşlarımızın görevden ayrıldıktan sonra kamuya geçiş için iki sene olan görev yapma şartı beş seneye çıkarılınca bu kanun yürürlüğe girmeden önce iki senesini doldurup ayrılan uzman çavuşlarımız hak mahrumiyetine uğradılar ve hak mahrumiyeti doğmuştur. Bu problemin de bir an önce çözülmesini özellikle talep ediyoruz.

Sayın Komisyon Başkanı, diğer bir taraftan gerçekten içimiz acıyor. 15 Temmuz şehitleri ve gazileri için toplanan para nerede? İlk toplandığında 309 milyon TL'ydi, Aralık 2019'da ise 338 milyon olduğu teyit edildi, şu an aşağı yukarı 350 milyon TL'yi bulduğunu tahmin ettiğimiz bu paranın nerede olduğunu ve hâlâ neden hak sahiplerine ödenmediğini sizlerden özellikle öğrenmek istiyorum çünkü gerçekten canı pahasına bu ülke için kendisini tankın önüne siper etmiş vatandaşlarımızın ve de şehitlerimizin bu haklarını neden ödemiyorsunuz? Bu para nerede, özellikle bunu sizlere soruyorum. "Bu para nerede?" diye soran bu vatandaşlarımızın coplanmasını da kamuoyunun takdirine bırakıyorum, Türk milletinin vicdanına bırakıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Aynı şekilde, Beşiktaş'ta şehit olan polislerimiz için toplanan miktarı siz biliyorsunuz, bu miktar da maalesef ortada yok. Yine, polis ailelerimize hak ettikleri bu rakam ödenmedi; ödemeyi ne zaman düşünüyorsunuz? Bununla alakalı da sizden bilgi bekliyoruz.

Savunma Bakanlığı yapmış olan Sayın İsmet Bey, Sayın Komisyon Başkanı; Tank Palet Fabrikasında çok kısa zamanda üretilmesini hedeflediğiniz ALTAY tanklarının motorlarını nereden almayı düşünüyorsunuz? Güç sistemini nereden bulmayı düşünüyorsunuz? Acaba nerede bu tanklar? (CHP sıralarından alkışlar)

Diğer bir taraftan, belki konuyla alakası yok ama önümüzde bir bayram var, yakın zamanda da Meclis kapanacak, ben şunu bu kürsüden özellikle dile getirmek istiyorum: Emekli olan askerlere ve de tüm emeklilerimize biliyorsunuz 2018 yılından itibaren 1.000 TL bayram ikramiyesi veriliyor. Peki, bu 1.000 TL'ye hâlâ bir enflasyon farkı uygulanmayacak mı? Herhangi bir değer, enflasyon kaybı olmadı mı? Neden hâlâ 1.000 TL? Bu 1.000 TL'nin 2018 yılından bu tarafa bence değeri yarı yarıya azaldı. Buradan tüm emeklilerimize verilen 1.000 TL'nin bir an önce en azından yüzde 50 artırılmasını talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yoklama talep ediyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunacağım ama bir yoklama talebi var, öncesinde yoklama işlemi yapacağım.

Sayın Altay, Sayın Çelebi, Sayın Yalım, Sayın Bulut, Sayın Beko, Sayın Arı, Sayın Kaya, Sayın Adıgüzel, Sayın Bankoğlu, Sayın Kılıç, Sayın Sındır, Sayın Şahin, Sayın Özkan, Sayın Güzelmansur, Sayın Emecan, Sayın Kayan, Sayın Gündoğdu, Sayın Karabat, Sayın Sümer, Sayın Girgin.

Değerli milletvekilleri yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayısı vardır.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önerge çekilmiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi, ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 15 ila 28'inci maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Sayın İsmail Koncuk'un.

Buyurun Sayın Koncuk. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

(Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, hatip kürsüde, lütfen, biraz sessiz...

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Tabii, gecenin bu vaktinde insicam bozuluyor; bunu da gayet normal görüyoruz.

Öncelikle, Ermenistan'ın, Azeri kardeşlerimize, Azerbaycan Türk'üne saldırısı sonucunda 7 soydaşımız şehit oldu; rahmet diliyorum, başsağlığı diliyorum. “İki devlet bir millet” diyoruz; dolayısıyla Azeri kardeşlerimizin sevinci sevincimiz, acısı acımızdır. Karabağ davası Türk'ün millî bir davasıdır. Ermenistan'ın işgali sonucunda 1 milyon Azeri kardeşimiz -ki “kaçkın” diyorlar- Azerbaycan'a göç etmek durumunda kalmıştır. Rusya'nın şımarttığı bir Ermenistan var; Rusya'nın desteklediği, şımarttığı Ermenistan zaman zaman böyle saldırınları maalesef yapıyor ama Karabağ davasından asla vazgeçmeyeceğimizin de bilinmesini istiyorum.

Değerli milletvekilleri, sürekli, orduyla ilgili teklifler geliyor, kanun değişiklikleri yapıyoruz. Geçenlerde Türk Silahlı Kuvvetlerinin kuruluşunun 2229'uncu yılını kutladık yani 2229 yıllık bir ordunun hâlâ şurası böyle mi olmalı, burası böyle mi olmalı diye tartışıyoruz yani bu kadar tecrübeli bir millet, “ordu millet” dediğimiz bir milletin ordusunun, emin olun, bu kadar tartışılıyor olmaması lazım ama hâlâ tartışıyoruz. Burada, bilen arkadaşlarımız, bütün siyasi partilerden, Cumhuriyet Halk Partisinden, Milliyetçi Hareket Partisinden, İYİ PARTİ’den askerlik konusunu bilen arkadaşlarımız gerçekten güzel şeyler söylediler, güzel tespitler yaptılar ama bu kanuna bunların birçoğu yansımamış, hatta geçmişte söz verilmiş olmasına rağmen yansıtılmamış. Problem belli, çözümü belli ama iktidar bütün bu problemleri görmezden geliyor.

Birçok madde söylendi, ben bunları tekrara girmeyeceğim ama tabii, askerî hastanelerin yeniden kurulması talebi var, son derece doğru bir talep. Bakan Yardımcımızın açıklamasını okudum bugün başına düşen, Şuay Bey’in; diyor ki: “Gerçekten sıkıntı var, 2 bin küsur askerî doktor kadromuz var ama şu anda elimizdeki doktor sayısı 347 sadece, bu arada müthiş bir açık var.” Dolayısıyla bu açığı ancak yeniden askerî hastaneleri tesis ederek kapatabiliriz çünkü askerî cerrahinin çok farklı bir alan olduğunu burada birçok konuşmacı ifade etti.

Değerli milletvekilleri, bedelli askerliği AK PARTİ iktidarı çıkardı. Yani bizim, muhalefet partilerinin bir talebi yoktu “Bedelli askerlik olsun.” diye; siz çıkardınız. Bu arada, bedelli askerlikle ilgili gençlerimizin yaşadığı problemleri çözmek de sizin göreviniz.

Değerli milletvekilleri, kaçak durumuna düşen, yoklama kaçağı durumuna düşen, efendim, diğer sebeplerle bedelli askerlik hakkını kaybetmiş gençlerimiz var, tecil sebebiyle bedelli askerlik hakkını kullanamayan gençlerimiz var; bunlar sosyal medyada âdeta feryat ediyorlar, feryat ediyorlar. Biz de bunların feryatlarını paylaşıyoruz; görüyorum, bazı milletvekilleri de paylaşıyor ama Millî Savunma Bakanından ses yok ya, ses yok. Yani, bu kadar gencin feryadını... Bir kanun çıkarmışsınız; aslında kanunların istisnaları olur, istisna da koymamışsınız. Bu gençler yaklaşık altı yedi aydır feryat ediyor, biz de dile getiriyoruz, kürsüden de ifade edildi ama Sayın Hulusi Akar’dan da, Sayın Bakan Yardımcılarından da, AK PARTİ’nin Değerli Komisyon üyelerinden filan da “Ya, kardeşim, bu gençler ne istiyor...” Bunlar çözülemeyecek meseleler değil. Yeni uygulama bu bedelli askerlik, yeni sistem hâline geldi; daha önce zaman zaman çıkardınız ama şu anda, askerlikte sürekli bir sistem hâline geldi. Dolayısıyla, bunların istisnalarını, kanunun ilk uygulaması olması hasebiyle, değerlendirip bunları çözmemiz lazım. Yani, zor da bir problem değil, zor da bir problem değil; niye çözmüyoruz, anlamakta zorlanıyorum ben. Birçok talep var bu konuda, birçok talep var. Mesela, açık öğretim sınavına girecek belli tarihte; bu çocukların bedelli askerlik yapacağı tarih kendi isteklerine bırakılabilir mesela. Bunlar çözülecek şeyler. Yani, küçük dokunuşlarla bu gençlerimizi mutlu etmek lazım; mutlu edilebilirler, bunu yapmıyorsunuz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bakaya mı Sayın Koncuk?

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Bakaya olanlar var, yoklama kaçağı olanlar var.

Değerli milletvekilleri, söz verdim, burada dile getireceğim. Gerçekten bu da çok sıkıntılı bir durum. Dile geldi ama tekrar edeceğim. Sözleşmeli erbaşlar en fazla yedi yıl görev yapıyor, sözleşmeleri yedi yıl uzatılabilir. Yedi yıl sonra... Aslında kanun var, 6191 sayılı Kanun’a eklemişsiniz. İşte, Devlet Personel Başkanlığının görevleri var. Devlet Personel Başkanlığı kurumlara yazıyor, kurumlar alacağı boş kadronun 2 katını bildiriyor; isim bildiriliyor, mülakat falan yapıyor ama bu çocuklar yedi yılını bir buçuk yıl önce doldurmuş değerli milletvekilleri. Kanun var ve kanunu uygulamıyorsunuz. Bir yönetmelik hazırlığından bahsediliyor, Cumhurbaşkanlığına gönderildiğinden bahsediliyor. Şu anda, zannedirim 500’ün üzerinde yedi yılını doldurmuş gencimiz görev bekliyor, bunları mutlaka değerlendirmek lazım. Yani, yedi yıl bu gençlerimizi biz değerlendirmişiz savaşta, dövüşte, karda, kışta, yazda ama yedi yıl sonra bu gençleri kapının önüne koyma hakkınız olduğunu düşünmüyorum; hiçbir vicdan bunu kabul edemez. Dolayısıyla, 6191 sayılı bu Kanun’un ilgili maddelerini çalıştırmak kanuni gerektir, bir mecburiyettir; artık keyfiyet olmaktan çıkmış bir durum.

Tabii, yine 3600 talebi var. 3600 talebi olmayan var mı? Tüm çalışanların -asker, memur, tüm çalışanların- 3600 talebi var, defalarca buradan anlattık.

Sayın Cumhurbaşkanına soruyorlar: “Efendim, sözünüz var bu 3600’le ilgili...” Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki: “Ya, sözümüz varsa tutarız.”

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Duymamazlıktan geliyor.

İSMAİL KONCUK (Devamla) - Duymamazlıktan geliyor, sanki sözünü bilmiyor gibi Sayın Cumhurbaşkanı. Böyle bir şey olabilir mi? İki yılı doldurdu bu söz; 24 Haziran 2018 tarihinden önceki mayıs ayında ilk defa verilmiş bir sözdür benim hatırladığım, öncesini bilmiyorum. İki yılı üç ay geçmişiz şu anda, üç ay geçmişiz.

Şimdi, değerli AK PARTİ’liler, yani, verdiğiniz sözün hangi zaman aralığında tutulacağını falan da o sözü verirken açıklayın ki millet beklentiye girmesin. Aslında sadece söz verdiğiniz kesimler bakımından değil, bakın, askerlerimiz de istiyor. Askerlerimiz her şeye layık, her fedakârlığı bunlar için yapmak zorundayız biz ama yapmıyoruz. Dolayısıyla bu ek gösterge rakamlarının sadece o 4 grup için değil yani öğretmen, din görevlisi, hemşire ve Emniyet teşkilatı için değil -öncelikle onlar yapılabilir- bütün çalışanlar bakımından ek gösterge rakamlarının masaya yatırılıp sendikalarla birlikte, uzmanlarla birlikte değerlendirilmesi lazım.

Ankara Milletvekilimiz Sayın Durmuş Yılmaz’ın bütün çalışanların ek göstergelerinin değiştirilmesiyle ilgili kanun teklifi rafta tozlandı, hiç bakmıyorsunuz. Yani bir geniş çalışma yapmak durumundasınız bu 3600 konusunda. Yani askerlerimizin her türlü talebine cevap vermek durumundayız biz, bu kadar fedakârlığı yapabilmek zorundayız. Yani şehit oluyor bu insanlar, canını seve seve veriyor; gazi oluyor, sakat kalıyor. Kime fedakârlık yapacağız? Sayın İçişleri Bakanına da bunu bildirdim ama hiçbir cevap alamadım Süleyman Soylu’dan.

Adana’da on yılını doldurmuş 2.500 Emniyet teşkilatı mensubu var. Bunlardan, her ne hikmetse, 220’si Türkiye’nin çeşitli yerlerine dağıtılıyor. Bir kısmının emekliliğine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Ama ben bölüm adına konuştum.

BAŞKAN – Sayın Koncuk, uzatma yapmıyorum bugün.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Ama beş dakika değil, bölüm adına...

BAŞKAN – Olabilir ama uzatma yapmıyorum.

Teşekkür ediyorum.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Peki.

Bunların da düzeltilmesi lazım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Ruştü Tiryaki konuşacak.

HDP GRUBU ADINA MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İkinci bölüm üzerinde grubumuzun görüşlerini paylaşmaya çalışacağım. Önce şunu söyleyeyim: İkinci bölümün, 1 madde dışında, tamamı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu’na ilişkin değişiklikler içeriyor. Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları Millî Savunma Bakanına bağlanmış, Millî Savunma Bakanlığına değil, öyle yazıyor genel gerekçede, o yüzden disiplin amirlerine ilişkin değişiklikler yapıyorsunuz, özü de bundan oluşuyor. Fakat, ben bununla ilgili değil de daha çok bu teklif 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de değişiklik yaptığı için, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ilişkin birkaç şey söylemek istiyorum.

Şimdi, bu 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 1986, 1987, 1988 ve 1989’daki kanunlara dayanılarak 1989 yılında yürürlüğe konuldu. 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi bütün kamu görevlileri, memurların hepsi bilir çünkü özlük haklarına ilişkin, tazminatlarına, kıdem aylığına, taban aylığına ilişkin bir dizi hüküm içerir.

İlk yürürlüğe girdiğinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nda, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nda, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nda ve 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nda bir dizi değişiklik yaptı. Bunun dışında esas olarak, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin memuriyet taban aylığı, kıdem aylığı ve ek tazminat ödenmesi hakkını düzenliyor.

Bakın, otuz yılı aşkın bir süredir 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname yürürlükte, esas olarak da taban aylığı, kıdem aylığı ve ek tazminata ilişkin hükümleri içeriyor ama bu kanun hükmünde kararnameyi, 2011 yılından sonra kanun hükmünde kararnamelerle, OHAL kanun hükmünde kararnameleriyle ve Cumhurbaşkanı kararnameleriyle defalarca değiştirdiniz, ben şimdi ayrıntılarını söyleyeceğim.

Bunu niye söylemek istiyorum? Çünkü, gerçekten bu ülkeyi artık kanun hükmünde kararnamelerle, kalıcı OHAL kanun hükmünde kararnameleriyle ve Cumhurbaşkanı kararnameleriyle yönetiyorsunuz. Bu ülke artık bırakın bir hukuk devleti olmayı, gerçekten bu ülke kanun devleti bile değil. Eğer bir gün tarih yazılırsa, bu döneme “kararname devleti” denilecek; “kararname devleti” “kararname yönetimi” denilecek.

Bakın, 34 maddeden oluşuyor 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname; bunun 3'ü yürürlükten kaldırma, yürürlük ve yürütmeye ilişkin, geri kalan 31 maddenin 25'i de ilgili kanunlara işlenmiş maddeler yani 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 6 maddeden oluşuyor, esas olarak yürürlükte olan 6 tane maddesi var. Bunun dışında, 36 tane ek madde, 37 tane de geçici madde var. 2011'e kadar 8 tane ek madde eklenmiş, 1989'dan 2011'e kadar 8 tane ek madde eklenmiş; bunların 4'ünü 2005 ve 2006'da yürürlükten kaldırmışsınız, 2009'da da 3 tane madde eklemiştiniz. Bunlar on sekiz yıllık bir iktidar için normal düzenlemeler. Ama film -az evvel de söylediğim gibi- 2011'de koptu, o gün bu gündür ülkeyi kararnamelerle yönetiyorsunuz. 2011'de bütün teşkilat yasalarını yürürlükten kaldırdınız, bütün teşkilat yasalarını. Birkaç ay içinde bütün yasaları yürürlükten kaldırdınız ve her bakanlığı bir kanun hükmünde kararnameyle yönetmeye başladınız; 2016'dan itibaren OHAL KHK'leriyle, 2018'den itibaren de Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle.

Bakın, 2011'den sonra 375 sayılı KHK ne olmuş? Çoğu, 666 sayılı KHK, 696 sayılı OHAL KHK'si ve 703 sayılı OHAL KHK'siyle tam 28 tane madde eklenmiş. Peki, bu kanun hükmünde kararnameler ve OHAL kanun hükmünde kararnameleri neleri içeriyor? 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin varlık amacı olan taban aylığı, kıdem aylığı ve ek tazminatla mı ilgili? Neler getirilmiş bu OHAL kanun hükmünde kararnameleri ve normal kanun hükmünde kararnamelerle, bir göz atalım. Ek madde 20, 696 sayılı OHAL KHK'siyle eklenmiş: “İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahallî idare birlikleri personellerini ihaleyle istihdam edecek, güvenlik hizmetleri, özel güvenlik hizmetlerine gördürülecek.” OHAL KHK'siyle getirdiğiniz sistem bu. Ek madde 22, 696 sayılı OHAL KHK'siyle eklemiştiniz, OHAL KHK'siyle. OHAL'i niçin ilan etmiştiniz? Yarın 15 Temmuz ya, yarın yıl dönümü ya 15 Temmuz darbesinin. İşte, o 15 Temmuz darbesinden sonra ilan ettiğiniz OHAL kanun hükmünde kararnameleriyle, ne getirmişsiniz ek madde 22'yle: “Genelkurmay Başkanı, Kara Kuvvetleri Komutanı, Deniz Kuvvetleri Komutanı, Hava Kuvvetleri Komutanı, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı ile Orgeneral ve Oramiraller ile bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin sağlık giderleri Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin tabi olduğu hükümlere tabi olacak.” OHAL KHK'siyle getirdiğiniz düzen bu.

Ek madde 23, 703 sayılı OHAL KHK'siyle getirmişsiniz. Kamu kurum ve kuruluşlarında, 657 sayılı Kanun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın, idari hizmet sözleşmesiyle ve iş mevzuatına tabi olarak uzman ve uzman yardımcısı istihdam edeceksiniz. 703 sayılı OHAL KHK'siyle eklemiştiniz.

Ek madde 24, 703 sayılı OHAL KHK'siyle eklenmiş. Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında müfettiş, denetmen, denetçi, kontrolör, aktüer ile müfettiş yardımcısı, denetçi yardımcısı, aktüer yardımcısı ve stajyer kontrolör istihdam edilebilecek. Bunda bir sorun yok ama buna göre istihdam edilecek uzmanlar için 657 sayılı Yasa'nın ek 41'inci maddesindeki koşulların hiçbirini

aramayacaksınız. OHAL KHK'siyle getirdiğiniz sistem bu. Yabancı dil şartı yok, dört yıllık yüksekokul mezunu olma şartı yok, siyasal, hukuk, iktisat, işletme mezunu olma şartı yok, tez hazırlama yok, tezin sonunda yeterlilik yok, Cumhurbaşkanı istediği kişiyi kamu kurumunda uzman ve uzman yardımcısı olarak istihdam edebilecek; tam OHAL ilan edilmesine neden olan sorunun çözümü için getirdiğiniz öneri.

Sürem kısıtlı, ben sadece başlıklarını söyleyeyim: Ek madde 25, 703 sayılı OHAL KHK'siyle kurumlar arası geçici görevlendirmeyi düzenliyor; ek madde 26, 703 sayılı OHAL KHK'siyle eklenmiş, yerli ve yabancı personel istihdamını düzenliyor; ek madde 27, 703 sayılı OHAL KHK'siyle eklendi, sözleşmeli personel istihdamını düzenliyor; ek madde 28, 703 sayılı OHAL KHK'siyle eklendi, iş mevzuatına tabi personel istihdamını düzenliyor; ek madde 29, 703 sayılı OHAL KHK'siyle eklendi, huzur hakkını düzenliyor; ek madde 30, 703 sayılı OHAL KHK'siyle eklendi, unvan itibarıyla ilk kez ihdas edilen kadro ve pozisyonlara karşılık belirlenmesini düzenliyor; ek madde 31, 703 sayılı OHAL KHK'siyle eklendi, vekâlet ve istisna sözleşmesiyle istihdamı düzenliyor; ek madde 32, 703 sayılı OHAL KHK'siyle eklendi, vergi müfettişi istihdamını düzenliyor; ek madde 33, 703 sayılı OHAL KHK'siyle eklendi, kadro ve pozisyonları kaldırılan personeli düzenliyor; ek madde 34, 35 ve son olarak 36'da üst düzey kamu görevlilerini atamaya ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yapılmış.

Geçici maddelere ilişkin bu kadar ayrıntıyı anlatmayacağım, sürem yetersiz olduğu için sadece şunu söyleyeyim: Geçici 37 maddenin çok çok büyük bir bölümü 666 sayılı KHK ile 694, 696 ve 703 sayılı OHAL KHK'leriyle getirilmiş düzenlemeler. Özetle, bir daha söylüyorum: Türkiye, artık, bırakınız hukuk devletini, kanımca kanun devleti bile değildir; Türkiye, kanun hükmünde kararname ve OHAL KHK'leriyle yönetilmektedir. Bu çok büyük bir talihsizlik ve emin olun, çok üzüntü verici bir durum.

Sürem yetersiz, bu 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle eğer bir daha bir düzenleme yaparsanız... Kamu görevlilerinin ücretleri çok karmaşık. Bu kanun hükmünde kararnamenin bir bütün olarak yürürlükten kaldırılması, 657 sayılı Yasa'nın ve diğer personel kanunlarının değiştirilmesi; basit, anlaşılır, ay başında maaşını alan kişinin hangi ücreti ne için aldığını bileceği bir sistem getirmek mümkündür. Umarım bunu yapabiliriz diyorum, gecenin bu saatinde hepimizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Özgür Ceylan... (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi milletimizin bağrından çıkan, göz bebeğimiz Türk Silahlı Kuvvetlerimizin disiplin mevzuatında ve yeterli olmasa da Silahlı Kuvvetler personelinin mali ve özlük haklarında çeşitli değişiklikler öngörüyor. Genel anlamıyla baktığımızda birkaç husus dışında teklife karşı olmadığımızı belirtmek istiyorum. Kanun teklifinin Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine uyum sağlamaya dönük yönleri olsa da 15 Temmuz sonrası Genelkurmay Başkanlığı ve kuvvet komutanlıklarının ayrı ayrı Millî Savunma Bakanlığına bağlanmasından kaynaklı hiyerarşinin ve beraberinde disiplinin bozulduğuna ilişkin emareler taşıdığımızı gözlemliyoruz. Teklifte, ancak disiplin kurulları tarafından verilebilen erbaş ve erlere askerlik sürelerinin uzatılması sonucunu doğuracak hizmetten men cezalarının disiplin amirlerince de verilebilmesinin önü açılıyor. Bu, bizim grup olarak karşı olduğumuz bir husustur ancak bunun teklif edilmiş olması da Silahlı Kuvvetlerin yeni işleyişinde bir sorun olduğu algısını güçlendirmektedir. Yürürlükteki 6413 sayılı Disiplin Kanunu'yla mukayese edildiğinde yapılacak istenen değişikliğin Silahlı Kuvvetlerde disiplin meselesini çözmesini ötesinde, özellikle disiplin amirlerine verilen yetki bakımından sorun oluşturacağını ve yapılmak istenen değişikliklerin hukukun genel ilkeleriyle örtüşmediğini düşünmekteyiz.

Arkadaşlar, Anayasa'mızın 2'nci maddesinde "hukuk devleti" 10'uncu maddesinde de "kanun önünde eşitlik" ilkesine yer verilmiştir. Bu anlamda aynı suça disiplin amiri ile disiplin kurullarının farklı cezalar verebilmesi bu ilkelerle çelişmektedir. Özetle, aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme tabi tutulmasını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemek genel kuraldır. Hayatın her alanında tekçi bir anlayışı hâkim kılmak gibi bir gayemiz olabilir ama bu yapılan, Anayasa'mız açısından sakıncaları olan bir tablo yaratacaktır. Disipline ilişkin bu değişiklik Silahlı Kuvvetlerde hiç olmadığı kadar, yurttaşlarımızı siyasilerden torpil arayışına itecek bir garabetin önünü açacaktır. Bir disiplin amirinin iki dudağı arasında asker ceza alacak. Bunun yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Yarın vatandaş "Benim oğlum askerliği on dört gün uzayacak, aman araya girin de çocuğun psikolojisi bozulmasın." diye siyasi partilerin önünde kuyruk mu olsun? Yürürlükteki uygulama hangi ihtiyaca cevap vermiyordu da bunu getirme ihtiyacı hissedildi? Bu husus, komisyon görüşmesinde de anlaşılır bir şekilde ifade edilemedi. Bakın, uzun zamandan beri ve yüksek sesle hukukun üstünlüğünden, adaletten, yargı bağımsızlığından, toplumsal barış için bunun ekmek, su, hava kadar temel bir ihtiyaç olduğundan bahsediyoruz. Buradan bir kez daha ifade etmekte fayda görüyorum; camiye, okula, kışlaya, yargıya siyasetin sokulmaması gerekir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu kurumlara siyasetin girmesinin nelere yol açtığını 15 Temmuz gerici FETÖ darbe teşebbüsüyle milletimize tecrübe ettirdiniz, bunu en acı şekliyle Türkiye yaşadı, hassasiyetimiz bundandır. Türkiye'nin rehabilitasyonu için bu yönde atacağımız her adımın grubumuz tarafından destekleneceğinden hiç şüphensiz olmasın.

15 Temmuz sonrası askerî mahkemeler ve disiplin mahkemelerini kaldırdınız. Silahlı Kuvvetlerin eğitim sisteminde köklü değişikliklere yol açan askerî liselerin kapatılması ve harp okullarının değiştirilmesi gibi uygulamalar ileride sorun yaratacaktır. Bir yaşam biçimi olan askerlik mesleğini icra eden, tarihsel bilinci yüksek muvazzaf subaylar yetiştirmek açısından askerî liselerin yeniden açılması son derece önemlidir.

Değerli milletvekilleri, bakın, bu milletin göz bebeği olan Silahlı Kuvvetlerini bekleyen en büyük tehlike, iktidar kulislerinde terfi yolu arayan, iktidarın il, ilçe başkanlıklarından alacakları iyi hâl kâğıdıyla süreci hızlandıracaklarını öngören subay, astsubayların olacağı gerçeğidir. Silahlı Kuvvetlerin Millî Savunma Bakanlığına bağlanmasından sonra artık ülkeye sadakat ve liyakat yerine siyasal erke sadakat ve iktidara biat geçer akçe olacağından, terfi bekleyen askerlik mesleki konularda bile fikir beyan demez hâldedirler. Maalesef, on sekiz yıldır Türkiye'yi yöneten siyasal erkin en çok yıprattığı kurumlardan biri hiç şüphesiz ki Türk Silahlı Kuvvetleridir. Türk Silahlı Kuvvetleri teşkilat yapısı gereği, savunma hattını ülkemizi tehdit edebilecek sınır dışı unsurlara göre yapılandırdığından, hiç beklemediği şekilde ABD, Pensilvanya ve aldatıldığımız dönemde oluşturulan koalisyonla Silahlı Kuvvetlere büyük bir darbe vurulmuş, kamuoyu nezdinde itibarsızlaştırılmaya çalışılmıştır. Üzülerek ifade etmeliyim ki bu süreçte göğsünü gererek "Ben bu davanın savcısıyım." diyenlere "Türkiye bağırsaklarını temizliyor." diyenlere bu millet tanıklık etti.

Ordumuz tarih boyunca ülkesini ve milletini koruma görevini başarıyla yerine getirmiştir. Yüz yıl önce bağrından çıkardığı Mustafa Kemal ve arkadaşlarıyla işgal altında bir imparatorluktan yeni bir devlet kuran ordumuzun genetiğiyle oynanmamalıdır. Kurumsal hafızayı muhafaza etmek bu anlamda son derece önemlidir. Takdir yetkisi yüce Meclisindir ancak bu yetkiyi kullanırken, suç ve ceza arasındaki adil dengenin korunmasını dikkate almak durumundayız. Bu teklifte anlattığım hususları düzeltmezsek bu kuralı ihlal etmiş oluruz.

Bugün, Silahlı Kuvvetler bünyesinde görev yapan ve gözünü dahi kırpmadan yaşamlarını feda etmekten çekinmeyecek erinden erbaşına, astsubayından subayına Mehmetçik'in özlük haklarının geliştirilmesi son derece önemlidir. Uzman er ve erbaşların birçoğu Silahlı Kuvvetlerden ayrıldıktan sonra istihdam konusunda zorluk yaşamaktadır. Sözleşmeli subay, astsubay ve uzmanlardan on senesini dolduranların, belirlenecek şartları karşılamaları ve istemeleri hâlinde sınavsız kadroya alınmaları sağlanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, dilerim ve isterim ki Türk Silahlı Kuvvetlerini topyekûn kullanmak durumunda kalacağımız bir kriz yaşamayız ancak yakın tarihimizde, böyle durumlarda Silahlı Kuvvetlerin lojistiğinin sağlanması bakımından yaşadığımız sorunların birçok örneği bulunmaktadır. Kıbrıs Barış Harekâtı esnasında Türkiye'ye uygulanan silah ambargosu hâlâ hafızalarımızdadır. Özellikle 90'lı yıllarda terör eylemlerine karşı yapılan sıcak takip de dâhil, çeşitli operasyonlarda, müttefik olduğumuz ülkelerin “Benden aldığın silah sistemlerini kullanamazsın.” ifadelerini hepimiz hatırlarsınız. Satıldığı silah sistemlerinin PKK terörüyle mücadelede kullanılmaması şartını koşan bir Almanya Hükümeti vardı, Leopard tanklarıyla ilgili krizi hatırlayınız. Bunu şunun için anlatma gereği duyuyorum: Ordumuza ait yerli ve millî bir fabrika komik sayılabilecek gerekçelerle Katar ordusuna peşkeş çekildi. Bunun yanlış olduğunu günlerce anlattık ama dinletemedik. Gelin, bu yanlıştan vazgeçin. Zira, ülkemizin bulunduğu coğrafyanın stratejik önemi ortadadır ve uluslararası ilişkilerde devletlerin dostluğu değil, ulusal çıkarları belirleyicidir. Yarın benzer sorunlarla karşılaşmamak için Tank Palet Fabrikasında yapılan uygulamadan geri adım atılmalıdır.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlere son verirken tüm şehitlerimizi rahmetle anıyor, gazilerimize duyduğum minneti ifade ederek görüşüğümüz teklifin Türk Silahlı Kuvvetlerimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – “Kabul etmiyoruz.” deyin yeter.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

65.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın görüşülmekte olan 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde CHP grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hatip konuşmasında, askerlikte terfi almak için veya girmek için “AK PARTİ il ve ilçe teşkilatlarından iyi hâl kâğıdı alınması gerekiyor.” gibi bir ifade kullanmış, bunu kabul etmemiz mümkün değil, bunun bir geçerliliği, bir doğruluğu yoktur. Yani, siz eğer böyle bir iyi hâl kâğıdı görmüşseniz bunu getirin, biz de bunun üzerine gidelim. Kim nasıl böyle bir kâğıt vermiş, kim devreye girmiş, ne kadar sözü geçmiş, hep beraber bunun üzerine gidelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, kayıtlara geçmiştir.

XI.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 223) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi gruplar adına son söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın İsmail Özdemir'in. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Özdemir, şahsı adına da söz, talebiniz var, ikisini birleştiriyorum.

Süreniz on beş dakika.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümüyle ilgili olarak Milliyetçi Hareket Partisi ve şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin, 15 Temmuz'da gerçekleşen hain darbe girişiminin ardından, neredeyse tüm çevrelerin gücünü kaybettiği yönünde değerlendirmeler yaptığı bir dönemde Suriye'de gerçekleştirdiği Fırat Kalkanı Harekâtı, içerisinde bulunduğumuz yüzyılın en anlamlı ve stratejik milatlarından birisi olmuştur. Müteakip zamanlarda Suriye'de yer alan ve millî güvenliğimizi tehdit eden

terör örgütlerine karşı icra edilen askerî harekâtlar Türk ordusunun gücünden bir şey kaybetmediğini, hain güruhun bünyesinden temizlenerek millî ruhun vücut bulmasıyla daha da kudretli bir hâl aldığını gözler önüne sermiştir.

Gelinen aşamada Irak'ta PKK terör örgütüne yönelik düzenlenen Pençe Harekâtları millî bekamızın korunmasına büyük katkı sağlamaktadır. Gerek Hava gerekse Kara Kuvvetlerimizin büyük bir başarıyla gerçekleştirdiği harekât kesin sonuç alınıncaya kadar mutlaka devam etmeli, Irak makamları Türkiye'nin bu konudaki haklılığını kabul etmek durumunda olmalıdır.

Başta Kandil, Hakurk, Sincar olmak üzere teröristler nerede olursa olsun artık, Türk milletinin güç ve kudreti karşısında aciz olduklarını görmüşlerdir. Temennimiz, Irak ve Suriye başta olmak üzere sınırlarımızın ötesinden ülkemize yönelen terör tehdidinin kaynağında bertaraf edilmesidir.

Ayrıca Suriye'de terörle mücadelenin kararlılıkla yürütülerek terör örgütlerinin meşruiyet bulma çabalarının karşısında durulup siyasi çözüm üzerinde yoğunlaşılmasında da fayda vardır. Sadece askerî çözümü önceleyen hedeflerin Suriye'de netice vermeyeceği gibi, krizi daha da derinleştirme potansiyeli taşıdığı malumdur.

Ordumuzun son dönemlerde sorumluluk üstlenerek üstün bir gayret ve kahramanlıkla kendisine verilen görevleri başarıyla yerine getirdiği bir başka alan ise Doğu Akdeniz'dir. Buradaki kararlı duruşumuz Türk ordusunun emirlere mutlak itaat ve azmi sayesinde her çevre nazarında kabul edilmek zorunda kalmıştır. Yine de yeni koşullar oluşturmanın arayışında olanların mevcudiyetlerini de elbette biliyoruz.

Malum gayretlerin görüldüğü bir başka yer ise son zamanlarda gündemde sıklıkla yer tutan Libya'dır. Libya'yı istikrarsızlaştırma, bununla beraber Kuzey Afrika ile Doğu Akdeniz'de hâkimiyet kurma çabaları son yıllarda hız kazanmıştı. 2011 yılında Kaddafi'nin devrilmesinden sonra Libya'da normalleşmenin tesis edilmesine yönelik çok sayıda girişim oldu ancak bu çabalar barışı sağlamak şöyle dursun, ne yazık ki ülkede iç savaşın daha da körüklenmesine sebebiyet verdi. Özellikle Libya ve hatta bölgeyle hiçbir alakası olmayan, meşru ve hukuki herhangi bir gerekçesi bulunmayan ülkelerin krize dâhil olmaları durumun vahametini ne yazık ki daha da fazla artırdı. Libya'da huzur, barış ve normalleşmenin tesis edilmesine yönelik imkânlar vasat bulmuşken Hafter'i sahaya süren güçler bölgesel gelişmelerin ne derecede karanlık bir iklime sürüklenmek istendiğini ortaya koymuştur. Libya'daki tek meşru merci olan Ulusal Mutabakat Hükûmetine verilen sözler tutulmamış, krize hemen her çevre kendi çıkar temelinden bakmış, bedeli ise Libyalılara ödetilmek istenmiştir. Bu kapsamda, ülkemizin geride bıraktığımız yıl Libya'yla imzaladığı iki muhtıranın önemi Doğu Akdeniz'deki egemenlik haklarımızın korunması bahsindeki ehemmiyeti karşımıza getirmiştir. Hem deniz yetki alanlarının sınırlandırılması hem de askerî iş birliği ve güvenlik anlaşmaları ülkemizin egemenlik haklarının korunması anlamında olduğu kadar, tezlerimizin hukuki, gerçekçi ve geçerli olduğunun görülmesi çerçevesinde de önem arz etmiştir. Libya'yla imzalanan bu iki anlaşmadan sonra, o günlerde bu kürsüden de ifade ettiğimiz üzere, Doğu Akdeniz'deki gündem kesin bir şekilde Türkiye lehine değişmeye başlamış, ülkemizin bölgesel bir güç olduğu gerçeği her çevre nazarında görülmüş ve kabul edilmiş, ancak en önemlisi hak ve menfaatlerimizin korunacağı ve bundan geri adım atılmayacağı her yönüyle ortaya konulmuştur.

Ülkemizin Libya'ya verdiği destek gerek Libya'nın gerek Doğu Akdeniz'in gerek Kuzey Afrika'nın ve gerekse Avrupa'nın huzur ve istikrarı için de önemli sonuçlar doğurmaya daha şimdiden başlamıştır. Ulusal Mutabakat Hükûmeti güçlerinin Türk Silahlı Kuvvetlerinden aldığı eğitim ve danışmanlık desteği sayesinde ülkenin kuzeybatısında bozguncu ve darbeci Hafter güçlerine karşı sağladığı kesin üstünlük, gelinen aşamada Libya ve bölge açısından büyük önem taşıyan Sirte ve Cufra kentlerine kadar dayanmıştır.

Çok değil altı ay kadar önce Libya'nın Hafter güçlerince ele geçirileceğini düşünen çevreler, Türkiye'nin Libya'ya desteğinden rahatsız olan kesimler ve bir türlü Libya'da neden bulunduğumuzu anlamayanlar ise ani ve kalıcı bir şaşkınlık ve hazımsızlık yaşamaya başlamıştır. Ayrıca, Libya huzura ermeden Doğu Akdeniz kaynaklı Türkiye'ye yönelik husumetlerin giderek daha fazla artacağı ne yazık ki kimi çevrelerce görülmemiştir, bazıları tarafından da görülmek istenmemiştir.

Gelinen aşamada Ulusal Mutabakat Hükümetinin ilerleyişi ve kendi ülkesinde istikrarı tesis etmeye koyulmasından Fransa rahatsızdır, Mısır hazımsızlığını, Birleşik Arap Emirlikleri ise şaşkınlıkla karışık ahmaklık ve hatalarınıysa sürdürmektedir. Yunanistan böylesi bir durumda veyarsın ederek güvendiği çevrelere sitemlerde bulunarak gününü geçirmektedir. Açıkça söylemek gerekir ki Türkiye bölgesel barışın ve istikrarın tesis ve teminini hedeflemektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizim, kimsenin hak ve hukukunda gözümüz yoktur. Bu olmadığı gibi asıl gayemiz kendi hak ve menfaatlerimizi korumaktır. Ancak, ne yazık ki kimi ülkeler Libya ve Doğu Akdeniz örneğinde olduğu gibi ülkemize karşı son derece çarpık ve yanlış bir tutum içerisinde. Bu kapsamda Fransa'nın Libya açıklarında kendi gemilerine donanmamız tarafından radar kilidi atıldığı iddiaları mesnetsizdir. Bu durumun gerçekçi olmadığı her yönüyle ispat ve tescil edilmiştir. Hâl böyleyken Fransa'nın Libya ve bölge konusunda izlediği yanlış, temelsiz ve hukuksuz çabalarının Türkiye karşıtlığıyla gizlemeye yeltenmesi bugün Fransız kamuoyu tarafından dahi sorgulanmaktadır. Paris yönetimi kendi iç kamuoyunu dahi ikna edemezken uluslararası kamuoyunu yalan beyanlarla etkilemeye kalkması diplomasi tarihine geçecek trajikomik bir durumdur.

Fransa'nın Libya'da darbeci ve bozguna bir ismi desteklemesi tutarsızlığın ve çarpıklığın en kesif örneklerindedir. Gerçi Fransa terör örgütlerini desteklemeye alışkın bir hâldedir. Bize göre Hafter'e destek vermeleri de elbette normaldir. Zaman zaman Elysee Sarayı'nda Türkiye'ye karşı faaliyet yürüten PKK-PYD terör örgütü temsilcilerini ağırlayan zavallı bir yönetimin uluslararası hak ve hukuk ile demokrasi ve insan haklarına saygılı bir pozisyonda olmasını beklemek elbette beyhudedir. Fransa'nın yanlışları NATO ve Avrupa Birliği içerisinde de giderek yalnızlaşmasını ve hatalarının görülmesini kaçınılmaz olarak ortaya çıkarmıştır.

Libya'nın istikrara kavuşması Avrupa açısından enerji, terörizm ve düzensiz göçlerin önlenmesi bahislerinde son derece önemli ve hayatidir. Elbette, bu durum, Avrupa Birliği ülkelerinin bileceği ve dert edebileceği bir iştir. İtalya'nın düzensiz göçlerin önlenmesi ve küresel terörle mücadele anlamında şimdiye kadar yaptığı çağrılarının Avrupa Birliği nezdinde Fransa tarafından neden hemen her fırsatta engellendiği bugün daha iyi anlaşılabilir. Bu kapsamda geride bıraktığımız günlerde İtalya Savunma Bakanının ülkemizi ziyaret ederek Millî Savunma Bakanımızla görüşmesi ve bu görüşmede Libya'da yaşanan krizle ilgili tarafların ortak çalışma gayreti içerisinde olduklarını açıklamaları memnuniyet vericidir. Türkiye ve İtalya'nın başta Libya olmak üzere Doğu Akdeniz ve diğer ilgili alanlarda iş birliği yapmaları bölgesel açıdan her çevreyi ilgilendiren olumlu sonuçlar doğuracaktır. Altını çizerek ifade etmek isterim ki: Libya'da arzu edilen hedefe ulaşılması, Doğu Akdeniz ve özellikle Ege'de bugün akıllara gelebilenden daha ötede lehimize sonuç doğuracak çok önemli gelişmelere kapı aralayabilecektir. Yine tam da bugünlerde darbeci Hafter Trablus'u kuşatıp masumları toplu mezara gömerken ses çıkarmayanların Ulusal Mutabakat Hükümetinin ilerleyişi karşısında acil ateşkes çağrısında bulunmaları da dikkatlerden kaçmamaktadır. Moskova ve Berlin'de ateşkes ve barışın tesisi için sergilenen gayretlerde Hafter'i masadan kalkıp kaçması ve savaşı devam ettirmesi için teşvik edenler şimdilerde ısrarla ateşkes üzerinde durmaktadır. Ulusal Mutabakat Hükümeti ise bahse konu olan çağrılara karşılık 2015 yılında imzalanan Sahirat Anlaşması'ndaki pozisyona tarafların çekilmesi hâlinde ateşkes hazır olduğunu ilan etmiştir. Her ne olursa olsun Sirte ve Cufra'nın belirlenen mevcut hedefler doğrultusunda Ulusal Mutabakat Hükümeti tarafından kontrol edilecek olması önemlidir. Böylesi bir dönemde Mısır ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin tavrı dikkatlerimizden kaçmamaktadır. Mısır, Libya'yı istikrarsızlaştıracak girişimlere devam etmektedir. Açıkça darbeci bir yönetim tarafından idare edilen Mısır'da Libyalıların kendi ülkelerinde benzeri girişimlere aman vermeyecek olması bize göre rahatsızlığın asıl kaynaklarının başında geliyor ancak korkunun ecele faydası yoktur. Birleşik

Arap Emirlikleri ise karanlık mahfillerin kurşun askerliğini yapmaya devam edeceğini her yönüyle ortaya koymaktadır. Bu ülke Libya’da varlık göstermesinin hiçbir dayanağı yokken tüm olanaklarını Hafter için seferber eden bir pozisyon olsa da hüsrana uğraması kaçınılmazdır. Her koşul ve fırsatta Türkiye düşmanlığına soyunan, Suriye ve Irak’ta PKK terör örgütüne, 15 Temmuzda FETÖ’ye ve şimdi de Libya’da Hafter’e destek sunan Arap Emirlikleri açık ki Türk milletinin kudretinin aşılmaz olduğunu hâlâ anlayamamıştır. İcap ettiğinde hava ve deniz kuvvetleri unsurlarını kendi hudutlarından 2 bin kilometre öteye varıncaya kadar hızlı bir erişime tabi tutarak harekât icra edebilecek imkânlarla sahip olan Türkiye’nin kudreti iyi anlaşılmalıdır. Türkiye hiçbir koşul ve şart altında egemenliğinden ve bağımsızlığından asla taviz veremez. Durum böyleyken birilerinin Birleşik Arap Emirlikleri başta olmak üzere, gerek kendi bünyelerinden gerekse Libya’ya komşu Çad ve Sudan’dan paralı asker ve çeteleri bu ülkeye taşımalarını görmezden gelerek Türkiye’yi suçlamaya kalkmaları büyük bir akıl tutulmasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gelinen aşamada millî bekamıza yönelen tehditler artmışken, ölmek yahut ölmek ikileminde kalanların bilmesi gerekir ki her fani elbette ölümlüdür. Önemli olan ne için yaşayıp ne için öldüğünüzdür. Biz, bu günlere gelene kadar varlığımızı Türk milletine armağan etmeye, Türkiye Cumhuriyeti’ni ilelebet payidar kılmaya yemin ettik. Bu yeminimize de her koşul ve şart altında sadık kaldık, Allah’ın izniyle kalmaya devam edeceğiz. Şimdi, birileri diyor ki: “Hasmımız çokmuş.” Biz de diyoruz ki olsun, biz onlardan daha çoğuz, daha diriyiz, haklıyız ve bunu göstermeliyiz. Kumpas kuruyorlarmış, alayı birden üzerimize geliyorlarmış; varsın gelsinler, yeter ki saflarımızı sıkı tatalım, bir olalım, diri olalım, iri olalım, öleceksek de adam gibi, kahraman gibi ama tam bağımsız bir şekilde ölelim. (MHP sıralarından alkışlar)

Millî meselelerde ayrılık gayrılık yoktur, Türk milleti tek bilek, tek yürektir. Bu topraklarda yaşamının ne kadar zor olduğunu, bağımsızlığımızın hangi bedeller ödenerek tesis edildiğini hepimiz biliyoruz. Partiniz, adınız, memleketiniz, yeriniz yahut yöreniz ne olursa olsun hepimizin büyük Türk milletinin evlatları olduğu gerçeği unutulmamalıdır. İşte biz de ne olduğumuzu bilerek “Vatan ne Türkiye’dir Türklere, ne Türkistan; vatan büyük ve müebbet bir ülkedir: Turan.” haykırışından bir an olsun sapmayacak, azim ve kararlılıkla yolumuza devam edeceğiz. Netice olarak, Libya’ya verdiğimiz destek ülkemizin insani dış politikasıyla uyumlu, barış ve istikrara katkı sunacak faaliyetler açısından da örnektir. Bu kapsamda Ulusal Mutabakat Hükümeti tarafından teşkil edilmeye koyulan orduya, zaferleri ve geçmişi insanlık tarihiyle başlayan, her zaman zaferle beraber uygarlık nurlarını taşıyan kahraman Türk ordusunun destek verecek olması bizim açımızdan memnuniyet vericidir. Libya bize uzak olan bir coğrafya değildir. Jeopolitik ve jeostratejik gerçekler, bundan da öte tarihin bizatihi kendisi Libya’nın bizim açımızdan ne derecede büyük bir öneme ve bağa sahip olduğunu göstermektedir. Ordumuzun sahip olduğu büyük donanımla Libya’nın normalleşmesi, huzur, barış ve istikrara kavuşması için vereceği çabaların başarılı olacağına eminiz ve bundan şüphemiz yoktur. Aynı gayretlerin örnek bir model ortaya çıkarması, böylelikle kahraman ordumuzun imkân ve kabiliyetlerinin daha da artarak ülkemizin gücüne güç katması arzumuzdur.

Bu vesileyle ilgili kanuna destek verdiğimizizi bir kez daha ifade ediyor, bu zamana kadar ülkemizin birliği, bütünlüğü ve bağımsızlığımız için şehadet şerbetini içen bütün şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyor, gazilerimize acil şifalar temenni ediyorum.

Ayrıca, Ermenistan’la çıkan çatışmada şehit olan Azerbaycanlı askerlerimize ve soydaşlarımıza da rahmet niyaz ediyorum. Her koşul ve şart altında Azerbaycan’ın yanında olduğumuzu, can Azerbaycan’la beraber olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci söz talebi Sayın Yasin Öztürk’ün.

Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 27’nci Yasama Dönemi’nde defalarca önümüze getirilen askerî düzenlemelerin bir benzeri üzerine şahsım adına, aleyhte söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Canını bu vatan için feda etmiş bütün şehitlerimizi ve gövdesini arkadaşlarına siper etmiş bütün gazilerimizi minnetle, şükranla anıyor, yüce heyetinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinin adı “Askerî köklü kurumları kapattığımız için pişmanız, hatamızı fark ettik, geri dönemiyoruz ama çaktırmadan yavaş yavaş bir şekilde adını değiştirip, kontrolü elimize alıp kadrolaşarak yeniden kurmaya çalışıyoruz.” olmalıydı.

Madde madde bakalım; 1’inci, 5’inci, 7’nci, 11’inci, 12’nci maddeyle astsubay kıdemli başçavuş rütbesindeki personelin yaş, rütbe, yaş haddi 55 yaştan 60 yaşa uzatılmaktadır. Yine aynı şekilde, teğmen, yüzbaşı, binbaşı, yarbay ve albayların yaş hadleri de yükseltilmektedir.

Bu madde içeriğinde hem bir itiraf hem de uygulama yönünden sakınca barındırmaktadır. İtiraf şudur: “Elimizde tecrübeli ve mesleğinde kendini kabul ettirmiş astsubayın sayısı azdır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin tamamen acemilere teslim edilmemesi açısından biz bu astsubaylara ihtiyaç duyuyoruz.” Sakınca nedir? “İstekli olanları ya kuvvet komutanının teklif etmesi ya da Millî Savunma Bakanının resen uzatması hâlinde bu haktan yararlandırırız. Yani kimin bu haktan yararlanacağına biz karar veririz.” Bu ne demektir, biliyor musunuz? Türk Silahlı Kuvvetlerinin bel kemiği astsubaylarımızı hakları olan bir konuda torpil aramaya sevk etmektir, askeriyede siyasallaşmanın yeni bir adımıdır.

3’üncü maddeyle, kapatılan harp akademileri yerine ikame edilen Millî Savunma Üniversitesiyle, işlevsiz kalmış GATA personeline verilecek kıdemlerin yeniden düzenlenmesi amaçlanıyor. Bir itiraf daha: “Biz harp akademilerini kapattık, pişmanız; GATA’yı işlevsiz bıraktık, pişmanız.” Bunu itiraf edemiyorsunuz ama kervan yolda düzülür mantığıyla bir şeyler yapmaya çalışıyorsunuz.

Bakın, yolu uzatmaya hiç gerek yok, hatayı görüp kabul etmenin erdem olduğunu bir tarafa bırakalım, Türk Silahlı Kuvvetlerinin hak ettiği değere, yapıya ve birikim aktarımına kavuşması için atılması gereken zorunlu adımlar vardır.

1) Askerî disiplin ve bilincin hücrelerine kadar hissedildiği eğitimin verildiği askerî liseler açılmalıdır.

2) Harp okulları yeniden açılmalıdır.

3) Sadece tıp eğitimi değil, askerî eğitimi de alarak savaş ve savunma hâlinde askerimize sağlık hizmeti yanında moral ve motivasyon desteği de sağlayan askerî doktorlarımızı yetiştirmek üzere GATA yeniden açılmalıdır. Bunu GATA’yı açmadan, 6’ncı maddede yaptığımız şekilde askerî tabipliği, askerî sağlık personeli olunmasını tercih edilmesini, ilave sağlık hizmetleri tazminatını ödeyerek yapamazsınız. Bunu ancak -tekrar ediyorum- askerî tıp eğitimi veren kuruluş ve hastaneleri yeniden açarak sağlayabilirsiniz. Bir ideali, mantaliteniz gibi maddiyata değiştiremezsiniz.

Sayın milletvekilleri, bizim ordumuz dört bin yıllık geleneği, iki bin yıllık yazılı tarihi olan bir ordudur. Ordu geleneğimiz birkaç ayda bir önümüze getirilen düzenlemelerle yok edilmiştir. Anlaşılan o ki Hükûmet ya geçmişte kendilerine karşı gördükleri Türk Silahlı Kuvvetlerini yola getirmek ya da bozdukları sistemi bir şekilde yine yanlış yöntemlerle, yeniden kurmak adına Askerlik Kanunu’nu önümüze getirmektedir.

Bakın, bunu defalarca dile getirdik, yanlıştır. Binlerce yıllık tarihi, zaferleri, dosta güven, düşmana korku salan Türk ordumuzu düzenleyen bir mevzuatı artık gelenek hâlini almış, torba kanun mantığıyla Genel Kurul gündemine birkaç ayda bir parça parça getirmek yanlıştır. Geçtiğimiz dönemde askerlik süresini kısaltma, kışlaları boşaltma kararı aldınız, yanlıştı. Genelkurmay Başkanını Millî Savunma Bakanına bağladınız, yanlıştı. Şimdilik Genelkurmay Başkanlığı yapmış, kapattığımız askerî lise ve akademi eğitimi almış bir Millî Savunma Bakanımız var; uygulamaları tartışılır ancak en azından askerî gelenek, bilgi birikimi ve tecrübeye sahip.

Peki, Sayın Hulusi Akar’dan sonra göreve gelecek olan Millî Savunma Bakanının atanması durumunda aynı kriterlerin dikkate alınacağını bir garantisi var mıdır? Sayın Cumhurbaşkanımız ekonomide aynı bilgiler ve tecrübelerinden faydalanmak üzere sevgili damadı Berat Albayrak’a hazineyi teslim etti, Cumhurbaşkanımızın bir diğer damadı da savunma sanayisi konusunda uzman.

Yarın Millî Savunma Bakanı olarak diğer damadının görevlendirilebilmesi sürpriz olabilir mi veya askerî gelenekten gelmeyen birini atayabilir mi? Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde her şey mümkündür.

Sözlerime son verirken Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İkinci bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.49

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 01.50****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113’üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

223 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 16 Temmuz 2020 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.51

XII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, koronavirüs salgını sürecinde ülkemizden hac ziyaretine gidecek olan kişilere yönelik alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/30692)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını Anayasanın 98 ve İçtüzüğün 99 uncu maddeleri gereğince talep ederim.

Mehmet GÜZELMANSUR
Hatay Milletvekili

100 binden fazla Korona virüs vakasının olduğu Suudi Arabistan tarafından yapılan son açıklamaya göre her ülkeye verilen kontenjanın sadece %20'si kadar Hac ziyareti kabul edilecektir. Bu durumda 83.430 kişilik kontenjanı bulunan ülkemizden de 17 bin civarında vatandaşımız Hac ziyaretine gidebilecektir. Ancak ilk Hac kafilesinin gitmesine 12 gün kalmasına rağmen Hac ziyaretine salgın riski altında izin verilip verilmeyeceği, izin verilecekse hangi tedbirlerin alındığı, 17 bin kişinin hangi kriterlere göre belirleneceği gibi konularda hala bir açıklama yapılmamıştır. Hacca gitmek için gün sayan vatandaşlarımız muğlak bir durumda bırakılmaya devam edilmektedir.

Konuya ilişkin olarak;

1. Salgın riskinin çok yoğun olduğu bu dönemde Hac ziyaretine izin verilecek midir?
2. Vatandaşlarımıza Hac ibadetlerini gerçekleştirmeleri için Suudi Arabistan'a gitmelerine izin verilecekse hangi tedbirler alınacaktır? Hacca giden vatandaşlarımız ve dönüşlerinde ülkemizdeki vatandaşlarımız salgın riskinden nasıl korunacaktır?
3. Suudi Arabistan tarafından ülkelere verilen Hac kontenjanının %20 ile sınırlandırıldığı doğru mudur? Doğru ise bu yıl için Hacca gitmek üzere belirlenen 83.430 kişi arasından yaklaşık 17 bin kişi nasıl belirlenecektir? Bu belirlemede hangi kriterler etkili olacaktır?
4. Normal planlamaya göre ilk kafilenin Hacca gitmesine çok kısa bir süre kalmasına rağmen Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından neden hala gerekli açıklamalar yapılmamaktadır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

GÜNLÜDÜR
14.07.2020

Sayı : E-48360949-610-25977

Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.667348 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca tarafıma tevcih edilen 7/30692 esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Ek: Önerge cevabı

EK

Önergeyi Veren Milletvekili: Mehmet GÜZELMANSUR
Hatay Milletvekili

Önerge Esas No : 7/30692

YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

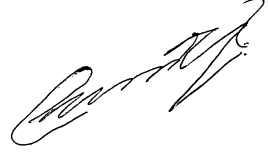
Soru önergesindeki konuya ilişkin 23.6.2020 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığınca basın açıklaması yapılmıştır.

2.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, pamuk üretiminde çalışan mevsimlik işçilerin aldığı ücretlerin artırılmasına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30799)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın **Bekir PAKDEMİRLİ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 04.06.2020

Saygılarımla.

Suzan ŞAHİN
Hatay Milletvekili

Hatay Ziraat Odaları İl Koordinasyon Kurulu 28 Mayıs 2020 tarihinde kamuoyuna duyurduğu kararla, bu yıl pamuk tarımında çalışacak mevsimlik işçiler için çapa ve yevmiye ücretlerini açıklamıştır. Alınan karara göre pamuk tarımında çapa ve yevmiye ücreti yaş ve cinsiyet ayrımı yapılmaksızın tüm tarımda mevsimlik işçiler için amelelere 52.00 TL araçlara (elçi) 4.00 TL olmak üzere toplam 56.00 TL olarak belirlenmiştir. Günlük çalışma ücreti saat başı 7.00 TL, 16:30'dan önce iş bırakılırsa saat başı 7.00 TL ücretten düşülmesi kararı da alınmıştır. Ayrıca işçilere yemek parası verilmemesi, sabah 6:30 ve akşam 16:30 aralığında çalışmaları, 30 dakika dinlenme molası, bir saat yemek molası olmak üzere bunun dışında mola verilmemesi de karara bağlanmıştır.

Bu karar çerçevesinde birçok ilde 60-250 TL arasında değişen mevsimlik işçi ücretleri karşısında Hatay mevsimlik işçilere verilen ücret konusunda ülkemizde verilen en düşük ücret ile sonuncu olmuştur. Tavsiye edilen ücret üzerinden bir hesaplama yapıldığında 30 gün çalışan bir işçinin geliri 1.560 TL'ye denk gelmekte, bu rakamda net asgari ücret olan 2,324.71 TL'nin yüzde 67'si, brüt asgari ücret olan 2,943.00 TL'nin yüzde 53'ü, toplam maliyet asgari ücret olan 3,458.03 TL'nin ise yüzde 45'ine karşılık gelmektedir. Açlık sınırı olan 2.438 TL'nin ve yoksulluk sınırı 7.492 TL'nin de oldukça altındadır. Ayrıca 10 saat kısa molalarla çalışacak olan işçilere yemek ücreti verilmemesi, zaten düşük olan bu ücretler içerisinde işçilerin yemek masrafı da düşüldüğünde elindeki paranın emeğinin karşılığı olmaktan oldukça uzak olduğu görülmektedir. Bu insanlık dışı belirlenen ücret hem Anayasamıza hem de kanunlara aykırılık oluşturmaktadır.

Bu bilgiler ışığında;

1. Pamuk hasadının ağır çalışma koşulları göz önüne alındığında belirlenen ücretin adil ve yaşanabilir bir düzeyde olması gerekmez mi?
2. Tüm illerde mevsimlik işçilerin insanca yaşayabilecek bir ücret alabilmeleri konusunda bir standart belirlenmesi söz konusu olacak mıdır?
3. Ziraat Odaları tarafından belirlenen ücret, kişilerin sağladığı hizmet ile açık bir şekilde orantısız düşük ücrete çalıştırmanın yasak olduğu konusunda Anayasa ve İş Kanunu'nda belirtilen maddelere aykırı değil midir?
4. Bu konuda herhangi bir yasal işlem başlatılacak mıdır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643-610-E.1876569
Konu : Soru Önergeleri (7/30799)

13.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Hatay Milletvekili Sayın Suzan ŞAHİN'e ait 7/30799 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30799)

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN SUZAN ŞAHİN'E AİT 7/30799 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

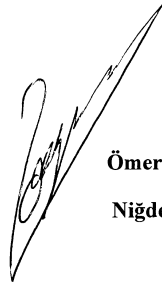
Önergede bahsi geçen hususlar Bakanlığımızın görev ve yetki alanına girmemekte olup ilgili kurumlara gerekli katkı ve destek sağlanmaktadır.

3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çiftçilerin elektrik borcu tahsilatının hasat dönemine ertelenmesi önerisine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30802)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Tarım ve Orman Bakanı Sn. Bekir Pakdemirli tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 11.06.2020

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

- 1- Sulama suyunun çıkarılmasında kullanılan elektrik enerjisi çiftçiler için önemli bir girdi maliyeti durumundadır. Erzincan ilinde yaklaşık 100 bin dekar alanın elektrik borcu nedeniyle sulama suyu kesiktir. Borç nedeniyle sulama sularının kesik olması hasadı ciddi anlamda etkilemekte olup kesilen elektriğin açılarak sulama suyunun sağlanması ve borç tahsilatının hasat döneminde yapılması için bir düzenleme düşünülmekte midir?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :54045643-610-E.1865078
Konu :Soru Önergeleri (7/30802)

13.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e ait 7/30802 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30802)

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'E AİT 7/30802 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Ömer Fethi GÜRER
Niğde Milletvekili
Esas No : 7/30802

Önergede bahsi geçen elektrik borçlarının tahsilatı Bakanlığımızın görev ve yetki alanına girmemekte olup, EPDK ve tedarikçi şirketler tarafından uygulama yapılmaktadır.

4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizde atıl durumda bulunan tarım arazilerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30803)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Tarım ve Orman Bakanı Sn. Bekir Pakdemirli tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 11.06.2020

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

- 1- Türkiye'de mevcut atıl tarım arazisi ne kadardır? Bölgelere göre dağılımı nedir?
- 2- Bu arazilerin atıl kalma nedenleri nelerdir?
- 3- Atıl tarım arazilerini değerlendirmeye yönelik yapılan bir çalışma var mıdır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643-610-E.1880313

13.07.2020

Konu : Soru Önergeleri (7/30803)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e ait 7/30803 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30803)

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'E AİT 7/30803 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

COVID-19 pandemisi nedeniyle bitkisel üretimde devamlılığı tesis etmek amacıyla tarım takviminin elverdiği illerde arz açığı olan stratejik öneme sahip ürünlerin yazlık ekiliş yapmak suretiyle üretilmesi için “Yazlık Ekiliş” programı uygulanmıştır. Programda; üreticilerimiz tarafından ekiliş programına alınmayıp boş bırakılacak alanlar ile atıl arazilere ekiliş yaptırılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, 350 bin da alan için üreticilerimize 6.100 ton tohum %75 hibe olarak dağıtılmış ve ekilişlerin yapılması sağlanmıştır.

Ayrıca, bu programın devamı niteliğinde Ülke genelinde “güzlük ekiliş” programının yapılmasına yönelik hazırlık ve çalışmalar yürütülmektedir.

5.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ÇKS kayıt bilgilerinin güncellenmesine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30804)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Tarım ve Orman Bakanı Sn. Bekir Pakdemirli tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 11.06.2020

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

- 1- ÇKS kayıt bilgileri ilçe tarım kayıtlarında ve bilgisayar sisteminde mevcutken, ÇKS kayıt güncellemeleri için kimlik bilgileri ve kimlik fotokopisi her yıl tekrar istenmesinin nedenleri nelerdir?
- 2- Mazot, gübre ve tohum destek dilekçelerinin bir kere alınması yeterliyken, her yıl aynı dilekçelerin tekrar istenmesinin nedenleri nelerdir?
- 3- Yukarıda bahse konu işlemler her yıl yaptırılırken, bu bürokrasi neden azaltılmamaktadır?
- 4- ÇKS için her yıl çiftçilerden farklı başlıklar altında alınan toplam ödeme tutarı ne kadardır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643-610-E.1880336
Konu : Soru Önergeleri (7/30804)

13.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e ait 7/30804 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30804)

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'E AİT 7/30804 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

27.04.2014 tarih ve 29012 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) yönetmeliğinin 7'inci Maddesi "Çiftçilerden istenecek bilgi ve belgeler" başlığı altında;

1. ÇKS'ye kaydolmak veya kayıtlarını güncellemek üzere İl/İlçe Müdürlüklerine başvuruda bulunan çiftçilerden, Çiftçi Kayıt Formu (EK-1) istenir. İnternet ortamından ve/veya e-devlet kapısı üzerinden yapılan başvurularda sistemdeki ilgili alanlar doldurulur.
2. Çiftçilerden, çiftçi kayıt formlarında ve/veya sistemdeki ilgili alanlarda, kendilerine ve arazisini kullandığı kişilere ait kimlik ve tüzel kişilik bilgilerinin beyanları istenir.
  - a) Gerçek kişiler tarafından beyan edilen kimlik bilgileri KPS bilgileri ile eşleştirilir. Beyan edilen kimlik bilgileri ile KPS bilgileri eşleşmeyen çiftçilerden Nüfus Müdürlüğünden onaylı Nüfus Kayıt Örneği ve KPS bilgilerinin düzeltilmesi istenir. Nüfus Müdürlüğünden alınan kayıt örneklerindeki bilgiler esas alınır.

Yukarıda yer alan hükümler doğrultusunda işlemler yapılmaktadır.

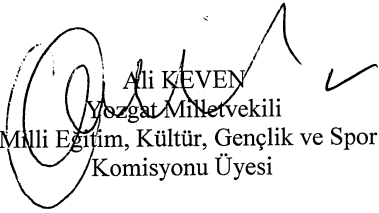
Mazot ve gübre desteklemesi için ayrıca destek müracaatı alınmayıp ÇKS'ye kayıt yaptıran tüm üreticilere destekleme ödemesi yapılmaktadır. Ayrıca tohum desteklemesine konu verilerin güncellenmesi amacıyla ve diğer bitkisel üretim destekleriyle birlikte yılda bir defaya mahsus olmak üzere tek müracaat alınmaktadır.

12 Ekim 2018 tarihli ve 30563 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğü giren 2018/13 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ve her alanda uygulanan yalınlaştırma çalışmaları kapsamında bitkisel üretim destekleri en alt seviyede bürokratik işlemle yürütülmektedir.

6.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Yozgat'ın Boğazlıyan ilçesinde meydana gelen dolu felaketi nedeniyle oluşan zararın karşılanmasına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30806)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir PAKDEMİRLİ tarafından yazılı olarak yanıtlanması hususunda gereğini emir ve müsaadelerinize arz ederim. 09.06.2020

Ali KEVEN
Yozgat Milletvekili
Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Komisyonu Üyesi

Boğazlıyan ilçemizde gerçekleşen dolu afetinde çok sayıda tarla ve bir adet sera büyük ölçüde zarar görmüştür. TARSİM sigortası bulunan çiftçiler eksperlere hasar tespiti yaptırmaktadır. Ancak bilindiği gibi ülkemizde mülkiyet sorunlarından dolayı veya kiralama yoluyla ekim yapıldığı için binlerce çiftçi sigorta yaptıramıyor.

Bu bağlamda,

- 1- Boğazlıyan ilçemiz Ovakent, Devecipınar, Belören, Yazıkışla, Müftükışla ve Oğulcuk köylerinde yaklaşık 11 bin dekar alanda oluşan zararın karşılanmasına yönelik bir ödenek ayrılmış mıdır?
- 2- TARSİM eksperlerinin yüzde 12 ile 15 civarında bir oran tespit ettiği ancak oluşan zararın bunun çok çok üstünde olduğu beyan edilmektedir. Bu tespitlerin yeniden yapılması mümkün müdür?
- 3- TARSİM sigortası bulunmayan, sigorta yaptıramayan çiftçilerimizin mağduriyetini gidermek için neler yapılmaktadır? Bu çiftçilere de bir ödeme yapılacak mıdır?
- 4- Dolu afetinin zarar gördüğü Boğazlıyan'da çiftçi borçlarına bir erteleme getirilecek midir?
- 5- Kuraklık ve yangın afeti oluşan köylerde ki tarım arazilerine yönelik bir çalışma yapılmakta mıdır? Bu çiftçilerimize rekolte düşüklüğü oluşacağından dolayı zararlarını minimuma indirecek bir yardım ve destek paketi hazırlanmakta mıdır?
- 6- Buğday ve arpa vb. hububat üretiminde 6., Yeşil mercimekte 1., Şekerpancarında 2. Sırada olan Yozgat'ta tarımsal üretimin ekonomik önemi dikkate alındığında çiftçilere yönelik 2020 yılı sezonu için yardım ve destek paketi büyük önem arz etmektedir. Bu paketin içeriğinin tarafımıza gönderilmesi mümkün müdür?
- 7- Çiftçi borçlarının "COVID19 Pandemisi" sürecinde faizsiz ertelenmesine yönelik bir çalışma bulunmakta mıdır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643-610-E.1890022
Konu : Soru Önergeleri (7/30806)

13.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

İlgi : 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Yozgat Milletvekili Sayın Ali KEVEN'e ait 7/30806 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30806)

**YOZGAT MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ KEVEN'E AİT 7/30806 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu ile kurulan Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM), diğer bir ifade ile Devlet Destekli Tarım Sigortaları Sistemi, Devlet tarafından planlanmış, kurulmuş ve desteklenen bir sigorta sistemidir. TARSİM, bu işi kamu adına, kâr amacı olmaksızın, üretici ve çiftçi yararına olmak üzere, sigorta prensipleri ve teknikleri çerçevesinde yerine getirmektedir. Sistem; kamu, sivil toplum ve özel sektörün işbirliği çerçevesinde oluşturulmuş, en önemli hedefi olan çiftçilerin risklerini teminat altına almak suretiyle zararlarını telafi amacı ile çalışmaktadır.

Doğal afetler sebebiyle oluşan tarımsal üretim hasarları Bakanlığımızca sürekli takip edilmekte, çiftçilerimizin zararları mahallinde tespit edilerek, değerlendirilmektedir. Tüm Ülkede olduğu gibi Yozgat İli ve İlçeleri genelinde de 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu ile 25.12.2019 tarih ve 30989 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarım Sigortaları Havuzu Tarafından 2020 Yılında Kapsama Alınacak Riskler, Ürünler ve Bölgeler ile Prim Desteği Oranlarına İlişkin 1902 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamındaki riskler nedeniyle; Devlet Destekli Tarım Sigortası yaptıran üreticilerimizin tarımsal varlıklarında meydana gelen zararları, TARSİM Ekspertleri tarafından yapılan hasar tespitleri neticesinde yine TARSİM tarafından ivedilikle tazmin edilmektedir.

TARSİM tarafından kapsama alınan risklerle ilgili inceleme ve hasar tespit organizasyonunda görev yapan Ekspertler; Hazine ve Maliye Bakanlığı sicilinde kayıtlı, tarım sigortaları konusunda risk inceleme ve hasar tespiti alanında uzman olarak çalışan Ziraat Mühendisi, Teknikeri ve Teknisyeni ile Veteriner Hekimlerdir. Ekspertler; Tarım sigortaları mevzuatı, ilgili genel şartlar, tarife ve talimatları ile Havuz’ca belirlenen “Ekspert Çalışma Usul ve Esasları” doğrultusunda işlem yapmaktadır. Ekspertler, ekspertiz işlemlerini yaparken riskleri, hasarları zamanında, tam ve doğru tespit ederek sigortalılar için doğru primin ve hasar alacakları için doğru tazminatın belirlenmesine aracılık eden bu organizasyonun en önemli aktörleridir. Ayrıca ekspertlere her yıl teorik ve uygulamalı eğitimler verilmektedir. Yoğun hasar dönemlerinde de ekspertlere bölgesel ürünler hakkında tamamlayıcı eğitimler verilmektedir. Bu eğitimler tüm ekspertlerin katılacağı şekilde her yıl artarak devam etmektedir.

Üreticilerimiz Ekspert raporlarına itiraz edilebilmekte ve sistemden başka Ekspert görevlendirilmesi yapılmaktadır. Ayrıca hasar tespit işlemleri ile ilgili itirazları ile ilgili olarak TARSİM’in üye olduğu Sigorta Tahkim Komisyonuna da başvuru yapılabilmektedir.

Yozgat İli genelinde; 01.06.2006 – 30.06.2020 tarihleri arasında 602.002 adet tarım sigortası poliçesi düzenlenmiş, 473 Milyon TL Devlet sigorta prim desteği sağlanmış ve üreticilere 63 Milyon TL hasar tazminatı ödenmiştir.

01.01.2020 – 30.06.2020 tarihleri arasında ise Yozgat İli genelinde; 78.990 adet tarım sigortası poliçesi düzenlenmiş, 14,4 Milyon TL Devlet sigorta prim desteği sağlanmış ve üreticilere 3 Milyon TL hasar tazminatı ödenmiştir.

Bakanlığımızca 2019 yılı üretim sezonu için çiftçilerimize Bitkisel Üretim Desteklemeleri kapsamında 12,3 Milyar Türk Lirası bütçe ayrılması olup, şimdiye kadar destekleme

ödemelerinin %82'si gerçekleştirilmek sureti ile üreticilerimize toplamda 10,2 Milyar Türk Lirası ödeme yapılmıştır. Destekleme ödemelerinin kalan kısmı ise planlanan ödeme takvimi içerisinde gerçekleştirilmektedir.

Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi yapılmasına ilişkin kararname ve tebliğ üzerinde çalışmalarımız devam etmekte olup en kısa zamanda yayımlanacaktır.

3 Ocak 2020 tarih ve 30997 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı gereğince, 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren 31 Aralık 2022 tarihine kadar meydana gelen ve gelecek olan afetlerden etkilenen çiftçilerimizin; TARSİM kapsamındaki afetler için TARSİM hasar raporuyla, TARSİM kapsamında olmayan afetler için ise İl/ilçe Hasar Tespit Komisyonu raporuyla, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine başvuruları halinde, tarımsal kredi borçları ertelenebilmektedir ya da taksitlendirilebilmektedir.

Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğü'nden alınan cevabi bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tarım Kredi Kooperatifleri ortaklarının tarımsal kredi borçlarının ertelenmesini yürürlüğe konulan Kanun ve/veya Kararnamelerle Tarım Kredi Kooperatiflerine verilen görevler doğrultusunda yapılmaktadır. Bu kapsamda, 03.01.2020 tarih 30997 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2020/2015 sayılı Bakanlar Kurulu kararının 3'üncü Maddesi kapsamında, Bakanlar Kurulu Kararları kapsamında Tarım Kredi Kooperatiflerinden kullanmış oldukları düşük faizli tarım kredileri, krediye konu ürünlerin/varlıkların 01.01.2020-31.12.2022 tarihleri arasında meydana gelebilecek doğal afetlerden etkilendiğinin tespit edilmesi halinde, vadesi henüz gelmemiş olanlar ve vadesi bir yıl içinde dolacak olan krediler vadesinden itibaren bir yıl süreyle ertelenebilecektir. Tarım Kredi Kooperatifi ortaklarının 30.04.2020 ve öncesi tarihlerde Tarım Kredi Kooperatiflerinden kullanmış oldukları borçlarından, vade tarihi 01.05.2020-30.06.2020 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında dolacak olan kredi borçları, başvuru şartı aranmaksızın, vade tarihinden itibaren 6 ay süreyle faizsiz olarak ertelenmektedir.

Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'nden alınan cevabi bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Ülkemiz sınırları içerisinde, 01.01.2020-31.12.2022 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) meydana gelen/gelebilecek doğal afetler nedeniyle ekilişleri, ürünleri, hayvan varlıkları, tesisleri veya seraları zarar gören üreticilerin, 2020/2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında veya önceki yıllarda yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararları kapsamında kullanmış oldukları krediler, 1 yıla kadar %25 faiz indirimli ertelenebilmekte ya da 5 yıla kadar %20 faiz indirimli olarak taksitlendirilebilmektedir.

Herhangi bir nedenle ödeme güçlüğüne düşen müşterilerimizin kredi borçları Ziraat Bankasıncı uygulamaları kapsamında da uygun faiz oranları ile azami 5 yıla kadar taksitlendirilebilmektedir.

30.04.2020 tarih ve 2481 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 30.04.2020 tarihinden önce Ziraat Bankası faiz indirimli (sübvansiyonlu) kredi kullanmış müşterilerin, vade tarihi/taksit vadesi/hesap devresi 01.05.2020-30.06.2020 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında dolacak olan kredi borçları başvuru şartı aranmaksızın vade tarihi/ taksit vadesi/hesap devresinden itibaren 6 ay süre ile %100 faiz indirimli olarak ertelenmektedir.

7.- Kırşehir Milletvekili *Metin İlhan*'ın, *Kırşehir ilinde görülen sarı cücelik hastalığından olumsuz etkilenen tarım arazileri ile bu konuda Bakanlıkça alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30807)*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Bekir PAKDEMİRLİ tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Metin İLHAN
Kırşehir Milletvekili

Son yıllarda özellikle Türkiye'nin tahıl üretim potansiyeli yüksek olan illerinde görülen ve zaman zaman salgınlara (epidemi) neden olan sarı cücelik virüs hastalığı kışlık ekmeklik ve makarnalık buğday başta olmak üzere arpa, yulaf gibi tahıl türlerinin dane verim ve kalitesinde önemli kayıplar oluşturmaktadır. Bu nedenle söz konusu hastalığın mücadelesinde gerekli önlemlerin alınması, tahıl üretimi açısından son derece önemlidir. Tahıl türlerinin tamamında özellikle buğday, arpa ve yulaf tarlalarında etkisini daha şiddetli gösteren hastalığın, 2016 yılı üretim döneminde olduğu gibi geçmiş yıllarda ve şimdi de salgınlara neden olması üzerine bu hastalıkla mücadele yöntemleri büyük önem arz etmiştir. Kırşehir'de de bu yıl il merkezi ve tüm ilçelerde bu hastalığa rastlanmış ve an itibarıyla yaklaşık 40 bin dönüm arpa ve 45 bin dönüm buğday arazilerinde görülmüştür. Çiftçilerimizden bize ulaşan bilgiler salgının boyutunun büyüklüğünü göstermektedir. Özellikle son dönemde Covid-19 ile mücadele sürecinde kendi gıdamızı kendimizin karşılamasının hayati derecede önem taşıdığı da unutulmamalıdır. Bu bağlamda;

1. Kırşehir ilinde sarı cücelik virüsünden zarar gören toplam tarım arazisi ne kadardır?

2. Kırşehir ilinde bu virüs salgını ile mücadelede Bakanlık, Tarım İl Müdürlüğü, Valilik, İl Özel İdaresi gibi kurumların iş birliği çerçevesinde projeler ve uygulama çalışmaları yapılmakta mıdır? Eğer yapılmıyorsa Bakanlığınızca böyle bir planlamanız var mıdır?

3. Sarı cücelik virüs hastalığı sebebiyle zarara uğramış çiftçilerimize virüs ile mücadelede ne gibi destekler verilecektir?

4. Bu virüs sebebiyle zarara uğramış çiftçilerimizin kredi borçları yeniden yapılandırılıp ertelenecek midir?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :54045643-610-E.1895092

13.07.2020

Konu :Soru Önergeleri (7/30807)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Kırşehir Milletvekili Sayın Metin İLHAN'a ait 7/30807 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30807)

**KIRŞEHİR MİLLETVEKİLİ SAYIN METİN İLHAN'A AİT 7/30807 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Kırşehir İlimizin arpa üretim alanlarında Nisan ayı içerisinde seyrekleşme, cüceleşme, sararma, renk açılmaları, homojen olmayan gelişme ve çökme belirtilerinin görülmesi üzerine İl/İlçe Müdürlüğümüz teknik ekiplerince yerinde incelemeler yapılmış, numune alınarak Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsünde analize tabi tutulmuştur. Yine Ankara Zirai Mücadele Merkez Araştırma Enstitüsü konu uzmanları, İl/İlçe Müdürlüğü teknik ekiplerince İlimizin genelinde bir tarama yapılmış ve Enstitü uzmanlarınca incelenmek üzere bitki, toprak numuneleri alınmıştır.

Alınan numunelerde; **Buğday cücelik virüsü** (Wheat dwarf virüs-WDV), Ağ Benek Hastalığı (*Pyrenophora teres*), Arpa Yaprak yanıklığı (*Rhynchosporium secalis*) ve soğuk zararının tespit edildiği bildirilmiştir.

Kırşehir İlimiz üretim alanlarında arpalarda tespit edilen virüs hastalığı, Sarı Cücelik Virüsü değil, Buğday Cücelik Virüsü (Wheat dwarf virüs-WDV)'dür. Bu hastalık bir virüs hastalığı olduğu için virüse karşı direk kimyasal mücadele yoktur. Ancak virüsü taşıyan vektör böceklerle karşı kimyasal mücadele uygulanabilir ve kültürel tedbirlerle mücadeleye devam edilmelidir.

Buğday Cücelik Virüsü (Wheat dwarf virüs-WDV) etmeni ile mücadele hakkında Zirai Mücadele Araştırma Enstitülerimizce bildirilen talimatlar hızla üreticilerimize iletilmekte, köy ziyaretleri ile Buğday Cücelik Virüsü etmeni ve mücadelesi hakkında bilgilendirme ve eğitimi gibi teknik destekler verilmektedir.

Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğü'nden alınan cevabi bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tarım Kredi Kooperatifleri ortaklarının tarımsal kredi borçlarının ertelenmesi yürürlüğe konulan Kanun ve/veya Kararnamelerle Kurumumuza verilen görevler doğrultusunda yapılmaktadır. Bu kapsamda, 03.01.2020 tarih 30997 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 2020/2015 sayılı Bakanlar Kurulu kararının 3'üncü Maddesi kapsamında, Bakanlar Kurulu Kararları kapsamında Tarım Kredi Kooperatiflerinden kullanmış oldukları düşük faizli tarım kredileri, krediye konu ürünlerin/varlıkların 01.01.2020-31.12.2022 tarihleri arasında meydana gelebilecek doğal afetlerden etkilendiğinin tespit edilmesi halinde, vadesi henüz gelmemiş olanlar ve vadesi bir yıl içinde dolacak olan krediler vadesinden itibaren bir yıl süreyle ertelenebilecektir.

Tarım Kredi Kooperatifi ortaklarının 30.04.2020 ve öncesi tarihlerde Tarım Kredi Kooperatiflerinden kullanmış borçlarından, vade tarihi 01.05.2020-30.06.2020 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında dolacak olan kredi borçları, başvuru şartı aranmaksızın, vade tarihinden itibaren 6 ay süreyle faizsiz olarak ertelenmektedir.

Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'nden alınan cevabi bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Ziraat Bankasından tarım kredisi kullanmış olup herhangi bir nedenle ödeme güçlüğüne düşen müşterilerimizin kredi borçları Ziraat Bankası uygulamaları kapsamında da uygun faiz oranları ile azami 5 yıla kadar taksitlendirilebilmektedir.

8.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de meydana gelen dolu nedeniyle çiftçilerin uğradığı zarara ve TARSİM sigortası bulunmayan veya kiralama usulüyle ekim yapan çiftçilerin mağduriyetlerinin giderilmesine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30808)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Bekir PAKDEMİRLİ tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Metin İLHAN
Kırşehir Milletvekili

Kırşehir İlinde geçtiğimiz günlerde meydana gelen dolu yağışı nedeniyle Mucur İlçesine bağlı birçok köyde ve bölge civarında maddi hasar meydana gelmiştir. İlçede Aydoğmuş, Avcı, Büyükkayapa, Kurugöl, Küçükayapa, Pınarkaya Köyleri ile Rışvan Karakuyu bölgesi ciddi hasar alan yerler arasındadır. Yoğun dolu yağışı, Mucur İlçesi'ndeki köylerde tarımla uğraşan çiftçilerin arazilerinde ciddi zarar ve hasara yol açarak olumsuz yönde etkilemiştir. Son aylarda yaşanan salgınla mücadele süreci de düşünüldüğünde yerli üretimin en büyük emekçileri olan çiftçilere her türlü desteğin sağlanması önem arz etmektedir. Bu bağlamda;

1. Bakanlık tarafından çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesi ve zararlarının karşılanması yönünde gerekli yardım ve desteğin yapılmasına ilişkin olarak ivedilikle harekete geçilmesi adına çalışmalar başlatılmış mıdır?

2. TARSİM sigortası bulunan tarlaların eksperler aracılığıyla tespitleri yapılarak zararları sigorta kapsamında karşılanmaktadır. Ancak sigortası bulunmayan veya kiralama usulü ile ekim yapan çiftçilere destek olmak adına yaşadıkları mağduriyetin giderilmesi için uğradıkları zararlar afet kapsamına alınarak karşılanacak mıdır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643-610-E.1868286

13.07.2020

Konu : Soru Önergeleri (7/30808)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Kırşehir Milletvekili Sayın Metin İLHAN'a ait 7/30808 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30808)

**KIRŞEHİR MİLLETVEKİLİ SAYIN METİN İLHAN'A AİT 7/30808 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Meydana gelen afetlerden etkilenen çiftçilerimiz ile ilgili İl/İlçe Hasar Tespit Komisyonlarının çalışmaları devam etmektedir.

Kırşehir İlinde meydana gelen dolu afeti 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu kapsamındaki Devlet destekli bitkisel ürün sigortasındaki dolu paketi (dolu, fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, sel ve su baskını) teminatı dahilinde olup; tarım sigortası yaptıran üreticilerimizin zararları TARSİM Eksperleri tarafından yapılan hasar tespitleri neticesinde TARSİM tarafından ivedilikle karşılanmaktadır.

Kırşehir İlinde; 01.06.2006 – 01.07.2020 tarihleri arasında 345.334 adet tarım sigortası poliçesi düzenlenmiş, 59 Milyon TL Devlet sigorta prim desteği sağlanmış ve üreticilere 45,9 Milyon TL hasar tazminatı ödenmiştir.

Kırşehir İlinde; 01.01.2020 – 01.07.2020 tarihleri arasında ise 39.052 adet tarım sigortası poliçesi düzenlenmiş, 9,9 Milyon TL Devlet sigorta prim tahakkuk etmiş ve üreticilere 2,5 Milyon TL hasar tazminatı ödenmiştir.

3 Ocak 2020 tarih ve 30997 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı gereğince, 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren 31 Aralık 2022 tarihine kadar meydana gelen ve gelecek olan afetlerden etkilenen çiftçilerimizin; TARSİM kapsamındaki afetler için TARSİM hasar raporuyla, TARSİM kapsamında olmayan afetler için ise İl/İlçe Hasar Tespit Komisyonu raporuyla, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine başvuruları halinde, tarımsal kredi borçları ertelenebilmektedir ya da taksitlendirilebilmektedir.

9.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, 2020 yılına ait hayvan otlatma bedellerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30810)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir PAKDEMİRLİ tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim. 09.06.2020

Saygılarımla.

Ali Fazıl KASAP
Kütahya Milletvekili

- 1) Mera, Yaylak ve Kışlaklarda Otlatma Yönetimi Uygulama Esasları Genelgesi doğrultusunda 81 il için geçerli küçükbaş hayvan olduğunu vurgulanan 2020 yılına ait büyükbaş hayvan otlatma bedeli 10 TL, otlatma bedeli ise 2.25 TL olarak belirlenmesinin gerekçesi nedir?
- 2) Salgın döneminde çiftçilerimizin yaşadığı zorluklar göz önüne alındığında böylesine bir uygulamadan vazgeçmeyi düşünüyor musunuz?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643-610-E.1890043
Konu : Soru Önergeleri (7/30810)

13.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

İlgi : 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazınızı.

İlgi yazı ekinde alınan, Kütahya Milletvekili Sayın Ali Fazıl KASAP'a ait 7/30810 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30810)

**KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ FAZIL KASAP'A AİT 7/30810 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Mera Kanunu gereği hayvanların otlatılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yerler olan mera yaylak ve kışlaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup, kullanma hakkı bir veya birden çok köy veya belediyeye aittir.

Kanunun 26'ncı Maddesinde de Mera, yaylak ve kışlaklardan komisyonca tespit edilecek otlatma haklarına göre yararlanacak hak sahipleri bölgenin ekonomik durumu, otlatma kapasitesi ve otlatma süresi dikkate alınarak, komisyonca her yıl tespit edilecek belli bir ücreti ödemekle yükümlüdürler.

Tahsisi yapılmış mera yaylak ve kışlaklardan alınan otlatma bedelleri bu alanlardan faydalanan çiftçi aileleri ve göçerlerden alınmakta olup bedeller her yıl İl Mera Komisyonlarının belirlenmekte ve Valilik emirleri ile yayınlanmaktadır.

Mevzuat gereği alınan bu bedeller Mera Kanununun çıktığı tarih olan 1998 yılından bu yana alınmaktadır.

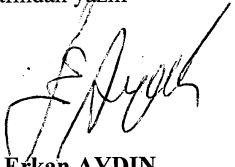
Alınan bu bedellerin ise köy sandığına veya belediyede açılacak hesaba aktararak o yerin mera alanlarının ışlahında kullanılmaktadır.

10.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa'nın Keles ilçesinde yaşanan dolu ve yağış nedeniyle meydana gelen zararın giderilmesi önerisine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30815)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından yazılı olarak yanıtlanması için;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim. (11.06.2020)

Erkan AYDIN
Bursa Milletvekili

Bursa'nın Keles ilçesinde 10.06.2020 tarihinde yarım saatten fazla süren dolu yağışı tarım alanlarına zarar verdi.

Özellikle Kozağacı adı verilen bölgede Hereke, Çayören, Davutlar, Denizler, Durak, Issızören, Harmandemirci, Yunuslar köylerindeki kiraz, çilek, vişne, erik, ceviz gibi ürünler dolu yağışı nedeniyle yüzde yüz hasar gördü. Çiftçiler ağır girdi maliyetlerini ödemiş ayrıca ürün hasadının umuduyla ya bankadan kredi çekmiş ya da borçlanmıştı.

Bu bağlamda;

1. Tarım ve Orman Bakanlığı olarak bu bölgede dolu yağışının neden olduğu zararın karşılanması amacıyla bir çalışmanız var mı?
2. Bakanlık olarak bu bölgeyi 2090 Doğal Afet Kanunu'nun kapsamına almayı planlıyorsunuz?
3. Bu kapsamda tek geliri çiftçilik olan köylülerin tespitini yaparak, zararlarının nakdi yardım olarak tanzim edilmesi için bir çalışmanız olacak mı?
4. Ayrıca bankalara kredi borcu olanların borçlarının bir yıl süreyle ertelenmesi ve çiftçinin bu yıl bahçeleri için yaptıkları girdi maliyetlerinin karşılanması amacıyla bir planlamanız var mı?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643-610-E.1890078
Konu : Soru Önergeleri (7/30815)

13.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Bursa Milletvekili Sayın Erkan AYDIN'a ait 7/30815 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30815)

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERKAN AYDIN'A AİT 7/30815 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bursa'da meydana gelen afetlerden etkilenen çiftçilerle ilgili İl/İlçe Hasar Tespit Komisyonları tarafından hasar tespit çalışmaları devam etmektedir.

Meydana gelen dolu afeti 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu kapsamındaki Devlet destekli bitkisel ürün sigortasındaki dolu paketi (dolu, fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, sel ve su baskını) teminatı dahilinde olup; tarım sigortası yaptıran üreticilerimizin zararları TARSİM Ekspertleri tarafından yapılan hasar tespitleri neticesinde TARSİM tarafından ivedilikle karşılanmaktadır.

5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu'nun 17'inci Maddesi ve 2090 sayılı Kanun'un 2'inci Maddesinin son fıkrası gereğince, tarımsal sigortadan yararlanma imkânı bulunanlara 2090 sayılı Kanun kapsamında ayrıca yardım yapılamamaktadır.

Bursa İli genelinde; 01.06.2006 – 30.06.2020 tarihleri arasında 311.206 adet tarım sigortası poliçesi düzenlenmiş, 289,2 Milyon TL Devlet sigorta prim desteği sağlanmış ve üreticilere 308,1 Milyon TL hasar tazminatı ödenmiştir.

01.01.2020 – 30.06.2020 tarihleri arasında ise Bursa İli genelinde; 33.798 adet tarım sigortası poliçesi düzenlenmiş, 40,6 Milyon TL Devlet sigorta prim desteği sağlanmış ve üreticilere 16,4 Milyon TL hasar tazminatı ödenmiştir.

03.01.2020 tarih ve 30997 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile; bu Karar ve önceki yıllarda yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararları kapsamında kullanılan kredilerden; krediye konu ürünleri/varlıkları 01.01.2020-31.12.2022 tarihleri arasında meydana gelen doğal afetlerden etkilenen çiftçilerimizin TARSİM kapsamındaki afetler için TARSİM ekspertleri, TARSİM kapsamı dışındaki afetler için İl/İlçe Hasar Tespit Komisyonu Raporlarıyla Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine başvuruları halinde olan tarımsal kredi borçlarının ertelenmesi/taksitlendirilmesi gerçekleştirilmektedir.

Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğü'nden alınan cevabi bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Tarım Kredi Kooperatifleri ortaklarının tarımsal kredi borçlarının ertelenmesi yürürlüğe konulan Kanun ve/veya Karamelerle Tarım Kredi Kooperatiflerine verilen görevler doğrultusunda yapılmaktadır.

Tarım Kredi Kooperatif ortaklarının 30.04.2020 ve öncesi tarihlerde Tarım Kredi Kooperatiflerine kullanmış borçlarından, vade tarihi 01.05.2020-30.06.2020 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında dolacak olan kredi borçları, başvuru şartı aranmaksızın, vade tarihinden itibaren 6 ay süreyle faizsiz olarak ertelenmektedir.

Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'nden alınan cevabi bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Ülkemiz sınırları içerisinde, 01.01.2020-31.12.2022 tarihleri arasında (bu tarihler dahil) meydana gelen/gelebilecek doğal afetler nedeniyle ekilişleri, ürünleri, hayvan varlıkları,

tesisleri veya seraları zarar gören üreticilerin, 2020/2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında veya önceki yıllarda yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararları kapsamında kullanmış oldukları krediler, 1 yıla kadar %25 faiz indirimli ertelenebilmekte ya da 5 yıla kadar %20 faiz indirimli olarak taksitlendirilebilmektedir.

Herhangi bir nedenle ödeme güçlüğüne düşen Ziraat Bankası müşterilerinin kredi borçları Ziraat Bankası uygulamaları kapsamında da uygun faiz oranları ile azami 5 yıla kadar taksitlendirilebilmektedir.

Ziraat Bankasının esas ve usullerine göre kredilendirilmesi uygun bulunan ve tarım sektöründe faaliyet gösteren üreticilere, 01.01.2020-31.12.2022 tarihlerini kapsayan 2020/2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ve 2020/4 sayılı Uygulama Esasları Tebliği kapsamında, Karar ve Tebliğ'de belirtilen koşulları ve teknik kriterleri sağlamaları halinde, Karar'da belirtilen konularda düşük faizli (sübvansiyonlu) işletme ve yatırım kredileri kullandırılmaktadır.

11.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, atık asit yağlarının hayvan yemi olarak tavukçuluk sektöründe kullanıldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30818)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'ye yönelik Ekim 2018'de biodizel için toplanan atık yağlardan işlem sonucu elde edilen asit yağların hayvan yemi olarak tavukçuluk sektörüne satılıp satılmadığına dair yazılı soru önergesi vermiştim. Önergemde denetlemelerin yapılıp yapılmadığını, bu konuda denetlemeler sonucu cezai işlem yapılan firmaların hangileri olduğunu sormuştum. 2019 Haziranında geciktirilerek verilen cevapta ise bu asit yağların hayvan yemi olarak kullanımının yasak olduğu ve denetimler sonucu atık asit yağlardan elde edilen ürünlerin yemde kullanıldığına dair bir bulguya rastlanmadığı söylenmiştir.

Öte yandan bu iddiaları basında dile getiren bir yurttaşımız hakkında, iddialara konu olan firmalardan birinin Türk Ticaret Kanunu'na Muhalefetten açmış olduğu davada İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, bilirkişi raporunda özetle şüphelinin iddialarına dair idari para cezası uygulanmış olmasını gerekçe göstererek 2020/33755 sayılı ile kovuşturmayla yer olmadığına karar vermiştir.

Burada, Mahkeme ve Bakanlığın tarafıma verdiği yanıt arasında çelişki mevcuttur. Mahkeme kararında firmalara idari para cezası verildiği belirtilirken Tarım ve Orman Bakanlığı böyle bir ceza alan firma olmadığını söylemektedir. Kısacası Mahkeme insan ve hayvan sağlığına zararlı bu atık asit yağların yemde kullanıldığını tescil etmiştir. Bu çelişkili durum karşısında aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı Bekir PAKDEMİRLİ** tarafından yanıtlanmasını istiyorum.

Doç. Dr. Okan GAYTANCIOĞLU

Edirne Milletvekili

1. Atık asit yağların hayvan yemi olarak tavukçuluk firmalarına satıldığı iddiaları için kaç firma hakkında inceleme yapılmıştır?
2. Mahkeme kararında belirtilen idari para cezası kaç firmaya uygulanmıştır?
3. İdari para cezası verilen firmalar hangileridir?
4. İnsanlarımızın sağlığını tehlikeye atan ve idari para cezası verdiğiniz şirketler hakkında Bakanlığınız suç duyurusunda bulunulmuş mudur?
5. Atık asit yağ toplama ve bunların kullanımının denetlenmesi için ek önlemler almayı düşünüyor musunuz?
6. İnsanlarımızın sağlığı için bu yağların toplanması, kullanımını daha sıkı denetlemek için yasal bir düzenleme düşünüyor musunuz?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :54045643-610-E.1868194
Konu :Soru Önergeleri (7/30818)

13.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

İlgi : 24.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-667348 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Edirne Milletvekili Sayın Doç. Dr. Okan GAYTANCIOğLU'na ait 7/30818 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30818)

**EDİRNE MİLLETVEKİLİ SAYIN DOÇ. DR. OKAN GAYTANCIOĞLU'NA AİT
7/30818 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bilindiği üzere, 27.12.2011 tarih ve 28155 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Yemlerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Yönetmeliğin Ek-2'sinde yer alan "Hayvan Besleme Amacıyla Kullanımı ve Piyasaya Sunumu Yasaklanan ve Kısıtlanan Maddeler Listesi"nin 4'üncü Maddesinde, atık yağlar ve bu yağlardan elde edilen ürünlerin hayvan besleme amacıyla kullanımının yasak olduğu belirtilmiştir. Asit yağlar ise, 2004/35 sayılı Yemlerde Kullanılacak Yağlar Hakkında Tebliğ'de "Ham yağların rafinasyon işlemi yan ürünü olan soapstock'ların sülfirik asitle muamalesi sonucu elde edilen yağlardır." şeklinde ifade edilmektedir.

Atık yağların ve bunlardan elde edilen ürünlerin, yem mevzuatına uygun olarak üretilen yağ ve ürünlerine bulaşma ve karışma riski Bakanlığımızca değerlendirilmiş ve 81 İl Tarım ve Orman Müdürlüğü "Atık Yağlar" konulu bir yazı ile talimatlandırılmıştır.

Söz konusu talimatla,

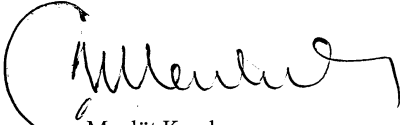
- Atık yağ işleyen tesislerde, yem amaçlı yağ ve ürünlerinin üretilmesine izin verilmemesi, daha önceden izin almış olan işletmelerin her iki üretim bandını birbirinden tamamen ayırması için üç ay süre verilmesi, aksi takdirde kayıtlarının iptal edilerek faaliyetlerinin durdurulması,
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığından lisans alarak üretim yapan işletmelerin irsaliye ve faturalarında ürettikleri ürünlerin gıda ve yemde kullanılamayacağına dair ifadeler yazılmasının sağlanması,
- Bakanlığımızdan yemlik yağ ve ürünlerini üretmek için kayıt/onay belgesi alan işletmelere ait bilgilerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bildirilmesi,
- Yem mevzuatı kapsamında dökme olarak piyasaya sunulan yemlik yağ ve ürünlerinin etiket bilgilerini içeren belge ile piyasaya sunumunun sağlanması,
- İhtiyaç duyulması halinde diğer Bakanlıklarla beraber koordinasyon halinde denetimlerin yapılması hususunda İl Tarım ve Orman Müdürlükleri talimatlandırılmışlardır.

Bu çerçevede, Bakanlığımızca yem amaçlı üretilen ve yem sektörü tarafından kullanılan asit yağları üreten işletmelerde gerekli kontroller yapılmakta ve piyasada bulunan söz konusu ürünlerden numune alınarak kalite kriterleri ve risk esasına dayalı (nem, tortu, sabunlaşmayan maddeler, toplam yağ asitleri, iyot sayısı, peroksit değeri, serbest yağ asitleri, dioksin, ağır metal vb.) analizler yapılmaktadır. Denetim ve kontrol sonucu mevzuata aykırı bir durum tespit edilmesi halinde sorumlular hakkında gerekli yasal işlem yapılmaktadır.

12.- Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'nın, 2020 yılının Mayıs ayında meydana gelen sıcaklık artışı, nem kaybı ve poyraz sebebiyle Çukurova'nın afet bölgesi ilan edilmesi ve zarar gören üreticilerin desteklenmesi önerisine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/30995)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir Pakdemirli** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mevlüt Karakaya
Ankara Milletvekili

2020 yılının mayıs ayında bir hafta süren, mevsim normallerinin çok üstünde seyreden sıcaklar, Çukurova Bölgesindeki çiçekten meyveye yeni dönmüş hassas narenciye ürünlerinin güneş ısısında kavrulmasına sebep olmuştur.

Sıcaklığın yanı sıra nem oranının %80'lerden %20'lere düşmesi ve poyraz rüzgârlarının sert esmesi narenciye ürünlerinin neredeyse tümüne çok büyük hasar vermiştir. Hem bölge tarımı hem de üretici ekonomik açıdan zarar görmüştür.

Bu bilgiler çerçevesinde;

- 1-Çukurova Bölgesinin afet bölgesi olarak ilan edilmesi gibi planınız var mıdır?
- 2-İlgili tarım kuruluşları tarafından durumun tespit edilmesi konusunda bir çalışma yapılmış mıdır?
- 3-Hem bölge ekonomisinin hem de ürünleri hasara uğrayan üreticilerin desteklenmesi konusunda bir planınız var mıdır?

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIğI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643-610-E.1876866
Konu : Soru Önergeleri (7/30995)

13.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAşKANLIğINA

İlgi : 29.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-669140 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Ankara Milletvekili Sayın Mevlüt KARAKAYA'ya ait 7/30995 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/30995)

**ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN MEVLÜT KARAKAYA'YA AİT 7/30995 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Aşırı sıcak zararı; narenciye üretim alanlarında, özellikle Adana, Mersin, Osmaniye, Hatay, Antalya, Aydın, Muğla ve kısmen Kahramanmaraş İllerimizde, erkenci çeşitlerde görülmüştür. Haziran-Temmuz ayı silkmeginin takibi yapılacaktır.

Normal meyve dökümlerinin devam etmesi nedeniyle, Ağustos ayı başında kesin sonuçlar belirlenecektir. İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerimiz tarafından arazi çalışmaları devam etmektedir.

Afet bölgesi ilanı Bakanlığımız görev alanına girmemektedir.

13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yurt dışı seyahatler için PCR testi raporu geçerli olan ülkeler arasında Türkiye'nin bulunmamasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/31168)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sn. Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 19.06.2020

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

Pandemi sürecinde yurt dışı seyahatleri için son 48 saat içinde yapılmış COVID-19 testinin sonucunun negatif olduğunu belirten sağlık raporu istenmektedir. Yurt dışı seyahat izni ve karantinaya alınmamak için gerekli olan PCR olarak bilinen moleküler biyoloji testi raporunun geçerli sayılması için Avrupa Birliği ülkelerinin yanı sıra 80 farklı ülkeden de alınmaktadır.

- 1- Avrupa Birliği ülkeleri dışında PCR testi rapor geçerli olan ülkeler hangileridir?
- 2- Ülkemiz PCR testi raporu geçerli olan ülkeler listesinde yer almamasının nedeni nedir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-25651

Konu : Soru Önergeleri-219

GÜNLÜDÜR

14.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 02.07.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.674707 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından verilen 7/31168 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Sağlık Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

14.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2018 ve 2019 yıllarında hak sahiplerine kiralanan tarım arazilerinin sayısına ve bu uygulamadan yararlanan çiftçilerin illere göre dağılımlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/31170)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sn. Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 18.06.2020

Ömer Fethi Gürer
Niğde Milletvekili

Çiftçilerimiz tarafından kullanılan tarım arazilerinin hak sahiplerine doğrudan ve uygun bedellerle kiralınması işlemleri ile ilgili olarak;

- 1- 2018 ve 2019 yıllarında kaç adet hak sahibi, yukarıda anılan işlemlerden, faydalanmıştır?
- 2- Faydalanan çiftçilerin illere göre dağılımı nasıldır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

GÜNLÜDÜR

Sayı : E-48360949-610-25666

14.07.2020

Konu : Soru Önergeleri-219

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 02.07.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.674707 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından verilen 7/31170 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Tarım ve Orman Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

15.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastaneleri haricindeki kurumlarda çalışan tabip ve dış tabiplerinin özlük haklarına ilişkin Cumhurbaşkanını sorusu ve Cumhurbaşkanını Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/31172)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İctüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Cumhurbaşkanını Yardımcısı Sn. Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 19.06.2020

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

Üniversite hastaneleri ile Sağlık Bakanlığı haricindeki kamu kurum ve kuruluşlarında, KİT'lerde, mahalli idarelerde, medikolarda fiilen çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan sözleşmeli statüde olanlar da dâhil olmak üzere tabip ve dış tabiplerine;

- 1- Yapmış oldukları hizmetler göz önüne alınarak en yüksek devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) %400'ü oranında ek ödeme yapılması düşünülmekte midir?
- 2- Mesai saatleri dışında 57 saat iş yeri hekimliğı yapma yetkisinin, tekrar verilmesi sağlanacak mıdır?
- 3- Kurum Hekimleri, aynı işi yapmaları, aynı unvan ve kıdemde çalışmalarına rağmen kadroları farklı kurumlarda bulunduğu için mağdur edilmişlerdir. Anayasanın eşitlik ilkesi gereğı, aynı işi yapanların aynı özlük haklarına sahip olmaları ve kurum hekimlerine yönelik adaletsizliğın giderilmesi hususunda gerekli düzenleme sağlanacak mıdır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

GÜNLÜDÜR

Sayı : E-48360949-610-25647

14.07.2020

Konu : Soru Önergeleri-219

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 02.07.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.674707 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından verilen 7/31172 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 3

113'ÜNCÜ BİRLEŞİM
14 TEMMUZ 2020 SALI
SAAT: 15.00

GRUP ÖNERİLERİ

1.- 216 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğü'nün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 20 nci maddelerden, ikinci bölümünün 21 ila 43 üncü maddelerden, üçüncü bölümünün 44 ila 66 ncı maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 09.06.2020 tarihli 96'ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin, TBMM İçtüzüğü'nün 5 inci maddesine göre 1 Temmuz 2020'de tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi;

Genel Kurulun 14 ve 16 Temmuz 2020 Salı ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi;

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 30.06.2020 tarihli 105'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- 221 ve 223 Sıra Sayılı Kanun Tekliflerinin, İçtüzüğü'nün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi;

221 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünün 1 ila 16 ncı maddelerden, ikinci bölümünün 17 ila 35 inci maddelerden oluşması;

223 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünün 1 ila 14 üncü maddelerden, ikinci bölümünün 15 ila 28 inci maddelerden oluşması;

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 08.07.2020 tarihli 109'uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

113'ÜNCÜ BİRLEŞİM

14 TEMMUZ 2020 SALI

SAAT: 15.00

---

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin (2/1138) İçtüzük'ün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge

---

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

---

3 – SEÇİM

* * *

---

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

---

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

---

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 223) Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve 56 Milletvekilinin Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3002) ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.07.2020) (*) (**)

2.- (S. Sayısı: 221) Aydın Milletvekili Metin Yavuz ve 60 Milletvekilinin Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2985) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.07.2020) (**) (X)

3.- (S. Sayısı: 216) İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Tokat Milletvekili Özlem Zengin ile 128 Milletvekilinin Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2735) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 09.06.2020) (*) (**)

4.- (S. Sayısı: 139) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2273) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

5.- (S. Sayısı: 141) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'nin Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

6.- (S. Sayısı: 23) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

7.- (S. Sayısı: 163) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2401) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2020) (X)

8.- (S. Sayısı: 192) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

9.- (S. Sayısı: 195) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2499) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

10.- (S. Sayısı: 29) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sini Değiştiren 1/2017 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına İlişkin Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

(*) *Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.*

(**) *İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.*

(X) *Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.*

11.-**(S. Sayısı: 95)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

12.-**(S. Sayısı: 66)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Devlet Hastanesi Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devri ile Kırgız Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türkiye'de Tıp ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi Almasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) **(X)**

13.-**(S. Sayısı: 34)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1245) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

14.-**(S. Sayısı: 47)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

15.-**(S. Sayısı: 76)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

16.-**(S. Sayısı: 88)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) **(X)**

17.-**(S. Sayısı: 33)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında Protokol II'sini Değiştiren 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

18.-**(S. Sayısı: 54)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı ve Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

19.-**(S. Sayısı: 21)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

20.-**(S. Sayısı: 25)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

21.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

22.- (S. Sayısı: 30) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

23.- (S. Sayısı: 31) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

24.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 60) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lesoto Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 67) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın 9/7'nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 82) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 83) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyona veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 87) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalanan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 89) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 96) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1775) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 97) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1780) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 101) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezaî Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1950) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 111) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1802) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 119) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 120) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1796) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 121) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kültür Enstitüsü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2020) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 123) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Altyapı Projeleri Alanında İş Birliği Konulu Anlaşma Ek-1'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2217) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

50.- (S. Sayısı: 124) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kör, Görme Engelli veya Başka Bir Nedenle Basılı Materyal Okuma Engelli Kişilerin Yayınlanmış Eserlere Erişiminin Kolaylaştırılmasına Dair Marakeş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2218) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

51.- (S. Sayısı: 125) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Diplomatik Misyon, Konsolosluk ve Daimi Temsilcilik Mensuplarının Refakatçilerine İlişkin Kazanç Getirici Faaliyetler Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2223) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

52.- (S. Sayısı: 126) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün 5.4.1.10 Maddesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2224) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

53.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

54.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

55.- (S. Sayısı: 137) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kendi Sınırları Dahilinde ve Ötesinde Tarifeli Hava Hizmetlerine İlişkin İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2027) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

56.- (S. Sayısı: 138) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2028) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

57.- (S. Sayısı: 140) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna-Hersek Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokol ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2274) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

58.- (S. Sayısı: 142) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2276) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

59.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

60.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

61.- (S. Sayısı: 150) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1596) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

62.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1779) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

63.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

64.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

65.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

66.- (S. Sayısı: 156) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile EFTA Devletleri Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.12.2019) (X)

67.- (S. Sayısı: 157) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu Arasında Tarım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.12.2019) (X)

68.- (S. Sayısı: 164) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2403) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

69.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

70.- (S. Sayısı: 166) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yük ve Yolcu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2222) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

71.- (S. Sayısı: 167) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1583) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

72.- (S. Sayısı: 168) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Kalkınma İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1795) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

73.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

74.- (S. Sayısı: 170) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Güneydoğu Avrupa Çokuluslu Barış Gücü Anlaşması'na Ek Altıncı Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

75.- (S. Sayısı: 171) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

76.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

77.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

78.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

79.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

80.- (S. Sayısı: 180) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

81.- (S. Sayısı: 181) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

82.- (S. Sayısı: 182) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

83.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

84.- (S. Sayısı: 184) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

85.- (S. Sayısı: 185) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2221) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

86.- (S. Sayısı: 186) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarçı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1898) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

87.- (S. Sayısı:187) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

88.- (S. Sayısı: 188) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2032) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

89.- (S. Sayısı: 189) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2219) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

90.- (S. Sayısı: 190) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

91.- (S. Sayısı: 191) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Devriye Polis Hizmetlerinin Uygulanması Hususunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

92.- (S. Sayısı: 193) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2029) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

93.- (S. Sayısı: 194) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

94.- (S. Sayısı: 201) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

95.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

96.- (S. Sayısı: 203) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sao Tome ve Prinsipe Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

97.- (S. Sayısı: 204) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moritanya İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Deniz Ekonomisi Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

98.- (S. Sayısı: 205) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zimbabwe Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

99.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul

Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

100.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

101.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

102.- (S. Sayısı: 210) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

103.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

104.- (S. Sayısı: 219) 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/3) (Dağıtma tarihi: 25.06.2020)

105.- (S. Sayısı: 220) Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve 64 Milletvekilinin Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi (2/2972) ve İçişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.07.2020)